

KALLELSE/FÖREDRAGNINGSLISTA
Kommunfullmäktige
Heby kommun

Kommunfullmäktige sammanträder

Datum: 21 april 2026 kl. 17:00

Plats: A-salen, Heby folkets hus, Heby

Obs! Sammanträdet webbsänds via Heby kommuns streamingtjänst och nås via
<https://heby.se/organisation-plats-ochpolitik/motenhandlingarochstyrandedokument/livesandningav/kommunfullmaktige>

Kaffe i foajén från kl. 16.30, längre paus för enklare förtärning kl. 18.30

Förmöten

Startar kl. 16.00

S + C + V + MP: B-salen

M + KD: Föreningsrummet

SD: C-salen

-
- 1. Mötets öppnande**
 - 2. Anteckning av närvarande**
 - 3. Val av justerande**
 - 4. Tid och plats för justering**
Förslag: måndag 27 april, kl. 09.00 på kommunkontoret
 - 5. Revidering av föredragningslistan**
 - 6. Information från Hebyfastigheter AB och Hebygårdar AB**
Erik Backman, styrelseordförande och Stefan Liljebris, VD
 - 7. Allmänhetens frågor kl. 18.00**
 - 8. Styrelser och nämnder, information**

9. Revisorerna, information

Kf rev § 9/2026 Fördjupad granskning av inköp och upphandling
Granskningsrapport

10. Återrapporteringar

11. Frågor

12. Interpellationer

13. Översiktsplan 2024

Diarienummer: KS/2021:128
Erik Mörtzell, översiktsplanerare och Anna Jägvald, enhetschef mark och plan inleder

Ks § 44/2026
Tjänsteskrivelse, 18 mars 2026
Översiktsplan 2040, version för antagande
Hållbarhetsbedömning
Granskningsutlåtande

14. Revisionsberättelse och revisorernas redogörelse över år 2025

Diarienummer: KS/2026:38

Kf rev § 27/2026
Revisorernas redogörelse 2025
Revisionsberättelsen 2025
PwC rapport "Sakkunnigas yttrande över årsredovisning 2025"
PwC rapport "God ekonomisk hushållning 2025"
PwC rapport "Grundläggande granskning av nämnder och styrelser 2025"
Azet rapport "Överförmyndarnämnden"
Azets rapport "Granskningsrapport 2025 av IT-nämnden"
Granskningsrapport Hebyfastigheter AB
Granskningsrapport Hebygårdar AB
Granskningsrapport Sala-Heby Energi AB
Granskningsrapport Sala-Heby Energi Elnät AB
Granskningsrapport Sala-Heby Energi Elnät Service AB

15. Årsredovisning 2025

Diarienummer: KS/2026:38

Ks § 58/2026
Tjänsteskrivelse, 13 mars 2026
Årsredovisning 2025 – Kommunfullmäktige
Särredovisning VA

16. Fråga om ansvarsfrihet för år 2025

Diarienummer: KS/2026:38

17. Taxor och avgifter för resor för korttidsvistelse LSS

Diarienummer: KS/2025:8

Ks § 65/2026

Von § 32/2026

Tjänsteskrivelse, 3 mars 2026

18. Energi- och klimatplan

Diarienummer: KS/2022:77

Ks § 48/2026

Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun

Bilaga 1 Uppföljning av målen

Bilaga 2 Miljöbedömning av förslag Energi och klimatplan 2030 Heby kommun

Kf § 33/2026

19. Centralisering av arbetsgivaransvar

Diarienummer: KS/2026:47

Ks § 39/2026

Parlamentariska gruppen § 2/2026

Tjänsteskrivelse, 8 december 2025.

Förslag revideringar i kommunstyrelsens och nämndernas reglemente (exempel Utbildningsnämndens reglemente)

20. Bygg- och miljönämndens presidium

Diarienummer: KS/2024:135

Ks § 40/2026

Pag § 4/2026

Bygg- och miljönämndens reglemente

21. Kommunfullmäktiges arbetsordning

Diarienummer: KS/2026:45, KS/2024:135

Ks § 41/2026

Tjänsteskrivelse, 13 februari 2026

Parlamentariska gruppen § 1/2026.

Parlamentariska gruppens förslag av ändringar i kommunfullmäktiges arbetsordning

22. Revidering av kommunala pensionärsrådets instruktion

Diarienummer: KS/2026:53

Ks § 52/2026

Kpr § 3/2026

Förslag revidering av kommunala pensionärsrådets instruktion

23. Svar på motion om att implementera kameraoffensiven mot osäkerheten

Diarienummer: KS/2024:146

Ks § 50/2026

Tjänsteskrivelse, 20 mars 2026

Kf § 138/2024

Motion om att implementera kameraoffensiven mot osäkerheten

24. Ansökan om partistöd 2026

Diarienummer: KS/2026:42

Ks § 35/2026

Ks § 66/2026

Ansökan om partistöd Centerpartiet

Ansökan om partistöd Kristdemokraterna

25. Anmälan av nya motioner

Diarienummer: KS/2026:64, KS/2026:85

Motion om stärkt elevhälsa

Motion om införskaffande av vildsvinsfällor

26. Anmälan av nya medborgarförslag

Diarienummer: KS/2026:81

Medborgarförslag om asfalterad bollplan vid Fanges lekplats

27. Avsägelser

28. Övriga val

29. Anmälningsärenden

Diarienummer: KS/2026:38, KS/2026:71

Kvalitetsberättelse 2025, vård och omsorgsnämnden

Årsrapporter, beslut och bilagor

Vård- och omsorgsnämnden § 35/2026

Kultur- och fritid § 81/2026

Kommunstyrelsen § 56/2026

Sbn § 25/2026

Ubn § 78/2026

IT-nämnden § 7/2026

Ks § 46 Svar på medborgarförslag om senare kvällståg

Ks § 31 Svar på medborgarförslag om gångtunnel under järnvägsspåret i Morgongåva

Dick Pettersson
Ordförande

HEBY KOMMUN
Besöksadress: Tingsgatan 11
Postadress: 744 88 Heby
Telefon: 0224-360 00
www.heby.se

Kf rev § 9

Dnr KS/2024:133

007

Redovisning av fördjupad granskning "Inköp och upphandling med fokus på välfärdsbrott"

Kommunfullmäktiges revisorers beslut

- Kommunfullmäktiges revisorer överlämnar granskningen "Inköp och upphandling med fokus på välfärdsbrott" till kommunfullmäktige och alla nämnder för kännedom och kommunstyrelsen för beaktande och yttrande på koncernövergripande nivå.
- Kommunfullmäktiges revisorer önskar yttrande från kommunstyrelsen senast den 20 augusti 2026.

Sammanfattning

Sara Sommarin PwC presenterar den fördjupade granskningen "Inköp och upphandling".

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen.

Utifrån genomförd granskning är den samlade bedömningen att kommunstyrelsen inte helt säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen.

Av sex definierade granskningsfrågor bedöms följande tre frågor ej uppfylla kraven:

Används riskanalys för att upptäcks risker i upphandlingsprocessen?

Sker tillräckliga kontroller av leverantörer?

Sker tillräcklig uppföljning och utvärdering?

Det noteras att det råder oklarhet/olika uppfattning om vem som ansvarar för upphandlingens uppföljning och utvärdering. Därför skickas granskningen till samtliga nämnder för kännedom.

Beslutsunderlag

Revisionsrapport – fördjupad granskning "Inköp och upphandling".

Delges

Kommunstyrelsen

Samtliga nämnder för kännedom

Granskning av inköp och upphandling

Heby kommun

Mars 2026

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Heby kommun genomfört en granskning av inköp och upphandling. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling?	Delvis	
Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv?	Delvis	
Upprättas och används riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?	Nej	
Säkerställs genomförandet av tillräckliga kontroller av leverantörer i anbudsfasen?	Nej	
Finns kända rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott?	Delvis	
Sker en tillräcklig uppföljning och utvärdering av inköp- och upphandling?	Nej	

Rekommendationer

Mot bakgrunden av vad som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Säkerställa att ändamålsenliga och aktuella styrdokument finns. Med fördel bör områden kopplade till välfärdsbrott utvecklas.
- Säkerställa att upprättade styrdokument innefattar roller och ansvar avseende uppföljning och utvärdering. Med fördel bör styrdokumentet tydliggöra vem som har ansvar, hur uppföljning/utvärdering ska genomföras och vad sådan ska omfatta.
- Säkerställ att anställda inom kommunen har en tillräcklig kunskap gällande välfärdsbrott samt inköp och upphandling. Tillse att anställda inom kommunen har en god kunskap om visselblåsarfunktionen och vilka missförhållanden som kan anmälas.
- Överväga att införa kontroller avseende jäv.
- Säkerställa att riskanalyser genomförs i lämplig omfattning inför en upphandling.
- Säkerställa att tillräckliga kontroller görs av leverantörer inför en upphandling.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Inledning	5
Bakgrund.....	5
Syfte och revisionsfrågor.....	5
Revisionskriterier.....	6
Avgränsning	6
Metod	7
Granskningsresultat	8
Riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling.....	8
Kontroller och rutiner avseende jäv.....	10
Riskanalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen	12
Kontroller av leverantören i anbudsfasen.....	13
Rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott.....	14
Uppföljning och utvärdering av ingånga avtal.....	15
Samlad bedömning.....	18
Rekommendationer.....	18
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	19

Inledning

Bakgrund

Upphandling och inköp har en stor betydelse för kommunens ekonomi utifrån hur processerna hanteras, vilka leverantörer som anlitas, vilka prestationer som erhålls och till vilka villkor samt hur dessa efterlevs och följs upp.

Värdet av de upphandlingspliktiga inköpen uppgick år 2021 till 879 miljarder kronor eller en sjättedel av BNP. Det visar senaste publicerade beräkningar från Upphandlingsmyndigheten (2023). Årligen annonseras drygt 17 000 offentliga upphandlingar i Sverige och kommunerna står för cirka 7 av 10 upphandlingar. Detta gör inköp- och upphandlingsområdet särskilt attraktivt för oseriösa leverantörer. Det gör även området känsligt för bristande intern kontroll.

I Konkurrensverkets rapport "Avtalsuppföljning inom offentlig upphandling" (2023) lyfts att avtalsuppföljningen i flera kommuner är bristfällig med anledning av brister i resurser. Att ansvariga för uppföljning ofta är upptagna och att systemstöd ofta saknas medför risker att kommunerna inte identifierar olika upplägg.

Offentliga verksamheter arbetar på uppdrag av medborgare. För att upprätthålla allmänhetens förtroende är det väsentligt att det finns tillräckliga kontrollstrukturer som motverkar förekomsten av välfärdsbrott. Flertalet myndigheter bidrar till att stärka förutsättningarna för kontroller och insyn inom upphandlingsområdet, såsom Ekobrottsmyndigheten, Konkurrensverket, Svensk Handel. Skatteverket och Upphandlingsmyndigheten. Ekobrottsmyndigheten har bland annat tagit fram en checklista för upphandlare att upptäcka oseriösa aktörer.

Mot bakgrund av detta har revisorerna utifrån sin bedömning av väsentlighet och risk beslutat att granska upphandlings- och inköpsverksamheten med fokus på hur man förebygger och förhindrar välfärdsbrott.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen.

Följande revisionsfrågor används för att svara mot syftet:

1. Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling?
2. Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv?

3. Upprättas och används riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?
4. Säkerställs genomförandet av tillräckliga kontroller av leverantörer i anbudsfasen?
5. Finns kända rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott?
6. Sker en tillräcklig uppföljning och utvärdering av inköp- och upphandling?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Kommunallag (2017:725)

- 6 kap. 1§. (Styrelsens uppgifter).
- 6 kap. 6§. (Verksamhet ska bedrivas i linje med mål och riktlinjer).

Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)

- 1 kap. 2§. Tillämpning av LOU.
- 12 kap. 14§, 19 a kap. 11§, 12 kap. 17§, 19 a kap. 12§ (dokumentationsplikt och bevarande av handlingar).
- 13 kap. 2-3§§. Ej 3 a.
- 19 a kap. 15§ (Riktlinjer för direktupphandling).

Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

- 1 kap. 2§.
- 5 kap. 2§, Skyldighet att ha kanaler och förfaranden
- 5-8§§. 7§ enbart gällande arbetstagare.

Kommunens riktlinjer/policys inom området.

Avgränsning

Granskningen avgränsas i tid till revisionsår 2025. Granskningen avgränsas till kommunstyrelsens ansvar för inköp och upphandling.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentanalys, övergripande registeranalys, intervjuer, stickprov och protokollgranskning.

Intervjuer har genomförts med företrädare för upphandlingsfunktionen, samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden och utbildningsnämnden.

Därutöver har stickprov genomförts. Stickproven omnämns närmare i revisionsfråga 4 respektive 6.

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwC:s interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling

Revisionsfråga 1: *Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling?*

Iakttagelser

Kommunstyrelsen beslutade 2023-11-08 om "Riktlinjer för upphandling". Riktlinjerna behandlar upphandling och inköp som görs inom kommunen och kommunkoncernen. Riktlinjen behandlar målsättning avseende upphandlingsarbetet m affärsetik, jäv, mutor, bestickning och korruption i samband med offentliga upphandlingar. I riktlinjen framgår hur anställda väntas uppföra sig i givna situationer, exempelvis att anställda väntas ha tillräckligt kunskap om korruption och vid misstanke om oegentlighet ska anmälas göras till närmste chef. Riktlinjen innehåller inte några särskilda skrivningar om risker eller kontroller kopplat till välfärdsbrottsperspektivet. Avseende direktupphandling anges att direktupphandlingar ska efterleva lag, dokumenteras när de överstiger 100 tkr, göras affärsmässigt samt konkurrensutsättas i den mån det är möjligt.

Ytterligare information gällande upphandling och inköp finns tillgänglig på kommunens externa webbplats. Informationen omfattar däremot inte välfärdsbrottslighet eller otillåten påverkan utan innefattar information om upphandlingsmål, kontaktuppgifter, och länk till Tendsign (avtalsdatabasen).

Inom ramen för granskningen har vi även mottagit riktlinjer avseende mutor och bestickning (2009) samt en riktlinje för korruption (2025). I riktlinje mot korruption framgår hur anställda ska förhålla sig i jävssituationer, i samband med upphandling med mera. Exempelvis anges att anställda inte får medverka i upphandlingar när det finns risk för jäv. I riktlinje gällande mutor och bestickning beskrivs mutor och korruption utifrån hänvisningar till lagrum i Brottsbalken (1962:700). Noterbart är att dessa lagrum upphört.

Vid intervju anges att det inte finns pågående eller planerade revideringar av styrdokumentet.

Enligt delårsrapporten per augusti år 2025 har kommunen under året fortsatt att stärka det brottsförebyggande arbetet i samverkan med polisen. Detta har bland annat resulterat i ett flertal föräldracaféer, samverkansinsatser kring trygghetsåtgärder vid Hebykarnevalen samt riktade förebyggande åtgärder mot välfärdsbrott genom ökad kunskap inom området. I kommunens strategiska lägesbild och tillhörande åtgärdsplan för perioden 2024–2026 utvecklas såväl det generella brottsförebyggande arbetet som insatserna mot välfärdsbrottslighet. I lägesbilden och åtgärdsplanen

identifieras välfärdsbrottslighet som ett av fyra prioriterade områden. Det konstateras att denna form av brottslighet (välfärdsbrott) har ökat de senaste åren, vilket kräver insatser både nationellt och lokalt för att motverka och förebygga ytterligare brott. Inom Heby kommun har arbetet med att minska och förebygga välfärdsbrott, exempelvis bidragsbrott, inletts och kommer att fortsätta att utvecklas över tid enligt rapporten. Kopplat till kommunens arbete mot välfärdsbrott framgår fyra olika åtgärder/prioriterade områden varvid ett av områdena rör upphandling, Rutin för bakgrundskontroller vid upphandling. Enligt rapporten är samtliga förvaltningar ansvariga för åtgärden och uppföljning väntas presenteras i samband med årsredovisningen för år 2025. Vid tidpunkt för granskningen var inte årsredovisningen upprättad.

Vid intervjuer med företrädare för upphandlingsfunktionen och förvaltningarna anges att kommunen arbetar aktivt mot välfärdsbrott på olika sätt. Kommunen deltar bland annat i flera nätverk tillsammans med andra kommuner för att utbyta erfarenheter och kunskap. Inom den egna organisationen finns ett chefsforum som fokuserar på dessa frågor, och under hösten 2025 deltog två externa föreläsare i forumet för att stärka kunskapen gällande välfärdsbrottslighet. Arbetet uppges av de intervjuade styras av lägesbilden och åtgärdsplanen i det brottsförebyggande arbetet samt övriga regler mot jäv, mutor och korruption. Vid intervju förtydligas även att det har förts en dialog om att ta fram en särskild riktlinje mot välfärdsbrott som inkluderar områden som upphandling, inköp och avtalsuppföljning.

Vidare anges att information om exempelvis jäv, otillåtna bisysslor och regler kring upphandling tidigare ingick i introduktionsutbildningen för alla nyanställda, men denna pausades under 2025. Det finns planer på att återuppta utbildningen 2026. Intervjuade företrädare från andra förvaltningar uttrycker att det vore värdefullt med mer utbildning inom dessa områden.

Företrädare för förvaltningarna anger att det finns ett behov av ökad tydlighet gällande ansvarsfördelningen mellan upphandlingsenheten och förvaltningarna, särskilt i arbetet mot välfärdsbrottslighet inom upphandlingsprocesserna såsom avtalsuppföljning. Det finns även ett uttalat behov av att stärka kunskapen kring välfärdsbrottslighet inom organisationen, med en önskan om att detta ska ske genom samordnade utbildningsinsatser på kommunövergripande nivå. Vård- och omsorgsförvaltningen deltar regelbundet i webbaserade utbildningar och program arrangerade av SKR, Socialstyrelsen, Länsstyrelsen samt statliga myndigheter som Skatteverket, med fokus på välfärdsbrott och bidragsbrott. Medarbetare i förvaltningen är även aktiva i fyra olika nätverk där välfärdsbrott diskuteras för att främja kompetensutveckling och informationsutbyte kring aktuella trender och varningssignaler.

Bedömning

Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling?

Delvis.

Bedömningen grundas på att riktlinjer finns, samtidigt som vi anser att styrdokument är i behov av att utvecklas. Exempelvis är upphandlingsriktlinjerna i behov av att aktualiseras och kan med fördel beskriva direktupphandlingsprocessen tydligare samt förtydliga vad som ingår i den lagstadgade dokumentationsplikten. Vi anser även att det finns utrymme att utveckla riktlinjerna kopplade till välfärdsbrott i syfte att tydliggöra för anställda hur de ska agera vid misstanke om missförhållanden och vad som anses vara ett missförhållande/oegentlighet. I nuvarande riktlinje är fokus främst på jäv samt konstateras vad som inte är tillåtet.

Vi bedömer det som positivt att kommunen aktivt arbetar med det brottsförebyggande arbetet och att det inkluderar välfärdsbrott och upphandling.

Kontroller och rutiner avseende jäv

Revisionsfråga 2: *Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv?*

Jäv enligt kommunallagen (2017:725) innebär att en förtroendevald eller anställd inte får handlägga ärenden där personlig partiskhet kan misstänkas, i syfte att säkra opartiskhet och tilltro till besluten. Centrala regler är att personer inte får delta i ärenden som rör en själv, närstående, ställföreträdarskap eller genom "delikatessjäv" där andra omständigheter rubbar förtroendet.

lakttagelser

Särskilda riktlinjer för jäv finns inte inom kommunen. Vid intervju bekräftas även att särskilda rutiner för exempelvis kontroll av jäv inte finns i kommunen. Däremot finns riktlinjer som agränser till området såsom riktlinje gällande mutor och bestickning samt finns delar i upphandlingsriktlinjen som är kopplade till jäv.

- I upphandlingsriktlinjen konstateras att upphandlingar som genomförs ska vara de mest ekonomiskt fördelaktiga i förhållande till kvalitet, kommunens företrädare ska agera på ett affärsmässigt korrekt sätt och anställda som är involverade i upphandling eller anskaffning ska ha god kunskap om upphandlingslagstiftning och lagstiftning gällande mutor och bestickning. Om misstanke om jäv eller muta uppstår ska det rapporteras till närmaste chef eller upphandlingsenheten.

- Riktlinje gällande mutor och bestickning behandlar bland annat otillbörlig förmån och personlig vänskap. Som angetts i revisionsfråga 1 är vissa lagrum som hänvisas till i riktlinjen inte längre gällande.

Därutöver finns "Riktlinjer mot korruption". Avseende jäv anger riktlinjen bland annat att jäv ska anmälas och att anställd ska avstå från handläggning/beslut om privata relationer kan ifrågasätta objektiviteten. Gåvor och förmåner som kan påverka tjänsteutövningen får inte tas emot, men mindre reklampresenter med lågt värde kan tillåtas om de inte skapar beroende. Alla beslut kring bidrag och upphandlingar ska grundas på tydliga kriterier och väl dokumenterade underlag. Därutöver konstateras att ingen med risk för jäv eller korruption får delta i upphandlingar. Avseende nämndernas ansvar anges under "Åtgärder och kontroll" att varje nämnd regelbundet ska göra riskanalyser och arbeta förebyggande mot korruption. Chefer och beslutsfattare ansvarar för information och utbildning om dessa risker. Tjänstepersoner och förtroendevalda måste rapportera misstänkt korruption, och kommunen ska ha ett visselblåsarsystem för detta.

Vid intervju med företrädare för förvaltningarna anges att jäv inte ses som en större risk i upphandlingsarbetet med anledning av att det är uppenbart när någon försöker påverka en upphandling. I samband med faktagranskning förtydligas av företrädare för upphandlingsfunktionen att jäv är en risk men att mindre kommuner troligen har lättare att identifiera jäv än större kommuner. Jävssituationer anges uppkomma då och då enligt upphandlingsfunktionen och vid dessa tillfällen får berörd person lämna upphandlingsprocessen.

Inom vård- och omsorgsförvaltningen har samtliga handläggare genomgått utbildning i frågor som rör jäv, senast gemensamt under januari 2025. Nyanställd personal erhåller motsvarande information vid anställningens början. Frågor om jäv behandlas regelbundet inom ramen för grupp vägledning, ärendefördelning samt vid granskning av enskilda ärenden.

Bedömning

Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv?

Delvis.

I granskningen konstateras att det finns riktlinjer som nämnder jäv, även om särskilda riktlinjer inte finns. Som nämnts i bedömningen för revisionsfråga 1 anser vi att det finns utrymme att utveckla riktlinjerna med exempelvis förtydligande om kontroller. För närvarande har vi heller inte kunnat styrka att särskilda rutiner avseende kontroller finns.

Utifrån rådande samhällsläge och med avseende på att upphandling är ett riskområde kopplat till välfärdsbrott samt utifrån att upphandlingsområdet omfattar stora belopp anser vi kommunstyrelsen bör överväga att införa kontroller.

Riskanalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen

Revisionsfråga 3: *Upprättas och användas riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?*

Iakttagelser

Av intervju med företrädare för kommunstyrelsens förvaltning anges att inga särskilda riskanalyser genomförs inför en upphandling. Det lyfts att det redan finns en vetskap om att vissa branscher är mer utsatta än andra.

I övrigt har kommunstyrelsen inte genomfört någon analys av risker för att förebygga, upptäcka eller motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen. Vi har heller inte kunnat styrka att övriga nämnder har analyserat risker i upphandlingsprocessen kopplat till välfärdsbrottslighet. Av intervjuer framgår däremot att vissa verksamheter har analyserat risker för välfärdsbrottslighet inom specifika områden eller utbetalningsprocesser.

Bedömning

Upprättas och användas riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?

Nej.

I granskningen har vi inte kunnat styrka att riskanalyser genomförs i samband med en upphandling eller att upphandlingsprocessen riskbedöms.

Genom att arbeta med riskanalys säkerställs mer träffsäkra upphandlingar och en minskad osäkerhet för kommunen vid en upphandling. Enligt Upphandlingsmyndigheten innefattar arbetet att identifiera vilka risker som finns, vad det ger för konsekvenser och sannolikheten för att det inträffar. Detta så att förebyggande planer kan tas fram, åtgärder genomföras för att minska eller helt ta bort risken samt att prioriteringar av arbetet med uppföljning av riskerna genomförs. Genom att involvera medarbetare med

rätt sakkunskap och från olika delar av kommunens verksamheter kan kommunen öka möjligheten att få ut mer av riskanalysen.

Kontroller av leverantören i anbudsfasen

Revisionsfråga 4: *Görs tillräckliga kontroller av leverantören i anbudsfasen?*

Iakttagelser

Vid intervju med företrädare för kommunstyrelsens förvaltning anges att ekonomienheten genomför noggranna kontroller innan leverantörer anlitas, inklusive granskning av bolags- och ägarstruktur samt inhämtas referenser. Därutöver anges att kontroller genomförs för att säkra att företag som kommunen samarbetar med inte har kopplingar till kriminell verksamhet, och att aktiva kontroller genomförs både före avtalstecknande och under avtalets löptid. Kommunen använder sig för närvarande av Kap 13 och Inyett som möjliggör kontinuerlig uppföljning av utbetalningar.

De intervjuade tydliggör att de strävar efter att undvika affärsrelationer med aktörer som bedriver brottslig verksamhet men att det är svårt att upptäcka allt.

Fördjupad granskning gällande kontroller

Som en del i granskningen efterfrågades underlag från fem olika leverantörer som mottagit ersättning av kommunen under år 2025 och som fanns i den avtalslista som vi mottagit av kommunen. Kontroll av underlag utgick ifrån Ekobrottsmyndighetens checklista "Vet du vem du gör affärer med?" som ger en vägledning i vad som kan utgöra varningssignaler för oseriösa aktörer. Nedan anges de kontrollmoment som vi utgått ifrån:

- Görs kontroll av den ekonomiska situationen (ex. skatteskuld, kreditkoll).
- Görs kontroll av huruvida leverantören finns på Svensk Handels varningslista.
- Görs kontroll om huruvida leverantören har en revisor.

Resultat

Vi har inte mottagit något underlag som styrker att ovan kontroller genomförts för granskade leverantörer. Vid återkoppling från upphandlingsfunktionen anges att vissa avtal med leverantörerna ingåtts via avrop från inköpscentraler (Adda, Sinfra) varvid kontroller ska ha gjorts av Adda respektive Sinfra. Vi har inte mottagit underlag som styrker att kontroller genomförts eller att kommunen mottagit underlag.

Bedömning

Görs tillräckliga kontroller av leverantören i anbudsfasen?

Nej.

Vid intervju anges att flertalet kontroller genomförs i anbudsfasen. Att krav ställs har vi till viss del kunnat styrka utifrån mottaget underlag. Däremot har vi inte kunnat styrka att kommunen genomfört kontrollerna utifrån mottagen dokumentation.

Att dokumentation av genomförda kontroller finns är en viktig del i arbetet om att förebygga välfärdsbrott samt att säkra att oseriösa leverantörer inte antas.

Rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott

Revisionsfråga 5: Finns kända rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott?

lakttagelser

Vid intervju med företrädare för upphandlingsfunktionen och förvaltningarna uppges att särskilda rutiner för rapportering av misstänkta välfärdsbrott inom upphandlingsprocessen inte finns. Vid behov hör personer av sig till upphandlingsansvarige, varpå bedömningar görs individuellt från fall till fall.

Kommunen har därutöver en visselblåsarfunktion som kan användas för anmälan av missförhållanden. På kommunens hemsida framgår information om vem som kan utnyttja tjänsten och vilken typ av ärenden som kan anmälas. Kommunen använder en extern leverantör för hantering av dessa ärenden och mottar kontinuerligt synpunkter genom funktionen. Enligt upphandlingsfunktionen har inga anmälningar inkommit rörande vare sig upphandling eller välfärdsbrott under en längre period.

Utbildning kring visselblåsarfunktionen inkluderades tidigare i introduktionsutbildningen. För närvarande är det ingen information som tas upp i särskilda forum eller utbildningar vilket även bekräftas av företrädare för förvaltningarna.

Som angetts i revisionsfråga 1 framgår i riktlinjen för korruption att en anmälan ska göras till närmste chef om misstanke om oegentlighet förekommer.

Bedömning

Finns kända rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott?

Delvis.

I granskningen noteras att det finns en visselblåsarfunktion som kan nyttjas av anställda inom kommunen. Samtidigt kan vi konstatera att det i övrigt saknas särskilda riktlinjer eller rutiner avseende misstanke om välfärdsbrott. Det genomförs därutöver inga särskilda informationsinsatser eller utbildningar avseende välfärdsbrott. Enligt vår erfarenhet så är det viktigt att redan innan någonting inträffar i organisationen bygga upp en beredskap för rapporteringsvägar och åtgärder som kan vidtas för att minimera skadan för organisationen.

Uppföljning och utvärdering av ingångna avtal

Revisionsfråga 6: *Genomförs uppföljning och utvärdering av ingångna avtal?*

Iakttagelser

I de mottagna styrdokumenterna vi erhållit framgår inte ansvarsfördelningen för uppföljning eller utvärdering av ingångna avtal. Därutöver råder meningsskiljaktigheter kring huruvida det är nämnder/förvaltningar eller upphandlingsfunktionen som har det egentliga ansvaret för uppföljning och/eller utvärdering.

Vid intervju med företrädare för upphandlingsfunktionen lyfts att respektive förvaltning ansvarar för att följa upp sina inköp samt att det för närvarande saknas en gemensam process för detta. Beställare beskrivs som de som är ansvariga för utförande i praktiken. Därutöver anges att uppföljningen varierar mellan utförare, vissa är mer noggranna än andra. Vidare anges att alla medarbetare kan göra beställningar, och att dialog kring genomförande av uppföljning sker med berörda personer. Dokumentation eller andra tjänsteanteckningar upprättas generellt inte. Av företrädare för förvaltningarna anges att ansvaret för uppföljning och utvärdering åligger upphandlingsfunktionen.

Som avtalsdatabas nyttjas Tendsign i kommunen. I avtalsdatabasen läggs avtal och andra handlingar upp. Huruvida alla handlingar läggs upp i databasen är däremot inte säkert enligt de intervjuade. Av företrädare för förvaltningar anges därutöver att avtalsdatabasen ses som svår att navigera i, och att det är svårt att hitta olika handlingar. Företrädare för samhällsbyggnadsförvaltningen anger däremot att avtalsdatabasen är tydlig och enkel att navigera i.

Avseende uppföljning av avtalstrohet anges att sådan tidigare genomförts men inget som sker kontinuerligt. Exempelvis gjordes ingen uppföljning föregående år enligt upphandlingsfunktionen. Vid tidigare tillfällen har listor tagits fram över leverantörer som fakturerat över ett visst belopp. I faktagranskning tydliggörs att alla inköp över satt gränobelopp som inte var undantagna

upphandlingsplikt eller hänförliga till ingångna avtal rapporterades till kommunstyrelsen samt till berörda nämnder och förvaltningar.

Vid intervju anges att Inyett kontrollerar kommunens betalfiler. Kontrollerna genomförs i samband med varje betalning och visar avvikande beloppsmönster, felaktiga leverantörsuppgifter, dubbelbetalningar, manipulerade bankkontonummer, ovanligt höga belopp, betalningar till högriskländer med mera. I Inyetts återkoppling framgår en beskrivning om varför exempelvis en betalning ses som avvikande. Vi har mottagit utdrag ur systemet som visar att nämnda kontroller genomförs.

Fördjupad granskning av uppföljning av avtal

Som en del i granskningen har vi även genomfört stickprov av avtalstrohet. Vi har begärt underlag från samma leverantörer som anges i revisionsfråga 4. De kontrollmoment vi utgått ifrån är de som anges i projektplanen (exempelvis huruvida korrekt tilldelningsbeslut finns och om fakturerat pris är enligt avtal).

Resultat

Nedan nämns ett urval av resultaten.

- För en av fem leverantörer har vi mottagit tilldelningsbeslut.
- För tre av fem leverantörer har vi mottagit underlag som visar att avrop genomförts korrekt.
- För inga av leverantörerna har vi kunnat styrka att pris är enligt avtal. Detta beror på att vi inte mottagit underlag där vi kunnat matcha pris för fakturerad vara/tjänst mot exempelvis en prislista.

Som nämnts i revisionsfråga 4 anges av kommunen att vissa avtal är mellan leverantören och en inköpscentral, och att avrop gjorts av kommunen. Av kommunen anges därutöver att underlag finns upprättade av inköpscentralerna i dessa fall. Bedömningen ovan har gjorts utifrån att vi inte mottagit underlagen.

Bedömning

Genomförs uppföljning och utvärdering av ingångna avtal?

Nej.

Bedömningen grundas på att särskilda riktlinjer inte finns avseende uppföljning eller utvärdering av inköp och upphandling, att vi inte kunnat styrka att uppföljning eller utvärdering genomförs systematiskt samt på att dokumentation inte systematiskt upprättas. Utifrån stickprovsresultaten noteras även att avtalstrohet är ett utvecklingsområde. Enligt LOU kap. 14 ska en upphandlande myndighet (såsom en

kommun) löpande dokumentera genomförandet av en upphandling. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att myndigheten ska kunna motivera sina beslut under upphandlingens samtliga skeden.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Heby kommun genomfört en granskning av inköp och upphandling. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen.

Rekommendationer

Mot bakgrunden av vad som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Säkerställa att ändamålsenliga och aktuella styrdokument finns. Med fördel bör områden kopplade till välfärdsbrott utvecklas.
- Säkerställa att upprättade styrdokument innefattar roller och ansvar avseende uppföljning och utvärdering. Med fördel bör styrdokumentet tydliggöra vem som har ansvar, hur uppföljning/utvärdering ska genomföras och vad sådan ska omfatta.
- Säkerställ att anställda inom kommunen har en tillräcklig kunskap gällande välfärdsbrott samt inköp och upphandling. Tillse att anställda inom kommunen har en god kunskap om visselblåsarfunktionen och vilka missförhållanden som kan anmälas.
- Överväga att införa kontroller avseende jäv.
- Säkerställa att riskanalyser genomförs i lämplig omfattning inför en upphandling.
- Säkerställa att tillräckliga kontroller görs av leverantörer inför en upphandling.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling?	Delvis Riktlinjer finns med kan med fördel utvecklas och aktualiseras.	
2. Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv?	Delvis Riktlinjer finns. Dessa är däremot i behov av att utvecklas. Därutöver har vi inte kunnat styrka att kontroller finns.	
3. Upprättas och används riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?	Nej I granskningen har vi inte kunnat styrka att riskanalyser genomförs i samband med en upphandling eller att upphandlingsprocessen riskbedöms.	
4. Görs tillräckliga kontroller av leverantörer i anbudsfasen?	Nej Att krav ställs har vi till viss del kunnat styrka utifrån mottaget underlag. Däremot har vi inte kunnat styrka att kommunen genomfört kontrollerna utifrån mottagen dokumentation.	
5. Finns kända rutiner och rapporteringkanaler vid misstanke om välfärdsbrott?	Delvis I granskningen granskningen noteras att det finns en visselblåsarfunktion som kan nyttjas av anställda inom kommunen. Samtidigt kan vi konstatera att det i övrigt saknas särskilda riktlinjer eller rutiner avseende misstanke om välfärdsbrott.	
6. Genomförs uppföljning och utvärdering av ingånga avtal?	Nej Bedömningen grundas på att särskilda riktlinjer inte finns avseende uppföljning eller utvärdering av inköp och upphandling, att vi inte kunnat styrka att uppföljning eller utvärdering genomförs systematiskt samt på att dokumentation inte systematiskt upprättas.	

2026-03-02

Carin Hultgren

Sara Sommarin

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Heby kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 19 juni 2025. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Ks § 65

Dnr KS/2025:8

041

Taxor och avgifter för resor för korttidsvistelse LSS

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att avskaffa följande taxor:
 - Resor till och från förskola, skola samt fritids under korttidsvistelsen på Myran (gäller ej de som är beviljad skolskjuts eller om man kan ta sig till Myran själv).
 - Nuvarande två taxor för aktivitetsresor för barn Myran.
 - Taxan för fritidsresor för bostad med särskild service vuxna.
- Kommunfullmäktige beslutar att resor som genomförs med kommunens fordon inom ramen för dessa insatser fortsättningsvis ska betraktas som en del av insatsernas genomförande och inte debiteras den enskilde.

Sammanfattning

Förvaltningen har gjort en översyn av gällande taxor för resor i samband med korttidsvistelse enligt LSS samt fritidsresor inom bostad med särskild service enligt LSS. Nuvarande avgiftsmodell innebär att resor som genomförs med kommunens fordon debiteras.

Genomgång av andra kommuners avgiftsmodeller visar att det är vanligt att resor som sker inom ramen för LSS-insatser hanteras som en del av insatsens genomförande och inte debiteras separat. Flera vårdnadshavare har även signalerat att nuvarande avgifter innebär en ekonomisk belastning.

Om särskilda avgifter tas ut för transporter kan verksamheten i vissa fall även behöva bedömas i förhållande till regelverket om yrkesmässig trafik, vilket kan aktualisera krav på trafiktillstånd samt särskilda kompetenskrav för förare.

Mot denna bakgrund föreslås att gällande taxor revideras så att resor som genomförs med kommunens fordon i samband med korttidsvistelse enligt LSS samt fritidsresor inom bostad med särskild service enligt LSS görs avgiftsfria.

Beslutsunderlag

Von § 32/2026

Tjänsteskrivelse, 3 mars 2026

Von § 32

Dnr VON/2026:17

041

Taxor och avgifter för resor för korttidsvistelse LSS

Vård- och omsorgsnämndens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att avskaffa följande taxor:
 - Resor till och från förskola, skola samt fritids under korttidsvistelsen på Myran.
 - Nuvarande två taxor för aktivitetsresor för barn Myran.
 - Taxan för fritidsresor för bostad med särskild service vuxna.
- Kommunfullmäktige beslutar att resor som genomförs med kommunens fordon inom ramen för dessa insatser fortsättningsvis ska betraktas som en del av insatsernas genomförande och inte debiteras den enskilde.

Sammanfattning

Förvaltningen har gjort en översyn av gällande taxor för resor i samband med korttidsvistelse enligt LSS samt fritidsresor inom bostad med särskild service enligt LSS. Nuvarande avgiftsmodell innebär att resor som genomförs med kommunens fordon debiteras.

Genomgång av andra kommuners avgiftsmodeller visar att det är vanligt att resor som sker inom ramen för LSS-insatser hanteras som en del av insatsens genomförande och inte debiteras separat. Flera vårdnadshavare har även signalerat att nuvarande avgifter innebär en ekonomisk belastning.

Om särskilda avgifter tas ut för transporter kan verksamheten i vissa fall även behöva bedömas i förhållande till regelverket om yrkesmässig trafik, vilket kan aktualisera krav på trafiktillstånd samt särskilda kompetenskrav för förare.

Mot denna bakgrund föreslås att gällande taxor revideras så att resor som genomförs med kommunens fordon i samband med korttidsvistelse enligt LSS samt fritidsresor inom bostad med särskild service enligt LSS görs avgiftsfria. Följande taxor omfattas av förslaget:

- Resor till och från förskola, skola samt fritids under korttidsvistelsen på Myran (gäller ej de som är beviljad skolskjuts eller om man kan ta sig till Myran själv).
- Nuvarande två taxor för aktivitetsresor för barn Myran.
- Taxan för fritidsresor för bostad med särskild service vuxna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 5 mars 2026.

Delges

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges beslut föreslås delges:
Förvaltningschef VoF
Verksamhetschefer VoF
Enhetschefer Funktionsstöd

Justerandes signatur

Samlingshandlingen beställd av: Disa
Hasselberg. (hadishas)

Utdragsbestyrkande

Vård och omsorgsnämnden
Vård- och omsorgsförvaltningen
 Anders Stjernlöf
 Verksamhetschef
 anders.stjernlof@heby.se

Taxor och avgifter – Resor för korttidsvistelse LSS

Vård- och omsorgsnämndens förslag Kommunfullmäktiges beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att avskaffa följande taxor:
 - Resor till och från förskola, skola samt fritids under korttidsvistelsen på Myran (gäller ej de som är beviljad skolskjuts eller om man kan ta sig till Myran själv).
 - Nuvarande två taxor för aktivitetsresor för barn Myran.
 - Taxan för fritidsresor för bostad med särskild service vuxna.
- Kommunfullmäktige beslutar att resor som genomförs med kommunens fordon inom ramen för dessa insatser fortsättningsvis ska betraktas som en del av insatsernas genomförande och inte debiteras den enskilde.

Sammanfattning

Förvaltningen har gjort en översyn av gällande taxor för resor i samband med korttidsvistelse enligt LSS samt fritidsresor inom bostad med särskild service enligt LSS. Nuvarande avgiftsmodell innebär att resor som genomförs med kommunens fordon debiteras.

Genomgång av andra kommuners avgiftsmodeller visar att det är vanligt att resor som sker inom ramen för LSS-insatser hanteras som en del av insatsens genomförande och inte debiteras separat. Flera vårdnadshavare har även signalerat att nuvarande avgifter innebär en ekonomisk belastning.

Om särskilda avgifter tas ut för transporter kan verksamheten i vissa fall även behöva bedömas i förhållande till regelverket om yrkesmässig trafik, vilket kan aktualisera krav på trafik tillstånd samt särskilda kompetenskrav för förare.

Mot denna bakgrund föreslås att gällande taxor revideras så att resor som genomförs med kommunens fordon i samband med korttidsvistelse enligt LSS samt fritidsresor inom bostad med särskild service enligt LSS görs avgiftsfria.

Utredning

Bakgrund

1.1 Korttidsvistelse och bostad med särskild service enligt LSS

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS syftar till att tillförsäkra barnet miljöombyte och stimulans samt ge anhöriga avlösning i omvårdnadsansvaret. Insatsen kan även utgöra ett led i barnets utveckling mot ökad självständighet. Under korttidsvistelsen fullföljs ordinarie insatser såsom skolgång och fritidsverksamhet.

Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS riktar sig till personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar som har behov av stöd och omvårdnad i sin dagliga livsföring. Insatsen kan utformas som gruppboende eller serviceboende och ska tillförsäkra den enskilde goda levnadsvillkor samt främja delaktighet och självständighet.

1.2 Avgifter och nuvarande tillämpning

För närvarande debiteras vårdnadshavare 2,50 kronor per kilometer för resor till och från skola i samband med korttidsvistelse enligt LSS. En ökning av antalet körningar till och från grundskolan har medfört att intäkterna från avgiftsuttaget har ökat. Under 2026 uppgår intäkterna från debitering av resor hittills till 10 339 kronor fördelade över två månader. Intäkterna avser enbart debitering för resor och omfattar inte avgifter för måltider kopplade till insatserna.

Utöver resor till och från skolan debiteras vårdnadshavare även för aktivitetsresor som genomförs under korttidsvistelsen. För resor inom kommunen tas en avgift om 17 kronor per enkel resa och barn ut. För resor utanför kommunen uppgår avgiften till 34 kronor per enkel resa och barn. Avgiften för första barnet har ett tak om 300 kronor per månad. För hushåll med två eller fler barn gäller ett högre tak om 500 kronor per månad.

Vårdnadshavare har vid flera tillfällen signalerat att nuvarande avgiftsnivåer innebär en ekonomisk belastning samt att enskilda vårdnadshavare övervägt att avstå från insatsen om debiteringen fortsätter i nuvarande form.

Motsvarande avgift tillämpas även för fritidsresor inom bostad med särskild service för vuxna enligt LSS när resor genomförs med kommunens egna fordon. I dessa fall debiteras varje enskild brukare 28 kronor per enkel resa inom kommunen och 54 kronor per enkel resa vid resa utanför kommunen.

1.3 En jämförelse med andra kommuner

En genomgång av andra kommuners taxor och avgifter visar att avgiftsuttaget i samband med korttidsvistelse enligt LSS varierar mellan kommuner. Detta beror bland annat på att lagstiftningen ger kommunerna ett visst handlingsutrymme att utforma avgifter och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar. Skillnader kan exempelvis uppstå beroende på kommunens geografiska förutsättningar, transportavstånd, hur transporter organiseras samt om transporter sker i egen regi eller genom upphandlade tjänster.

Trots dessa skillnader framträder ett tydligt mönster i hur kommunerna valt att utforma sina avgiftsmodeller. I de kommuner som undersökts betraktas insatser enligt LSS i grunden som avgiftsfria, i enlighet med lagens karaktär som rättighetslagstiftning. Avgifter kopplade till korttidsvistelse enligt LSS begränsas därför ofta till måltider och i vissa fall förbrukningsvaror under vistelsen. I ett betydande antal kommuner tas ingen särskild avgift ut för resor som sker med kommunens egna fordon, och som sker inom ramen för korttidsvistelse enligt LSS. Dessa resor betraktas i dessa fall som en integrerad del av insatsens genomförande och hanteras inom verksamhetens ordinarie drift snarare än som en separat debiterbar tjänst.

När det gäller fritidsresor inom bostad med särskild service för vuxna enligt LSS finns liknande tillämpning. Även här är en vanlig utgångspunkt att insatsen i sig är avgiftsfri och att avgifter enligt 19 § LSS endast får avse skäliga kostnader för bland annat hyra samt kultur- och fritidsaktiviteter. I flera kommuner betraktas resor med kommunens egna fordon, och som sker inom ramen för verksamheten som en del av stödets genomförande och debiteras därför inte separat.

Sammantaget visar genomgången att många kommuner valt en restriktiv avgiftsmodell där resor med kommunens egna fordon i anslutning till korttidsvistelse och bostad med särskild service enligt LSS i stor utsträckning hanteras som en del av verksamheten. Detta kan ses som ett sätt att säkerställa att ekonomiska faktorer inte begränsar den enskildes möjlighet att ta del av beviljade insatser eller delta i aktiviteter som är en del av ett självständigt och aktivt liv.

1.4 Avgiftsuttag enligt LSS 19 § och rättsliga överväganden vid transporter

När särskilda avgifter tas ut för transporter aktualiseras även ytterligare rättsliga överväganden. Enligt Yrkestrafiklagen krävs trafiktillstånd för att bedriva yrkesmässig persontransport. Trafik anses yrkesmässig när den utförs mot ersättning och sker i organiserad och återkommande form. Om kommunen tar ut en särskild avgift för resor, exempelvis per kilometer eller per resa, kan transporten i vissa fall komma att bedömas som en ersatt transporttjänst snarare än enbart ett led i verkställigheten av stödinsatsen.

Om verksamheten skulle bedömas utgöra yrkesmässig trafik aktualiseras krav på trafiktillstånd samt krav på att förare uppfyller de kompetenskrav som gäller för yrkesmässig persontransport, exempelvis taxiförarlegitimation enligt tillämplig lagstiftning. Syftet med dessa bestämmelser är att säkerställa trafiksäkerhet, tydliga ansvarsförhållanden och likvärdiga konkurrensvillkor mellan offentliga och privata aktörer.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

I budget för 2026 har intäkter från resor och måltider inom korttidsvistelse enligt LSS beräknats till 50 000 kronor. En justering av taxan innebär att intäkter från resor uteblir. Verksamheten bedömer dock att bortfallet kan hanteras inom befintlig budgetram genom omfördelning inom verksamhetens övriga budgetposter.

För bostad med särskild service för vuxna enligt LSS har inga särskilda intäkter budgeterats för fritidsresor som genomförs med kommunens fordon. En förändring av taxan bedöms därför inte medföra några budgeterade intäktsbortfall inom denna verksamhet. För längre resor eller särskilda aktiviteter, exempelvis utflykter under sommaren, finns fortsatt möjlighet att genomföra resor. I sådana fall kan avgift tas ut enligt självkostnadsprincipen för att täcka delar av kostnaden.

Konsekvens för andra nämnder

Förslag till beslut påverkar inte andra nämnder.

Prövning av barnets bästa - barnkonventionen

Enligt artikel 3 i Barnkonventionen ska barnets bästa beaktas i alla åtgärder som rör barn. En avgiftsmodell som i praktiken begränsar tillgången till en beviljad insats kan påverka barnets möjlighet till utveckling, delaktighet och goda levnadsvillkor.

Om ekonomiska faktorer innebär att familjer avstår från korttidsvistelse riskerar detta att stå i strid med både barnkonventionens principer och intentionerna i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att nuvarande taxa behöver ses över så att avgifter inte begränsar tillgången till beviljade insatser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

I tjänsten

Anders Stjernlöf, Verksamhetschef Äldre och Funktionsstöd

Delges

Förvaltningschef VoF

Verksamhetschefer VoF

Enhetschefer Funktionsstöd

Ks § 48

Dnr KS/2022:77

304

Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun

Kommunstyrelsen föreslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Energi- och klimatplanen antas.

Kommunstyrelsens beslut

- Förvaltningen i samband med framtagandet av Energi- och klimatplanens handlingsplan, tar fram kostnadsbilden för aktuella åtgärder.

Sammanfattning

Energi- och klimat är centrala delar i omställningen till ett hållbart samhälle. Energi- och klimatplanen är en del i denna omställning. Vidare utgör energi- och klimatplanen Heby kommuns svar på lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439) som säger att alla kommuner ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Energi- och klimatplanen innehåller Heby kommuns mål för områdena energi- och klimat. Planen ska användas som ett strategiskt verktyg i kommunens arbete för mer effektiv energianvändning samt omställning till förnybar energi och andra energibärare än fossila bränslen samt minskade utsläpp av växthusgaser. Energiplanen ska bidra till att uppfylla regionala- och nationella miljömål samt de nationella klimat- och energipolitiska målen. Planen är även ett viktigt verktyg för arbetet med Agenda 2030. Planen kommer under 2026 att kompletteras med en handlingsplan med aktiviteter, ansvar samt resurser.

I energi- och klimatplanen finns sex målområden; energi, transporter, konsumtion, finansförvaltning, kolinlagring samt övrigt klimatarbete. Samtliga målområden har målformuleringar till år 2030 och vissa även med utblick till 2045.

Planen har reviderats avseende målformuleringarna för energi där text lagts till så att målen stämmer överens med de lagändringar som är under framtagande med anledning av EU-direktiv.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Planen i sig ger inga konsekvenser men i den framtida handlingsplan kommer man kunna se vilka resurser som krävs för genomförandet av aktiviteterna och därmed uppskatta kostnaden för dessa. Några är knutna till extern projektfinansiering och några kommer behöva utredas. En stor del av aktiviteterna kommer kräva personella resurser men aktiviteter som ryms inom ordinarie verksamhet kommer att prioriteras.

Beslutsunderlag

Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun

Bilaga 1 Uppföljning av målen

Bilaga 2 Miljöbedömning av förslag Energi och klimatplan 2030 Heby kommun

Yrkande

Carina Schön (S) yrkar bifall till förslaget till beslut.

Reservation

Joel Wåhlén (SD), Mattias Widén (SD) och Toni Hietakuja (SD) reserverar sig mot förslaget att anta Energi- och klimatplanen.

/Enhet/

Hållbarhetsenheten
Lena Gunnarsdotter
Miljöstrateg
lena.gunnarsdotter@heby.se

Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun

Förslag

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att

- Energi- och klimatplanen antas.

Kommunstyrelsen beslutar att

- Förvaltningen i samband med framtagandet av Energi- och klimatplanens handlingsplan, tar fram kostnadsbilden för aktuella åtgärder.

Sammanfattning

Energi- och klimat är centrala delar i omställningen till ett hållbart samhälle. Energi- och klimatplanen är en del i denna omställning. Vidare utgör energi- och klimatplanen Heby kommuns svar på lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439) som säger att alla kommuner ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Energi- och klimatplanen innehåller Heby kommuns mål för områdena energi- och klimat. Planen ska användas som ett strategiskt verktyg i kommunens arbete för mer effektiv energianvändning samt omställning till förnybar energi och andra energibärare än fossila bränslen samt minskade utsläpp av växthusgaser. Energiplanen ska bidra till att uppfylla regionala- och nationella miljömål samt de nationella klimat- och energipolitiska målen. Planen är även ett viktigt verktyg för arbetet med Agenda 2030. Planen kommer under 2026 att kompletteras med en handlingsplan med aktiviteter, ansvar samt resurser.

I energi- och klimatplanen finns sex målområden; energi, transporter, konsumtion, finansförvaltning, kolinlagring samt övrigt klimatarbete. Samtliga målområden har målformuleringar till år 2030 och vissa även med utblick till 2045.

Planen har reviderats avseende målformuleringarna för energi där text lagts till så att målen stämmer överens med de lagändringar som är under framtagande med anledning av EU-direktiv.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Planen i sig ger inga konsekvenser men i den framtida handlingsplan kommer man kunna se vilka resurser som krävs för genomförandet av aktiviteterna och därmed uppskatta kostnaden för dessa. Några är knutna till extern projektf finansiering och några kommer behöva utredas. En stor del av aktiviteterna kommer kräva personella resurser men aktiviteter som ryms inom ordinarie verksamhet kommer att prioriteras.

Konsekvens för andra nämnder

Planen i sig ger inga konsekvenser men i den framtida handlingsplan kommer aktiviteterna att ha minst en förvaltning som är ansvarig för dess genomförande. För genomförandet av handlingsplanen kommer troligtvis samtliga nämnder inom Heby kommun beröras.

Prövning av barnets bästa – barnkonventionen

Genomförandet av energi- och klimatplanen innebär en mer effektiv energianvändning samt omställning till förnybar energi och andra energibärare än fossila bränslen samt minskade utsläpp av växthusgaser. Detta är positivt för framtida generationer.

Beslutsunderlag

Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun

Bilaga 1 Uppföljning av målen

Bilaga 2 Miljöbedömning av förslag Energi och klimatplan 2030 Heby kommun

I tjänsten

Lena Gunnarsdotter

Miljöstrateg

Delges

Kommunfullmäktige

Samhällsbyggnadsnämnden

Energi- och klimatplan 2030

Kommunfullmäktige

Innehåll

Inledning 4

Bakgrund 4

Syfte 5

Omfattning och avgränsning 5

Mål och lagstiftning 6

Energi 6

Agenda 2030, de globala målen för hållbar utveckling 6

Direktiv från EU 7

Klimatpolitiskt ramverk för Sverige 8

Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län 8

Klimat- och energistrategi för Uppsala län 8

Heby kommun 9

Process att ta fram planen och handlingsplan 10

Samverkan med och kopplingar till den fysiska planeringen 10

Översiktsplanering 11

Detaljplanering 11

Rådighet 12

Förutsättningar för att nå målen 12

Resurser 12

Kunskap 13

Innovation och digitalisering 13

Samverkan 13

Kommunikation 14

Målområden 15

Energi 15

Tillförsel 15

Distribution 18

Energiberedskap 21

Användning 22

Kommunens arbete med energieffektivisering 26

Samverkan inom energi 26

Målskrivningar för Energi	27
Transporter	28
Infrastruktur	28
Infrastruktur för drivmedel	30
Prioritering av drivmedel i Uppsala län – DRIV-modellen	32
Växthusgasutsläpp från transportsektorn i Heby kommun	33
Växthusgasutsläpp från transportsektorn i Heby kommun	34
Transporter inom Heby kommun som organisation	34
Samverkan inom transportområdet	35
Målskrivningar för Transporter	36
Konsumtion	37
Hushållens konsumtion	37
Offentlig konsumtion	37
Målskrivningar för Konsumtion	39
Finansförvaltning	39
Förslag på målskrivning för Finansförvaltning	40
Kolinlagring	40
Målskrivning för Kolinlagring	41
Övrigt klimatarbete	42
Livsmedel	42
Jordbruk	43
Avfall	43
Målskrivningar för Övrigt klimatarbete	44

Ansvar, genomförande och uppföljning 45

Dokumentation	46
Koppling till andra styrande dokument inom Heby kommuns organisation	46
Underlag	46
Dokument samt information från webbplatser	46
Lagar och direktiv	48

Bilagor

Bilaga 1: Uppföljning av målen

Bilaga 2: Miljöbedömning av förslag Energi och Klimatplan 2030 Heby kommun

Inledning

Energi- och klimat är centrala delar i omställningen till hållbart samhälle. Klimatförändringarna är ett verkligt och obestridligt hot mot hela vår civilisation. Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd riskerar vi att nå en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförsurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer. Effekterna är redan nu synliga och kommer att bli katastrofala såvida vi inte agerar nu. Genom utbildning, innovation och efterlevnad av klimatmål kan vi göra nödvändiga förändringar för att skydda planeten. Dessa förändringar ska leda till hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet.

Ett energisystem med tillräcklig och säker energitillförsel är av avgörande betydelse för ett välmående och fungerande samhälle. En förutsättning för att begränsa miljö- och klimatpåverkan är att fasa ut den fossila energianvändningen och ställa om till förnybara energikällor och mer effektiv hushållning. Omställningen till ett fossilfritt samhälle kräver en storskalig elektrifiering, inte minst inom transport- och industrisektorn. Därmed ställs höga krav på elnätet. Det är av stor vikt att planera för hur, var och när olika energislag används för att hantera energiförsörjningen framåt. Det är också viktigt att minska energiförsörjningens sårbarhet gällande påverkansfaktorer från omvärlden.

Ökad digitalisering och elektrifiering av samhället pågår nu och kommer att tillta, vilket kommer kräva ökad tillgång på el. Hållbar omställning kräver resurser, i detta arbete är Artificiell intelligens en viktig del för att frigöra resurser till hållbar omställning. För Heby kommun ska energi- och klimatplanen bidra till hållbar utveckling.

Arbetet med energi och klimat är högst centrala delar i arbetet med hållbar utveckling och Agenda 2030, de globala målen. För att nå målsättningarna i planen behöver kommunen samverka både internt och externt. Tillsammans inom kommunen, de kommunala bolagen, andra myndigheter, näringsliv, akademin, civilsamhället och invånare, kan vi lösa de utmaningar vi står inför. Genom samverkan blir vi resursstarka och kan tillsammans hitta nya lösningar på framtidens utmaningar.

Bakgrund

Enligt lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439) ska alla kommuner ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Energi- och klimatplanen innehåller Heby kommuns mål för energi- och klimat och ska användas som ett strategiskt verktyg i kommunens arbete för mer effektiv energianvändning samt omställning till förnybar energi

och andra energibärare än fossila bränslen samt minskade utsläpp av växthusgaser. Energi- och klimatplanen ska bidra till att uppfylla regionala och nationella miljömål och de nationella klimat- och energipolitiska målen. Planen är ett viktigt verktyg för arbetet med Agenda 2030.

Inom vissa områden har kommunen begränsad rådighet. Då är informationsspridning, dialog och samverkan med näringsliv, civilsamhälle och invånare viktiga steg i arbetet framåt. Heby kommun som ägare av energi- och klimatplanen ansvarar för att sammankalla aktörer för att tillsammans arbeta i omställningen till en hållbar och förnybar energi- och elproduktion. Kommunfullmäktige har beslutat att Heby kommun ska ta fram "Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun" med tillhörande handlingsplan (Kf § 96, 2022).

Syfte

Tillsammans med gällande lagstiftning samt nationella och internationella beslut, ska Hebys energi- och klimatplan peka ut riktningen för hur arbetet inom aktuella områden ska bedrivas inom Heby kommun som organisation och som geografiskt område under planperioden.

Syftet med Heby energi- och klimatplan är att

- uppfylla lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439)
- presentera en nulägesbild över energisituationen i kommunen
- definiera energi- och klimatrelaterade mål
- vara ett stöd för kommunen i arbetet med hållbar energiutveckling och klimatfrågor.

Omfattning och avgränsning

Planen ska gälla som energiplan och beskriver mål för minskad klimatpåverkan från Heby kommun som organisation och som geografiskt område. Planen ska bidra till uppfyllelse av regionala och lokala klimatmål, samt de nationella klimat- och energipolitiska målen. Däribland Agenda 2030 och de globala målen. Målför planen är 2030, med utblick till 2045.

Våra främsta utmaningar i Heby har identifierats, mål har satts upp och aktiviteter kommer formuleras i en fristående handlingsplan.

Arbetet har resulterat i sex prioriterade områden, inom vilka vi primärt ska agera:

- Energi: Kommunen ska verka för robust och hållbar distribution, produktion och användning av energi.
- Transporter: Bryta beroendet av fossila bränslen inom transportsektorn och öka andelen hållbara resor och transporter.
- Konsumtion: Arbeta för hållbar upphandling och resurshushållning samt cirkulära materialflöden.
- Finansförvaltning: Verka för hållbar kommunal finansförvaltning.

- Kolinlagring: Öka inlagringen av koldioxid i mark, vegetation, och byggnader.
- Övrigt klimatarbete omfattar Livsmedel, Jordbruk och Avfall: Minska utsläppen av klimatpåverkande gaser.

I planen används "Heby, geografiskt område" för hela kommunens geografiska yta och "Heby kommun" avser kommunen som organisation. Kommunen som organisation har rådighet över Heby som geografiskt område, exempelvis genom samhällsplanering av infrastruktur, bostäder, skolor och olika verksamheter, liksom stöd till näringsliv och samverkan med civilsamhället. Planen ska vara vägledande för Heby kommun i beslut som rör energi och klimatpåverkan, men ska även fungera som inspiration för alla som bor och verkar i kommunen. Samverkan, delaktighet och kommunikation, såväl inom kommunen, bolagen, kommunens invånare och verksamhetsutövare, kommer att vara avgörande faktorer för hur väl målen kan uppfyllas. För att nå våra uppsatta mål kommer det att krävas mod, engagemang och initiativförmåga.

Planen omfattar inte hur Heby kommun ska utvecklas och möta förändringarna med förändrat klimat, det vill säga den omfattar inte anpassning till klimatförändringar.

Mål och lagstiftning

Energi

Det övergripande målet för den svenska energipolitiken är att den ska bygga på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU. Politiken syftar till att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet. Proposition i mars 2024 om nya energipolitiska inriktningsmål har fokus på planeringsmål och leveranssäkerhetsmål för elsystemet samt en bedömning om att det finns behov av att se över nuvarande energieffektiviseringsmål. Planeringsmålet innebär att samhället ska planera för att möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045.

Enligt lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439) ska alla kommuner ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi.

Agenda 2030, de globala målen för hållbar utveckling

År 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle. Inom begreppet hållbar utveckling integreras de tre hållbarhetsdimensionerna, vilka är social, ekonomisk, och miljömässig hållbarhet. Genomförande av mål och delmål ska leda till avskaffande av extrem fattigdom, minskade ojämlikheter och orättvisor i världen, främjande av fred och rättvisa samt att klimatkrisen löses.

Av de globala målen så har följande direkt eller indirekt koppling till energi- och klimatarbetet:

- Mål 7 - Hållbar energi för alla. Det handlar om att säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern förnybar energi.
- Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
- Mål 13 - Bekämpa klimatförändringar

Direktiv från EU

Under 2021 presenterade EU sitt paket Fit for 55 som sätter målet att ha minskat utsläppen 2030 med 55 % jämfört med 1990. Inom Fit for 55-paketet finns bland annat revideringar av direktivet om energieffektivisering (EED) och direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD). Dessa revideringar ställer nya krav på medlemsstater och framför allt inom offentlig sektor.

EUs viktigaste mål som rör energi- och klimat är

- att minska klimatutsläppen med 55 % till år 2030 jämfört med 1990 års nivåer
- att minska energianvändningen med 11,7 % till 2030 jämfört med EU:s referensscenario
- att 42,5 % av energianvändningen ska komma från förnybara resurser år 2030
- ett klimatneutralt EU senast år 2050

Aktuella EU-direktiv som rör energi

EPBD

EPBD, direktivet om byggnaders energiprestanda (2024/1275), främjar en förbättring av energiprestandan i byggnader och en minskning av växthusgasutsläppen från byggnader, i syfte att nå ett byggnadsbestånd med nollutsläpp senast 2050. EPBD ställer bindande krav på alla EU:s medlemsländer, däribland Sverige, som ska vara genomförda i respektive lands lagstiftning senast 29 maj 2026. Under 2024 pågår arbete på Boverket och Energimyndigheten med att utreda hur direktivets olika krav ska genomföras i Sverige.

EED

EED, direktivet om energieffektivitet (2023/1791), syftar till att öka energieffektiviteten i samhället i stort – där ingår även transporter och industri med mera. Den 10 oktober 2023 trädde direktivet om energieffektivitet i kraft. I direktivet finns flera artiklar som kopplar till det kommunala arbetet med energiplanering.

Direktivet innebär bland annat att:

- offentliga aktörer och verksamheter ska minska sin energianvändning med 1,9 procent per år
- energikrav ska ställas i offentlig upphandling
- i offentligt ägda byggnader mindre än 250 kvadratmeter ska energieffektiviserande renoveringar utföras med 3 procent av arean varje år
- företag som använder stora mängder energi behöver genomföra en energikartläggning och, eller införa ett certifierat energiledningssystem
- små- och medelstora företag ska få information om nyttan med energieffektivisering

- konsumenter ska få information om energieffektivisering och möjligheter till finansiering
- konsumenter ska få kostnadsfri tillgång till information på sin energifaktura
- potential för användning av fjärrvärme eller fjärrkyla, samt restvärme ska kartläggas.

Kraven ska vara införda i svensk lagstiftning senast 11 oktober 2025. Under 2024 pågår arbete på Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen med att utreda hur direktivets olika krav ska genomföras i Sverige.

RED III

RED III, förnybartdirektivet (2023/2413), syftar till att öka användningen av förnybara energikällor. Kraven ska vara införda i svensk lagstiftning senast 21 maj 2025.

Klimatpolitiskt ramverk för Sverige

År 2017 antog Sverige ett klimatpolitiskt ramverk innehållandes en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Syftet med ramverket är att skapa en tydlig och enad politik för klimatet men också att ge samhälle och näringslivet förutsättningar att ställa om på de sätt som krävs för att Sverige ska uppnå satta klimatmål. Det långsiktiga klimatmålet innebär att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att sedan uppnå negativa utsläpp. Utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium ska år 2045 vara minst 85 procent lägre än utsläppen år 1990. Etappmålet för inrikes transporter säger att utsläppen från sektorn, med undantag för inrikesflyg, ska minska med minst 70 procent år 2030 i jämförelse med år 2010.

Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län

Genom *Regional utvecklingsstrategi och Agenda 2030-strategi för Uppsala län*, samlas mål med olika tidshorisonter för en hållbar utveckling av länet. Den regionala utvecklingsstrategin ska visa hur länets aktörer genom samverkan och partnerskap kan klara av omställningen och gå mot en regional hållbar utveckling. Ett av de långsiktiga målen för en hållbart växande region är ett transporteffektivt samhälle med tillgängliga och hållbara transporter. För hållbara transporter krävs utöver ökad samordning, en kraftsamling för att säkra ökad tillgång till förnyelsebara drivmedel, däribland el samt utbyggnad av infrastruktur för laddning och tankning. Ett annat långsiktigt mål handlar om att utveckla tillförlitlig och fossilfri samhällsteknisk infrastruktur. En utmaning som särskilt betonas är eleffektfrågan till följd av samhällets ökade elektrifiering. Här krävs det att arbetet och samverkan på olika nivåer fortsätter att utvecklas.

Klimat- och energistrategi för Uppsala län

I Länsstyrelsernas uppdrag ingår att främja, samordna och leda regionalt arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Genom publikationen *Tillsammans för ett fossilfritt Uppsala län – Klimat- och energistrategi*, pekas fyra prioriterade områden ut som berör sektorerna jord- och skogsbruk, kunskap, innovation och företagande samt samhällsplanering. De

utpekade prioriterade områdena är 1) Transporter, 2) Energi och effekt, 3) Förnybar energi och 4) Indirekt klimatpåverkan. Strategin syftar till att utgöra en grund för andra planer och program genom att ange riktning för länets fortsatta arbete för fossilfrihet. Genom att samordna och vara vägledande i vad som utgör prioriterade områden för länets energi- och klimatarbete, kan åtgärder få större effekt gällande minskad klimatpåverkan och ett mer hållbart energisystem. Strategin utgör ingen handlingsplan men hänvisar till länets åtgärdsprogram för minskad klimatpåverkan. Varje åtgärdsprogram har ett hållbarhetslöfte kopplat till sig och Heby kommun har skrivit under hållbarhetslöftet "Minskad klimatpåverkan", ett av fyra hållbarhetslöften.

Heby kommun

Heby kommun har utifrån Agenda 2030, tagit fram 7 st. inriktningsmål varav ett är "Värna klimatet och vattnet". Samtliga inriktningsmål har ett antal mått som följs upp årligen. Ett urval av mått och resultat visas nedan för inriktningsmålet "Värna klimatet och vattnet". Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun kommer att förtydliga vad inriktningsmålet innefattar och

Mått	Källa/mätning	Resultat 2022	Resultat 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027
Förnyelsebart bränsle av inköpt mängd bränsle, andel % (för kommunen som organisation)	Biodriv Öst	42 %	32 %	Öka	Öka
Andel svenskproducerade livsmedel	Utdrag verksamhets-system kostenheten	63 %	63 %	Öka	Öka
Andel ekologiska livsmedel	Utdrag verksamhets-system kostenheten	29 %	27 %	Öka	Öka
Matsvinn i grundskolan	Egen mätning, kostenhetens e-tjänst	Underlag saknas	28,5 g	Minska	Minska

Utdrag ur "Mål- och budget 2025, plan 2026-2027" Kommunfullmäktige, Heby kommun

Heby kommun jobbar med energi- och klimatfrågan på olika sätt. Exempelvis genom att kommunen deltar i olika projekt med Energikontoret Mälardalen AB och Biodriv Öst som rör energi respektive transporter, vid upphandling ställer kommunen energi- och klimatkrav (se avsnitt Offentlig konsumtion s.37) samt Kostenhetens arbete med minskat matsvinn.

Process att ta fram planen och handlingsplan

Energi- och klimatplanen med tillhörande handlingsplan har tagits fram i samverkan inom Heby kommuns organisation, berörda aktörer såsom elnätsbolag och Hebyfastigheter AB, Hebygårdar AB, Energikontoret Mälardalen AB och Biodriv Öst. Hållbarhetsenheten har ansvarat för arbetet med plan och handlingsplan, och arbetsgruppen har främst bestått av representanter från Central förvaltning och Samhällsbyggnadsförvaltningen, Energikontoret Mälardalen AB, Biodriv Öst, SHE AB, Hebyfastigheter AB och Hebygårdar AB. Heby kommun har haft dialog med Länsstyrelsen under arbetet samt haft dialogmöte med näringslivet i kommunen. Energikontoret Mälardalen AB har genom konsultuppdrag bistått Heby kommun med framtagandet av plan och handlingsplan.

Enligt 6 kap §§ 5-7 miljöbalken behöver en undersökning göras om en plan enligt Lagen om kommunal energiplanering kan antas ha en betydande miljöpåverkan. Heby kommun har genomfört en undersökning enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) på remissversionen av "Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun" och konstaterat att planen inte ger betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 3 § i miljöbalken (1998:808). Undersökningen i sin helhet återfinns i bilaga 2 till planen.

Remissversionen av "Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun" samt handlingsplanen har, under perioden 14 september till 4 oktober 2024 varit ut på remiss inom kommunens egen organisation samt till externa parter för att få synpunkter till slutversion. Samtliga remissvar finns diarieförda under KS 2022:77. "Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun" ska beslutas av kommunfullmäktige i april 2025. Tillhörande handlingsplan kommer att beslutas separat på förvaltningsnivå.

Samverkan med och kopplingar till den fysiska planeringen

Energi- och klimatplanen kommer att vara ett planeringsunderlag i den kommunala översiktsplaneringen och detaljplaneringen.

Den kommunala planeringen regleras främst av plan- och bygglagen, PBL. Bestämmelserna i lagen syftar till att främja en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer (1 kap. 1 §). I PBL anges att kommunen ska ta hänsyn till både miljö- och klimataspekter och energi vid all planering enligt PBL (2 kap. 3 §). I PBL regleras även att bebyggelse och byggnadsverk som kräver tillförsel av energi ska lokaliseras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till energiförsörjning och energihushållning (2 kap. 5 §).

Kommunens översiktsplan och detaljplaner kan skapa vissa förutsättningar för att nå målen i energi- och klimatplanen. Vidare kan kommunen detaljstyra genom exploateringsavtal och markanvisningsavtal. Boverket har tagit fram en illustration som visar hur fysisk planering kan bidra till minskad klimatpåverkan.

Översiktsplanering

Översiktsplanen visar på kommunens viljeriktning och pekar bland annat ut var ny bebyggelse bör lokaliseras. Översiktsplanen är sedan vägledande för efterföljande planering. I planprocessen förs en dialog med berörda nätägare gällande el- och energiförsörjning samt med Trafikverket och Regionen gällande infrastruktur och kollektivtrafik.

I översiktsplaneringen är lokaliseringen av bebyggelsen den främsta möjligheten att påverka den tillkommande bebyggelsens klimatpåverkan. Genom lokaliseringen av bland annat bostäder, arbetsplatser och samhällsservice kan goda förutsättningar för att kunna nyttja kollektivtrafik eller gå och cykla säkerställas.

Detaljplanering

Detaljplaner anger genom bindande bestämmelser hur ett begränsat område får användas och bebyggas. I utformningen av den enskilda detaljplanen kan förutsättningar skapas för att främja ett klimatsmart beteende, t.ex. genom att planera för en infrastruktur som uppmuntrar till att ta cykeln, gå eller åka kollektivt. Faktorer som vilken typ av energi som ska användas för att värma upp det färdiga huset kan inte regleras i detaljplanen, men detaljplanen kan skapa förutsättningar för klimatsmarta val. Regleringen av byggnaders läge och taklutning kan t.ex. möjliggöra för goda lägen för solceller. I detaljplanen kan det även anges om det finns förutsättningar för fjärrvärme i området.

I Sverige avger vägtrafiken en tredjedel av de svenska utsläppen av växthusgaserna. Nya detaljplanerade områden kan planeras utifrån att effektivisera transporter inom området vid val av placering av förskola, skola, dagligvaruhandel och arbetsplatser. Vägnätet kan utformas klimateffektivt genom att strategiskt minska körsträckor för t.ex. sophämningsfordon och kollektivtrafik.

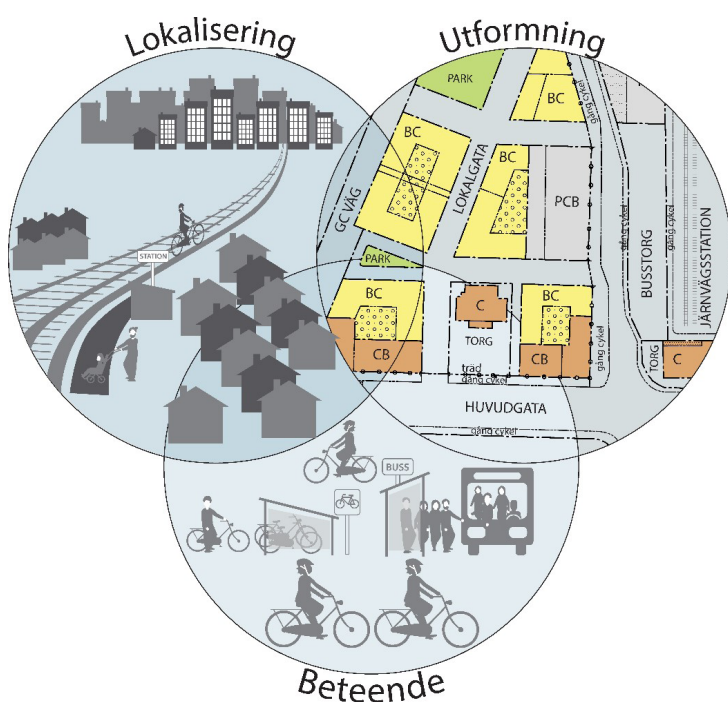

Illustration: Boverket/ Altefur Development. Källa: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lamplighetsbedomning/klimatpaverkan/>

Rådighet

Heby kommun har direkt eller indirekt rådighet över klimatutsläpp och energianvändning som sker inom kommunens gränser. Hur kommunen samhällsplanerar, verkar för hållbara transporter, ställer krav i upphandlingar, samverkar med olika aktörer, påverkar kommunen utvecklingen till hållbart samhälle. Heby kommun ska arbeta med de svenska miljömålen och därigenom finns redan krav och förväntan att kommunen ska arbeta med minskad klimatpåverkan. Beredskapsfrågan vävs också in i arbetet med energi- och klimatplanen, och är en viktig del i omställningsarbetet.

Heby kommun har möjlighet att underlätta och skapa förutsättningar för andra att minska sina klimatutsläpp och verka för hållbar energianvändning. För att nå målen i energi- och klimatplanen behöver kommunen samarbeta och samverka inom kommunen och de kommunala bolagen samt andra myndigheter, näringsliv, akademin, civilsamhället och invånare.

Förutsättningar för att nå målen

För att nå målen i energi- och klimatplanen krävs att vi skapar förutsättningar och säkrar resurser. Samtidigt står vi inför stora utmaningar med den demografiska utvecklingen med en ökad försörjningskvot, där färre förvärvsaktiva ska försörja fler äldre, samtidigt som det är personalbrist inom många områden. Genom att aktivt arbeta med innovation och digitalisering, finansiering och ekonomistyrning, samverkan och kommunikation, kan Heby kommun möta framtidens utmaningar och möjligheter för omställningen till hållbart samhälle.

Resurser

Målsättningarna i energi- och klimatplanen behöver resurser för att realiseras, både personella och finansiella. I handlingsplanen som hör till energi- och klimatplanen beskrivs vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målsättningarna, och i den finns beskrivet vilka resurser som krävs för att genomföra åtgärderna.

Heby kommun är delägare i Energikontoret Mälardalen AB samt medlemmar i Biodriv Öst. Både Energikontoret och Biodriv Öst driver länsövergripande projekt inom energi- respektive transportområdet. Heby kommun deltar i för kommunen prioriterade projekt och genom samverkan växlar kommunen upp resurser och får ta del av projektmedel som organisationerna söker. Kommunen blir på så vis resursstark.

Det finns olika styrmedel för energi- och klimatarbetet, "Klimatklivet" är ett exempel på styrmedel på nationell nivå, ett bidrag som både kommuner och andra aktörer kan söka (utifrån olika krav) för olika klimatåtgärder. För att nå målsättningarna kommer både kommunen och andra aktörer aktivt bevaka vilket bidrag och stöd som finns, samt aktivt söka medel.

Kunskap

För att nå målsättningarna är kunskap om energi- och klimatarbete essentiellt. Nyckelfunktioner som har stor påverkan och rådighet över energi- och klimatarbetet behöver ha kunskap om energi- och klimatarbetet. Exempelvis kommer nya EU-direktiv som rör energieffektiviseringar omfatta kommunen, och kunskap om kraven behöver finnas både hos beslutsfattare och tjänstepersoner.

Kommunen kan också verka för kunskapsspridning till olika aktörer i kommunen, såsom näringsliv, civilsamhälle och invånare. Kommunen behöver också stöd i arbetet med ökad kunskap av andra myndigheter.

Innovation och digitalisering

Innovation och digitalisering är viktiga delar i omställningen för hållbar utveckling. Genom innovativa idéer, tjänster och produkter, kan förändring och möjligheter skapas för minskat klimatavtryck och hållbar energianvändning. Redan tillgängliga lösningar och åtgärder behöver kompletteras med nya progressiva lösningar. Artificiell intelligens, AI, kommer vara en viktig del i arbetet med energi- och klimat, både direkt och indirekt. Direkt genom att analysera data och ge underlag för vidare arbete, och indirekt genom att frigöra resurser för att möta framtidens utmaningar. I den europeiska innovationsagendan fastslås att teknikintensiv innovation kommer att vara av avgörande betydelse för Europas konkurrenskraft och genomförandet av den gröna och digitala omställningen.

För att stödja Sveriges klimatomställning och stärka näringslivets konkurrenskraft genom digitalisering föreslår Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) flera strategiska insatser till regeringen för perioden 2025-2030.

DIGG föreslår:

- utveckling och införande av gröna datacenter
- främjande av digitala lösningsplattformar för klimatsmart innovation
- stöd och incitament för digital kompetensutveckling inom gröna teknologier.

Dessa förslag avser att bidra till att digital innovation integreras med klimatåtgärder för en hållbar framtid.

Samverkan

Tillsammans inom kommunen, de kommunala bolagen, andra myndigheter, näringsliv, akademin, civilsamhället och invånare, kan vi lösa de utmaningar vi står inför. Genom samverkan

blir vi resursstarka och kan tillsammans hitta nya lösningar på framtidens utmaningar. Heby kommun ska fortsätta samverkan med andra aktörer gällande energi och klimat, och behöver utveckla samverkan på vissa prioriterade delar. Klimatforum i Uppsala län är en samverkansgrupp som Region Uppsala och Länsstyrelsen driver och som Heby kommun deltar aktivt i och som kommunen fortsättningsvis ska delta aktivt i. Som ytterligare exempel på samverkan så är Heby kommun delägare i Energikontoret Mälardalen AB samt medlem i BioDriv Öst. Båda dessa samarbeten beskrivs mer i avsnitt Samverkan inom energi s. 26-27 samt avsnitt Samverkan inom transportområdet s. 35.

Kommunikation

Kommunikation av energi- och klimatplanen är viktig, både i framtagandet och i genomförandet. Hållbarhetsenheten ansvarar för att kommunicera prioriterade delar av planen med stöd och råd av Kommunikationsenheten. Arbetet med energi- och klimatplanen har uppmärksammats på kommunens hemsida och genom de projekt som kommunen genomför. Att kommunicera arbetet med energi- och klimatplanen är viktig för att visa vad kommunen arbetar och verkar för, men också för att inhämta synpunkter på arbetet med planen.

Målområden

Här följer beskrivning av respektive målområde och dess målsättningar.

Energi

El- och energiförsörjning är en grundläggande förutsättning för att bo, leva och verka. Heby kommuns utvecklingsmöjligheter i form av framtida etableringar av verksamheter och utökat bostadsbestånd är avhängigt elförsörjning och nätkapacitet. Utöver nytillkomna verksamheter och bostadsbestånd så väntas behovet av el öka i takt med elektrifiering av samhället som del i omställningen till ett hållbart samhälle.

Några begrepp att känna till

Begrepp

Förklaring

Effekt

Energi per tidsenhet, mäts i Watt

Effektbrist

När det i varje sekund inte finns tillräckligt med elproduktion för att täcka elförbrukningen i samma stund.

Kapacitetsbrist

Elnätets förmåga är inte tillräcklig för att leverera el till användarna.

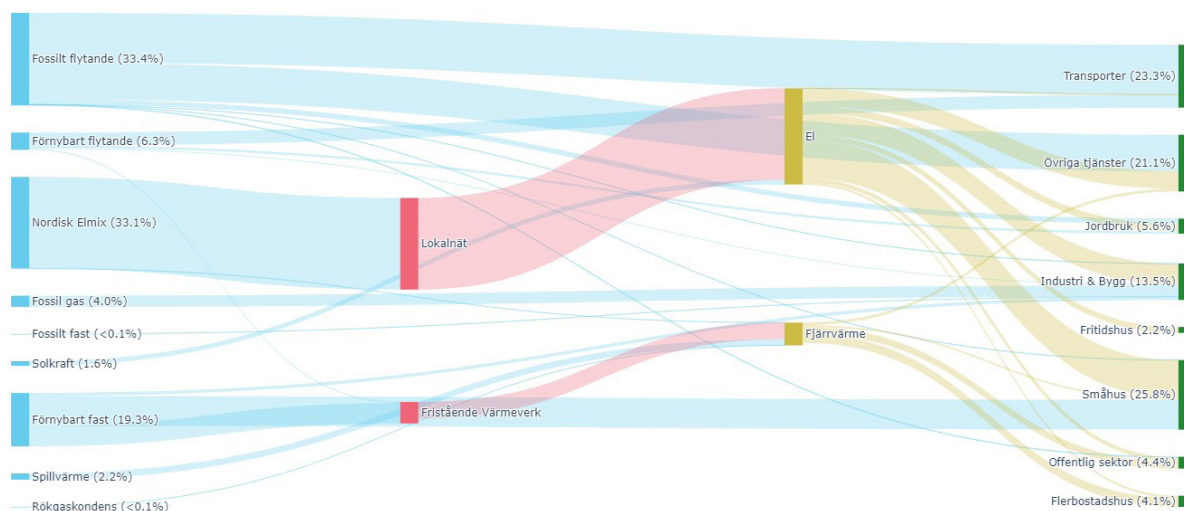
Energibrist

När det inte produceras lika mycket el per år jämfört med den årliga användningen.

Tillförsel

En variation av energikällor är av stor vikt i ett framtidssäkert och hållbart energisystem. Ett energisystem med flera energislag kompletterar varandra. Det ger också olika fördelar och utmaningar kopplat till bland annat lokala utsläpp, kapital- och utrymmesbehov, acceptans hos befolkningen och systemnytta. Utökad elproduktion på lokal nivå möjliggör minskade överföringsförluster i elnätet och bidrar till stärkt lokal resiliens. Parallellt med intensifierad elektrifiering av samhället, kommer kravet på tillgänglig elproduktion att öka, liksom krav på energieffektivisering. Generellt sett kan förnybar elproduktion från vind och sol byggas ut på kortast tid. Genom att kombinera vind- och solkraft med reglerbar elproduktion, som exem-

pelvis kraftvärme, är det möjligt att expandera kommunens elproduktion och därmed bättre täcka upp för en ökad elanvändning. Heby kommun som landsbygdskommun har stora möjligheter till energiomvandling inom kommunen, exempelvis genom biobränslen och solenergi. Vindenergi har begränsade förutsättningar i kommunen.

Figur 1. Sankeydiagram som beskriver flödet av energi i Heby kommun, år 2022

I Figur 1 illustreras flödet av energi i Heby kommun år 2022 genom ett Sankeydiagram. Diagrammet visar mängden tillförd energi och dess energislag samt hur energin flödar genom olika omvandlare och distributörer tills de slutligen används i de olika sektorerna. Som diagrammet visar kommer den största delen av den tillförda energin (33,4%) från "Fossilt flytande". Den näst största kategorin är "Nordisk Elmix" (33,1 %), vilket är tillförd energi från det övergripande elsystemet. Den tredje största kategorin är "förymbart fast" (19,3 %).

Fjärrvärme

Fjärrvärmenät finns utbyggt i tätorterna Heby, Morgongåva, Tärnsjö och Östervåla. Ambitionen är att utöka nyttjandegraden av fjärrvärmen vilket delvis är en insats för att avlasta elnätet. Om samtliga fjärrvärmeanslutna hushåll nyttjade elvärme skulle detta innebära problem för elnätet menar Sala-Heby Energi.

Det finns möjlighet att öka anslutningar till fjärrvärmenät i alla orter där man idag erbjuder fjärrvärme. Utöver att erbjuda fjärrvärme för nämnda orter, sköter bolaget uppvärmning åt utvalda kommunala fastigheter utanför fjärrvärmenäten.

Systemet har en verkningsgrad på cirka 90 % och förluster i systemet beror på ledningarnas skick samt hur kundernas växlare presterar. Vid elavbrott står systemen still och ingen fjärr-

värme kan distribueras. I dagsläget nyttjas inte spillvärme från industrier, men dialoger för detta har förts i omgångar.

Sala-Heby Energi AB levererar fjärrvärme i kommunen. Produktionen drivs av 100% förnybar energi där bränslet utgörs av träbaserade material som skogsflis och träpellets. Vid minusgrader används en spetspanna som drivs av bioolja eller el. Sala-Heby Energi AB planerar för utbyggnad av fjärrvärme i kommunen.

Solkraft

Inom Heby kommun var solesetableringar tidiga och stor del beror på den Solelsföreningen i Sala Heby som varit drivande i kommunen samt solesproduktionen på logistikcentren i Morgongåva. Heby kommun har sjunkit i rankingen över installerad solcellseffekt (watt per capita) mellan åren 2019 och 2022 bland Sveriges 290 kommuner. Detta enligt statistik från Energimyndigheten som redogörs för i Tabell 1. Bland Uppsala läns åtta kommuner låg Heby på andra plats 2023. I Uppsala län är Håbo kommun i topp med 797 Watt per capita jämfört med 710 Watt per capita i Heby. Snittet i Sverige låg år 2023 på 377 Watt per capita. Enligt Vindbrukskollen finns idag två solcellsparkar med effekt över 0,5 MW. I dagsläget är en solcellspark på gång i Aspnäs i norra Heby, enligt projektören kommer solcellsparken producera 118 GWh per år – motsvarande årsförbrukningen för 23 600 villor eller 52 500 elbilar.

År	MW Totalt	Watt per capita	Plats nationellt, watt per capita
2019	3,41	243	2
2020	4,33	307	9
2021	5,12	358	18
2022	7,73	536	15
2023	10,18	710	42

Tabell 1: Installerad solcellseffekt i Heby kommun, totalt i MW och i Watt per capita samt jämförelse av installerad effekt per capita med Sveriges 290 kommuner.

Vindkraft

Det finns inga utpekade riksintresseområden för vindkraft inom Heby kommun. Enligt Vindbrukskollen finns det endast ett äldre vindkraftverk uppfört inom kommunens geografiska område. Detta är lokaliserat strax söder om Heby centralort.

Heby kommun har en gällande Vindbruksplan från 2011 som analyserar och redovisar möjliga lokaliseringar av ny vindkraft. Dock ligger stora delar av kommunens geografiska yta inom de så kallade MSA-zonerna runt flygplatserna Ärna (Uppsala) och Västerås. MSA står för Minimum Safe Altitude (militära flygplats) eller Minimum Sector Altitude (civil flygplats). MSA-zonerna syftar till att säkerställa möjlighet till så kallad visuell inflygning. Inom MSA-zonerna finns begränsningar i möjligheten att uppföra höga objekt. Södra delen av kommunen ligger även inom så kallat stoppområde för höga objekt med hänsyn till Ärna flygplats. Det geografiska område av kommunen som inte berörs av MSA-zoner finns i norra kommunen i en zon utmed gränsen till Sandvikens och Gävle kommuner.

Vätgas

Senast 2045, fem år före EU, ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp. I den målsättningen kommer vätgas få en viktig roll, speciellt inom industrisektorn där vätgas kan lösa problem där annan teknik misslyckats. Satsningar som i sin tur kan påverka andra sektorer som transport genom sektorsintegration.

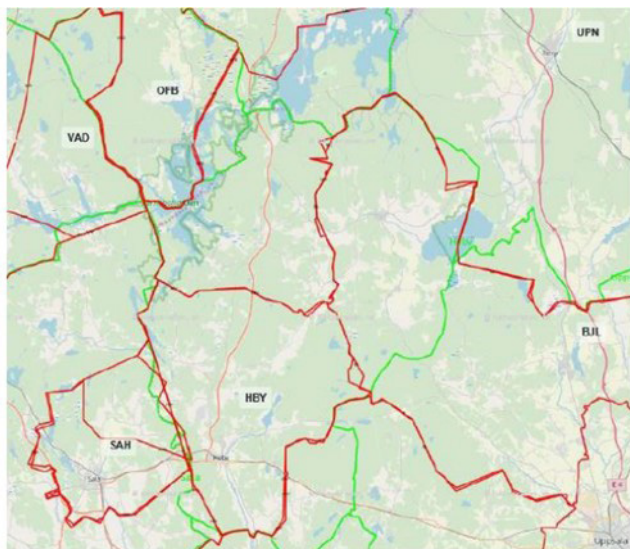
Fossilfri vätgas produceras genom att vatten spjälkas till delar vätgas och syrgas med hjälp av fossilfri el. Med elektrolörkapacitet avses den eleffekt elektrolysörerna kräver för att producera en viss mängd vätgas under en viss tid. Räkneexempel: 1 GW (el) ger 164 000 ton vätgas under en driftstid på 8 400 timmar med 65 procent elektrolysörverkningsgrad.

Vätgas och elektrobränslen kan användas som insatsvara och som bränsle i industrins processer och inom flera delar av transportsektorn. Vätgaslager kan på sikt bidra till att balansera ett elsystem bestående av allt mer intermittent/variabel elproduktion. I september 2024 finns ingen elektrolysör i Heby kommun.

Distribution

Elnät

I Heby kommun är Vattenfall Eldistribution AB regionnätsägare. Vattenfall är också lokalnätsägare i kommunen tillsammans med Sala-Heby Energi Elnät AB samt Upplands Energi ekonomisk förening. Kartan nedan i figur 2 visar de tre lokalnätsägarnas nätområden som berör Heby kommun. Heby tillhör elområde 3 som omfattar Svealand och norra halvan av Götaland. De tre lokalnätsägarna i Heby kommun är Sala-Heby Energi Elnät AB, Upplands Energi ekonomiska förening och Vattenfall Eldistribution AB. På www.natomraden.se hittas kartor över lokal nätägare. Kartmaterialet är inte nedladdningsbart som geodata.

© Nätområden.se, Lantmäteriet och Svenska Kraftnät 2010 > Alla rättigheter reserverade.

Figur 2. Nätområden i Heby kommun: Sydöstra – "Upplands västra" Vattenfall Eldistribution AB – Elområde 3. Sydvästra "Heby" (HBY) Sala-Heby Energi Elnät AB – Elområde 3. Nordvästra – "Uppland Norra" Vattenfall Eldistribution AB – Elområde 3 Nordöstra – "Björklinge" (BJL) Upplands Energi ek för – Elområde 3.

Sammanställningen som följer har tagits fram i dialog med representanter från elnätssbolagen.

Regionnät – Vattenfall Eldistribution AB

Regionnätet runt Heby planeras på sikt att byggas om då 70 kV ska ersättas med 130 kV vilket medför en ökad kapacitet. Det sker en omstrukturering av både region- och stamnät i området vilket gör att en specifik kapacitet är svår att ange för nätet och kapaciteten kommer att variera mellan olika år beroende på Vattenfalls och Svenska kraftnäts ombyggnadsetapper. De flesta av de större förändringarna i området planeras att vara klara i början av 2030-talet. Förfrågningar i området rör i dagsläget främst solkraft och under våren 2024 har Vattenfall skickat en förfrågan om inmatning till Svenska kraftnät, vilket man inväntar svar på. Vid framtida eventuell exploatering eller större företagsetableringar är kapaciteten bättre i tätort nära fördelningsstationerna.

Större anslutningar behöver hanteras via anslutningsförfrågningar för att utreda det bästa och mest kostnadseffektiva sätt att hantera anslutningen på. Elnätssbolag kan inte planera för, eller bygga på, spekulation. Vid Vattenfall tar man höjd för förväntad eller prognostiserad tillväxt av effektbehov från bostäder, verksamheter och mikroproduktion. Större etableringar inkluderas inte, utan behöver hanteras genom separata förfrågningar.

För kommersiella solcellsparker med stora effekter behöver en anslutningsförfrågan skickas in till Vattenfall som då ser över hur denna kan anslutas till nätet på bästa sätt. Om en plats är lämplig att ansluta på, är något som utreds i varje enskilt fall.

Vattenfall har flera förfrågningar om inmatning från solkraft till regionnätet. Förfrågningarna kommer både från enskilda producenter och omkringliggande lokalnätssbolag. Det finns planerade förstärkningar på regionnätet som hanterar befintlig kö och förfrågan om inmatning

till Svenska kraftnät är inskickad.

För Vattenfalls regionnät planeras generellt för luftledning till skillnad från lokalnätet som är både luftburet och förlagt i mark. För högre spänningsnivåer än lokalnät medför markkabel olika driftproblem och osäkerheter, varför regionnät nästan exklusivt består av luftledning.

Lokalnät – Vattenfall Eldistribution AB

Sett till ledningslängd är lokalnätet till största del ett 10 kV landsbygdsnät som är byggt för och kan hantera laster som bostäder eller enstaka lantbruk. Det är svårt att ansluta punktlaster eller till exempel större solkraftsparker, över några hundra kW. I tätort är det lättare att hantera större laster, men ledningar och transformatorer är inte dimensionerade för att ansluta laster på flera MW. Vid behov förstärker Vattenfall lokalnätet.

Lokalnätet består av både kabel och luftledning som förser tätorter och landsbygd med el. Den vanligaste avbrottsorsaken är störningar kopplade till väderförhållanden. För att åtgärda felorsakerna arbetar Vattenfall Eldistribution löpande med att vädersäkra elnätet. Detta går att göra både genom att isolera befintliga luftledningar, vilket minskar känsligheten för väder, vind och trädpåfall. Det är även möjligt att gräva ner kablar, men det är något som påverkas av markbeskaffenheten och hur elnätet i stort är uppbyggt. Kommande år kommer delar av elnätet runt Tärnsjö att vädersäkras genom att luftledning ersätts av markkabel.

För mindre, enskilda solcellsanläggningar som exempelvis villatak, kan det finnas lokala begränsningar när det redan skett en stor utbyggnad på intilliggande fastigheter.

I lokalnätet ser Vattenfall inget behov av batterilagring. Ett generellt önskemål är att kommunen samråder med Vattenfall Eldistribution gällande kommande översiktsplaner och att man skaffar sig god förståelse för framtida effektbehov i kommunen gällande exploateringar, företagsetableringar och laddinfrastruktur.

Lokalnät – Sala-Heby Energi Elnät AB

Idag ser man inga kapacitetsbegränsningar för elnätet som ägs av Sala-Heby Energi Elnät AB (vidare Sala Heby Energi). Nätkapaciteten framåt avgörs av vilka förfrågningar och etableringar som kommunen får in. Sala Heby Energi förutspår en utökad produktion i Morgongåva men det rör sig inte om effekter som skapar leveransproblem. Elproduktionen i kommunen är högre än konsumtionen. Man ser idag en tendens att markägare är villiga att arrendera ut ytor för anläggning av exempelvis solcellsparker. Än så länge tillåter man alla som vill installera solceller på villatak och intresset är fortsatt stort.

I dagsläget ser man inga problem med nyanslutningar vid planerad byggnation och man spår inte heller några problem fram till 2045. Särskilt inte eftersom regionnätsägaren Vattenfall

Eldistribution AB, planerar utbyggnad som kommer att öka nätens kapacitet ytterligare.

Sala-Heby Energi ser ett behov av energilagring. Utmaningen idag beskrivs vara att styrsignalen för hur kunden vill använda sitt energilager behöver vara rätt, annars finns det risk att energilagringen blir en negativ resurs lokalt.

Lokalnät – Upplands Energi ekonomiska förening

Upplands Energis bedömning utifrån dagens laster är att nätkapaciteten i Heby kommun är god. Hushållen har genomfört energieffektiviseringar som varit i proportion med den effekt och energi som krävts vid nyexploateringar. Framåt kan utmaningar uppstå om det skulle etableras verksamheter i kommunen med stort effektbehov.

Gällande kapacitet för lokalnätet vid framtida exploatering och vid större etableringsförfrågningar betonas att stora exploateringar både kräver effekt och energi. För bostäder ser man en god kapacitet, men vid behov av större effekter som exempelvis vid installation av snabbladdningsstationer för tyngre fordon ser man risk för utmaningar. Detsamma gäller om exempelvis en större serverhall skulle etableras inom Upplands Energis nätområde. En annan aspekt som lyfts av Upplands Energi är frågan om tillkommande last för bergtäkter vid krav om att bli av med fossilberoendet. En sådan omställning kräver stora effekter och nu tittar elbranschen på befintliga avtal och så kallade flexitjänster. Detta innebär att verksamheten kan styras så att den inte förläggs till när det övergripande effektbehovet är som störst.

Nätutvecklingsplaner

Det pågår just nu ett arbete med att implementera EU-direktivet "Ren energi för alla i Europa" till svensk lagstiftning. I direktivet finns krav på att elnätsföretag minst vartannat år ska ta fram så kallade nätutvecklingsplaner. I nätutvecklingsplanen ska elnätsföretaget redogöra för planerade investeringar i distributionsinfrastruktur under de kommande 5-10 åren. Elnätsföretagen kommer även i nätutvecklingsplanen att redovisa alternativ till en utbyggnad av distributionsinfrastruktur såsom efterfrågefleksibilitet, energieffektivitet, energilagransanläggningar med mera. I framtagandet av nätutvecklingsplaner kan kommuner, vid sidan av exempelvis företag och fastighetsägare, bistå med underlag kring planer och kommande etableringar av nya bostäder och verksamheter. Nätutvecklingsplanerna, ifall de kommer att uppfylla sitt syfte, kan komma att utvecklas till det naturliga forum för dialog som nätägare efterfrågar vad gäller kommande utbyggnadsplaner i deras nätområden.

Energiberedskap

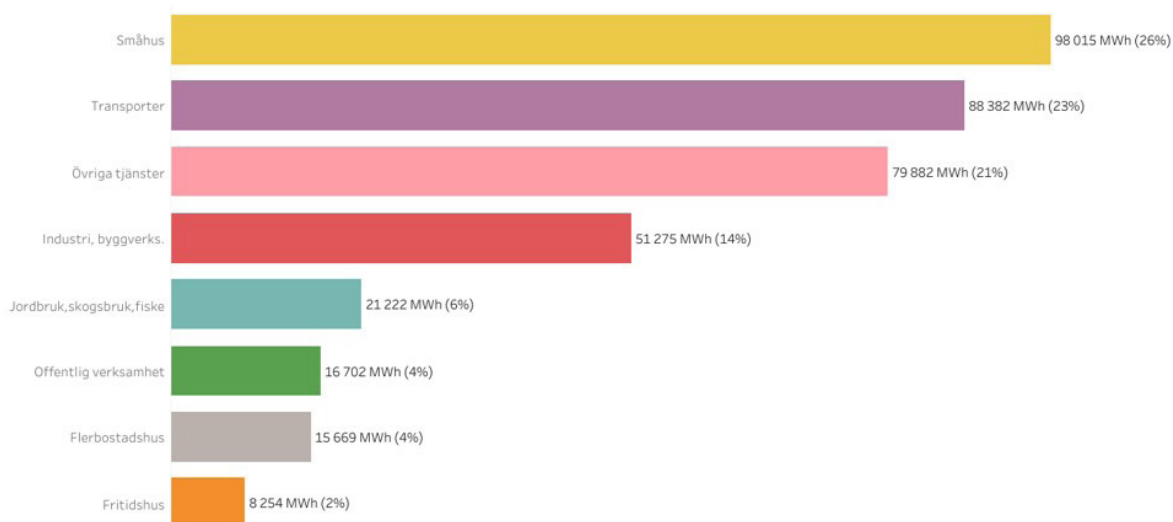
För kommunens generella beredskap och vid påverkan på energiförsörjning är det den samhällsviktiga verksamheten som är i fokus. I kommunens risk- och sårbarhetsanalys inkluderas el och drivmedel. Heby är en landsbygdskommun och många av invånarna har en egen värmekälla. Detta är något som bidrar till minskad sårbarhet när det gäller energi- och värmeförsörj-

ning. Det är svårt att bygga bort sårbarheten helt och kommunens beredskapssamordnare ser ett behov av kunskapsuppbyggnad och ökad information om hemberedskap med betoning på individens egna ansvar. Arbetet med trygghetspunkterna startade 2022 som en del av krigsorganisationen. Hos SHE AB pågår ett arbete med reservkraft som ska skydda vid eventuell kris.

Länsstyrelserna har genom regleringsbrevet 2024 fått ökat uppdrag rörande energiberedskap. Energi- och klimatrådgivningen har också fått ökat uppdrag om energiberedskap och ska informera privatpersoner om energiberedskap.

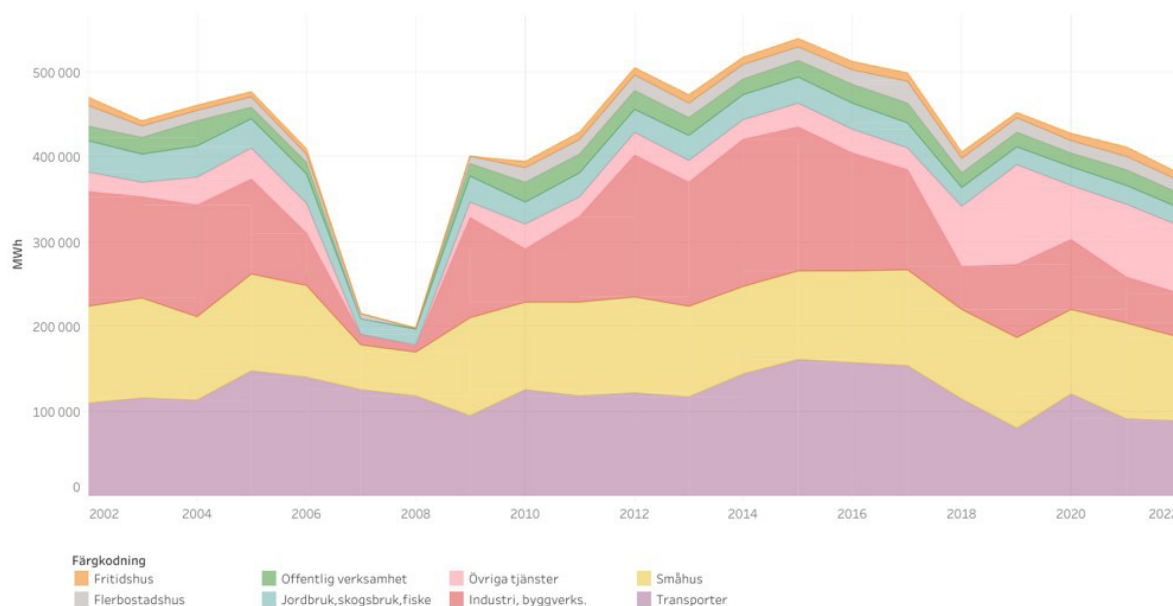
Användning

I Heby kommun används den största delen energi inom sektorerna "småhus", "transporter" och "övriga tjänster". Tillsammans utgör dessa sektorer strax över 70 procent av kommunens totala energianvändning. I Figur 3 presenteras energianvändning för samtliga sektorer.

Figur 3: Fördelning av energianvändning per sektor inom Heby Kommun 2022.

År 2022 uppmätte kommunen en energianvändning på 379 401 MWh, vilket är en minskning med 31 691 MWh jämfört med föregående år. År 2021 kom 41,2 procent av energianvändningen i Heby kommun från förnybara källor. Motsvarande siffror för hela Uppsala län var 47 procent och för hela riket 58,7 procent. År 2022 har energianvändningen i Heby kommun från förnybara källor ökat något till 42 %.

Figur 4: Energianvändning per sektor i Heby kommun mellan år 2002-2022.

Fördelningen av energianvändningen har varierat de senaste åren. Figur 4 visar den totala energianvändningen uppdelat på respektive sektor för åren 2002–2022. Bland annat har sektorn "Industri, byggverks." och "Transporter" minskat i energianvändning. Samtidigt har framför allt "Övriga tjänster" ökat i energianvändning de senaste åren, liksom sektorn "Småhus". Över lag ses en trend av minskande energianvändning sedan 2015. Viss data saknas för år 2007 och 2008, statistiken är missvisande för år de åren.

Bostäder

Byggnader i Sverige står för ungefär 40 procent av Sveriges energianvändning genom uppvärmning och elförbrukning. Särskilt viktigt för att på sikt nå uppsatta mål om netto-nollutsläpp är åtgärder riktade mot uppvärmning och materialproduktion. Minskning av klimatpåverkan från sektorn kan uppnås på flera olika sätt. Detta gäller både för insatser i befintligt bostadsbestånd och vid nybyggnation för att uppnå nationella klimatmål och möta befintligt och kommande bostadsbehov.

Det krävs åtgärder inom flera områden för att uppnå ett klimatsmart byggande. Klimateffektiv produktion av byggmaterial är en aspekt, men även att byta ut material mot mer hållbara alternativ och att minska användningen av byggnadsmaterial. Andra viktiga delar är ökad elektrifiering, val av transportslag med låg klimatpåverkan, högt ställda energikrav och effektivisering genom renovering och materialåtervinning. En högre flexibilitet kan främjas genom att exempelvis planera för flexibla och aktivitetsbaserade lokaler.

På nationell och regional nivå finns det bidrag att söka för energieffektiviseringsåtgärder. Åt-

gårderna riktar sig till flera målgrupper. Sedan juli 2023 går det att ansöka om bidrag för energieffektivisering av småhus som värms upp med el eller gas. Bidraget syftar till att minska sårbarheten för höga energipriser och bidra till stärkt försörjningstrygghet samt att minska energianvändning och effektbehov. Bidrag kan sökas för olika typer av värmesystemsåtgärder, klimatskärmsåtgärder och materialkostnader.

Kommunen bör även fortsättningsvis marknadsföra Energi- och klimatrådgivningens stöd till företag, föreningar och privatpersoner i frågor gällande exempelvis hur energianvändningen kan minskas och vilka aktuella stöd och bidrag som finns tillgängliga.

Hebygårdar och Hebyfastigheter AB

Hebyfastigheter är ett kommunägt bostadsföretag. Hebyfastigheter förvaltar och äger de flesta skolor, förskolor, sporthallar i Heby Kommun. Dotterbolaget Hebygårdar AB äger och förvaltar nära 900 lägenheter och äldreboenden runt om i Heby kommun. Båda bolagen är helägda av Heby kommun. De två bolagen har en gemensam organisation som jobbar tätt och gränsöverskridande. Inom organisationen finns två energitekniker som jobbar med energi och automation. Hebyfastigheter har solcellsanläggningar på taken på ett antal skolor och anlägger också en solcellspark vid Heby simhall. Vid större bostadsrenoveringar tittar Hebygårdar på möjligheter att installera solceller.

Hebygårdar omfattas av allmännyttans klimatinitiativ. Inom initiativet finns mål om:

- en fossilfri allmännytta senast år 2030
- 30 procents lägre energianvändning till 2030 (räknat från år 2007).

Hebygårdar rapporterar årligen in statistik till Sveriges allmännytta och strävar efter att uppnå målen för Klimatinitiativet. Statistiken sammanställs och presenteras av Sveriges allmännytta i en rapport. På Hebygårdar upplever man att det finns tillräckliga mått och verktyg för att följa upp utvecklingen och statistiken. I dagsläget är bolaget nära att uppnå mål om koldioxidfrihet med siffror som uppgår till 99 % koldioxidfrihet. Den sista procenten utgörs av bolagens fordonsflootta som idag består av två elhybrider med en tredje tillkommande.

Inom ramarna för allmännyttans klimatinitiativ har tre fokusområden valts ut i syfte att driva på klimatarbetet ytterligare och där bostadsföretagen kan arbeta med sina koldioxidutsläpp. Områdena är effekttoppar och förnybar energi, krav på leverantörer, och klimatsmart boende. Hebygårdar har valt att inte ansluta sig till något fokusområde. Inom bolagen jobbar man med förnybar energi och köper grön el men man har inga egna nedskrivna direktiv.

I dag köps fjärrvärme från Sala-Heby Energi. I största möjliga mån ansluter man fastigheter till fjärrvärmenätet inom centralorterna. Ökade priser för fjärrvärme beskrivs som en utmaning.

Inom de båda bolagen och inom organisationen finns hållbarhetstänket med. Exempelvis jobbar man med att fasa ut äldre motorer och installera mer energieffektiv belysning samt att äldre anläggningar som tidigare drivits med pellets eller flis, konverteras till bergvärme. En aspekt av att installera bergvärme är att konverteringen är elkrävande jämfört med tidigare eldning.

Det finns inga egna energikrav satta vid nybyggnation och bolagen förhåller sig till de energikrav som anges i BBR. Vid nybyggnation planerar bolagen för laddinfrastruktur. Inom Hebygårdar har man även skickat ut en enkät till befintliga hyresgäster för att undersöka intresse för laddstationer. Trots ett relativt svagt intresse har initiativ och beslut tagits om att anlägga laddstationer i Morgongåva. Hebyfastigheter upplåter parkeringsplatser och Sala-Heby Energi står

för installation. I Heby kommuns ägardirektiv (2024) för Hebyfastigheter AB, vilket också avser verksamheten för dotterbolaget Hebygårdar AB, står det skrivet att bolagen har till uppgift att aktivt arbeta för att bidra till att uppnå mål på EU nivå, nationella- och lokala miljömål samt Heby kommuns hållbarhetsarbete.

Tillvägagångssätt för att aktivt arbeta mot målen om ekologisk hållbarhet beskrivs i underlag till ägardirektivet:

"Vid nybyggnation, renovering, ombyggnationer och i daglig drift, ska bolaget alltid ha med sig klimat- och miljöperspektivet och att eftersträva så låg energianvändning och miljöpåverkan som möjligt. Den övergripande målsättningen för Heby kommun är att vara nettoproducent av förnybar energi år 2030.

För att nå den övergripande målsättningen ligger fokus på energieffektivisering och öka produktionen av förnybar energi. I den dagliga driften och vid ombyggnationer eller renoveringar ska energieffektiviseringar prioriteras. Bolaget ska främja lokal energiproduktion och undersöka möjligheten att ansluta sig till fjärrvärme. Bolaget ska undersöka möjligheten att installera solceller som ytterligare ett led att tillföra förnybar energi lokalt och ha kontroll över energikällan. Bolaget ska bidra till att minska effekttoppar i elnätet, detta för att verka för ökad möjlighet till hållbar samhällsutveckling. Bolaget ska verka för att kunderna ska använda användarflexibilitet för att spara energi och minska effekttoppar i nätet.

Vid vägval av metod eller material ska livscykelaspekten beaktas. Bolaget skall vid nybyggnationer, tillbyggnader och renoveringar upprätta en projektspecifik kartläggning och utvärdering över hur projektet kan bidra till en hållbar byggprocess inom områdena energi-, material- och klimatpåverkan. Bolaget ska bygga ut laddplatser för elbilar vid bolagets bostadsområden. Bolaget ska verka för ett klimatanpassat samhälle"

Underlag till ägardirektiv. HebyFS 2024:06

Kommunens arbete med energieffektivisering

Under hösten 2022 tog kommunen hjälp av Energikontoret i Mälardalen för att påbörja arbetet med energieffektivisering och att minska effekttopparna. Fem kommunala verksamheter fick besök av Energikontoret som gav både allmänna och skräddarsydda råd om hur just de kunde minska sin energianvändning eller minska sin påverkan på elnätet. Ett år senare beställdes ett uppföljningsarbete som visade att åtgärderna hade fått positiva effekter. Flera tiotusentals kWh sparade verksamheterna in, och kommunen ser gärna att det arbetet fortsätter. Resultatet kommer spridas vidare för att visa hur andra verksamheter, kan arbeta för att nå de energieffektiviseringsmål som sätts i EED (EU-direktiv).

Samverkan inom energi

Nedan följer de aktörer som Heby kommun samverkar i kring energi.

Energikontoret Mälardalen AB

Heby kommun är delägare i Energikontoret i Mälardalen AB vars uppdrag är att bidra till en hållbar energiutveckling och minskad klimatpåverkan i Mälardalen. Energikontoret ägs av kommuner och är verksamma i Södermanlands, Västmanlands och Uppsala län. Målsättningen för Energikontoret är att bidra till ökad andel förnybar energi, effektivare energianvändning och välinformerade beslut, beteendeförändring och genomförande av lokala och regionala aktiviteter och åtgärder. Vid sidan av energikontoret i Mälardalen finns idag 16 regionala energikontor runt om i landet. Energikontoren ska i samverkan med myndigheter, lärosäten och näringsliv på olika nivåer erbjuda stöd, kunskap och kompetens inom hållbar energiutveckling samt driva energi- och klimatrådgivning. Energikontoret arbetar även för utvecklat samarbete på lokal, regional och nationell nivå för att stärka ägarnas kapacitet att nå målen för fossiloberoende, resiliens och hållbar utveckling. Heby kommun har varit medlem i Energikontoret under flera år och Heby blev delägare under våren 2022.

Energi- och klimatrådgivning

Den kommunala energi- och klimatrådgivningen är en kostnadsfri och kommersiellt oberoende tjänst som finansieras helt eller delvis med bidrag från Energimyndigheten. Rådgivningen i Uppsala län finansieras till största delen av stöd från Energimyndigheten. Energi- och klimatrådgivningen hjälper privatpersoner, små- och medelstora företag, bostadsrättsföreningar, privata flerbostadshusägare, föreningar, organisationer och företag med information om alternativ för energibesparande åtgärder vilka också minskar klimatpåverkan.

SOLVE – Solelsforskningscentrum Sverige

SOLVE är ett konsortium av universitet, företag och organisationer i den offentliga sektorn som genomför samverkande forskningsprojekt som syftar till snabb expansion av solenergi i det svenska elnätet. Syftet är bygga starka partnerskap mellan svenska forskare och en rad intressenter inom solelområdet – från produktutvecklare till systemägare, från nätoperatörer till regionala myndigheter. SOLVE är ett av de nya kompetenscentrumen i Sverige och stöds av

Energimyndigheten. Heby kommun deltar i SOLVE och ska genom sin medverkan få solbruksplan som visar på var i kommunen det är lämpligt med solceller/solpaneler. Solbruksplanen ska vara ett underlag till den nya översiktsplanen.

BioDriv Öst

Heby kommun är medlemmar i BioDriv Öst som är en icke vinstdrivande samverkansorganisation som samlar sex län i östra Mellansverige och Stockholmsregionen i arbetet för en fossilfri transportsektor och en hållbar regional utveckling. Organisationen verkar i ett triple helix-perspektiv och för samman över 40 aktörer från offentlig sektor, näringsliv och akademi.

Målskrivningar för *Energi*

Mål till 2030 – Energi

Kommunen som organisation

- Hebyfastigheter AB ska energirenovera sina offentliga byggnader mindre än 250 kvadratmeter om minst 3 % av byggnadsytan per år i enlighet med det som kommande lagstiftning reglerar.
- Hebygårdar AB ska till år 2030 minska sin energianvändning med minst 30 % (räknat från år 2007) (motsvarande 1,54 % per år).
- År 2031 ska byggnader i kommunens bestånd - som är lämpliga utifrån genomförbarhet, storlek och eget energibehov - vara utrustade med solenergi-anläggningar.
- Heby som kommunorganisation ska effektivisera sin energianvändning med 1,9 % per år i enlighet med det som kommande lagstiftning reglerar.

Kommunen som geografiskt område

- Andelen förnybar energi ska 2030 vara minst 45 % av den totala energianvändningen för kommungeografin (Målet är 42,5 % för hela Sverige).
- Energianvändningen för kommungeografin ska minska med 11,7 % år 2030 jämfört med 2020 (motsvarande 1,24 % per år).
- Inom kommunen som geografi ska självförsörjningsgraden av energi öka.

Transporter

Transporter är det område som Heby kommun som geografiskt område ligger högt avseende klimatpåverkan. För att nå hållbar utveckling är det nödvändigt att de fossila bränslena fasas ut från transportsystemet och ersätts med förnyelsebara energikällor. Samtidigt som satsningar på hållbara transporter behöver genomföras, exempelvis satsningar på ökad gång-, cykel- och kollektivtrafik. Omställning pågår i samhället och andelen elbilar ökar vilket skapar efterfrågan på laddinfrastruktur. Heby kommun är en landsbygdskommun med flera spridda tätorter, vilket innebär vissa utmaningar för ökad andel kollektivtrafik.

Heby kommuns läge i regionen med närhet i förhållande till bland annat Uppsala, Sala och Västerås innebär att kommunen är attraktiv som bostadskommun för personer som arbetar eller utanför kommunen liksom för personer som arbetar i kommunen men som inte bor här. För att resande med kollektivtrafik ska bli mer attraktivt behöver åtgärder med hela resan-perspektiv vidtas. Exempel på sådana åtgärder är pendlarparkeringar för bil och cykel i strategiska lägen vid järnvägsstationer och busshållplatser.

Fossilfria drivmedel, till exempel el och andra framtida mer miljövänliga fordon kommer på sikt påverka utvecklingen av mobilitet. Utveckling kommer sannolikt leda till förändringar i vanor och attityder bland såväl invånare, företagare och besökare. Det är viktigt att kommunen kan möta utvecklingen inom detta område på ett proaktivt sätt.

Infrastruktur

Nedan följer beskrivning av transportinfrastruktur i Heby kommun.

Nationella och regionala vägar

Två riksvägar och två länsvägar passerar genom Heby kommun. Riksväg 56 mellan Gävle och Norrköping via Västerås, kallad Råta linjen, passerar genom kommunens västra delar och förbinder bland annat Tärnsjö med Heby. Riksväg 56 är en del av det nationella stamvägnätet och är även utpekade som ett prioriterat nationellt stråk för godstransporter. Riksväg 72 mellan Uppsala och Sala passerar genom kommunens södra delar och förbinder bland annat Vittinge med Morgongåva och Heby. Länsväg 254 mellan Heby och Fjärdhundra (i Enköpings kommun) passerar kommunens södra delar och utgör huvudförbindelsen mellan Heby och Enköping. Länsväg 272 från Uppsala och vidare upp genom Gävleborgs län via Sandviken passerar kommunens norra delar och förbinder bland annat orterna Harbo och Östervåla. En del av länsväg 272 utgör också en del av huvudförbindelsen Mellan Tärnsjö och Östervåla. Trafikverket är huvudman för samtliga av dessa vägar. Riksväg 72 och Länsväg 272 är av regionen utpekade som regionala stråk.

Järnväg

Genom Heby kommuns södra del passerar järnvägen som utgör en del av Dalabanan mellan

Uppsala och Mora. Järnvägen används för både person- och godstrafik. Idag trafikeras Dalabanan av persontåg mellan Stockholm och Mora/Falun utan stopp i Heby kommun. Vidare trafikeras banan av regionaltåg mellan Uppsala och Sala. Dessa stannar idag inom Heby kommun vid stationerna Heby och Morgongåva.

Trafikverket planerar för en kapacitetshöjning av Dalabanan längs sträckan mellan Uppsala och Borlänge. Detta sker främst genom nya mötesspår som kommer möjliggöra för en tätare och mer robust järnvägstrafik. Objekt som berör Heby kommun inom ramen för det projektet är en kombinerad åtgärd för mötesspår och ytterligare en plattform vid Heby station med en allmän upprustning av spårområdet inklusive en ny planskild passage av stationsområdet för gång- och cykeltrafikanter. En ombyggnad av Heby stationsområde möjliggör även en spåranslutning till närliggande verksamheter. En järnvägsanslutning till verksamheter i Morgongåvas e-handelsområde skulle också vara en möjlighet ifall verksamhetsutövare där ser det som ett önskvärt alternativ till dagens situation där alla godstransporter till och från Morgongåva sker på väg.

Trafiken på järnväg förväntas öka i framtiden. Dels genom att pågående och framtida planerade om- och nybyggnadsåtgärder i regionen ökar kapaciteten för både person- och godstrafik. Dels för att andelen transporter av klimatskäl kommer föras över från väg till järnväg.

Tågtrafik

För närvarande gör regiontågen uppehåll vid stationerna Heby och Morgongåva. Avgångar mot Uppsala respektive Sala finns ca 1 ggr per timme under högtrafik. Vissa avgångar fortsätter från Sala direkt vidare mot Västerås och Eskilstuna. Fjärrtågstrafik bedrivs också på Dalabanan, men dessa gör inga upphåll på stationer inom Heby kommun. En utökning av kapaciteten på Dalabanan öppnar upp för möjlighet till fler avgångar per dygn och en bättre tidtabellsläggning.

Kollektivtrafik med tåg och buss

För att kommunen ska kunna bidra till att nå de nationella hållbarhetsmålen behövs en robust kollektivtrafik som resenärerna kan lita på och som svarar mot resenärernas behov. Genom ett hela resan-perspektiv kan man underlätta kombinationsresor vilket ytterligare stärker kollektivtrafikens attraktivitet. På landsbygden bör alternativa kollektivtrafiklösningar studeras närmare, exempel på sådana lösningar kan vara anropsstyrd trafik.

Busstrafik

Kollektivtrafik med buss bedrivs av Region Uppsala under varumärket Upplands Lokaltrafik (UL). Busslinjernas sträckning har relevans för hur kommande utvecklingsområden för bostäder och verksamheter bör lokaliseras för att bidra till ett mer hållbart resande i framtiden. Buss är viktig utifrån hela-resan-perspektiv och samplanering.

Cykel- och gångtrafik

År 2018 antog Heby kommun riktlinjer för gång- och cykelvägar i kommunen. Enligt riktlinjerna främjar ett välutbyggt och funktionellt gång- och cykelvägnät ett hållbart resande. Ett funktionellt gång- och cykelvägnät ska vara säkert, tryggt, snabbt och bekvämt att nyttja. Målet med Heby kommuns arbete med gång- och cykelvägar är att öka andelen kombinationsresor i ett hela-resan-perspektiv, öka andelen resor med cykel samt öka säkerheten för fotgängare och cyklister och därigenom minska antalet olyckor.

Heby kommun och Region Uppsala önskar bygga ut cykelbarheten längs de regionala stråken väg 72 och väg 272. Målet är att tillskapa regionala cykelstråk på sträckorna (Sala-) Heby-Morgongåva-Vittinge (-mot Järlåsa) respektive Östervåla-Harbo. De regionala cykelstråken ska sedan kopplas ihop med det lokala gång- och cykelvägnätet. Det är viktigt att det finns en tydlig sammankoppling mellan de regionala stråken och de lokala stråken för att öka cykelbarheten. Trafikverket tillsammans med Region Uppsala planerar att tillskapa en gång- och cykelväg mellan Heby och Sala i samband med den planerade ombyggnationen av väg 56/72 till mötesfri väg mellan Heby och Sala.

Det lokala cykelnätet behöver successivt byggas ut och förbättras, inte minst i samband med nya exploateringar. När lokala gång- och cykelvägar skapas behöver de vägar som leder till förskolor och skolor studeras särskilt, så att säkra skolvägar skapas i hela kommunen. Utvecklingen vad gäller el- och lastcyklar kan också komma att ställa nya krav på utformningen av cykelbanor och cykelparkeringar.

Infrastruktur för drivmedel

Heby kommun antog 2023 Riktlinjer för laddinfrastruktur i Heby kommun. Enligt riktlinjen ska kommunen verka för att antalet laddpunkter i kommunen ska öka och stödja privata aktörer som vill anlägga laddpunkter. Utöver elfordon kommer det i framtiden finnas en blandning av energikällor för fordon. Biogas och vätgas är två sådana energikällor. I Länsstyrelsens och Region Uppsalas rapport *Infrastrukturplanering för förnybara drivmedel i Uppsala län* har en analys gjorts över behovet av snabbladdpunkter för elbilsaddning, biogastankställen samt vätgastankställen.

Laddinfrastruktur

Analysen visar att det inom Heby kommun fram till 2030 finns behov av 20 snabbladdpunkter i kommunen varav 10 av dessa bör placeras i Heby och de resterande fördelas på andra lämpliga platser i kommunen, förslagsvis i Tärnsjö och Östervåla.

I augusti 2024 finns följande laddpunkter för lätta fordon installerade i Heby kommun

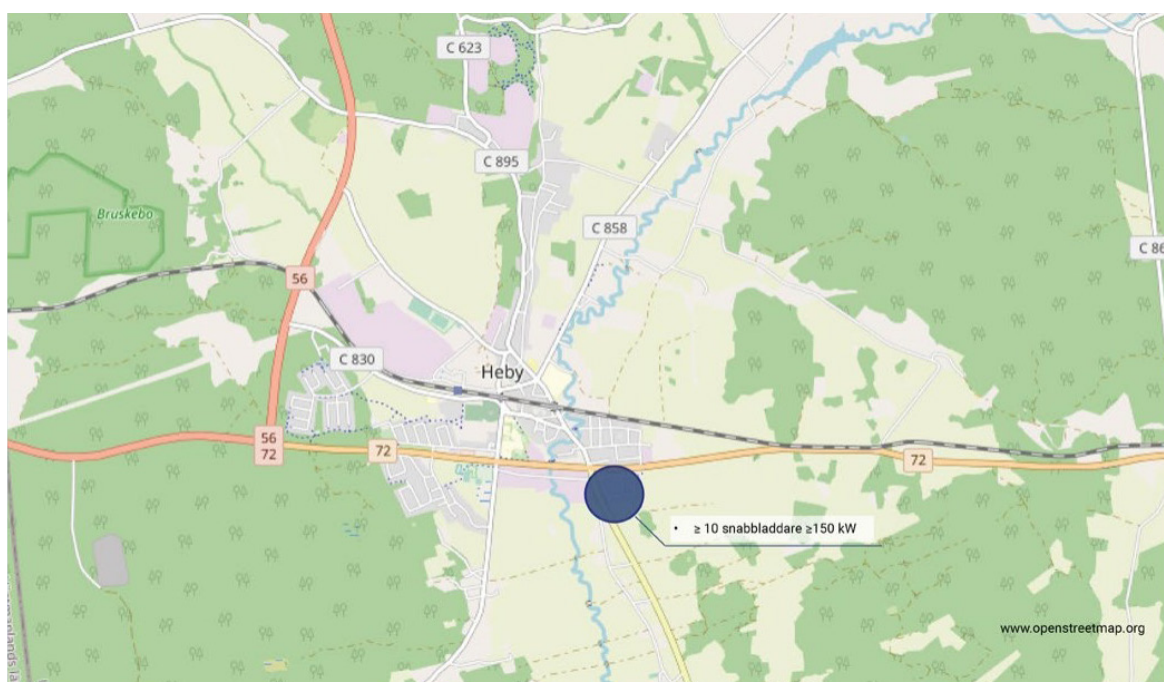
- Heby tätort: 4 snabbladdare 300 kW, 10 st. laddare 11-22 kW
- Tärnsjö-korset: 4 st. snabbladdare 300 kW, 1 st. laddare 22 kW

- Morgongåva: 2 st. laddare 11 kW

Totalt 8 st. snabbladdare, 300 kW och 13 st. laddpunkter 11-22 kW.

Publik laddning av tunga fordon

I Länsstyrelsens och Region Uppsalas rapport Infrastrukturplanering för förnybara drivmedel i Uppsala län beskrivs en kartläggning av lämpliga platser för publik laddning av tunga fordon. Rapporten anger att det inte är några aktuella platser i Heby kommun, men däremot två föreslagna platser i Sala, knappt två mil väster om Heby tätort. Detta innebär inte att laddplatser för tunga fordon inte behövs i Heby. Finns det intresse från aktörer att upprätta infrastruktur bör detta stödjas. Figur 5 visar behovet av placering av snabbladdare i Heby tätort.

Figur 5: figuren visar bedömt behov av snabbladdningsinfrastruktur till 2030. Utöver markerad plats rekommenderas att ytterligare 10 snabbladdningspunkter uppförs på lämpliga platser i kommunen, förslagsvis vid redan existerande fastigheter i Tärnsjö och Östervåla. Källa: Bilden tagen från Infrastrukturplanering för förnybara drivmedel i Uppsala län (länsstyrelsen.se)

Biogas

I september 2024 fanns det i Heby kommun inga tankställen för komprimerad biogas. Det har funnits långtgående planer på att upprätta ett biogastankställe i kommunen, men byggnation blev inte av. För körbarhet med biogas i länet krävs inget biogastankställe i kommunen, men det kan ändå finnas goda förutsättningar för ett sådant då ett flertal transportintensiva aktörer verkar i kommunen. Om intresse finns från lokala aktörer bör etablering av ett biogastankställe stödjas, då ökad användning av biogas bidrar till regional utveckling och många samhällsnyttor.

Etanol och HVO

I Heby kommun finns tillgång både till etanol och HVO.

Vätgastankstation

Bedömningen i rapporten Infrastrukturplanering för förnybara drivmedel i Uppsala är att Heby kommun i ett 2030-perspektiv inte är i behov av en vätgastankstation.

Prioritering av drivmedel i Uppsala län – DRIV-modellen

DRIV-modellen är ett förenklat sätt att bidra till många olika miljö- och samhällsnyttor. Likaså omfattas ett helhetsperspektiv som bland annat underlättar utbyggnaden av infrastruktur för tankning och laddning av förnybara drivmedel. Det viktigaste är att modellen säkerställer att många förnybara drivmedel kan utvecklas samtidigt. Det är absolut nödvändigt för att kunna ställa om transportsektorn och samhället på ett hållbart sätt. Alla hållbara förnybara drivmedel kommer att behövas för att ersätta det fossila. Samtidigt krävs kraftfulla insatser för energieffektivisering och ett mer transporteffektivt samhälle.

Länsövergripande åtaganden med DRIV-modellen som grund Planen från 2019, i likhet med motsvarande planer i Stockholms-, Västmanlands, Södermanlands, Örebros-, och Östergötlands län, innehåller en strategisk drivmedelsprioritering. BioDriv Öst har vidareutvecklat konceptet och paketerat drivmedelsprioriteringen i den så kallade DRIV-modellen.

Modellen bygger på fyra grundläggande principer:

- Diversifiering av drivmedelsalternativ för att säkerställa en snabb och effektiv omställning.
- Riskspridning för att minska risken för bristsituationer och prisökningar kopplade till ett visst alternativ.
- Infrastruktur som byggs ut kostnadseffektivt samtidigt som befintlig infrastruktur nyttjas.
- Vi löser flera problem på samma gång genom att bidra till flera miljö- och samhällsnyttor när transportsektorn ställer om från det fossila.

Prioriteringslistan som DRIV-modellen resulterar i är densamma som i planen från 2019, det vill säga att drivmedel bör prioriteras i följande ordning:

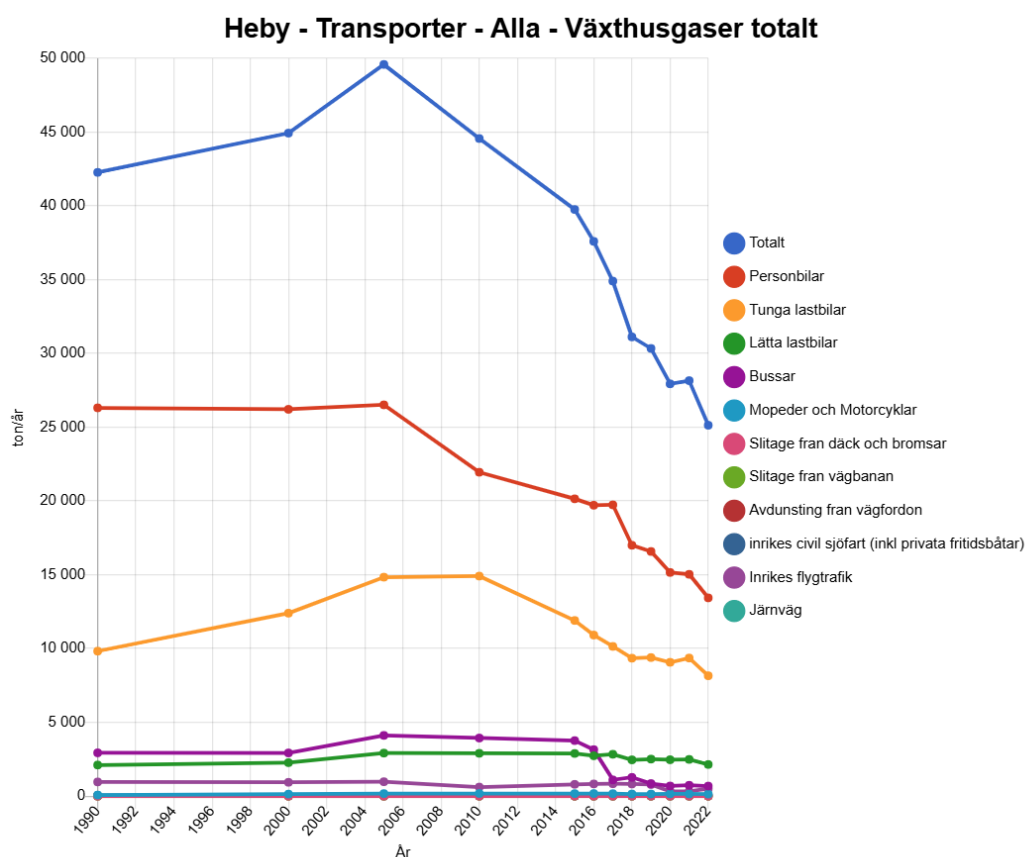
1. El, vätgas och biogas
2. Etanol
3. Biodiesel
4. Fossilt (med inblandning av förnybart)

DRIV-modellen underlättar styrningen i riktning mot lokala och regionala miljö- och klimatmål samt bidrar till den regionala utvecklingen. En långsiktig tydlighet i vad länets offentliga aktörer efterfrågar skapar också gynnsamma förutsättningar för näringslivsaktörer att investera i ny fordonsteknik och tank- och laddinfrastruktur för förnybara drivmedel.

El och biogas hamnar i topp i prioritetsordningen då dessa drivmedel faller bäst ut i de vetenskapliga analyserna när det gäller att bidra till många olika miljö- och samhällsmål på en och samma gång. Dessutom produceras dessa drivmedel ofta regionalt. En större efterfrågan bidrar sannolikt till ökad inhemsk och regional produktion samt utbyggnad av mer infrastruktur för tankning och laddning av dessa drivmedel. När biogas eller el inte är möjligt, bör etanol och därefter biodiesel (RME och HVO100) väljas. Biodiesel är ett bra och viktigt förnybart drivmedel som har den stora fördelen att det kan användas i befintliga fordon och i befintlig infrastruktur. Det är även det främsta och mest realistiska alternativet i dagsläget inom sektorer som arbetsmaskiner och flyg.

Växthusgasutsläpp från transportsektorn i Heby kommun

Transportsektorn är en av de sektorerna som ligger högt i klimatpåverkan i Heby kommun som geografiskt område. Figur 6 visar utsläppen av växthusgaser i Heby kommuns geografiska område. Det nationella transportmålet är att växthusgasutsläppen ska minska med 70 % till 2030 jämfört med 2010. För Heby kommun innebär det att utsläppen ska minska från cirka 44 000 ton per år (2010) till cirka 13 000 ton per år (2030). År 2022 låg utsläppen på 25 000 ton per år.

Figur 6: figuren visar växthusgasutsläppen från transportsektorn, Heby kommun som geografiskt område. Källa: Nationella emissionsdatabasen. Den sänkning som skedde mellan åren 2018 och 2022 skedde i hög grad tack vare ökad reduktionsplikt. När reduktionsplikten nu sänkts så kommer utsläppen att öka vilket innebär att samma utveckling inte kommer följas framöver.se)

Transporter inom Heby kommun som organisation

Uppgifterna nedan gäller för Heby kommun och dess förvaltningar. Siffrorna som anges gäller år 2023, siffrorna inom parentes gäller år 2022.

Fordonsflottan & inköpt drivmedel

Av Heby kommuns 86 personbilar och lätta lastbilar drivs 7 % (0 %) av el. Övriga fordon är dieseldrivna- och bensindrivna. Kommunen har även 3 tunga dieseldrivna traktorer.

Av allt drivmedel som köptes in till kommunens fordonssflotta var 47 % (51 %) förnybart. Diesel stod för 97 % (98 %) av allt inköpt drivmedel, varav 47 % (52 %) var förnybart. Övrigt drivmedel hade tillsammans en förnybar andel på 47 % (9 %). Fördelningen av drivmedel mellan tunga och lätta fordon har uppskattats till att 5 % av det inköpta drivmedlet används i de tunga fordonen. När reduktionsplikten nu sänkts så kommer utsläppen att öka.

Tjänsteresor

I genomsnitt kör medarbetarna på kommunen 148 (168) mil per år i tjänsten. Körsträckan för tjänstebilarna har beräknats utifrån drivmedelsförbrukningen.

Fordonshantering

Heby kommun har en decentraliserad fordonshantering där enheterna själva ansvarar för fordonsinköp. Visst stöd i fordonshanteringen finns att få av en central funktion. En ökande andel fordon har digitala körjournaler.

I tabell 2-5 visas statistik för Heby kommun och dess förvaltningar .

Antal bilar (Personbilar och lätta lastbilar)	2022	2023
Diesel (st.)	76	80
Bensin (st.)	1	0
Etanol (st.)	0	0
Gas (st.)	0	0
Laddhybrid (st.)	0	1
El (st.)	0	5
Totalt	77	86

Tabell 2: fördelning av bränsle för bilar inom Heby kommuns organisation.

Förnybart drivmedel	2022	2023
Andel inköpt förnb. drm (%)	50,7	47,1
Andel biodiesel (% av total)	50,5	45,5
Andel etanol (% av total)	0,2	0,2
Andel biogas (% av total)	0	0
Andel el (% av total)	0	1,4

Tabell 4: fördelning drivmedel för Heby kommun som organisation.

Tjänsteresor	2022	2023
Tjänstebil (mil)	149 732	161 832
Privat bil (mil)	28 659	30 900
Körstr. per anst. (mil/anst)	168	177
Körstr.per tjänstebil (mil/bil)	1945	1882
Körsträcka i privat bil (%)	16	16

Tabell 3: körsträckor inom Heby kommun som organisation.

Koldioxidutsläpp	2022	2023
Lätta fordon (kg CO ₂)	177 923	219 743
Lätta fordon (g CO ₂ /km)	119	136
Per bil (kg CO ₂)	2311	2555
Lätta och tunga fordon (kg CO ₂)	209 487	232 133

Tabell 5: koldioxidutsläpp från körda mil av Heby kommun som organisation.

Samverkan inom transportområdet

Fossilfritt 2030

Som medlemmar i BioDriv Öst deltar Heby kommun i projektet Fossilfritt 2030 som är en storregional samverkan som accelererar omställningen till fossilfria transporter. Genom strategiska insatser i offentlig sektor underlättas näringslivets omställning och investeringar. Arbetet omfattar expertstöd inom fordon, drivmedel och infrastruktur, omvärldsbevakning och nätverk för kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Insatserna bidrar till en större regional marknad för fossilfria drivmedel samt ökad tillgång till infrastruktur för tankning och laddning. Andra positiva effekter är minskade kostnader, en hållbar regional utveckling och stärkt krisberedskap. Projektet samlar sex regioner, sex länsstyrelser och ett fyrtiotal kommuner i östra Mellansverige och Stockholm.

Målskrivningar för *Transporter*

Mål till 2030 – Transporter

Kommunen som organisation

- År 2030 drivs alla fordon i den kommunala fordonsflottan på fossilfria drivmedel.
- Kommunorganisationen ska ställa krav på fossilfria transporter i upphandling av transportintensiva tjänster utifrån den etablerade DRIV-modellen med följande prioriteringsordning:
 1. El, vätgas och biogas
 2. Etanol
 3. Biodiesel (HVO100, FAME100)
 4. Fossilt med inblandning av förnybart
- Kommunen ska minska klimatpåverkan från tjänsteresor.

Kommunen som geografiskt område

- År 2030 har växthusgasutsläppen från transporter i Hebys kommun minskat med minst 70 procent jämfört med 2010.
- Arbeta med hållbara transporter och hela-resan perspektivet.

Konsumtion

Konsumtionsbaserat klimatutsläpp mäter den mängd utsläpp av växthusgaser som människan orsakar, direkt eller indirekt, via konsumtion av varor och tjänster, oavsett var i världen utsläppen har skett. Idag sker produktionen av många varor i andra länder och med det följer transportbehov som också genererar klimatpåverkan. År 2022 var Sveriges utsläpp från vår konsumtion totalt 8 ton koldioxidekvivalenter per person och år. Summan inkluderar även utsläpp från konsumtion från offentlig sektor och investeringar. Konsumtionsbaserat utsläpp måste minska kraftigt till omkring 1 ton per person och år till år 2050 som är det globala genomsnittet som FN:s klimatpanel bedömer vara nödvändigt för att vi ska nå Parisavtalets mål.

Hushållens konsumtion

Idag uppskattas det konsumtionsbaserade klimatutsläppet för en genomsnittlig medborgare i Hebys kommun till 6 ton växthusgaser per person och år, enligt 2022 års statistik. Heby kommun ligger lite lägre än växthusgasutsläpp från en genomsnittlig svensk medborgare. De största klimatutsläppen för hushållens del kommer från transporter, därefter från livsmedel och bostaden.

Människans beteenden kring konsumtion är komplexa och påverkas av olika faktorer såsom social tillhörighet, normer och livsstil. För att nå en hållbar nivå behövs nya tjänster, tekniska lösningar, nya styrmedel och beteendeförändringar. Heby kommun ska verka för cirkulär ekonomi där vi hushåller med naturresurser och minskar utsläppen.

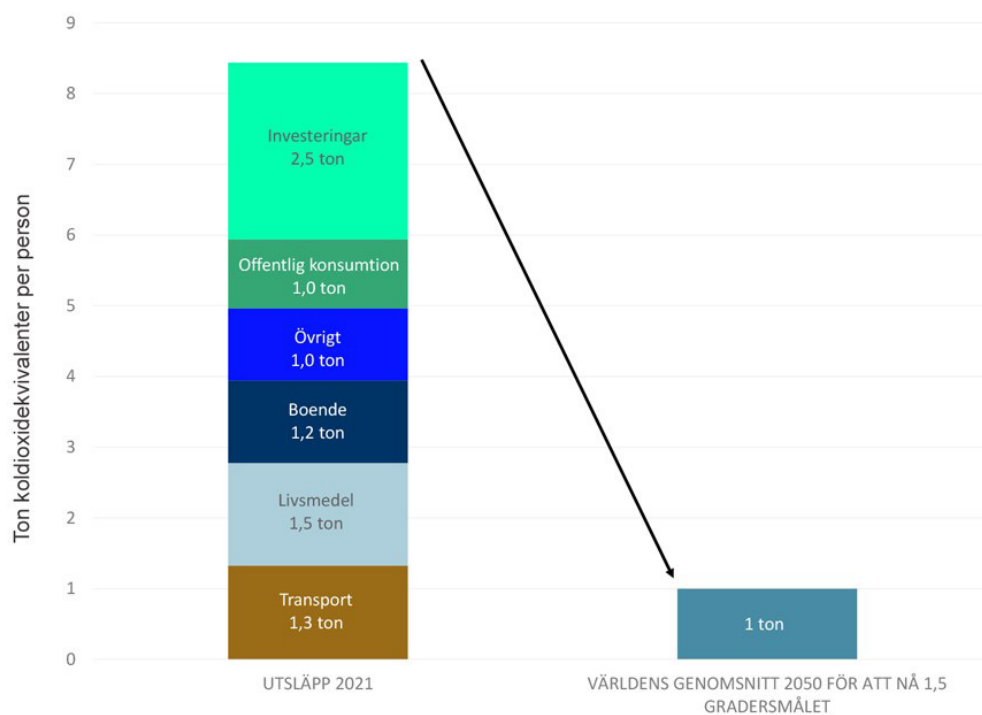
Offentlig konsumtion

Den offentliga konsumtionen står för ungefär 1 ton koldioxidekvivalenter per person och år i Sverige (figur 7). Där ingår alla varor och tjänster som finansieras av offentliga medel, såsom hälso- och sjukvård och infrastruktur. Den offentliga konsumtionens klimatpåverkan kan bland annat minskas genom krav i upphandlingar och genom minskade inköp.

År 2019 genomförde Upphandlingsmyndigheten, en så kallad miljöspendanalys, som undersökte miljö- och klimatpåverkan av inköp, av kommunernas upphandlingar. En spendanalys bygger på en struktur med olika typer av inköp som grupperas i olika kategorier. Bygg- och anläggningsentreprenader och gata står för över 16 procent av totalen och har störst klimatpåverkan. Därefter följer Logi och lokalhyror, Skolverksamhet och Elektricitet samt Livsmedel. Sedan kommer Fastighets-, bygg- och anläggningsmaterial (ej trä) följt av Drivmedel till fordon och hantverkstjänster, snickeri och Installationer. Tillsammans med Fjärrvärme står dessa för 52 procent av klimatpåverkan.

Heby kommun ställer miljö- och klimatkrav vid upphandling och i kommunens Riktlinjer för upphandling, beslutad 2023, anges att alla upphandlingar ska vara förenliga med Agenda

2030. Vidare beskrivs att miljökrav ska ställas i alla upphandlingar av varor, transporttjänster eller energiproduktion. Med begreppet varor inkluderas även t. ex. servrar som används av kommunen, men som ägs av en leverantör.

Figur 7: Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser motsvarar cirka 8 ton koldioxidekvivalenter per person och år. Källa, Naturvårdsverkets hemsida, Klimatet och konsumtionen (naturvardsverket.se), besökt 240626

Målskrivningar för *Konsumtion*

Mål till 2030 – Konsumtion

Kommunen som organisation

- Kommunen ska årligen prioritera vilka upphandlingar där förhöjda klimat- och energikrav ska ställas samt följa upp förhöjda krav i prioriterade upphandlingar.
- Hebyfastigheter ska årligen prioritera i vilka upphandlingar som förhöjda klimat- och energikrav ska ställas samt ställa förhöjda klimatkrav som ligger i linje med nationella klimatmål. Upphandlingarna ska leda till ökad cirkularitet.

Kommunen som geografiskt område

- Kommunen ska verka för att minska hushållens konsumtionsbaserade klimatutsläpp.

Utblick till 2045

- Till 2050 ska hushållens konsumtionsbaserade utsläpp vara 1 ton CO₂/inv koldioxidekvivalenter.

Finansförvaltning

För att nå uppsatta klimatmål så måste de finansiella flödena ställas om från fossilt till hållbart. Kommunen har möjlighet att minska sina indirekta klimatutsläpp genom att ställa krav på investeringar i bolag och fonder. Genom att krävställa att investeringar inte genomförs inom kol-, olje- och naturgasbolag samt i bolag som genererar stora utsläpp av fossila bränslen, kan kommunen minska sitt klimatavtryck med stor effekt. Det är också en finansiell risk att ha investeringar i klimatpåverkande verksamheter som kol, gas och olja, eftersom användningen av fossila bränslen enligt lag ska minska.

För tillfället placerar Heby kommun inte medel i fonder på egen hand (2024). I kommunens finansreglemente, som beslutades i juni 2020, anges att *"Placeringar medges ej i företag inom olja, kol och fossilgasindustri"*.

Kommunen har avsättningar för pensioner och är medlemmar i Uppsala läns pensionsstiftelse som förvaltar pengarna. År 2023 var marknadsvärdet på kommunens andel i pensionsstiftelsen cirka 85 miljoner kronor. Stiftelsens har en placeringspolicy med etiska riktlinjer som fastslår att placeringar skall göras med beaktande av miljökonsekvenser och mänskliga rättigheter enligt FN:s och ILO:s konventioner. Placeringar ska inte ske i fonder som består av bolag vars omsättning kommer från fossila bränslen. I riktlinjen anges: *Via valet av investeringar har Stiftelsen en möjlighet att påverka klimatutvecklingen och verka för en långsiktig och hållbar ekonomi, där Parisavtalet (mål att begränsa uppvärmningen till 2 grader C) och de Globala målen (2030-agendan) och klimatneutralitet (2050) står i fokus. Stiftelsen föredrar vid fondval artikel 9 (mörkgröna) och artikel 8 (ljusgröna) fonder i det fall det är tillämplbart.* Heby kommun kan genom sitt medlemskap i pensionsstiftelsen föra fram vilka krav som Heby kommun har på placeringspolicyn, Heby kommun har en röst av tre i pensionsstiftelsen (2024).

En hållbar finansförvaltning rör inte bara placeringar utan även kommunala lån. Kommunsektorn står för en stor del av de investeringar som behöver göras för att ställa om samhället i en hållbar riktning. Ett sätt att finansiera hållbara investeringar i kommunen är att ta gröna lån. Gröna lån är oftast mer förmånliga och kommer från placerare som vill att deras förvaltade medel ska göra skillnad för miljön. Hebyfastigheter har använt gröna lån vid finansiering av ny skolbyggnad.

Målskrivning för Finansförvaltning

Mål till 2030 – Finansförvaltning

Kommunen som organisation

- Verka för en hållbar kommunal finansförvaltning som beaktar nationella klimatmål och Agenda 2030, de globala målen.

Kolinlagring

För att minska klimatpåverkan är det avgörande att fokusera på att minska utsläppen av växthusgaser. Samtidigt behöver insatser för att öka inlagringen av koldioxid från atmosfären öka. Utsläpp av lustgas och metangas från jordbruket är svåra att minska i tillräckligt snabb takt, och därför är satsningar på kolinlagring viktig.

Levande växter tar via fotosyntesen upp koldioxid från atmosfären och lagrar kolet i sina beståndsdelar, så kallad biomassa. Generellt gäller att mängden koldioxid som tas upp är proportionell mot bladytan. När växterna dör bidrar de till att bygga upp markens kolförråd. Mikroorganismer bryter ned kolet och kolet återgår till atmosfären som koldioxid. Om upptaget av koldioxid via fotosyntesen är större än utsläppen på grund av nedbrytning är området en så kallad kolsänka och bidrar till att minska växthuseffekten. Nedbrytningen i marken är delvis proportionell mot mängden kol som finns lagrat, vilket betyder att på lång sikt kommer alla områden att sträva mot ett jämviktsläge där upptag och nedbrytning är lika stora och kolförrådet är konstant. Hur mycket kol som finns lagrat i biomassa och mark beror till stor del på markanvändningen. Skog och träd lagrar mycket kol i sin biomassa, för övriga vegetationstyper återfinns en betydande majoritet av kolet bundet i marken. Åker har generellt mindre kol lagrat i marken än exempelvis skog eller betesmark. För att få mer exakta siffror behöver man ta hänsyn till markens historia, vilka grödor och växtföljder som odlas, skogs- och jordbruksmetoder med mera.

I Sverige sker redan idag en betydande kolinlagring i träd, växter, mark och träprodukter. Kolinlagringen sker främst i levande träd, träprodukter och mineraljord men kan även tillverkas genom upphettning av biomassa i en syrefattig miljö sk pyrolys. Resultatet är en stabil form av kol som kan lagras i marken i tusentals år. Biokolet ger även en förbättrad jordhälsa samt ökad näringsupptagningsförmåga när det blandas med i jord. I Sverige idag sker samtidigt betydande utsläpp av växthusgaser från torvmarker (organogen mark) som dränerats för skogsbruk och jordbruk. Även vid exploatering av mark genom t.ex. byggnation av kraftledningar och vägar ökar utsläppen.

Utmaningar att beakta är att det kan uppstå konflikter med andra miljömål och samhällsmål om man inför åtgärder som enbart minskar klimatpåverkan. Det gäller till exempel målen om biologisk mångfald, öppet landskap och livsmedelsförsörjning. En annan utmaning är att extremväder bedöms bli vanligare i framtiden, vilket kan innebära en ökad risk för att inlagrat kol släpps tillbaka till atmosfären på grund av skogsbränder.

Målskrivning för Kolinlagring

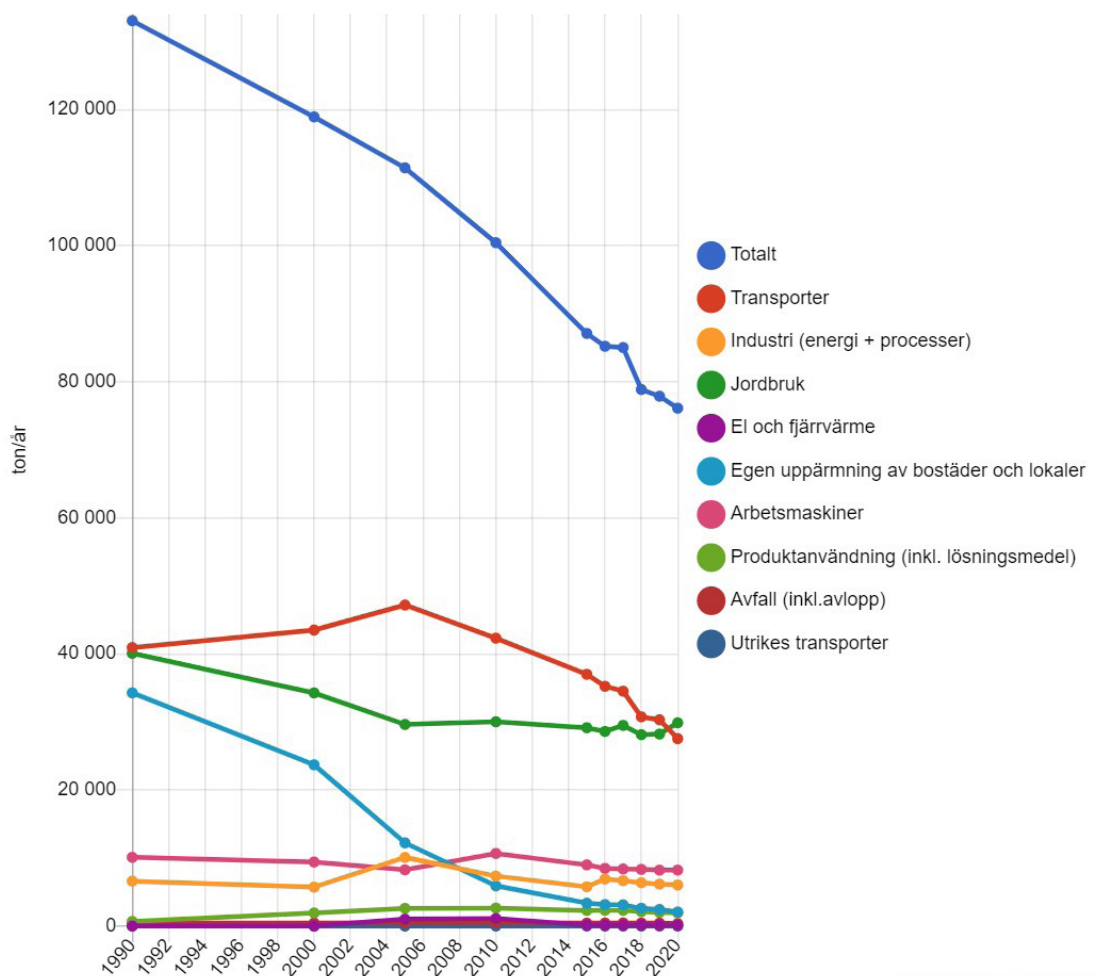
Mål till 2030 – Kolinlagring

Kommunen som organisation och geografiskt område

- Verka för ökad kolinlagring

Övrigt klimatarbete

Utöver de fem större målområden som belysts innan, är det några delar som faller utanför och sammanfattas i "Övrigt klimatarbete". Där ingår livsmedel, jordbruk (utöver kolinlagring) och avfall. Nedan i figur 8 visas utsläppen av växthusgaser från olika källor för Heby som geografiskt område.

Figur 8: Utsläpp av alla växthusgaser inom Heby kommun (geografisk område) Källa : <https://nationellaemissionsdatabasen.smhi.se/> Den sänkning för utsläppen för transporter som skedde mellan åren 2018 och 2022 skedde i hög grad tack vare ökad reduktionsplikt. När reduktionsplikten nu sänkts så kommer utsläppen att öka vilket innebär att samma utveckling inte kommer följas framöver.

Livsmedel

Vad vi äter och hur vi hanterar maten påverkar miljön på många sätt i hela livsmedelskedjan från jord till bord. Genom att ändra våra matvanor kan vi till exempel minska utsläppen av växthusgaser. Det krävs att vi gör medvetna val för att vi ska nå upp till hållbarhetsmålen som deklarerats av FN i Agenda 2030. Jordbrukets produktion av livsmedel och foder är grunden

för en tryggad livsmedelsförsörjning. För ett mer hållbart framtida jordbruk behöver produktionens utsläpp av växthusgaser och annan negativ miljöpåverkan minska samtidigt som miljönyttor i form av exempelvis biologisk mångfald optimeras. Det globala livsmedelssystemet ger upphov till en betydande del av världens växthusgasutsläpp. Utsläpp kopplat till biologiska processer från växtodling och djurhållning kan inte helt undvikas men en övergång till mer hållbar konsumtion och produktion kan bidra till ett mer climateffektivt system.

I Uppsala län finns mål om livsmedel i den regionala utvecklingsstrategin som siktar på att öka produktionen och produktionsvärdet från jordbruks- och trädgårdssektorn. I Heby kommun är jordbruksnäringen en hörnsten och kan i och med länets ambition, behöva öka produktionen. I ett beredskapsperspektiv är lokal livsmedelsproduktion nödvändig.

Att minska matsvinn är en betydelsefull del i arbetet med minskad klimatpåverkan. Heby kommun jobbar på olika sätt med minskad klimatpåverkan, både att minska svinn vid tillagning och från tallrik. Heby kommun mäter matsvinn i skola och förskola, och har påbörjat matsvinnsmätning inom äldreomsorg. Genom kommunens uppföljningssystem för upphandlade livsmedel får kommunen uppgifter på koldioxidutsläpp från inköpt mängd livsmedel.

Jordbruk

Jordbrukets produktion av livsmedel och foder är grunden för en tryggad livsmedelsförsörjning. För ett mer hållbart framtida jordbruk behöver produktionens utsläpp av växthusgaser och annan negativ miljöpåverkan minska. Samtidigt som jordbrukets miljönyttor i form av exempelvis biologisk mångfald, bevarande av öppna landskap och kolinlagring optimeras.

Växthusgasutsläppen från jordbrukssektorn i Heby kommun som geografiskt område ligger högt, se Figur 8. Jordbrukssektorns utsläpp består främst av metan och lustgas från djurens fodersmältning, gödselhantering och kväveomvandling i jordbruksmarken. Jordbrukssektorn är den största källan till Sveriges totala utsläpp av växthusgaserna metan och lustgas. Båda är kraftigare växthusgaser än koldioxid men framför allt metan bryts ner mycket snabbare i atmosfären. Då sektorns utsläpp har sitt ursprung i biologiska processer kan de variera mycket över regioner, tid och för olika produktionsmetoder.

Växthusgaserna kommer även från energianvändning till arbetsmaskiner samt uppvärmning av jordbruksbyggnader och spannmålstorkar. Jordbruket står för ett nettoutsläpp av koldioxid genom kolförrådsförändringar i åkermark och betesmark, vilket inkluderas i markanvändningssektorn. Utsläppen sker framför allt från dränerade organogena jordar. Kolinlagring i mineraljordar visar på stor variation mellan år beroende på vilka grödor som odlas och på hur stora arealer samt på väderförhållanden. Över åren har mineraljordarna i snitt bidragit till ett ökat nettoupptag.

Avfall

Hantering, förbränning och transporter av avfall ger upphov till stora utsläpp av växthusgaser som metan, lustgas och koldioxid. Enligt miljöbalken 15 kap 41 § ska det för varje kommun finnas en renhållningsordning som antas av kommunfullmäktige. Renhållningsordningen består av Avfallsplan och Föreskrifter. Avfallsplanen ska bland annat innehålla uppgifter om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

Heby kommun är medlemmar i Vafabmiljö kommunalförbund och förbundet har en gemensam Avfallsplan 2020-2030 där vardera kommun har beskrivet vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målen i avfallsplanen. Vafabmiljö ansvarar för att ta fram Avfallsplan och Föreskrifter, men i enlighet med miljöbalken och Förbundsordningen är det kommunfullmäktige i varje medlemskommun som beslutar om renhållningsordningen. Avfallsplan 2020-2030, antogs av samtliga 12 kommuners fullmäktige under år 2020. I avfallsplanen beskrivs avfallstrappans delsteg, hur avfall ska minimeras och hanteras, där delstegen är minimera, återanvända, återvinna, energiåtervinna och deponera. Avfall ska bli en resurs som cirkulerar i samhället, istället för att bara användas en gång och sedan bli till en belastning.

Bioavfallet inom Vafabmiljös upptagningsområde går till Vafabmiljös biogasanläggning i Västerås där den ombildas till biogas och biogödsel. I anslutning till biogasanläggningen finns även en anläggning för uppgradering av biogas till fordonskvalitet. Här uppgraderas även gas från reningsverket i Västerås. Koldioxidutsläppen från förbränningen vid kraftvärmeverket i Västerås synliggörs inte i denna plan då planen är avgränsad till Hebys geografiska kommungräns.

Genom nya lagkrav inom avfallsområdet sker stora förändringar i avfallshanteringen inom Vafabmiljö fram till 2027, bland annat ska system för fastighetsnära insamling införas och möjlighet till sortering av vissa fraktioner i parker och andra välbesökta offentliga platser, ex-

empelvis välbesökta badplatser.

Målskrivningar för Övrigt klimatarbete

Mål för avfall återfinns i Avfallsplan 2020 – 2030 och nämns inte specifikt här. Inom jordbruk så saknas en tydlig rådighet varför inget mål formuleras här i energi- och klimatplan. Inom livsmedel som Heby kommun hanterar, finns mått för matsvinn (ska minska), mått för andelen animaliskt mat (ska minska) i skola och förskola samt andelen ekologiskt (ska öka) som följs upp årligen. Inga mål utöver dessa har formulerats här i energi- och klimatplan för livsmedel.

Mål till 2030 – Övrigt klimatarbete

- Kommunen ska arbeta aktivt för att minska klimatutsläppen och bidra till den nationella målsättningen om utsläppen år 2030 bör vara 63 procent lägre än utsläppen år 1990.
- Utblick 2045: Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp

Ansvar, genomförande och uppföljning

Alla förvaltningar berörs av Energi- och klimatplanen liksom majoritetsägda bolag. Hållbarhetsenheten inom Central förvaltning har det övergripande samordnings- och uppföljningsansvaret över klimat- och energiplanen. Det innebär att följa upp planen och åiterrapportera till kommunfullmäktige. Planen ska följas upp årligen samt slutrapporteras när planen löper ut. Minst en gång under planperioden ska energi- och klimatplanen aktualiseras.

Till energi- och klimatplanen kommer en separat "Handlingsplan tillhörande Energi- och klimatplan 2030 för Heby kommun" att tas fram under 2025. I handlingsplanen anges vilka aktiviteter som ska genomföras, ansvar för genomförande, tid för genomförande samt vilka resurser som behövs för respektive aktivitet. Det innebär att planen ska användas vid årlig planering och verksamhetsstyrning samt uppföljning av berörda verksamheter.

Målen ska följas upp årligen i kommunens årsredovisning genom prioriterade mått för uppföljning. Då planen spänner över flera områden samt för kommunen som organisation och geografiskt område, kommer alla mått inte redovisas i årsredovisningen, men utgöra uppföljningsmått för analys av planens fortskridande. Årligen följs arbetet med tillhörande handlingsplan upp. I bilaga 1 redogörs målmått samt vem som ansvarar för respektive mål.

Dokumentation

Källförteckning

- <https://www.energimyndigheten.se/effektiv-energianvandning/effektiv-energianvandning/program-och-uppdrag/byggnaders-energiprestanda/>
- [Regional utvecklingsstrategi och Agenda 2030-strategi för Uppsala län](#) (2021). S.31 Region Uppsala.
- [Tillsammans för ett fossilfritt Uppsala län, Klimat-och energistrategi](#) (2019). S, 5,8. Länsstyrelsen Uppsala län.
- <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sv/news/commission-presents-new-european-innovation-agenda-spearhead-new-innovation-wave>
- [Delrapport: Mot ett digitalt Sverige 2030](#)
Myndigheten för digital förvaltning
- Data från Statistiska Centralbyrån. Bearbetad av Energikontoret i Mälardalen - Energi- och klimatdata
- Energimyndigheten. Nätanslutna solcellsanläggningar (besökt: 240425)
- [Länsstyrelserna. Vindbrukskollen](#) (besökt: 240425)
- <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/omraden/klimatet-och-bygg--och-fastighetssektorn/> (besökt 2023-12-07)
- <https://www.boverket.se/sv/bidrag--garantier/bidrag-for-energieffektivisering-i-smahus/> (besökt 2023-11-29)
- [Ägardirektiv Hebyfastigheter AB. HebyFS 2024:06 i Kf § 9/2024](#)
- www.chargefinder.com, (besökt 240830)
- https://biodrivost.se/wp-content/uploads/2023/07/Vagledning_offentlig_upphandling.pdf

- <https://biodrivost.se/fossilfritt2030/>
- <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/omraden/klimatet-och-konsumtionen/> (besökt 240626)
- <https://www.sei.org/tools/konsumtionskompassen/> (besökt 240626)
- <https://www.heby.se/download/18.3b26467617dc1ebe39ece3e4/1722926559155/Riktlinje%20upphandling.pdf>
- <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/omraden/klimatet-och-jordbruket/> (besökt 240808)

Koppling till andra styrande dokument inom Heby kommuns organisation

Nedan följande dokument har koppling till energi- och klimatplanen:

- Budget 2024 och plan 2025-2026, Heby kommun som inkluderar Heby kommuns inriktningsmål "Värna klimatet och vattnet"
- [Nulägesanalys 2024 - En analys av nuläget i Heby kommun i förhållande till målen i Agenda 2030. Nulägesanalys 2024](#) (heby.se)
- Hållbarhetslöfte för Heby kommun, Minskad klimatpåverkan 2023-2026, Vatten 2021-2024, Samhällsplanering 2023-2027, Ekosystem och biologisk mångfald (nytt löfte antas under 2024).
- Gällande översiktsplan för Heby kommun
- [Riktlinje för upphandling](#) (heby.se)
- Finanspolicy Heby kommun
- [Näringslivsstrategi, Heby kommun](#)
- [Lokalförsörjningsplan 2024-2033, Heby kommun](#)
- [Avfallsplan 2020-2030, Vafabmiljö kommunalförbund](#)
- [Riktlinje fordon, Heby kommun](#)
- Ägardirektiv för majoritetsägda bolag
- [Riktlinjer om skötsel av kommunens skog, Heby kommun, 2023](#)
- Riktlinjer för gång- och cykelvägar, Heby kommun
- [Riktlinjer för laddinfrastruktur i Heby kommun, 2023](#)
- Vindbruksplan, Heby kommun, 2011
- [Policy för kommunens markinnehav, Heby kommun, 2000](#)
- [Digitaliseringsstrategi för samverksskommunerna](#) (där Heby kommun ingår)

Lagar och direktiv

- [Miljöbalken \(SFS 1998:808\)](#)
- [Lagen om kommunal energiplanering \(SFS 1977:439\)](#)
- EPBD, direktivet om byggnaders energiprestanda (2024/1275)
- EED, direktivet om energieffektivitet (2023/1791)
- RED III, förnybartdirektivet (2023/2413)

Energi- och klimatplan 2030

Kommunfullmäktige

**HEBY
KOMMUN**

Samlingshandlingen beställd av: Disa
Hasselberg. (hadishas)

Uppföljning av målen

Mål	Mått	Utgångsvärde	Källa	Följs upp genom	Ansvar för uppföljning
ENERGI					
Hebyfastigheter AB ska energirenovera sina offentliga byggnader, mindre än 250 kvadratmeter, om minst 3% av byggnadsytan per år i enlighet med det som kommande lagstiftning reglerar.	Procent energirenoverade byggnader av byggnadsytan per år.	2024	Hebyfastigheter AB	Hebyfastigheters årsredovisning och rapporteras till kommunen vid ägarmöte.	Hebyfastigheter AB
Hebygårdar AB ska till år 2030 minska sin energianvändning med minst 30% (räknat från år 2007) (motsvarande 1,54 % per år).	Förändring i energianvändning per år (%).	Utgångsår 2007	Hebygårdar AB	Hebygårdars årsredovisning och rapporteras till kommunen vid ägarmöte.	Hebygårdar AB
År 2031 ska samtliga byggnader i kommunens bestånd vara utrustade med solenergianläggningar. Lämplighet utifrån genomförbarhet, storlek och eget energibehov ska beaktas.	Andel byggnader i kommunens bestånd som är utrustade med solenergianläggningar. Ska öka	Föregående år	Hebyfastigheter AB Hebygårdar AB Tekniska enheten	Årlig uppföljning av Energi- och klimatplanen	Hebyfastigheter AB Hebygårdar AB Berörda enheter (Tekniska enheten)

Uppföljning av målen

Mål	Mått	Utgångsvärde	Källa	Följs upp genom	Ansvar för uppföljning
ENERGI					
Heby som kommunorganisation ska effektivisera sin energianvändning med 1,9 % per år.	Årlig förändring av energianvändningen. Ska minska med 1,9 % per år.	Föregående år.	Hebyfastigheter AB Hebygårdar AB Tekniska enheten	Årlig uppföljning av Energi- och klimatplanen	Hebyfastigheter AB, Hebygårdar AB Tekniska enheten
Energianvändningen för kommungeografin ska minska med 11,7 % år 2030 jämfört med 2020 (motsvarande 1,24 % per år).	Årlig förändring av energianvändning, ska minska 1,24% per år.	Föregående år.	Energikontoret levererar den årliga statistiken i Q3 årligen. Måttet släpas efter ett år.	Årlig uppföljning av Energi- och klimatplanen	Hållbarhetsenheten
Andelen förnybar energi ska 2030 vara minst 45% av den totala energianvändningen för kommungeografin (Målet är 42,5 % för hela Sverige).	Andel förnybar energi, %	42% år 2022 (i september 2024 kommer statistik för 2023)	Energikontoret levererar i den årliga statistiken i Q3 årligen. Måttet släpar efter ett år.	Årlig uppföljning av Energi- och klimatplanen	Hållbarhetsenheten
Inom kommunen som geografi ska självförsörjningsgraden av energi öka.	Årlig förändring av självförsörjningsgraden. Ska öka	Föregående år.	Energikontoret levererar den årliga statistiken i Q3 årligen. Måttet släpas efter ett år.	Årlig uppföljning av Energi- och klimatplanen	Hållbarhetsenheten

Uppföljning av målen

Mål	Mått	Utgångsvärde	Källa	Följs upp	Ansvar för uppföljning
TRANSPORT					
År 2030 drivs alla fordon i den kommunala fordonsflottan på fossilfria drivmedel.	Andel fordon som drivs på fossilfria drivmedel i den kommunala fordonsflottan, ska öka.	2024	Intern statistik, Heby kommun	Årsredovisning	Central förvaltning, Kommunkansli
Kommunorganisationen ställer krav på fossilfria transporter i upphandling av transporttjänster utifrån den etablerade DRIV-modellen.	Andel upphandlingar där förhöjda krav på fossilfritransporter har ställts under programperioden 2025-2030, av genomförda upphandlingar av transporttjänster.	Inte aktuellt	Intern statistik, Heby kommun, Genomförda upphandlingar	Årlig uppföljning av Energi- och klimatplanen.	Central förvaltning, Upphandlingsfunktion

Uppföljning av målen

Mål	Mått	Utgångsvärde	Källa	Följs upp	Ansvar för uppföljning
TRANSPORT					
Kommunen ska årligen minska klimatpåverkan från tjänsteresor.	Förändring av koldioxidutsläpp från tjänsteresor (bil, egen bil i tjänst, tåg) jämfört med tidigare år. Ska minska årligen.	2024	CO2-utsläpp från: Fordon, genom uppgifter från bränsleleverantörer samt el för elbilar (räknas genom schablon). Egen bil i tjänst, underlag från HR. Tågresor, statistik från SJ.	Årsredovisningen	Central förvaltning, Hållbarhetsenheten
År 2030 har växthusgasutsläppen från transporter i Hebys kommun, som geografiskt område, minskat med minst 70 procent jämfört med 2010.	Förändring av växthusgasutsläppen från transporter i Heby kommun, som geografiskt område. I procent.	2010	Nationella utsläppsdatasen. Datan släpar efter två år.	Årlig uppföljning av Energi- och klimatplanen.	Central förvaltning, Hållbarhetsenheten
Arbeta med hållbara transporter och hela-resan-perspektivet.	Genomförda aktiviteter för hållbara transporter och hela-resan-perspektivet.	2025	Intern statistik, Heby kommun	Årlig uppföljning av Energi- och klimatplanen	Samhällsbyggnadsförvaltningen, Mark- och planeringsenheten

Uppföljning av målen

Mål	Mått	Utgångsvärde	Källa	Följs upp	Ansvar för uppföljning
KONSUMTION					
Kommunen ska årligen prioritera vilka upphandlingar där förhöjda klimat- och energikrav ska ställas och ställa förhöjda krav.	Antal upphandlingar som förhöjda energi- och klimatkrav ställts, per år.	Inte aktuellt	Intern statistik, Heby kommun.	Årsredovisningen	Central förvaltning, Upphandlingsfunktionen
Hebyfastigheter och Hebygårdar ska ställa klimat- och energikrav i upphandlingar för att nå nationella energi- och klimatmål. Upphandlingarna ska leda till ökad cirkularitet.	Antal upphandlingar som förhöjda energi- och klimatkrav ställts, per år.	Inte aktuellt	Intern statistik, Hebyfastigheter och Hebygårdar	Hebyfastigheter och Hebygårdars årsredovisning och rapporteras till kommunen vid ägarmöte.	Hebyfastigheter AB och Hebygårdar
FINANSFÖRVALTNING					
Verka för en hållbar kommunal finansmarknad som beaktar nationella klimatmål och Agenda 2030, de globala målen.	Finns styrdokument för hållbar kommunal finansmarknad för aktuella innehav? Ja eller nej?	2024, för Pensionsstiftelsen finns aktuellt styrdokument.	Intern uppgifter, Heby kommun.	Uppföljning av Energi- och klimatplanen.	Central förvaltning, Ekonomienheten.
KOLINLAGRING					
Verka för ökad kolinlagring.	Antal genomförda aktiviteter för att sprida information om ökad kolinlagring.	Inte aktuellt.	Interna uppgifter, Heby kommun.	Uppföljning av Energi- och klimatplanen.	Central förvaltning, Hållbarhetsenheten.

Uppföljning av målen

Mål	Mått	Utgångsvärde	Källa	Följs upp	Ansvar för uppföljning
ÖVRIGA KLIMATMÅL					
Nationellt mål om att klimatutsläppen år 2030 bör vara 63 procent lägre än utsläppen år 1990. Utblick till 2045 - Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.	Förändringen av växthusgasutsläpp i Heby kommun (geografiskt område) ska minska.	2022	Nationella emissionsdatabasen, datan redovisas med två års fördröjning.	Uppföljning av Energi- och klimatplanen.	Central förvaltning, Hållbarhetsenheten.
Information och utbildning	Antal genomförda informationsinsatser om minskad klimatpåverkan, extern och internt. (Antal per år)	Inte aktuellt.	Interna uppgifter, Heby kommun.	Uppföljning av Energi- och klimatplanen.	Central förvaltning, Hållbarhetsenheten.

Uppföljning av målen

Mål	Mått	Utgångsvärde	Källa	Följs upp	Ansvar för uppföljning
ÖVRIGA KLIMATMÅL					
Kommunens matsvinn ska minska	Minskat matsvinn inom Kostens verksamheter (förskola och grundskola)	Föregående år	Samhällsbyggnadsförvaltningen, Kosten	Följs upp sedan tidigare.	Samhällsbyggnadsförvaltningen, Kosten
Kg koldioxidekvivalenter per inköpt mängd livsmedel (Kg)	Kg koldioxidekvivalenter per inköpt mängd livsmedel ska årligen minska.	Föregående år	Samhällsbyggnadsförvaltningen, Kosten	Uppföljning av Energi- och klimatplanen.	Samhällsbyggnadsförvaltningen, Kosten.
Verka för att klimatpåverkan från jordbruket minskar.	Antal genomförda aktiviteter till externa intressenter om jordbrukets klimatpåverkan och minskade utsläpp.	Inte aktuellt.	Interna uppgifter, Heby kommun.	Uppföljning av Energi- och klimatplanen.	Central förvaltning, Hållbarhetsenheten.
Åtgärder för minskade klimatutsläpp genom åtgärder i vatten- och/eller i naturmiljöer.	Antal genomförda åtgärder för minskat klimatutsläpp genom åtgärder i vatten och /eller naturmiljöer.	2025	Interna uppgifter, Heby kommun	Uppföljning av Energi- och klimatplanen.	Central förvaltning, Hållbarhetsenheten.

2024-08-01

Undersökning av behov av strategisk miljöbedömning gällande "Förslag på Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun"

Enligt 6 kap. MB (1998:808) ska en kommun göra en strategisk miljöbedömning av om genomförandet av en plan eller program kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Kommunen ska därmed *undersöka* om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (MB 6 kap. 5,6 §§).

I 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2017:965) står att om en strategisk miljöbedömning inte ska göras, ska skälen för bedömningen anges i samband med de överväganden som legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser. Krävs en strategisk miljöbedömning ska en miljökonsekvensbeskrivning i den strategiska miljöbedömningen upprättas enligt 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

I syfte att fastställa om en plan, ett program eller en ändring medför betydande miljöpåverkan görs en undersökning. Undersökningen ska identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Kommunen ska även samråda med andra kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som kan antas bli berörda av planen eller programmet (MB 6 §).

Undersökningen utgår även från miljöbedömningsförordning (2017:966) som innehåller bestämmelser om miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken.

Nedan visas underlaget för undersökningen enligt ovan av Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun. Undersökningen visar att planen ej medför betydande miljöpåverkan.

Handläggare	Lina Salomonsson
Plan	Förslag på Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun

Enligt Miljöbedömningsförordningen 5 §, planens talan för eller emot en betydande miljöpåverkan

I vilken utsträckning...	
... anger planen förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftförhållanden eller genom att fördela resurser?	Liten
... har planen betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför?	Begränsad
... har planen betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt?	Begränsad
... har planen betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen?	I de efterföljande tabellerna redovisas på vilket sätt planförslaget påverkar miljölagstiftning som områdesskydd, miljökvalitetsnormer, kulturmiljöer och naturmiljöer (ink ekosystemtjänster), samt på vilket sätt planförslaget ämnar följa gällande lagstiftning.

Krav- och uteslutningstabell

Nedan följer krav- och uteslutning i form av tabell för att reda ut om en undersökning eller strategisk miljöbedömning (SMB) ska genomföras eller inte (utifrån Naturvårdsverkets modell om strategisk miljöbedömning). Om någon av de första två parametrarna är aktuella behöver varken en undersökning eller en SMB **inte** utföras. Om någon av de efterföljande parametrarna är aktuella **ska** en SMB utföras.

Parameter	Ja	Nej
Upprättas planen enbart av finansiella eller budgetära skäl? (MB 6 kap 3 §)		Nej
Är det en plan som enbart tjänar för totalförsvar eller räddningstjänsten? (MB 6 kap 3 §)		Nej
Kan genomförandet av planen omfatta verksamhet/åtgärd som kräver Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 2 a § MB?		Nej
Anger planen förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som listas i 2 § 2 p. a-g eller som nämns i 6 § miljöbedömningsförordningen?		Nej

Undersökning av behovet av en strategisk miljöbedömning

Enligt miljöbalken (1998:808) 6 kap. 6 § p. 1 ska kommunen identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan och därmed om en SMB behöver utföras eller inte.

Förändringar i samband med ny plan			
Parameter	Ja	Nej	Ev. kommentar
Påverkas stora orörda områden?		Nej	
Påverkas ekologiskt känsliga områden? (främst områden med instabila produktionsförhållanden och ogynnsamma återväxtförutsättningar, områden som inrymmer växt- och djurarter som är utrotningshotade samt områden i övrigt som är särskilt ömtåliga och som samtidigt inrymmer särskilda ekologiska värden)		Nej	
Ökar exploateringen?		Nej	I förlängningen kan planen ex. leda till flera gång- och cykelbanor, vilket ökar exploateringen.
Strider planen mot miljökvalitetsnormerna för luft?		Nej	
Strider planen mot miljökvalitetsnormerna för vatten?		Nej	
Förändras landskaps-/stadsbilden?		Nej	
Medför planen negativa effekter som gör att kompensationsåtgärder måste antas?		Nej	
Krävs anmälan eller tillstånd för inkluderande förslagna verksamheter inom planområdet?		Nej	
Påverkas den biologiska mångfalden och/eller ekosystemtjänster?	Ja		Planen ska leda till att minska utsläpp av klimatpåverkande gaser och bromsa klimatförändringen, vilket ska vara i positiv bemärkelse för den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster.
Betydande miljöpåverkan	Nej		

Gällande reglering och skyddsvärden				
Parameter	Stor påverkan	Liten påverkan	Ingen påverkan	Ev. kommentar
Riksintresse natur			X	
Riksintresse kulturmiljö			X	
Riksintresse friluftsliv			X	
Riksintresse rörligt friluftsliv			X	
Riksintresse vattenförsörjning			X	
Riksintresse energidistributionsanläggningar			X	Inte direkt
Riksintresse vägar och järnvägar			X	
Riksintresse, områden med särskilda riktlinjer			X	
Riksintresse, värdefulla ämnen och			X	

Miljöbedömning av förslag Energi- och klimatplan 2030 Heby kommun

mineral				
Nationalpark			X	
Naturreservat, kulturresevat			X	
Naturminne, kulturminne (fornlämningar, byggnadsminne, kyrka etc.)			X	
Natura 2000-områden			X	
Strandskydd, vattenskyddsområde			X	
Höga naturvärden (Biotopskydd, fågelskyddsområde samt hotade, fridlysta eller rödlistade arter)			X	
Natur-/kultursamband, historiska samband			X	
Förändrad grönsstruktur (enligt regionens grönsstrukturplan)			X	
Jordbruks- och skogsmark			X	
Yrkesfisket, jaktmarker			X	
Regionala intressen (miljömål, planprogram)				Påverkar i positiv bemärkelse, men inte i omfattning så att det behöver göras en strategisk miljöbedömning.
Kommunala intressen (miljömål, DP, FÖP, ÖP, planprogram)		X		
Betydande miljöpåverkan	Nej			

Miljöeffekter				
Parameter	Stor påverkan	Liten påverkan	Ingen påverkan	Ev. kommentar
Mark			X	
Vatten		X		I positiv betydelse
Klimat (ex. vind, temperatur)	X			I positiv betydelse
Föroreningar (mark, vatten och luft)		X		I positiv betydelse
Risk för översvämning, skyfall			X	
Risk för ras, skred, erosion eller sedimentation			X	
Vegetation		X		Till 2030, liten positiv betydelse
Djurliv		X		Till 2030, liten positiv betydelse
Miljöpåverkan på omgivningen				Se klimat
Betydande miljöpåverkan	Nej			

Hälsoeffekter				
Parameter	Stor påverkan	Liten påverkan	Ingen påverkan	Ev. kommentar
Buller			X	
Vibrationer/skakningar			X	
Farligt gods			X	
Ljus			X	
Strålning			X	
Lukt			X	
Radon			X	
Elektromagnetiska fält			X	
Närhet till djurhållning			X	
Säkerhet (ex. brand, explosion)			X	
Hälsofara, säkerhet, olycksrisk			X	
Betydande miljöpåverkan	Nej			

Hushållning med mark, vatten och andra resurser (hållbar resursanvändning)				
Parameter	Stor påverkan	Liten påverkan	Ingen påverkan	Ev. kommentar
Mark och vattenanvändning		X		I positiv betydelse
Naturresurser		X		I positiv betydelse
Infrastruktur (transporter, energiförsörjning, VA, digitala förbindelser)		X		I positiv betydelse
Rekreation och rörligt friluftsliv			X	
Offentlig och kommersiell service		X		I positiv betydelse
Betydande miljöpåverkan	Nej			

Miljökvalitetsmål				
Parameter	Stor påverkan	Liten påverkan	Ingen påverkan	Ev. kommentar
Begränsad klimatpåverkan	X			I positiv betydelse
Frisk luft		X		
Bara naturlig försurning		X		(Hänger samman med utsläpp av koldioxid). Positiv påverkan
Giftfri miljö		X		I positiv bemärkelse
Skyddande ozonskikt		X		Positivt, flera växthusgaser påverkar också ozonskiktet.
Säker strålmiljö			X	
Ingen övergödning			X	
Levande sjöar och vattendrag		X		I positiv bemärkelse
Grundvatten av god kvalitet		X		I positiv bemärkelse
Myllrande våtmarker		X		I positiv bemärkelse
Levande skogar		X		I positiv bemärkelse
Ett rikt odlingslandskap		X		I positiv bemärkelse
God bebyggd miljö		X		I positiv bemärkelse
Ett rikt växt- och djurliv		X		I positiv bemärkelse
Betydande miljöpåverkan	Nej			

Slutsats
Bedömningen är sammanfattningsvis att Heby kommun inte behöver göra någon strategisk miljöbedömning.

Kf § 33

Dnr KS/2022:77

304

Energi- och klimatplan

Kommunfullmäktiges beslut

- Energi- och klimatplan 2030 återremitteras till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Energi- och klimat är centrala delar i omställningen till ett hållbart samhälle. Energi- och klimatplanen är en del i denna omställning. Vidare utgör energi- och klimatplanen Heby kommuns svar på lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439) som säger att alla kommuner ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Energi- och klimatplanen innehåller Heby kommuns mål för områdena energi- och klimat. Planen ska användas som ett strategiskt verktyg i kommunens arbete för mer effektiv energianvändning samt omställning till förnybar energi och andra energibärare än fossila bränslen samt minskade utsläpp av växthusgaser. Energiplanen ska bidra till att uppfylla regionala- och nationella miljömål samt de nationella klimat- och energipolitiska målen. Planen är även ett viktigt verktyg för arbetet med Agenda 2030. Planen kommer under 2025 att kompletteras med en handlingsplan med aktiviteter, ansvar samt resurser.

I energi- och klimatplanen finns sex målområden; energi, transporter, konsumtion, finansförvaltning, kolinlagring samt övrigt klimatarbete. Samtliga målområden har målformuleringar till år 2030 och vissa även med utblick till 2045.

Beslutsunderlag

Ks § 46/2025

Sbn § 30/2025

Tjänsteskrivelse 6 mars 2025

Energi- och klimatplan

Bilaga 1 Uppföljning av målen

Bilaga 2 Miljöbedömning av förslag Energi- och klimatplan 203 Heby kommun

Ändringsförslag

Daniel Steinmo (MP) föreslår kommunfullmäktige göra följande ändringsförslag:

s. 36 under kommun och organisation:

I planeringen av kommunens tätorter ska gång- och cykelvägar prioriteras.

s.41 Mål till 2030 – Kolinlagring: Kommunen som organisation och geografiskt område, ändra formuleringen: Kommunen skall arbeta för ökad kolinlagring.

Yrkanden

Per Möller (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Per Sverkersson (S), Bernt-Erik Rutström (S), Olof Nilsson (S), Marie Wilén (C) och Göran Hillbom (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och till Daniel Steinmos (MP) ändringsförslag.

Återremissyrkande

Jonathan Othén (SD) med bifall från Bo Andersson (M), Hans-Göran Björk (KD) och Joel Wåhlén (SD), Mattias Widén (SD), Toni Hietakuja (SD), Malin Strömberg (SD), Marga Karttunen (SD), Ing-Mari Fogelberg (SD), Bengt Neteborn (SD), Iryna Sygeda (SD) föreslår kommunfullmäktige att återremittera ärenden med motiveringen att bristen på konsekvensanalyser och kostnader för att genomföra kommunens Energi- och klimatplan 2030 behöver tydliggöras.

Förslagsordning

Ordförande Dick Pettersson (C) frågar kommunfullmäktige om ärendet ska avgöras här idag eller om frågan ska återremitteras och finner att kommunfullmäktige vill avgöra ärendet idag.

Votering

Votering är begärd och ska verkställas. De som vill att ärendet ska avgöras här idag röstar Ja och de som vill återremittera ärendet röstar Nej. 21 ledamöter röstar Ja, 18 ledamöter röstar Nej, och två stolar står tomma.

Ja-röster: Dick Pettersson (C) Per Sverkersson (S), Rose-Marie Isaksson (S), Carina Schön (S), Jan Andersson (S), Ann-Christin Grattback Åkerblom (S), Bernt-Erik Rutström (S), Carola Eriksson (S), Anders Pettersson (S), Marie Wilén (C), Per Möller (C), Annika Krispinsson (C), Göran Hillbom (C), Per Erik Johansson (C), Carl-Otto Bergqvist (V), Bengt Thalín (V), Olof Nilsson (S), Inga-Lill Hellgren (S), Daniel Steinmo (MP), Annika Isaksson (S), Julia Bolin (C).

Nej-röster: Anneli Ellnebrant (M), Caroline Gille (M), Ludvig Almblad (M), Bo Andersson (M), Håkan Bengtzon (M), Hans-Göran Björk (KD), Florence Emma Anvo (KD), Anders Kihl (KD), Jonas Paulsson (KD), Jonathan Othén (SD), Toni Hietakuja (SD), Joel Wåhlén (SD), Malin Strömberg (SD), Marga Karttunen (SD), Ing-Mari Fogelberg (SD), Bengt Neteborn (SD), Mattias Widén (SD), Iryna Sygeda (SD).

Delges
Kommunstyrelsen
Hållbarhetsenheten

Ks § 39

Dnr KS/2024:135, KS/2026:47 001, 020

Centralisering av arbetsgivaransvar till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Arbetsgivaransvaret centraliseras hos kommunstyrelsen.
- Ändringar i kommunstyrelsens och nämndernas reglementen avseende personalavsnitten antas.

Sammanfattning

En fråga har lyfts från den parlamentariska arbetsgrupp som arbetar med frågor inför ny mandatperiod hur den politiska organisationen av arbetsgivaransvar påverkar organisationens förutsättningar. Enligt dagens reglementen är arbetsgivaransvaret fördelat på alla nämnder/styrelse sedan 2015. Dessförinnan var ansvaret och uppdraget samordnat på kommunstyrelsen.

Nedan beskrivs förutsättningar med möjliga fördelar och eventuella risker, som kan ses med ett samordnat arbetsgivaransvar respektive decentraliserat ansvar.

Samordning av arbetsgivarpolitiken

En sammanhållen arbetsgivarpolitik skapar förutsättningar för en tydlig, effektiv och enhetlig organisation som stärker såväl strategiskt som operativt arbete samt kommunens arbetsgivarvarumärke. Det underlättar digitalisering genom standardisering och bidrar till en tydlighet som arbetsgivare att möta framtidens kompetensutmaning. Genom enhetlig styrning kan arbetssätt samordnas, vilket gör att beslut kan omsättas snabbare och kommunen kan agera samlat vid förändringar som till exempel ny lagstiftning, digitalisering eller kompetensomställning. Detta möjliggör till kortare ledtider inom arbetsgivarområdet och personalfrågor.

En samordnad struktur säkerställer även rättvisa och transparens genom samma tolkning och tillämpning av avtal och riktlinjer. För chefer ges tydlighet och gemensamt stöd, vilket minskar dubbelstyrning. Samlad arbetsgivarstyrning ger också möjlighet att planera långsiktigt över förvaltningsgränser. Möjligheten till gemensamma satsningar höjer hela organisationens förmåga. När arbetsgivarområdet samlas underlättas utveckling av gemensamma system och processer för att bland annat minska dubbelarbete, kvaliteten ökar och kostnaderna per ärende blir lägre.

Summering av exempel på fördelar med samlat arbetsgivaransvar:

- Stärkt arbetsgivarvarumärke och ökad attraktionskraft.
- När alla delar arbetar mot samma arbetsgivarmål skapas förutsättningar för snabbare kulturförändring och innovation.
- Robusthet och flexibilitet inför framtida krav.
- Enhetlig styrning och gemensam tolkning av avtal och riktlinjer.

- Snabbare beslutsvägar i strategiska frågor som rekrytering, lönebildning och kompetensförsörjning.
- Bättre samordning av arbetsmiljön. Enhetlig styrning och snabbare beslut i personalfrågor.
- Effektivare resursanvändning genom gemensamma system och processer.
- Möjlighet till långsiktig planering och gemensamma satsningar på ledarskap, digitalisering och lärande.
- En samlad struktur gör det möjligt att driva digitalisering och nya arbetssätt på bredden, inte bara i enstaka enheter.

Summering av eventuella risker med samlat arbetsgivaransvar:

- Risk för upplevd minskad lokal anpassning och mindre inflytande för nämnder.
- Ökad belastning på kommunstyrelsen och risk för flaskhalsar.
- Kulturell utmaning vid övergång från decentraliserat ansvar.

Decentralisering av arbetsgivarpolitiken

Decentraliserad styrning och ansvar av arbetsgivarfrågor kan främja lokal flexibilitet och närhet till verksamheten, men riskerar ineffektivitet och ojämlikhet. En splittrad styrning kan medföra risker som ineffektivitet, ojämlikhet, utmaningar av juridisk hantering och minskad kraft för strategiskt förändringsarbete.

Till stor del arbetar Heby kommun i andan som en samordnad arbetsgivare, vilket till exempel kan ses i gemensamma policys och riktlinjer och samordnat arbetsgivararbete för förvaltningarna. Det gör att dagens arbete i praktiken sker i linje med som om arbetsgivaransvaret vore samlat på kommunstyrelsen. Det som dock påverkar förutsättningar för verkställande i dag jämfört med en samordning är att anställningar, förändrings- och arbetsmiljöarbete kräver hantering efter per nämnd och styrelse. Det kan även skapa osäkerhet och otydlighet i beslutsfattande.

Med bakgrund av detta är det nära till hands att se att en formell samordning av arbetsgivarpolitiken, genom reglementen, skulle tydliggöra arbetssätt och möjliggöra effektivare styrning, administration och stöd samt ge kraft till utveckling av en attraktiv arbetsgivare.

Att samla arbetsgivaransvaret på kommunstyrelsen innebär flera fördelar, men som alltid finns det eventuella risker med hur en organisation utformas. En samordning av det politiska ansvaret till kommunstyrelsen bör inte ses primärt i syfte att samla beslutsmandat, utan som ett stöd för effektivisering som eliminerar ineffektiva dubbelprocesser och stärker kommunens robusthet som arbetsgivare och flexibilitet inför framtidens krav.

Av de fördelar och eventuella risker som identifierats kan det vara positivt att Heby kommun samlar arbetsgivaransvaret hos kommunstyrelsen, för att skapa en robust, effektiv och framtidsorienterad arbetsgivarorganisation. Detta även med bakgrund av att många av arbetssätten fungerar så redan idag. Det förtydligar att alla avtal, policyer och riktlinjer tillämpas

konsekvent, vilket skapar rättvisa och transparens för medarbetare och tydlighet för chefer. Vid nya lagkrav, digitalisering eller kompetensomställning kan kommunen agera samlat i stället för eventuellt splittrat. Kortare ledtider, mindre dubbelarbete och gemensamma system och processer bidrar till högre kvalitet och lägre kostnad. En samlad struktur gör kommunen bättre rustad att hantera framtidens krav och förändringar.

Kommunfullmäktige har fortsatt det formella arbetsmiljöansvaret, vilket delegeras till kommunstyrelsen och sedan till verksamheten, men den politiska kontrollen blir samlad hos kommunstyrelsen. Det skulle innebära att kommunstyrelsen formellt styr, samordnar och följer upp alla arbetsgivarelaterade frågor över hela kommunen.

För att motverka eventuella nackdelar och att nämnder, som tidigare haft arbetsgivaransvar kan uppleva minskad autonomi och svagare koppling mellan verksamhetsmål och personalfrågor och minska oro vid en övergång, föreslås att en tydlig dialogstruktur med nämnderna tas fram. En sådan kan fånga frågor som rör arbetsmiljö och bemanning, där nämnd som verksamhet har utrymme att lyfta medskick och behov till nämndens verksamhetsarbete. En samordnad arbetsgivarorganisation kan och bör ta hänsyn till verksamhetsnära beslut och där styrning och ledning ger utrymme för lokala variationer.

En fråga i sammanhanget som kan vara värdefullt att förtydliga är om en samlad arbetsgivarorganisation enbart omfattar kommunförvaltningen eller också bolagen och hela kommunkoncernen.

Beslutsunderlag

Parlamentariska gruppen § 2/2026

Tjänsteskrivelse, 8 december 2025.

Förslag revideringar i kommunstyrelsens och nämndernas reglemente.

Kommunfullmäktige
Personalenheten
Maria Rosén
Personalchef
maria.rosen@heby.se

Organisering arbetsgivaransvar

Förslag

Beslut

- Att beslut tas om den fortsatta politiska organisationen ska samla arbetsgivaransvaret hos kommunstyrelsen eller behålla en decentraliserad modell där ansvaret fördelas på flera nämnder.

Sammanfattning

En fråga har lyfts från den parlamentariska arbetsgrupp som arbetar med frågor inför ny mandatperiod hur den politiska organisationen av arbetsgivaransvar påverkar organisationens förutsättningar. Enligt dagens reglementen är arbetsgivaransvaret fördelat på alla nämnder/styrelse sedan 2015. Dessförinnan var ansvaret och uppdraget samordnat på kommunstyrelsen.

Nedan beskrivs förutsättningar med möjliga fördelar och eventuella risker, som kan ses med ett samordnat arbetsgivaransvar respektive decentraliserat ansvar.

Samordning av arbetsgivarpolitiken

En sammanhållen arbetsgivarpolitik skapar förutsättningar för en tydlig, effektiv och enhetlig organisation som stärker såväl strategiskt som operativt arbete samt kommunens arbetsgivarvarumärke. Det underlättar digitalisering genom standardisering och bidrar till en tydlighet som arbetsgivare att möta framtidens kompetensutmaning. Genom enhetlig styrning kan arbetssätt samordnas, vilket gör att beslut kan omsättas snabbare och kommunen kan agera samlat vid förändringar som till exempel ny lagstiftning, digitalisering eller kompetensomställning. Detta möjliggör till kortare ledtider inom arbetsgivarområdet och personalfrågor. En samordnad struktur säkerställer även rättvisa och transparens genom samma tolkning och tillämpning av avtal och riktlinjer. För chefer ges tydlighet och gemensamt stöd, vilket minskar dubbelstyrning. Samlad arbetsgivarstyrning ger också möjlighet att planera långsiktigt över förvaltningsgränser. Möjligheten till gemensamma satsningar höjer hela organisationens förmåga. När arbetsgivarområdet samlas underlättas utveckling av gemensamma system och processer för att bland annat minska dubbelarbete, kvaliteten ökar och kostnaderna per ärende blir lägre.

Summering av exempel på fördelar med samlat arbetsgivaransvar:

- Stärkt arbetsgivarvarumärke och ökad attraktionskraft.
- När alla delar arbetar mot samma arbetsgivarmål skapas förutsättningar för snabbare kulturförändring och innovation.
- Robusthet och flexibilitet inför framtida krav.
- Enhetlig styrning och gemensam tolkning av avtal och riktlinjer.

- Snabbare beslutsvägar i strategiska frågor som rekrytering, lönebildning och kompetensförsörjning.
- Bättre samordning av arbetsmiljön. Enhetlig styrning och snabbare beslut i personalfrågor.
- Effektivare resursanvändning genom gemensamma system och processer.
- Möjlighet till långsiktig planering och gemensamma satsningar på ledarskap, digitalisering och lärande.
- En samlad struktur gör det möjligt att driva digitalisering och nya arbetssätt på bredden, inte bara i enstaka enheter.

Summering av eventuella risker med samlat arbetsgivaransvar:

- Risk för upplevd minskad lokal anpassning och mindre inflytande för nämnder.
- Ökad belastning på kommunstyrelsen och risk för flaskhalsar.
- Kulturell utmaning vid övergång från decentraliserat ansvar.

Decentralisering av arbetsgivarpolitiken

Decentraliserad styrning och ansvar av arbetsgivarfrågor kan främja lokal flexibilitet och närhet till verksamheten, men riskerar ineffektivitet och ojämlikhet. En splittrad styrning kan medföra risker som ineffektivitet, ojämlikhet, utmaningar av juridisk hantering och minskad kraft för strategiskt förändringsarbete.

Summering av exempel på fördelar med decentraliserat arbetsgivaransvar:

- Större lokal anpassning till verksamhetens behov.
- Snabbare beslut i detaljfrågor nära verksamheten.
- Ökad känsla av delaktighet hos chefer och medarbetare.

Summering av eventuella risker med decentraliserat arbetsgivaransvar:

- Splittrad styrning och olika tolkningar av avtal och policyer.
- Längre ledtider vid strategiska förändringar.
- Svårare att bygga ett enhetligt arbetsgivarvarumärke.
- Mer dubbelarbete och högre kostnader.
- Risk för ojämlikhet och juridisk exponering mellan förvaltningar.
- Svårigheter att möta framtidens behov av förändring och utveckling.

Till stor del arbetar Heby kommun i andan som en samordnad arbetsgivare, vilket till exempel kan ses i gemensamma policies och riktlinjer och samordnat arbetsgivararbete för förvaltningarna. Det gör att dagens arbete i praktiken sker i linje med som om arbetsgivaransvaret vore samlat på kommunstyrelsen. Det som dock påverkar förutsättningar för verkställande i dag jämfört med en samordning är att anställningar, förändrings- och arbetsmiljöarbete kräver hantering efter per nämnd och styrelse. Det kan även skapa osäkerhet och otydlighet i beslutsfattande.

Med bakgrund av detta är det nära till hands att se att en formell samordning av arbetsgivarpolitiken, genom reglementen, skulle tydliggöra arbetssätt och möjliggöra effektivare styrning, administration och stöd samt ge kraft till utveckling av en attraktiv arbetsgivare.

Att samla arbetsgivaransvaret på kommunstyrelsen innebär flera fördelar, men som alltid finns det eventuella risker med hur en organisation utformas. En samordning av det politiska ansvaret till kommunstyrelsen bör inte ses primärt i syfte att samla beslutsmandat, utan som ett stöd för effektivisering som eliminerar ineffektiva

dubbelprocesser och stärker kommunens robusthet som arbetsgivare och flexibilitet inför framtidens krav.

Av de fördelar och eventuella risker som identifierats kan det vara positivt att Heby kommun samlar arbetsgivaransvaret hos kommunstyrelsen, för att skapa en robust, effektiv och framtidsorienterad arbetsgivarorganisation. Detta även med bakgrund av att många av arbetssätten fungerar så redan idag. Det förtydligar att alla avtal, policyer och riktlinjer tillämpas konsekvent, vilket skapar rättvisa och transparens för medarbetare och tydlighet för chefer. Vid nya lagkrav, digitalisering eller kompetensomställning kan kommunen agera samlat istället för eventuellt splittrat. Kortare ledtider, mindre dubbelarbete och gemensamma system och processer bidrar till högre kvalitet och lägre kostnad. En samlad struktur gör kommunen bättre rustad att hantera framtidens krav och förändringar.

Kommunfullmäktige har fortsatt det formella arbetsmiljöansvaret, vilket delegeras till kommunstyrelsen och sedan till verksamheten, men den politiska kontrollen blir samlad hos kommunstyrelsen. Det skulle innebära att kommunstyrelsen formellt styr, samordnar och följer upp alla arbetsgivarelaterade frågor över hela kommunen.

För att motverka eventuella nackdelar och att nämnder, som tidigare haft arbetsgivaransvar kan uppleva minskad autonomi och svagare koppling mellan verksamhetsmål och personalfrågor och minska oro vid en övergång, föreslås att en tydlig dialogstruktur med nämnderna tas fram. En sådan kan fånga frågor som rör arbetsmiljö och bemanning, där nämnd som verksamhet har utrymme att lyfta medskick och behov till nämndens verksamhetsarbete. En samordnad arbetsgivarorganisation kan och bör ta hänsyn till verksamhetsnära beslut och där styrning och ledning ger utrymme för lokala variationer.

En fråga i sammanhanget som kan vara värdefullt att förtydliga är om en samlad arbetsgivarorganisation enbart omfattar kommunförvaltningen eller också bolagen och hela kommunkoncernen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

I tjänsten

Maria Rosén
Personalchef

Delges
/TextBeslutförslag2/

Heby kommuns författningssamling

KOMMUNFULLMÄKTIGE

ISSN 2000-043X

HebyFS
2022:33
Infördes i
författnings-
samlingen den
15 oktober
2022.

Kommunstyrelsens reglemente

Kommunfullmäktige beslutade¹ den 21 juni 2022 om följande reglemente.

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i detta reglemente.

¹ Beslutet ersätter Kf § 55/2022, HebyFS 2022.25

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter.....	3
Ledning, styrning och samordning.....	3
Övriga verksamheter.....	4
Personalpolitik.....	4
Samhällsplanering.....	4
Ekonomisk förvaltning.....	4
Uppgifter enligt speciallagstiftning.....	5
Övriga uppgifter.....	5
Övrig verksamhet.....	6
Delegering från kommunfullmäktige.....	6
Taxor och avgifter.....	6
Ansvar och rapporteringsskyldighet.....	7
Processbehörighet.....	7
Arbetsformer.....	7
Sammansättning.....	7
Ordföranden.....	7
Kommunalråd.....	8
Ersättarnas tjänstgöring.....	8
Växeltjänstgöring.....	8
Inkallande av ersättare.....	8
Ersättare för ordföranden.....	8
Sammanträdena.....	9
Tidpunkt.....	9
Kallelse.....	9
Närvarorätt för övriga vid sammanträden.....	9
Yttranderätt.....	10
Justering av protokoll.....	10
Reservation.....	10
Delgivning.....	10
Undertecknande av handlingar.....	10
Övrigt.....	10
Personalutskottet.....	10

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter

§ 1

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Kommunstyrelsen ska med uppmärksamhet följa de verksamheter som åvilar respektive nämnd.

Ledning, styrning och samordning

§ 2

I kommunstyrelsens lednings-, styrnings- och samordningsfunktion ligger bland annat

- utveckling av medborgar- och brukarinflytandet (den kommunala demokratin).
- leda arbetet med att samordna utformningen av övergripande mål, policyer och planer.
- arbetet med att reformera det kommunala regelbeståndet
- ange ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten, göra framställningar i målfrågor rörande förvaltning som inte i lag är förbehållna annan nämnd.
- övergripande ansvara för organisatorisk utformning av den kommunala verksamheten
- övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt.
- tillse att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.
- ansvara för samordningsträffar med presidierna i nämnder
- ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.
- tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i organisationer som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.
- informations- och kommunikationstekniken (IKT)
- personalpolitiken
- ansvara för kommunövergripande tillväxt- och utvecklingsfrågor av strategisk och långsiktig karaktär

Kommunstyrelsens rätt att fatta beslut rörande andra nämnders verksamhet enligt med 6 kap 8 § Kommunallagen.

§ 3

Kommunstyrelsen har rätt att fatta beslut som rör andra nämnders verksamhet gällande att av ekonomiska skäl besluta om att nämnderna ska ta fram åtgärdsplaner för ekonomi i balans enligt kommunstyrelsens instruktioner.

Om åtgärdsplanerna inte leder till ekonomi i balans får kommunstyrelsen besluta om ekonomiska åtgärder som omfattar en eller flera nämnder och dess verksamhet. Kommunstyrelsen får dock inte fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpningen av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda.

§ 4

Kommunstyrelsen har rätt att fatta beslut som rör andra nämnders verksamhet gällande att av ekonomiska skäl besluta om generell stopp för inköp av varor och tjänster samt generell stopp för anställningar.

§ 5

Kommunstyrelsen har rätt att fatta beslut som rör andra nämnders verksamhet gällande att utse gemensamt dataskyddsbud.

Övriga verksamheter

Personalpolitik

§ 6

Kommunstyrelsen är kommunens personalorgan med ansvar för alla frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare, tillika löne- och pensionsmyndighet för kommunens arbetstagare. Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för samtliga anställda av Heby kommun den centrala förvaltningen, kommunchefen och förvaltningscheferna med personal- och arbetsmiljöansvar.

Kommunstyrelsen har därvid bland annat att

- ansvara för övriga övergripande policyers och planer i personalpolitiska frågor
- med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11-14 och 38 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden
- besluta om stridsåtgärd
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- lämna uppdrag som avses i lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter
- andra frågor som ankommer på kommunstyrelsen som anställningsmyndighet med personal- och arbetsmiljöansvar

Samhällsplanering

§ 7

I de fall ett ärende inte är av principiell betydelse har kommunstyrelsen vidare hand om

- detaljplanarbete och översiktsplaner.
- förvaltning av kommunens fastigheter inom styrelsens ansvarsområde
- infrastrukturpolitiken (gator, vägar, järnvägar, m.m.)
- trafikpolitiken och verka för en tillfredsställande trafikförsörjning.
- kartverksamheten
- den övergripande mark- och bostadspolitik, att se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls samt att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas.
- den översiktliga planeringen av användningen av naturresurser.

Ekonomisk förvaltning

§ 8

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens medelsförvaltning och ska därvid följa fullmäktiges föreskrifter.

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster flyter in och att betalningar görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

§ 9

Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning.

I denna uppgift ingår bland annat att

- underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom.
- tillse att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett.
- handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden.
- ansvara för förvaltning av stiftelserna.
- handha kommunövergripande inköp och träffa ramavtal som är gemensamt för flera nämnder.
- för kommunens räkning teckna ansvarsförbindelser för förlust vid övertagande av statliga lån enligt bostadslåneförfattningar.

I de fall ett ärende inte är av principiell betydelse har kommunstyrelsen vidare hand om

- får avskriva fordran i sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan, på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.
- ska tillse att värdehandlingar, som kommunstyrelsen omhändertar för kommunens räkning, förvaras på ett betryggande sätt.

Uppgifter enligt speciallagstiftning

§ 10

Kommunstyrelsen fullgör kommunens uppgifter enligt följande:

- ansvarar för Heby kommuns räddningstjänst,
- förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt liknande förebyggande åtgärder mot brand.
- uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor och annan författning förutom myndighetsutövning. (Räddningstjänstnämnd)
- uppgifter enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor
- är arkivmyndighet för Heby kommun. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.
- ansvarar för kommunens anslagstavla.
- kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen för de behandlingar av personuppgifter som sker i verksamheten och som bedrivs under kommunstyrelsen.

Övriga uppgifter

§ 11

Kommunstyrelsen

- beslutar om och följer upp effektmål med resultatindikatorer inom sitt ansvarsområde. Samordnar arbetet mellan styrelsen och nämnderna vad gäller effektmål.
- lämnar förslag till och följer upp planer och policyer för den verksamhet den ansvarar för.

- beslutar om riktlinjer för den verksamhet den ansvarar för samt för uppföljning av dessa, *punkt istället för komma*
- bereder strategiska frågor inom sitt ansvarsområde.
- ansvarar för uppföljning och utvärdering av verksamheten inom styrelsens uppgiftsområde.

Övrig verksamhet

§ 12

I de fall ett ärende inte är av principiell betydelse har kommunstyrelsen vidare hand om

- utformningen av fullmäktiges handlingar och av författningssamling för kommunen.
- kommunens beslutanderätt i ärenden angående tillstånd att använda kommunens heraldiska vapen.
- yttrande enligt lagen om kameraövervakning
- sysselsättnings- och näringslivsfrågor och ansvarar för åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen.
- flyktingverksamheten förutom det som ankommer på annan nämnd
- arbetsmarknadsfrågor
- folkhälsoarbetet
- upphandlingsverksamheten
- informationsverksamheten
- att effektivisera administrationen
- säkerhetsarbetet
- kvalitetsarbetet
- turism
- kommunens statistikverksamhet
- ansvara för att kommuninvånarna kan få råd och stöd i ekonomiska frågor, skuldsanering samt budgetrådgivning.
- ansvara för att konsumenterna får vägledning i allmänna konsumtionsfrågor samt i frågor om köp eller hyra av vara eller tjänst (konsumentvägledning).
- i övrigt fullgöra de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter, som av kommunfullmäktige överlämnas till kommunstyrelsen och som inte uppdragits åt annan nämnd.
- uthyrning av kommunens lokaler.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 13

Kommunstyrelsen ska besluta i följande grupper av ärenden

- vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerheten som fullmäktige angivit.
- Köp-av fastighet eller del av fastighet till ett belopp av högst tjugo (20) prisbasbelopp.
- i sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, infå förlikning och sluta annat avtal.
- avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse. Kommunstyrelsen får också besluta i sistnämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med fullmäktige.
- tillstånd att använda kommunens heraldiska vapen (Förordning (1976:100) om vissa officiella beteckningar)

Taxor och avgifter

§ 14

Kommunstyrelsen har rätt att inom sitt ansvarsområde fastställa sådana avgifter som inte är av större ekonomisk betydelse eller av principiell karaktär.

Kommunstyrelsen har rätt att fastställa följande taxor

- Sotningstaxa
- Årsarvode till sotaren
- Räddningstjänstens externa arbete
- Tillsyn av brandskydd enligt lagen om skydd mot olyckor
- Taxa för brandskyddskontroll
- Taxa för tillsyn enligt lag om brandfarliga och explosiva varor
- Taxa för tillståndsgivning enligt lag om brandfarliga och explosiva varor
- Lokalhyror (matsalar, sporthallar mm)

Kommunstyrelsen ska ansvara för debiteringen av de avgifter som utgår med stöd av ovan nämnda taxor. Om kommunstyrelsen anser att taxorna behöver ändras ska den ta initiativ härtill.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 15

Kommunstyrelsen ska organisera och utveckla verksamheterna mot de inriktningar och inom de ramar som bestäms av kommunfullmäktige. Behovet av samverkan med verksamheternas intressenter ska ägnas särskild uppmärksamhet.

Kommunstyrelsen ska regelmässigt till fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Styrelsen har i övrigt att följa de regler som fastställs av kommunfullmäktige och sammanställs i kommunens författningssamling.

Processbehörighet

§ 16

Kommunstyrelsen får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, som faller inom kommunstyrelsens förvaltningsområde, med rätt att på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

Arbetsformer

Sammansättning

§ 17

Kommunstyrelsen består av elva ledamöter och elva ersättare.

Bland kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare väljs kommunstyrelsens ledamöter.

Ordföranden

§ 18

Det åligger kommunstyrelsens ordförande att

- närmast under kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela förvaltning
- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
- främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder
- representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

- representera styrelsen i kontakter med näringslivet och löpande vänortssamarbete
- bevaka att kommunstyrelsens ärenden behandlas utan onödig dröjsmål
- vara tillgänglig för allmänheten och för kommunens förtroendevalda och tjänstemän

Kommunstyrelsens ordförande får närvara vid sammanträde med de nämnder som fullmäktige angivit i särskilt beslut. Ordföranden får därvid delta i överläggningarna men inte i besluten. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Kommunalråd och oppositionsråd

§ 19

Kommunstyrelsens ordförande ska vara kommunalråd på heltid. Kommunstyrelsens vice och andre vice ordförande är att betrakta som kommunalråd på deltid. Kommunstyrelsens andre vice ordförande ska utgöra oppositionsråd.

Kommunalråd, svarar för ledning och samordning av kommunstyrelsens verksamhet. I uppdraget ingår beredning och föredragning av ärenden som faller inom ansvarsområdet, beslutsfattande enligt fastställd delegationsordning samt representation av Heby kommun i formella sammanhang.

Kommunstyrelsens förste vice ordförande och andre vice ordförande (oppositionsråd) bistår kommunalrådet i ledning och samordning av kommunstyrelsens verksamhet genom att delta i beredning av ärenden, samt deltagande i samverkansorgan som berör kommunstyrelsens ansvarsområden, ägardialoger där kommunen är hel eller delägare i ett bolag eller har en gemensam förvaltning. I övrigt anstår det kommunalråd på deltid att bistå kommunalrådet i representationen av kommunen samt vara tillgänglig för allmänheten och för kommunens förtroendevalda och tjänstemän.

Ersättnas tjänstgöring

§ 20

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt, ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen, Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas, får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Ersättare ska ha rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet, men inte delta i beslutet.

Växeltjänstgöring

§ 21

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Inkallande av ersättare

§ 22

En ledamot, som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till kommunstyrelsens sekreterare eller annan anställd vid kommunförvaltningen som kallar ersättare. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Ersättare för ordföranden

§ 23

Om varken ordförande eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde utser styrelsen en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt.

Den till åldern äldste ledamoten tjänstgör som ordförande tills den tillfälliga ordföranden har utsetts.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får kommunstyrelsen utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Vad som avses med längre tids frånvaro framgår av Reglemente för ersättning till förtroendevalda.

Sammanträdena

Tidpunkt

§ 24

Kommunstyrelsen sammanträder på dag och tid som styrelsen bestämmer.

Kallelse

§ 25

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare senast sju dagar före sammanträdesdagen.

Kallelse ska åtföljas av föredragningslista. Ordförande bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordförande eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den i tjänsten äldste ledamoten göra detta.

Sammanträde på distans

§ 26

Styrelsen får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Ett sådant sammanträde får enbart äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Varje lokal som en deltagare befinner sig i ska vara beskaffad så att inte obehöriga kan ta del av sammanträdet.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 5 dagar i förväg anmäla detta till ordförande och styrelsens sekreterare. Ordförande avgör om närvaro får ske på distans. Möjligheten att sammanträda på distans ska tillämpas restriktivt.²

Närvarorätt för övriga vid sammanträden

§ 27

Vid kommunstyrelsens och utskottets sammanträden får, i den mån ej styrelsen eller utskottet för särskilt fall annat beslutar, styrelsens tjänstemän vara närvarande med rätt att delta i överläggningarna i ärende som berör vederbörandes verksamhetsområde.

² För mer detaljerad reglering av sammanträde på distans, se Reglemente för deltagande i sammanträde på distans för kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder.

Parti i kommunfullmäktige som inte har ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen har rätt till en insynsplats. Fullmäktige utser förtroendevald till sådan insynsplats. Den förtroendevalde har rätt att få närvara under kommunstyrelsens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad till protokollet.

Kommunstyrelsen får även kalla en ledamot eller en ersättare i fullmäktige, en annan nämnd, en revisor, en anställd hos kommunen eller en särskild sakkunnig att närvara vid ett sammanträde med kommunstyrelsen för att lämna upplysningar.

Yttranderätt

§ 28

Icke tjänstgörande ersättare har yttranderätt, men inte förslagsrätt vid sammanträde. Ordförande kan ge icke tjänstgörande ersättare rätt att få anteckning rörande ärendet noterad till protokollet.

Den som har kallats till ett sammanträde får, om kommunstyrelsen beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

Justering av protokoll

§ 29

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Kommunstyrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Reservation

§ 30

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Delgivning

§ 31

Delgivning med kommunstyrelsen sker med ordföranden, om inte styrelsen beslutar annat.

Undertecknande av handlingar

§ 32

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av kommunstyrelsen ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordförande och kontrasigneras av kommunchefen eller annan som nämnden bestämmer.

I övrigt bestämmer kommunstyrelsen vem som ska underteckna handlingar.

Övrigt

§ 33

Kommunstyrelsens sammanträden ska i övrigt hållas inom stängda dörrar. Kommunstyrelsen får dock besluta att dess sammanträden ska vara offentliga.

Personalutskottet

§ 34

Inom kommunstyrelsen ska finnas ett personalutskott för beredning av personalärenden samt med särskilda uppdrag enligt delegationsordning.

Personalutskottet består av tre ledamöter och tre ersättare, som styrelsen väljer för samma tid som de invalts i styrelsen. Personalutskottets uppdrag anges under Personalpolitik 3 § i detta reglemente.

§ 35

Kommunstyrelsens förste vice ordförande ska utgöra personalutskottets ordförande och kommunstyrelsens andre vice ordförande ska vara vice ordförande i personalutskottet.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindras att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid, får styrelsen utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

§ 36

Ersättare får närvara vid utskottets sammanträden.

Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av styrelsen vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskottet, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

§ 37

Personalutskottet sammanträder på dag och tid som utskottet bestämmer. Sammanträde ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det. Utskottet får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

§ 38

De ärenden som ska avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet, ska beredas av utskottet om beredning behövs.

Ordföranden eller sekreteraren överlämnar sådana ärenden till utskottet.

När ärendet beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut.

Detta reglemente träder i kraft den 15 oktober 2022.

Olof Nilsson
Ordförande i kommunfullmäktige

Emma Burstedt
kommundirektör

Heby kommuns författningssamling

KOMMUNFULLMÄKTIGE

ISSN 2000-043X

HebyFS 2022:15

Infördes i
författnings-
samlingen den
13 maj 2022.

Utbildningsnämndens reglemente

Kommunfullmäktige beslutade¹ den 12 april 2022, om följande reglemente.

Utöver det som föreskrivs om nämnder i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i detta reglemente.

¹ Kf 26/2022. Beslutet ersätter Kf § 30/2020, HebyFS 2020:32

Innehållsförteckning

Verksamhetsområde	3
Skolfrågor	3
Delegering från fullmäktige	3
Övriga uppgifter	3
Personalfrågor	4
Taxor	4
Ansvar och rapportskyldighet	4
Processbehörighet	4
Arbetsformer	5
Sammansättning	5
Ersättarnas tjänstgöring	5
Inkallande av ersättare	5
Växeltjänstgöring	5
Ersättare för ordföranden	5
Sammanträde	6
Tidpunkt	6
Kallelse	6
Närvarorätt för övriga	6
Yttranderätt	7
Justering av protokoll	7
Reservation	7
Delgivning	7
Undertecknande av handlingar	7
Inhämtande av upplysningar	7
Övrigt	7

Verksamhetsområde

Skolfrågor

§ 1

Utbildningsnämnden ansvarar för att kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom utförs. Detta omfattar kommunens uppgifter enligt skollagen samt andra lagar, förordningar och föreskrifter inom utbildningsnämndens ansvarsområde. Utbildningsnämndens ansvarsområde omfattar:

- Förskola
- Förskoleklass
- Grundskola
- Grundsärskola
- Fritidshem
- Annan pedagogisk verksamhet
- Vuxenutbildning
- Gymnasieskola
- Gymnasiesärskola
- Hälsa och sjukvård (elevhälsa)

Utbildningsnämnden är i övrigt ansvarig för

- uppföljnings- och utbildningsansvar för 16-20-åringar.
- uppdragsutbildning.

Utbildningsnämnden ansvarar för myndighetsutövning mot enskild inom sitt ansvarsområde.

Delegering från fullmäktige

§ 2

Utbildningsnämnden ska

- ansvara för organisation av barn- och utbildningsverksamheten inom de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.

Övriga uppgifter

§ 3

Utbildningsnämnden är personuppgiftsansvarig för de personregister enligt dataskyddsförordningen som nämnden för inom sin verksamhet och förfogar över.

§ 4

Utbildningsnämnden

- beslutar om och följer upp effektmål med resultatindikatorer inom sitt ansvarsområde.
- lämnar förslag till och följer upp planer och policies för den verksamhet den ansvarar för.
- beslutar om riktlinjer för den verksamhet den ansvarar för samt för uppföljning av dessa,
- bereder strategiska frågor inom sitt ansvarsområde.
- ansvarar för uppföljning och utvärdering av verksamheten inom nämndens uppgiftsområde.

§ 5

Utbildningsnämnden lämnar förslag till budget inom sitt uppgiftsområde.

§ 6

Utbildningsnämnden ska följa den verksamhet som hör till dess uppgiftsområde och hos fullmäktige göra de framställningar som nämnden finner påkallad.

§ 7

Utbildningsnämnden ska hålla löpande kontakt med medborgarna och ansvarar för utvecklingen av brukar- och medborgarinflytandet inom sitt uppgiftsområde.

Utbildningsnämnden ansvarar för information om sin verksamhet.

§ 8

Utbildningsnämnden ansvarar inom sitt verksamhetsområde för att avge yttrande som ankommer på nämnden.

Personalfrågor

§ 9

Nämnden är anställningsmyndighet för personalen inom barn- och utbildningsverksamheten utom för förvaltningschefen. Nämnden har hand om personal- och arbetsmiljöfrågor inom sitt verksamhetsområde.

Taxor

§ 10

Kommunfullmäktige bemyndigar utbildningsnämnden att inom sitt ansvarsområde fastställa sådana avgifter som inte är av större ekonomisk betydelse eller av principiell vikt och av dessa skäl ska fastställas av kommunfullmäktige.

Utbildningsnämnden har rätt att fastställa följande taxor

- Taxa för lovfratids
- Taxa för pedagogisk lunch

Utbildningsnämnden ska vidare ansvara för debiteringen av de avgifter som utgår med stöd av ovan nämnda taxor. Om nämnden anser att taxorna behöver ändras ska den ta initiativ till det.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 11

Utbildningsnämnden skall se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

Utbildningsnämnden skall regelmässigt till fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Utbildningsnämnden har i övrigt att följa de regler som fastställs av kommunfullmäktige och sammanställs i kommunens författningssamling.

Processbehörighet

§ 12

Utbildningsnämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, som faller inom nämndens förvaltningsområde, med rätt att på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

Utbildningsnämnden får avskriva fordran i sådana mål och ärenden, där det ankommer på nämnden att föra kommunens talan, på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

Utbildningsnämnden ska tillse att värdehandlingar, som sociala nämnden omhändertar för kommunens räkning, förvaras på ett betryggande sätt.

Arbetsformer

Sammansättning

§ 13

Utbildningsnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare.

Bland kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare väljs presidiet i utbildningsnämnden.

Ersättarnas tjänstgöring

§ 14

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde skall en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt, skall ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas, får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Ersättare skall ha rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet, men inte delta i beslutet.

Inkallande av ersättare

§ 15

En ledamot, som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, skall snarast anmäla detta till utbildningsnämndens sekreterare eller annan anställd vid kommunförvaltningen som kallar ersättare. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Växeltjänstgöring

§ 16

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Ersättare för ordföranden

§ 17

Om varken ordförande eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde utser styrelsen en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt. Den till åldern äldste ledamoten tjänstgör som ordförande tills den tillfälliga ordföranden har utsetts.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får utbildningsnämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Vad som avses med längre tids frånvaro framgår av Reglemente för ersättning till förtroendevalda.

Sammanträde

Tidpunkt

§ 18

Utbildningsnämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Kallelse

§ 19

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen skall vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen skall på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare senast sju dagar före sammanträdesdagen.

Kallelse skall åtföljas av föredragningslista. Ordförande bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan skall bifogas kallelsen. I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordförande eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde skall den i tjänsten äldste ledamoten göra detta.

Sammanträde med distansdeltagande²

§ 20

Nämnden får sammanträda helt digitalt, eller i hybridform med ej tjänstgörande ersättare på distans om skäl föreligger. Vid ett hybridsammanträde får tjänstgörande ledamöter inte delta på distans.

Ett sammanträde med distansdeltagande får enbart äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Varje lokal som en deltagare befinner sig i ska vara beskaftad så att inte obehöriga kan ta del av sammanträdet om sammanträdet inte är offentligt.

Ersättare som deltar på distans kan ej tjänstgöra. Ej tjänstgörande ersättare och insynsrepresentant/er som önskar delta på distans ska senast 2 arbetsdagar i förväg anmäla detta till ordförande och nämndsekreterare som då medger detta förutsatt att utrustning är tillgänglig.

Närvarorätt för övriga

§ 21

Vid utbildningsnämndens sammanträden får, i den mån inte nämnden för särskilt fall annat beslutar, nämndens ansvariga tjänsteman och sekreterare vara närvarande med rätt att delta i överläggningarna av ärenden.

Parti i kommunfullmäktige som inte har ledamot eller ersättare i utbildningsnämnden har rätt till en insynsplats. Fullmäktige utser förtroendevald till sådan insynsplats. Den förtroendevalde har rätt att få närvara under utbildningsnämndens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad till protokollet.

² För en mer utförlig beskrivning av regelverket för distansdeltagande, se *Reglemente för deltagande i sammanträde på distans för kommunfullmäktige, styrelse och nämnder*

Nämnden får även kalla en ledamot eller en ersättare i fullmäktige, en annan nämnd, en revisor eller en revisorsersättare, en anställd hos kommunen eller en särskild sakkunnig att närvara vid ett sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar.

Den som har kallats till ett sammanträde får, om utbildningsnämnden beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

Yttranderätt

§ 22

Ikke tjänstgörande ersättare har yttranderätt, men inte förslagsrätt vid sammanträde. Ordförande kan ge ikke tjänstgörande ersättare rätt att få anteckning rörande ärendet noterad till protokollet.

Den som kallats till ett sammanträde får, om nämnden beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

Justering av protokoll

§ 23

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Utbildningsnämnden kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Reservation

§ 24

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Delgivning

§ 25

Delgivning med utbildningsnämnden sker med ordföranden, om inte nämnden beslutar annat.

Undertecknande av handlingar

§ 26

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av utbildningsnämnden ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordförande och kontrasigneras av nämndens ansvariga tjänsteman eller annan som nämnden bestämmer.

I övrigt bestämmer utbildningsnämnden vem som skall underteckna handlingar.

Inhämtande av upplysningar

§ 27

Från kommunens övriga nämnder och av tjänstemän får utbildningsnämnden begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att utbildningsnämnden skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Övrigt

§ 28

Nämndens sammanträden ska hållas inom stängda dörrar.

Nämndens sammanträde får dock besluta att dess sammanträden ska vara offentliga, utom till den del där handläggning av myndighetsärenden mot enskild behandlas.

Detta reglemente träder i kraft den 13 maj 2022.

Olof Nilsson
Ordförande i kommunfullmäktige

Emma Burstedt
Kommundirektör

Ks § 40

Dnr KS/2024:135, KS/2026:46 001, 003

Bygg- och miljönämndens presidium

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Rollen andre vice ordförande införs i bygg- och miljönämndens reglemente.

Sammanfattning

Den parlamentariska arbetsgruppen har berett en del förslag till förändringar i den politiska organisationen och bland dessa föreslås att kommunfullmäktige inför rollen andre vice ordförande i bygg- och miljönämnden, vars presidium i dagsläget enbart består av ordförande och vice ordförande till skillnad mot de andra nämnderna som också har en andre vice ordförande i sina respektive presidier.

Beslutsunderlag

Pag § 4/2026

Bygg- och miljönämndens reglemente, förslag

Pag § 4

Dnr KS/2024:135

001

Bygg- och miljönämndens reglemente

Parlamentariska arbetsgruppens beslut

- Rollen andre vice ordförande förslås skrivas in i bygg- och miljönämndens reglemente.

Sammanfattning

Miljöpartiet föreslår att bygg- och miljönämnden görs om till ett utskott under kommunstyrelsen.

Hans-Göran Björk (KD) yrkar avslag på förslaget.

Centerpartiet föreslår att Bygg- och miljönämnden ska ha ett presidium om tre istället för två.

Hans-Göran Björk (KD) yrkar avslag till förslaget.

Förslagsordning

Ordförande Annika Krispinsson (C) ställer Miljöpartiets förslag mot avslag och finner att den parlamentariska arbetsgruppen avslår förslaget förslaget.

Ordförande Annika Krispinsson (C) ställer Centerpartiets förslag mot avslag och finner att den parlamentariska arbetsgruppen bifaller förslaget.

Hans-Göran Björk (KD) med bifall från Bo Andersson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beslutsunderlag

Centerpartiets förslag till ändringar i politisk organisation

Miljöpartiets förslag till ändringar i politisk organisation

Heby kommuns författningssamling

KOMMUNFULLMÄKTIGE

ISSN 2000-043X

HebyFS 2026:
Infördes i
författnings-
samlingen den
15 oktober.

Bygg- och miljönämndens reglemente

Kommunfullmäktige beslutade¹ den ?? om följande reglemente.

Utöver det som föreskrivs om nämnder i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i detta reglemente.

¹ Kf § ?/2026. Beslutet ersätter Kf § 99/2025, HebyFS 2025:25.

Innehållsförteckning

Verksamhetsområde	3
Plan- och byggområdet.....	3
Lantmäteriområdet.....	3
Miljö- och hälsoskyddsområdet.....	3
Bostadsområdet.....	4
Delegering från kommunfullmäktige	4
Övriga uppgifter.....	4
Personalfrågor.....	4
Taxor.....	4
Ansvar och rapporteringsskyldighet.....	5
Processbehörighet.....	5
Arbetsformer	5
Sammansättning.....	5
Ersättarnas tjänstgöring	5
Inkallande av ersättare	5
Växeltjänstgöring.....	6
Ersättare för ordföranden	6
Sammanträde.....	6
Tidpunkt.....	6
Kallelse.....	6
Närvarorätt vid sammanträden.....	6
Yttranderätt.....	7
Justering av protokoll.....	7
Reservation.....	7
Delgivning	7
Undertecknande av handlingar.....	7
Inhämtande av upplysningar	7
Övrigt.....	7

Verksamhet

Verksamhetsområde

Plan- och byggområdet

§ 1

Bygg- och miljönämnden fullgör kommunens myndighetsutövande uppgifter, såväl mot enskild som mot kommunens egen verksamhet, beträffande plan- och byggnadsväsendet, miljö- och hälsoskydd, räddningstjänsten, samt bostadsanpassningsbidrag som regleras i följande lagrum:

- Vad som anges i plan- och bygglagen beträffande bygglov, rivningslov, anmälan enligt plan- och byggförordningen, marklov, byggsamråd, kontrollplan, slutbesked, rätt att godkänna av byggherren föreslagen kontrollansvarig och förbud att fortsätta byggnadsarbeten.
- Åtgärder enligt förordningen om funktionskontroll av ventilationssystem.
- Beslut enligt plan- och bygg förordningen om hissar och andra motordrivna anordningar.
- Beslut enligt plan- och byggförordningen.
- Tillstånd till skylt enligt lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.
- Påföljder och ingripande vid olovligt byggande enligt 11 kap. plan- och bygglagen.

Lantmäteriområdet

§ 2

Ärenden som åligger den kommunala nämnden inom plan- och bygglagsområdet enligt fastighetsbildningslagen, anläggningslagen och ledningsrättslagen.

Miljö- och hälsoskyddsområdet

§ 3

Bygg- och miljönämnden ska svara för kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt de angränsande områden som enligt gällande lagar och författningar åligger sådan nämnd. Däri ingår bland annat kontroll av försäljning av receptfria läkemedel.

Nämnden är ansvarig för den provning och den tillsyn som ankommer på kommunen enligt miljöbalken och lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning samt föreskrifter meddelande med stöd av dessa lagar.

Nämnden är behörig myndighet för kontroll utifrån livsmedelslagstiftningen. Nämnden ansvarar för att effektiv och ändamålsenlig kontroll utförs på anläggningar, för vilka kommuner är kontrollansvariga enligt 23 och 25 §§ livsmedelsförordningen. Ansvaret innefattar kontroll av dricksvatten, livsmedelshygien, redlighet och spårbarhet.

Alkoholområdet och övriga tillstånd

§ 4

Bygg- och miljönämnden ansvarar för:

- avge yttrande enligt alkohollagen,
- provning av tillstånd för servering av alkoholdrycker,
- tillsyn över servering av alkoholdrycker och detaljhandel med öl,
- yttrande över automatspelstillstånd,
- tobakslagen med undantag för tillsyn av restauranger och andra serveringsställen,
- anmälan och tillsyn gällande handel med elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.
- Tillsyn enligt lag om tobaksfria nikotinprodukter.

Bostadsområdet

§ 5

Bygg- och miljönämnden ska

- besluta i ärenden avseende bostadsanpassningsbidrag enligt lag om bostadsanpassningsbidrag m.m.

§ 6

Bygg- och miljönämnden ska i övrigt handha myndighetsutövning inom sitt ansvarsområde.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 7

Bygg- och miljönämnden ska

- ansvara för organisation av bygg- och miljöverksamheten.

Övriga uppgifter

§ 8

Bygg- och miljönämnden ska inom sitt ansvarsområde

- lämna förslag till policyer och planer
- besluta om effektmål med resultatindikatorer och riktlinjer
- följa upp policyer, planer, effektmål och riktlinjer
- bereda strategiska frågor
- följa upp och utvärdera verksamheten

§ 9

Bygg- och miljönämnden lämnar förslag till budget inom sitt verksamhetsområde.

§ 10

Bygg- och miljönämnden ska följa verksamheten som hör till dess område och hos fullmäktige göra de framställningar som nämnden finner påkallad.

§ 11

Bygg- och miljönämnden ska hålla löpande kontakt med medborgarna och ansvarar för utvecklingen av brukar- och medborgarinflytandet inom sitt verksamhetsområde.

Bygg- och miljönämnden ansvarar för information om sin verksamhet.

§ 12

Bygg- och miljönämnden ansvarar inom sitt verksamhetsområde för att avge yttrande som ankommer på nämnden.

Personalfrågor

§ 13

Tierps kommun tillhandahåller nämndens förvaltning genom avtal.

Taxor

§ 14

Kommunfullmäktige bemyndigar bygg- och miljönämnden att inom sitt ansvarsområde fastställa sådana avgifter som inte är av större ekonomisk betydelse eller av principiell vikt och av dessa skäl ska fastställas av kommunfullmäktige.

Bygg- och miljönämnden ska vidare ansvara för debiteringen av de avgifter, som utgår med stöd av ovan nämnda taxor. Om nämnden anser att taxorna behöver ändras ska den ta initiativ till det.

Ansvar och rapporteringsskyldighet.

§ 15

Bygg- och miljönämnden ska organisera och utveckla verksamheten mot de inriktningar och inom de ramar som bestäms av kommunfullmäktige.

Samverkan med verksamheternas intressenter ska ägnas särskild uppmärksamhet.

Bygg- och miljönämnden ska regelmässigt till fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Bygg- och miljönämnden har i övrigt att följa de regler som fastställs av kommunfullmäktige och sammanställs i kommunens författningssamling.

Processbehörighet

§ 16

Bygg- och miljönämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, som faller inom nämndens förvaltningsområde, med rätt att på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

Bygg- och miljönämnden får avskriva fordran i sådana mål och ärenden, där det ankommer på nämnden att föra kommunens talan, på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

Bygg- och miljönämnden ska tillse att värdehandlingar, som nämnden omhändertar för kommunens räkning, förvaras på ett betryggande sätt.

Arbetsformer

Sammansättning

§ 17

Bygg- och miljönämnden består av fem ledamöter och fem ersättare.

Bland kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare väljs presidiet i bygg- och miljönämnden. **Presidiet består av ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande.**

Ersättarnas tjänstgöring

§ 18

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt, ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas, får en ersättare, som inställer sig under pågående sammanträde, träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Ersättare ska ha rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet, men inte delta i beslutet.

Inkallande av ersättare

§ 19

En ledamot, som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till bygg- och miljönämndens sekreterare eller annan anställd vid kommunförvaltningen som kallar ersättare. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Växeltjänstgöring

§ 20

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Ersättare för ordföranden

§ 21

Om varken ordförande eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde utser nämnden en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt.

Den till åldern äldste ledamoten tjänstgör som ordförande tills den tillfälliga ordföranden har utsetts.

Om ordförande på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får bygg- och miljönämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Vad som avses med längre tids frånvaro framgår av Reglemente för ersättning till förtroendevalda.

Sammanträde

Tidpunkt

§ 22

Bygg- och miljönämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Kallelse

§ 23

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare senast sju dagar före sammanträdesdagen.

Kallelse ska åtföljas av föredragningslista. Ordförande bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordförande eller vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den i tjänsten äldste ledamoten göra detta.

Sammanträde med distansdeltagande²

§ 24

Nämnden får sammanträda helt digitalt, eller i hybridform med ej tjänstgörande ersättare på distans om skäl föreligger. Vid ett hybridsammanträde får tjänstgörande ledamöter inte delta på distans.

Ett sammanträde med distansdeltagande får enbart äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Varje lokal som en deltagare befinner sig i ska vara beskaffad så att inte obehöriga kan ta del av sammanträdet om sammanträdet inte är offentligt.

Ersättare som deltar på distans kan ej tjänstgöra. Ej tjänstgörande ersättare och insynsrepresentant/er som önskar delta på distans ska senast 2 arbetsdagar i förväg anmäla detta till ordförande och nämndsekreterare som då medger detta förutsatt att utrustning är tillgänglig.

² För en mer utförlig beskrivning av regelverket för distansdeltagande, se *Reglemente för deltagande i sammanträde på distans för kommunfullmäktige, styrelse och nämnder*

Närvarorätt vid sammanträden

§ 25

Vid bygg- och miljönämndens sammanträden får, i den mån inte nämnden för särskilt fall beslutar annat, nämndens ansvariga tjänsteman och sekreterare vara närvarande med rätt att delta i överläggningarna av ärenden.

Nämnden får även kalla en ledamot eller en ersättare i fullmäktige, en annan nämnd, en revisor, en anställd hos kommunen eller en särskild sakkunnig att närvara vid ett sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar.

Den som har kallats till ett sammanträde får, om bygg- och miljönämnden beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

Yttranderätt

§ 26

Ikke tjänstgörande ersättare har yttranderätt, men inte förslagsrätt vid sammanträde.

Ordförande kan ge ikke tjänstgörande ersättare rätt att få anteckning rörande ärendet noterad till protokollet.

Den som kallats till ett sammanträde får, om nämnden beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

Justering av protokoll

§ 27

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Bygg- och miljönämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Reservation

§ 28

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Delgivning

§ 29

Delgivning med bygg- och miljönämnden sker med ordföranden, om inte nämnden beslutar annat.

Undertecknande av handlingar

§ 30

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av bygg- och miljönämnden, ska undertecknas av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordförande och kontrasigneras av nämndens ansvariga tjänsteman eller annan som nämnden bestämmer.

I övrigt bestämmer bygg- och miljönämnden vem som ska underteckna handlingar.

Inhämtande av upplysningar

§ 31

Från kommunens övriga nämnder och av tjänstemän får bygg- och miljönämnden begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att bygg- och miljönämnden ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Övrigt

§ 32

Nämndens sammanträden ska hållas inom stängda dörrar.

Nämnden får dock besluta att dess sammanträden ska vara offentliga, utom till den del där handläggning av myndighetsärenden mot enskild behandlas.

Detta reglemente träder i kraft den 1 januari 2026.

Dick Pettersson
Ordförande i kommunfullmäktige

Emma Burstedt
Kommundirektör

Ks § 52

Dnr KS/2026:53

003

Revidering av kommunala pensionärsrådets instruktion

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Kommunfullmäktige antar föreslagna revideringar i kommunala pensionärsrådets instruktion.

Sammanfattning

Inför varje mandatperiod går instruktionen för kommunala pensionärsrådet igenom.

Kommunala pensionärsrådet har utsett Annika Krispinsson (C), Marie Tranell (PRO Heby) och Eva Lööf (PRO Tärnsjö) till arbetsgrupp för att se över eventuella förändringar i instruktionen. Arbetsgruppen har tagit fram ett förslag på revideringar som redovisas för kommunala pensionärsrådet. Ytterligare en revidering läggs till vid sittande bord gällande § 1, tredje stycket, punkt 1 som utgår då tidigare äldreplan upphört.

Beslutsunderlag

Kpr § 3/2026

Förslag revidering av kommunala pensionärsrådets instruktion.

Kpr § 3

Dnr KS/2026:53

003

Kommunala pensionärsrådets instruktion

Kommunala pensionärsrådets förslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Kommunfullmäktige antar föreslagna revideringar i kommunala pensionärsrådets instruktion.

Sammanfattning

Inför varje mandatperiod går instruktionen för kommunala pensionärsrådet igenom.

Kommunala pensionärsrådet har utsett Annika Krispinsson (C), Marie Tranell (PRO Heby) och Eva Lööf (PRO Tärnsjö) till arbetsgrupp för att se över eventuella förändringar i instruktionen. Arbetsgruppen har tagit fram ett förslag på revideringar som redovisas för kommunala pensionärsrådet. Ytterligare en revidering läggs till vid sittande bord gällande § 1, tredje stycket, punkt 1 som utgår då tidigare äldreplan upphört.

Beslutsunderlag

Förslag revidering av kommunala pensionärsrådets instruktion.

Delges

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Heby kommuns författningssamling

Kommunfullmäktige

ISSN 2000-043X

HebyFS 2026:XX

Infördes i
författnings-
samlingen den
DD månad
2026.

Instruktion för kommunala pensionärsrådet

Kommunfullmäktige beslutade¹ den 21 april 2026 om följande instruktion.

Utöver det som föreskrivs i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna instruktion.

¹ Beslutet ersätter HebyFS 2022:38 Kf § XX/2026.

Kommunala pensionärsrådets uppgifter

1 §

Det kommunala pensionärsrådet är knutet och väljs av kommunfullmäktige. Det kommunala pensionärsrådet är ett rådgivande organ med uppgift att bereda pensionärer inom Heby kommun inflytande och insyn i allmänna frågor som rör pensionärers levnadsförhållanden.

Yttrande och synpunkter inhämtas från det kommunala pensionärsrådet inom följande utvecklingsområden:

~~Framtagande av ny Äldreplan~~

- Framtagande av ny Översiktsplan

- Planering av nya äldreboenden

- Vid andra politiska beslutsprocesser som medför större strukturella förändringar som påverkar äldre.

Rådet är ett forum för kunskapsspridning i Heby kommun. Rådet är ett forum för kunskapsspridning mellan kommunens nämnder/styrelse och respektive pensionärsorganisation.

Det kommunala pensionärsrådet ska ta initiativ till förbättringar som berör pensionärer.

Pensionärsrådets sammansättning

2 §

Av det kommunala pensionärsrådets ledamöter ska fem ledamöter och fem ersättare utses bland politiker, varvid en ledamot och en ersättare ska vara ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen, en ledamot och en ersättare ska vara ledamot eller ersättare i vård- och omsorgsnämnden, en ledamot och en ersättare ska vara ledamot eller ersättare i samhällsbyggnadsnämnden, en ledamot och en ersättare ska vara ledamot eller ersättare i kultur- och fritidsnämnden samt en ledamot och en ersättare ska vara ledamot eller ersättare i utbildningsnämnden.

Det kommunala pensionärsrådet ska även innefatta en ledamot och ersättare från Heby fastigheter AB:s styrelse.

En representant i Hälsa, sjukvård stöd, vård och omsorg (HSVO) är adjungerad i kommunala pensionärsrådet.

3 §

Ledamöterna nomineras i övrigt av lokala pensionärsföreningar inom Heby kommun, som har öppet medlemskap för alla pensionärer. Varje organisation garanteras minst en plats.

4 §

För ledamöterna utses samma antal ersättare enligt samma principer som gäller för de ordinarie ledamöterna.

Ledamöter och ersättare ~~bör~~ ska vara bosatta inom Heby kommun.

5 §

Det kommunala pensionärsrådets ledamöter väljs för en tid som sammanfaller med mandattiden enligt kommunallagen (2017:725).

Pensionärsrådets arbetsformer

6 §

Kommunfullmäktige utser ordförande och det kommunala pensionärsrådet utser inom sig vice ordförande.

7 §

Det kommunala pensionärsrådet kan besluta om ett tillfälligt utskott för beredning eller

behandling av en viss fråga. ska om möjligt utse ett arbetsutskott bestående av tre ledamöter.

Arbetsutskottet ska förbereda ärenden och utarbeta förslag till beslut.

Arbetsutskottet kan avge yttrande till berörda organ inom Heby kommun, om det föreligger särskilda skäl.

8 §

Det kommunala pensionärsrådet bestämmer i övrigt själv sina arbetsformer med beaktande av kommunallagens regler.

Ersättare ska ha rätt att närvara och delta i överläggningen men inte i beslutet.

Avgår en ledamot eller en ersättare i rådet ska den vakanta platsen snarast tillsättas.

Växeltjänstgöring

9 §

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Beslutsförmåga

10 §

Det kommunala pensionärsrådet får handlägga ärenden bara när fler än hälften av ledamöterna är närvarande.

Inkallande av ersättare

11 §

En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till rådets sekreterare eller någon annan anställd vid kommunförvaltningen som kallar ersättare. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

12 §

Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde tjänstgör som ordförande den som varit ledamot i rådet längst tid. fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem tjänstgöra som ordförande.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får det kommunala pensionärsrådet utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Sammanträdena

13 §

Det kommunala pensionärsrådet sammanträder tillräckligt ofta för att kunna följa kommunstyrelsen, nämnderna och när aktuella ärenden föreligger, dock minst fyra gånger per år, varav vid behov ett tillsammans med kommunstyrelsens presidium.

Extra sammanträde ska hållas om rådets ordförande, vice ordförande, arbetsutskottet eller mer än hälften av rådets ledamöter begär detta.

Kallelse

14 §

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Förslag till ärenden från pensionärsorganisationerna ska vara sekreteraren tillhanda senast två veckor före kommunala pensionärsrådets sammanträde.

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast sju dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den ~~till åldern äldste ledamoten göra detta~~, som har varit ledamot i rådet längst tid göra detta. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem göra detta.

15 §

Ordförande fastställer dagordningen i samråd med vice ordförande samt sekreteraren.

Protokoll

16 §

Rådets sammanträden ska protokollföras. ~~Vid rådets sammanträden förs protokoll över beslut. I övrigt förs mötesanteckningar över sammanträdet.~~

Rådets protokoll ~~samt minnesanteckningar~~ ska tillsändas kommunstyrelsen, nämnderna, ~~kommunfullmäktige de ordinarie fullmäktigeberedningarna~~, ~~samt de~~ i kommunen verksamma pensionärsföreningar samt rådets ledamöter och ersättare.

17 §

Protokoll samt mötesanteckningar justeras av ordföranden och en ledamot.

Det kommunala pensionärsrådet kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan rådet justerar den.

Reservation

19 §

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Utbildning

20 §

Ledamöter samt ersättare i det kommunala pensionärsrådet ska erhålla utbildning likvärdig den som erbjuds förtroendevalda i Heby kommun, minst en gång per mandatperiod.

Ekonomi

21 §

Till ledamöter och ersättare utgår arvode, ~~traktaments~~ och resekostnadsersättning enligt av kommunfullmäktige fastställda regler för förtroendevalda.

Ändring av instruktioner

22 §

Ändring av denna instruktion kan påtalas av kommunala pensionärsrådet.

Denna instruktion träder i kraft den 19 juli 2022.

Olof Nilsson
Kommunfullmäktiges ordförande

Emma Burstedt
Kommundirektör

Kommunstyrelsen
Central förvaltning
Mina Hagenvall
Hållbarhetschef
mina.hagenvall@heby.se

Svar på motion om att implementera kameraoffensiven mot osäkerheten.

Förslag

Kommunstyrelsen beslutar

- Motionens första att-sats anses besvarad då dialog med polismyndigheten först under utredningen.
- Motionens andra att-sats avslås med hänvisning till att Polismyndigheten i Region Mitt och Lokalpolisområde Norduppland i dagsläget inte kan svara på om det är möjligt för Heby kommun att ansluta kameror till polisens system.
- Motionens tredje att-sats avslås med hänvisning till att Polismyndigheten i Region Mitt och Lokalpolisområde Norduppland i dagsläget inte kan svara på om det är möjligt för Heby kommun att ansluta kameror till polisens system.

Sammanfattning

Till fullmäktige 18 december 2024 anmälde Jonathan Othén (SD) *Motion om att implementera kameraoffensiven mot osäkerheten*. I sin motion yrkar Jonathan Othén (SD) att:

- Kommunfullmäktige ger uppdrag kommundirektören att utreda och inleda dialog med Polismyndigheten om tekniska och juridiska möjligheter att koppla in kommunal kamerabevakning direkt till polisen.
- Inleda en teknisk översyn av befintliga kameror och byta ut till nya kameror där det inte är tekniskt möjligt att koppla upp sig till Polisens system.
- Prioritera finansiering och implementering av direktkopplad kamerabevakning som en del av kommunens säkerhetsarbete.
- Återrapportera till Kommunstyrelsen om framstegen i arbetet senast inför KS sammanträdet för budget 2026.

Motionen överlämnades till kommunstyrelsen för beredning. Kommunstyrelsen gav förvaltningen i uppdrag att ta fram ett svar på motionen, förvaltningens svar återfinns nedan.

Juridiska aspekter för kommunen

Kommunens möjligheter att bedriva kamerabevakning styrs av nedanstående lagrum.

Verksamheter som bevakar med kamera behöver följa reglerna Dataskyddsförordningen (GDPR) och Kamerabevakningslagen (2018:1200). Kamerabevakningslagen syftar till att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda fysiska personer mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning. Sedan den 1 april 2025 har delar av Kamerabevakningslagen ändrats och det finns nu nya regler för kamerabevakning. I korthet innebär de nya reglerna att ingen behöver ansöka om tillstånd till kamerabevakning hos Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). De som tidigare har behövt ansöka om tillstånd ska själva göra intresseavvägningen mellan bevakningsintresset och den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Intresseavvägningen ska dokumenteras och den som bevakar ska även ha en förteckning med vissa uppgifter om den kamerabevakning man bedriver eller som har upphört de senaste fem åren.

Under 2025 fick Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ett tillägg som innebär att kommuner får bedriva kamerabevakning i syfte att verka för att platser i kommunen dit allmänheten har tillträde är trygga och säkra.

Polismsmyndighetens svar i samband med dialog

Kommunen har genomfört en dialog med Polismyndigheten och då med Polismyndigheten i Region Mitt samt Lokalpolisområde Norduppland.

Polismyndigheten uttrycker att de är positivt inställda till utökade samarbeten med kommuner i Region Mitt. Myndigheten noterar att de kameror som kommunen har idag inte fungerar med myndighetens system. Vidare poängterar myndigheten att en kommun alltid behöver kunna motivera var de placerar ut sina kameror. Om kommunens syfte och behov överensstämmer med polismyndighetens behov kan det finnas möjlighet för polisen att ta del av det filmade materialet i realtid. Hur detta skulle kunna göras hanteras i ett arbete som pågår på nationell nivå. Arbetet är ännu inte klart och det har därmed inte nått den regionala eller lokala nivån. Polismyndigheten i Region Mitt och Lokalpolisområde Norduppland kan i dagsläget därmed inte svara på om det är möjligt för Heby kommun att ansluta kameror till polisens system.

Det finns idag inga kommunala kameror som är anslutna till polisens system inom Lokalpolisområde Norduppland.

Slutsats

För att kamerabevakning ska kunna användas krävs det att kommunen uppfyller de lagkrav som finns i kamerabevakningslagen och Dataskyddslagen (GDPR). Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete medger att "Kommuner får bedriva kamerabevakning i syfte att verka för att platser i kommunen dit allmänheten har tillträde är trygga och säkra".

Polismyndigheten noterar att de kameror som kommunen har idag inte fungerar med myndighetens system. Polismyndigheten i Region Mitt och Lokalpolisområde Norduppland kan i dagsläget inte svara på om det är möjligt för Heby kommun att ansluta kameror till polisens system med hänvisning till ett arbete som pågår på nationell nivå.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Om insatsen skulle vara aktuell att genomföra bedöms den medföra stora kostnader rörande investeringar och personal.

Konsekvens för andra nämnder

Ett flertal nämnder skulle sannolikt beröras av detta arbete då det skulle krävas personella bidrag från bland annat Tekniska enheten, It-förvaltningen och Barn och utbildningsförvaltningen.

Prövning av barnets bästa – barnkonventionen

Kostnader rörande investeringar och personal skulle kunna medföra negativ påverkan på barnets bästa då resurser eventuellt skulle behöva flyttas från annat pågående brottsförebyggande arbete som idag gynnar barnets bästa.

Beslutsunderlag

KS/2024:146

Motion om att implementera kameraoffensiven mot osäkerheten

Kamerabevakningslag (2018:1200)

Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

I tjänsten

Mina Hagenvall

Hållbarhetschef

Delges

/TextBeslutförslag2/

Kf § 138

Dnr KS/2024:131

N

Anmälan av nya motioner

Kommunfullmäktiges beslut

- Motion om spridning av avloppsslam överlämnas till samhällsbyggnadsnämnden för beredning.
- Motion om att implementera kameraoffensiven mot osäkerheten överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Sammanfattning

Till sammanträdet 18 december har det inkommit två motioner.

Bo Andersson (M) väcker Motion om spridning av avloppsslam och Jonathan Othén (SD) väcker Motion om att implementera kameraoffensiven mot osäkerheten.

Bo Andersson (M) yrkar i sin motion att:

1. Att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att skyndsamt upphöra med leverans av avloppsslam för spridning på åkermark.
2. Att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att dokumentera var och i vilken omfattning slam har spridits i Heby kommun.
3. Att uppdra åt Samhällsbyggnadsförvaltningen att redovisa om det varit förenligt med "Gemensamt ansvar för hållbar tillväxt och ekonomi i Heby kommun nu och i framtiden", samt "Agenda 2030- en ekologiskt hållbar kommun"

I sin motion yrkar Jonathan Othén (SD) att:

1. Att Kommunfullmäktige ger uppdrag kommundirektören att utreda och inleda dialog med Polismyndigheten om tekniska och juridiska möjligheter att koppla in kommunal kamerabevakning direkt till polisen.
2. Inleda en teknisk översyn av befintliga kameror och byta ut till nya kameror där det inte är tekniskt möjligt att koppla upp sig till Polisens system.
3. Prioritera finansiering och implementering av direktkopplad kamerabevakning som en del av kommunens säkerhetsarbete.
4. Återrapportera till Kommunstyrelsen om framstegen i arbetet senast inför KS sammanträdet för budget 2026.

Beslutsunderlag

Motion om spridning av avloppsslam

Motion om att implementera kameraoffensiven mot osäkerheten.

Delges
B Andersson
J Othén
Samhällsbyggnadsnämnden
Kommunstyrelsen

**HEBY
KOMMUN**

PROTOKOLLSUTDRAG
2024-12-18
Kommunfullmäktige

Motion Heby kommunfullmäktige 2024-12-18

Implementera kameraoffensiven mot osäkerheten

Bakgrund:

Fredagen den 6 december presenterade regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna resultatet från utredningen om ett nytt lagförslag som ger Polismyndigheten och offentliga aktörer utökade möjligheter att använda kamerabevakning kopplade till polisens sambandscentral.

Vi föreslår att Heby kommun, i samverkan med Polismyndigheten, implementerar övervakningskameror på exempelvis torg, tågstationer och andra platser i kommunen som uppfattas som otrygga.

Kamerorna kan bidra till ökad trygghet för invånarna och fungera både som en brottsförebyggande åtgärd och som ett verktyg för att underlätta polisens arbete vid incidenter. Genom att övervaka strategiska platser kan kameror skapa en tryggare miljö, särskilt under kvällstid, och ge invånarna en större känsla av trygghet i vardagen.

Jag yrkar därför att:

1. Att Kommunfullmäktige ger uppdrag kommundirektören att utreda och inleda dialog med Polismyndigheten om tekniska och juridiska möjligheter att koppla in kommunal kamerabevakning direkt till polisen.
2. Inleda en teknisk översyn av befintliga kameror och byta ut till nya kameror där det inte är tekniskt möjligt att koppla upp sig till Polisens system.
3. Prioritera finansiering och implementering av direktkopplad kamerabevakning som en del av kommunens säkerhetsarbete.
4. Återrapportera till Kommunstyrelsen om framstegen i arbetet senast inför KS sammanträdet för budget 2026.

Joel Wåhlen,
Jonathan Othén
Sverigedemokraterna

Ks § 35

Dnr KS/2026:42

104

Ansökan om partistöd 2026

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Ansökan från Centerpartiet beviljas och utbetalning sker i enligt med reglementet för partistöd.

Sammanfattning

Ansökan om och redovisning av 2025 års lokala partistöd har inkommit från Centerpartiet.

Enligt kommunallagen 4 kap 29 §, får partistöd ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige och som är juridiska personer. Ett parti är representerat om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837).

Heby kommuns reglemente för partistöd uppgår anslaget för partistöd till 30 % av föregående års prisbasbelopp multiplicerat med antalet beslutande ledamöter i fullmäktige. Av anslaget fördelas 8 % lika över partierna som ett grundstöd. Resten fördelas på antal mandat för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837). Varje mottagare av partistöd ska årligen för perioden 1 januari – 31 december till fullmäktige inlämna redovisning av hur allt partistöd använts, både det som har mottagits för det senaste året och det som eventuellt sparats från tidigare år. Redovisningen ska ges in till Heby kommun senast den 30 juni varje år. Partistöd ska inte utges till parti som underlåter att lämna redovisning inom föreskriven tid.

Kommunfullmäktige kan vid undermålig redovisning, efter yttrande från aktuellt parti, besluta att inte betala ut partistöd.

Kommunfullmäktige föreslås besluta betala ut partistöd för år 2026 enligt 1 § i reglemente för partistöd i Heby kommun.

Beslutsunderlag

Redovisning av föregående års lokala partistöd och granskningsintyg, 5 februari 2026.

Ks § 66

Dnr KS/2026:42

104

Ansökan om partistöd 2026, Kristdemokraterna

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Ansökan från Kristdemokraterna beviljas och utbetalning sker i enlighet med reglementet för partistöd.

Sammanfattning

Ansökan om och redovisning av 2025 års lokala partistöd har inkommit från Centerpartiet.

Enligt kommunallagen 4 kap 29 §, får partistöd ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige och som är juridiska personer. Ett parti är representerat om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837).

Heby kommuns reglemente för partistöd uppgår anslaget för partistöd till 30 % av föregående års prisbasbelopp multiplicerat med antalet beslutande ledamöter i fullmäktige. Av anslaget fördelas 8 % lika över partierna som ett grundstöd. Resten fördelas på antal mandat för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837). Varje mottagare av partistöd ska årligen för perioden 1 januari – 31 december till fullmäktige inlämna redovisning av hur allt partistöd använts, både det som har mottagits för det senaste året och det som eventuellt sparats från tidigare år. Redovisningen ska ges in till Heby kommun senast den 30 juni varje år. Partistöd ska inte utges till parti som underlåter att lämna redovisning inom föreskriven tid.

Kommunfullmäktige kan vid undermålig redovisning, efter yttrande från aktuellt parti, besluta att inte betala ut partistöd.

Kommunfullmäktige föreslås besluta betala ut partistöd för år 2026 enligt 1 § i reglemente för partistöd i Heby kommun.

Beslutsunderlag

Redovisning av föregående års lokala partistöd och granskningsintyg, Kristdemokraterna

HEBY KOMMUN Kommunstyrelsen	
Dnr	Dpl
KS/2026:47	104
ID	1.2026.185

Redovisning av föregående års lokala partistöd och granskningsintyg 2026 -02- 1 0

Namn på lokal partiförening <i>Centerns kommunorganisation i Heby</i>	Organisationsnummer <i>879500 4079</i>	Dnr <i>KS/2026:47</i>	Dpl <i>104</i>
Adress <i>Top 353</i>	Postadress <i>74044 Tämnäsjö</i>	ID <i>1.2026.185</i>	
Telefon <i>070 6224057</i>	Bankkonto eller BG/PG <i>8284-2 4639 43 83</i>		

Redovisningen gäller för år: *2025*

Erhållet partistöd det år redovisningen gäller

117 752

Kr

Ordförande <i>Dick Polttersson</i>	Kassör <i>Annika Hillbom</i>
---------------------------------------	---------------------------------

Redovisning av lokalt partistöd (Bara partistöd från kommunen)

Perioden januari till och med december året redovisningen gäller - ange belopp inklusive moms

Information, annonser och trycksaker	<i>42785</i>	Kr
Konferenser och kurser	<i>42054</i>	Kr
Lokalkostnad		Kr
Köp av tjänster (hjälp av konsulter, serviceavgifter från central partiorganisation, medlemskap, bokföring etc).	<i>5970</i>	Kr
Stöd till centrala partiorganisationen	<i>—</i>	Kr
Annan kostnad av betydande storlek		Kr
Övriga kostnader <i>Risor</i>	<i>11414</i>	Kr
Resultat		Kr
Övriga kommentarer	<i>102223</i>	Kr

Granskningsintyg

Härmed intygas att redovisningen ger en rättvis bild av hur partistödet använts och att det använts till avsett ändamål.

Intygas av <i>Jan Fredriksson</i>	Namnförtydligande <i>JAN ARRIKSSON</i>
Datum <i>20260205</i>	Ort <i>HEBY</i>

Skickas till: Heby kommun, 744 88 Heby

Skickas in senast den 30 juni varje år

Samlingshandlingen beställd av: Disa Hasselberg. (hadishas)

Fylls i av ordförande och kassör

Fylls i av granskare

HEBY KOMMUN Kommunstyrelsen	
2026 -02- 10	
Dnr	Dpl
ID	

Granskningsintyg

– bilaga till partistödsblanketten

Vilka underlag har granskats i partiets partistödsredovisning?

Bokföring och verifikationer

Hur har granskningen genomförts?

Stämte av och samtalat med kassör

Andra kommentarer avseende granskningen

Härmed intygas att redovisningen ger en rättvis bild av hur partistödet använts och att det använts till avsett ändamål.

Intygas av

Namnförtydligande

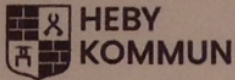
JAN ARVIDSSON

Datum

Höleby

Ort

20260205

Redovisning av föregående års lokala partistöd och granskningsintyg

Namn på lokal partiförening <i>Kristdemokraterna i Heby län</i>	Organisationsnummer <i>802530-7359</i>
Adress <i>% Björk, Kikv. 31</i>	Postadress <i>74047 Harbo</i>
Telefon <i>0708-858520</i>	Bankkonto eller BG/PG <i>BG: 5505-1932</i>

Redovisningen gäller för år:

2025

Erhållet partistöd det år
redovisningen gäller

70.307,- Kr

Ordförande <i>Hans-Erik Björk</i>	Kassör <i>Jonas Paulsson</i>
--------------------------------------	---------------------------------

Redovisning av lokalt partistöd (Bara partistöd från kommunen)

Perioden januari till och med december året redovisningen gäller - ange belopp inklusive moms

Information, annonser och trycksaker	<i>17.525,-</i>	Kr
Konferenser och kurser	<i>8.370,-</i>	Kr
Lokalkostnad	<i>1.970,-</i>	Kr
Köp av tjänster (hjälp av konsulter, serviceavgifter från central partiorganisation, medlemskap, bokföring etc).	<i>22.159,-</i>	Kr
Stöd till centrala partiorganisationen	<i>0</i>	Kr
Annan kostnad av betydande storlek		Kr
Övriga kostnader	<i>5.724</i>	Kr
Resultat	<i>11.559,-</i>	Kr
Övriga kommentarer		

Granskningsintyg

Härmed intygas att redovisningen ger en rättvis bild av hur partistödet använts och att det använts till avsett ändamål.

Intygas av <i>Dan Lundberg</i>	Namnförtydligande <i>Loif Lundberg</i>
Datum <i>2025-03-19</i>	Ort <i>Harbo</i>

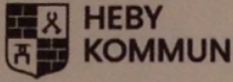
Skickas till: Heby kommun, 744 88 Heby

Skickas in senast den 30 juni varje år

Samlingshandlingen beställd av: Disa
Hasselberg. (hadishas)

Fylls i av ordförande och kassör

Fylls i av granskare

Granskningsintyg

- bilaga till partistödsblanketten

Vilka underlag har granskats i partiets partistödsredovisning?

KD:s i Heby kommuns bokföring i samband med revision.

Hur har granskningen genomförts?

Sedvanlig revision enligt god redovisningssed.

Andra kommentarer avseende granskningen

Revisionen fann ingen anledning till anmärkning.

Härmed intygas att redovisningen ger en rättvis bild av hur partistödet använts och att det använts till avsett ändamål.

Intygas av

Leif Lundberg

Datum

260320

Namnförtydligande

Leif Lundberg

Ort

Harbo

Motion till kommunfullmäktige i Heby kommun

Stärk elevhälsan för bättre studiero och kunskapsresultat i Heby kommuns skolor

Bakgrund

Skolan ska ge varje elev goda kunskaper och en trygg skolmiljö. För att elever ska kunna nå kunskapsmålen krävs både studiero och ett fungerande stöd för elever som behöver extra hjälp.

I många skolor runt om i landet lyfts ökande psykisk ohälsa, stress och oro bland barn och unga. Detta påverkar också skolans vardag. Lärare i Heby kommuns skolor gör ett stort arbete varje dag, men för att undervisningen ska kunna stå i centrum behövs också en väl fungerande elevhälsa.

Elevhälsans uppdrag är både att arbeta förebyggande och att tidigt fånga upp elever som behöver stöd. När insatser sätts in i tid kan problem minska, studieron förbättras och fler elever nå kunskapsmålen.

I en mindre kommun som Heby finns goda möjligheter att arbeta nära skolorna och utveckla ett effektivt samarbete mellan lärare, elevhälsa och skolledning. Ett stärkt förebyggande elevhälsoarbete kan bidra till bättre arbetsmiljö för både elever och personal samt bättre förutsättningar för lärande.

Förslag till beslut

- att uppdra till utbildningsnämnden att inom ramen för sitt ordinarie kvalitetsarbete redovisa hur elevhälsans resurser och arbetssätt i Heby kommuns skolor ser ut i dag
- att redovisningen särskilt ska belysa hur det förebyggande elevhälsoarbetet kan utvecklas för att stärka studiero och elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen
- att redovisningen lämnas till kommunfullmäktige och kan utgöra underlag inför kommande budget och verksamhetsplanering

Heby den 6 mars 2026

Bo Andersson (M)

Oppositionsråd, Heby kommun

Motion till Heby kommunfullmäktige

Införskaffande av vildsvinsfällor för att stärka den lokala beredskapen och livsmedelsproduktionen

I takt med att vildsvinsstammen i Sverige ökar trots rekordavskjutning ökar även skadorna på jordbruket, skogsbruk, idrottsanläggningar, golfbanor och enskilda trädgårdar. Enligt LRF uppgår skadorna på jordbruket till 1,1 miljarder kronor per år. Under jaktåret 2024/2025 sköts 160 000 vildsvin, ändå fortsätter stammen att växa.

Vildsvin är svårjagade eftersom de är nattaktiva. Jägarkåren, som till stor del består av vanliga människor med jobb och familjeåtaganden, mår inte med den omfattande jakt som skulle behövas. Flera lantbrukare i Heby kommun är mycket hårt drabbade, med upp till 90 procent skördeförlust på vissa åkrar. Länsstyrelsen ersätter inte skadorna, vilket gör att hela kostnaden faller på den enskilde lantbrukaren. Detta leder till produktionsbortfall och åkrar som läggs i träda.

Regeringens målsättning att öka självförsörjningsgraden och skapa en robustare livsmedelsproduktion motverkas därmed. Tierps kommun och Enköpings kommun har köpt in godkända vildsvinsfällor med gott resultat.

Ett naturligt och kraftfullt steg för Heby kommun vore att följa deras exempel och införskaffa 2–3 vildsvinsfällor för utlåning eller uthyrning till drabbade lantbrukare. På så vis minskas skadegörelsen på jordbruksmark samtidigt som fångat vildsvinskött kan tillföras kommunens kök och måltidsverksamhet, vilket stärker den kommunala beredskapen. Fällorna fungerar dygnet runt och kan fånga hela flockar samtidigt.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- Att kommunen köper in 2–3 godkända vildsvinsfällor för utlåning eller uthyrning till drabbade lantbrukare.
- Att fångade vildsvin avlivs snabbt, humant och utan onödigt lidande samt att köttet, efter erforderlig kontroll och provtagning, nyttjas i kommunens kök.
- Att insatsen ses som en del i kommunens långsiktiga arbete för skydd av jordbruket och stärkt krisberedskap.

För Sverigedemokraterna Heby kommun

Joel Wåhlén

2026-04-08

E-postformulär

Ditt förslag

Asfaltera bollplan vid fanges lekplats

Motivering

Jag föreslår att kommunen asfalterar den befintliga grusplanen vid Fanges lekplats samt sätter upp ett ordentligt bollstängsel runt ytan (tennisplansliknande). Syftet är att skapa en modern, trygg och tillgänglig aktivitetsyta för barn och unga i närområdet. Motivering

1. Ökad användning och spontanidrott. En grusplan upplevs ofta som svåränvänd och dammig och full av ogräs under sommaren, samt lerig under höst och vår. Genom att asfaltera ytan skapas en jämn och hållbar plan som bjuder in till betydligt fler aktiviteter än bara fotboll. Det möjliggör basket, inlines, kickbike och bandy – aktiviteter som idag saknar en naturlig plats i området.
2. Trygghet och säkerhet Utan stängsel riskerar bollar att hamna i intilliggande skogen, tomter eller störa de mindre barnen som leker på den vanliga lekplatsen. Med ett stängsel skapas en tydlig "zon" för aktiv idrott och lek.
3. Inkludering och tillgänglighet En asfalterad yta är långt mycket mer tillgänglig för barn med funktionsvariationer eller för de som använder rullstol/rullator. Det gör att planen blir en samlingsplats för alla barn i kommunen, oavsett fysiska förutsättningar. Bland annat brukar fritidsbarn och anpassad skola besöka området.
4. En investering i folkhälsan Närheten till bra motionsytor är en av de viktigaste faktorerna för att barn och unga ska röra på sig i vardagen. Genom att förvandla en underutnyttjad grusyta till en attraktiv multisportyta investerar kommunen i framtida hälsa och social gemenskap. Det är dessutom betydligt billigare än att renovera intilliggande lekplats samt att underhålla och, till kommunens glädje, lättare att nå säkerhetsföreskrifter och besiktning. Ytan är en samlingsplats för stora delar av heby tätort på vintern med egenspolad och skottad is. Låt oss nyttja platsen ännu mer.

Ditt för- och efternamn

Sebastian Törnqvist

Postadress

Skovelvägen 9

Postnummer

74431

Postort

Heby

E-postformulär

Telefonnummer

0737412277

e-postadress

Tornqvist.sebastian@gmail.com

Heby kommun – en växande landsbygdskommun med
närhet, trygghet och livskvalitet

Kvalitetsberättelse 2025

Vård- och omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte	4
Vad är kvalitet?	4
Organisatoriskt ansvar för kvalitetsarbetet	5
Samverkan	6
Underlag för analys	7
KKiK, öppna jämförelser och brukarundersökningar	7
Riskanalyser process	8
Riskanalyser brukare/klient	9
Förbättringsförslag från medarbetare	10
Klagomål och synpunkter	11
Avvikelser - SoL/LSS	12
Lex Sarah	14
Egenkontroll - Checklista	15
Årlig uppföljning processer	16
Sammanfattning av årets kvalitetsarbete	18
Planerat kvalitetsarbete under kommande år	19

Inledning

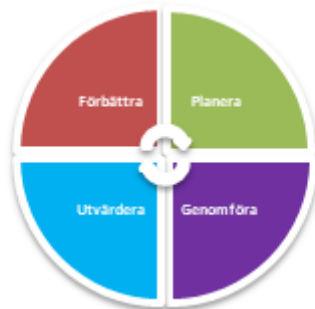
Syfte

Enligt socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) bör den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS upprätta en sammanhållen kvalitetsberättelse varje år. Av kvalitetsberättelsen bör det framgå hur det systematiska och fortlöpande kvalitetsarbetet har bedrivits under året, vilka åtgärder som vidtagits och eventuella resultat som uppnåtts i och med arbetet. Syftet med kvalitetsberättelsen är därmed att redogöra för vård och omsorgsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete under det gångna året.

Vad är kvalitet?

Kvalitet definieras enligt SOSFS 2011:9, 2 kap 1§ som "att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för en verksamhet enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter". Det vill säga att rätt saker, genomförs vid rätt tillfälle och på rätt sätt

I Heby kommuns kvalitetspolicy framhålls även fem kvalitetskriterier, som ska känneteckna kommunens samtliga verksamheter. De fem kvalitetskriterierna är *bemötande, delaktighet och inflytande, tillförlitlighet och kontinuitet, enkelhet samt tillgänglighet*. Utöver dessa kvalitetskriterier ska förvaltningens systematiska kvalitetsarbete även bedrivas i enlighet med SOSFS 2011:9. Detta innebär att verksamheterna ska arbeta med både *kvalitetssäkring*, det vill säga att fortsätta göra det som fungerar, och *kvalitetsutveckling*, att förändra det som kan fungera bättre. Vård och omsorgsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete består av fyra delar; *planera, genomföra, utvärdera och förbättra*. Dessa skapar tillsammans stommen i kvalitetsledningssystemet och bildar förbättringshjulet;

Organisatoriskt ansvar för kvalitetsarbetet

Vård- och omsorgsnämnden har det yttersta ansvaret för att det, inom nämndens verksamheter, finns ett kvalitetsledningssystem som används för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamheternas kvalitet.

Förvaltningschef har det övergripande ansvaret för att;

- vård och omsorg bedrivs utifrån lagar, föreskrifter, riktlinjer och för verksamheten fastställda rutiner
- med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten
- se till att resursanvändning och bemanning är optimal för att uppnå god och säker vård samt att bedriva ett systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Verksamhetschef har ett helhetsansvar för sitt specifika verksamhetsområde. Ansvaret innebär att;

- inom sitt verksamhetsområde bedriva systematiskt kvalitetsarbete
- formulera mål för verksamheten och arbeta för att dessa nås
- svara för uppföljning och analys av verksamheten så att åtgärder kan vidtas för att utveckla verksamheterna
- det finns den personal och utrustning som krävs
- involvera medarbetarna i det systematiska kvalitetsarbetet
- personalen inom verksamheten har kännedom om gällande författningar, riktlinjer, rutiner och att dessa följs
- medarbetarna får adekvat introduktion och fortsatt kompetensutveckling

Enhetschef ansvarar för att;

- inom sin enhet bedriva systematiskt kvalitetsarbete
- att riktlinjer och rutiner är kända på enheterna
- involvera medarbetarna i det systematiska kvalitetsarbetet
- ny personal har den kompetens som behövs med hänsyn till de krav som ställs på verksamheten
- ny personal får den introduktion som krävs för att utföra uppdragen

Medarbetare ansvarar för att;

- aktivt medverka i och bidra till utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet
- följa riktlinjer och rutiner som styr verksamheten
- dokumentera för att säkra god omsorg.

Samverkan

Den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska identifiera de processer enligt 2 § SOSFS 2011:9 där samverkan behövs för att säkra kvaliteten på de insatser som ges i verksamheten. Samverkan är en central förutsättning för att möta brukares och klienters ofta komplexa behov och bedrivs både internt mellan verksamheter och externt med andra aktörer. Samtliga verksamhetsområden har också god struktur för facklig samverkan på samtliga nivåer. Sammantaget har arbetet under året präglats av ökad struktur, tydligare forum för dialog och en stärkt samsyn kring personcentrerade och samordnade insatser.

IFO/Bistånd

Inom området har samverkan vidareutvecklats utifrån arbetssättet "EN socialtjänst", med gemensamma forum och processer som stärker helhetssyn, minskar dubbelarbete och förbättrar samordningen kring individen. Samverkan sker nära klienten och närstående genom hela processen från utredning till uppföljning.

Extern samverkan sker bland annat med Region Uppsala, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, BUP, Barnahus samt polis och civilsamhälle. Samverkan har bland annat stärkt arbetet med självförsörjning, vräkningsförebyggande insatser och hemmaplanslösningar för barn och unga. Samtidigt kvarstår utvecklingsbehov, särskilt i samverkan kring samsjuklighet och med psykiatri.

Funktionsstöd, hemtjänst och hälso- och sjukvård

Den interna samverkan präglas av ett tvärprofessionellt arbetssätt där legitimerad personal och omsorgspersonal samverkar genom överrapportering, teammöten och gemensam planering. Samverkan med biståndsenhet och bemanningsenhet bidrar till bättre resursplanering och uppföljning av beslutade insatser.

Extern samverkan sker bland annat med regional vård, arbetsplatser kopplade till daglig verksamhet samt fackliga parter inom ENSAM och OMSAM. Detta bidrar till ökad kvalitet, stärkt patientsäkerhet och bättre kontinuitet för brukarna.

Vård- och omsorgsboende

Samverkan sker främst i multiprofessionella team runt den enskilde där olika yrkesgrupper gemensamt arbetar med genomförandeplaner, riskbedömningar och förebyggande insatser. Brukare, närstående och gode män involveras kontinuerligt för att säkerställa personcentrerad vård.

Extern samverkan omfattar bland annat hälso- och sjukvård, tandvård, sociala och ideella aktörer som PRO, samt kultur- och samhällsaktörer för sociala aktiviteter. Bemannings- och kompetensförsörjningsfrågor hanteras i nära samverkan med HR och andra aktörer.

Sammanfattning

Samverkan har överlag stärkts under året genom tydligare strukturer, gemensamma forum och ökad samsyn mellan verksamheter och externa parter. Detta har bidragit till bättre samordning, ökad kontinuitet och mer personcentrerade insatser. Samtidigt kvarstår utvecklingsområden, särskilt kring samverkan i komplexa ärenden och med externa vårdaktörer, där fortsatt arbete bedöms viktigt för att ytterligare stärka kvalitet och effektivitet.

Underlag för analys

KKiK, öppna jämförelser och brukarundersökningar

Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) redovisar och jämför resultat inom områden som är av särskilt intresse för kommuninvånarna. Resultaten beskriver, i ett övergripande perspektiv, kommunens kvalitet och effektivitet i jämförelse med andra kommuner.

Brukarundersökningar i kommunen genomförs sedan 2024 med stöd av SKRs framtagna brukarundersökningar. De genomförs nationellt vartannat år och publiceras i Kolada. 2026 genomfördes ingen brukarundersökning med anledning av att resurser prioriterades att arbeta med omställningen till ny socialtjänstlag. De nationella brukarundersökningarna har genomförts inom äldre- och funktionsstödsområdena. Resultaten av dessa har de verksamhetsområden som omfattats arbetat med under året. Förutom dessa genomförs inom vissa enheter även lokalt framtagna brukarundersökningar.

Område IFO/Bistånd

Enhetens två mått i KKiK avseende försörjningsstöd är dels väntetid innan beslut samt antal ej återaktualiserade individer.

Resultaten inom försörjningsstöd visar en fortsatt positiv utveckling vad gäller långsiktiga lösningar för egen försörjning. Vissa återaktualiseringar är inte möjliga att frånga och de kommuner som har positiva resultat inom måttet arbetar aktivt med kommunala arbetsmarknadsanställningar. Heby har ännu inte tillgång till verksamhet med kommunala arbetsmarknadsanställningar men arbete med det pågår genom arbetsgivarkoordinator.

Andelen individer som inte återaktualiserats ökade kraftigt mellan 2023 och 2024 (79 % till 88 %) och ligger fortsatt högt även 2025 (87 %), vilket placerar kommunen bland de bättre i länet. Resultatet bedöms spegla ett aktivt arbete med hållbara försörjningslösningar och ett tydligt individfokus.

En mindre ökning av väntetiden för beslut om försörjningsstöd har skett (från cirka 8 till 10–14 dagar), men nivån är fortsatt relativt låg i länsjämförelse. Stabilare bemanning och översyn av utredningsprocessen bedöms ha bidragit till att väntetiderna ändå hållits nere.

Brukarundersökningen som genomfördes 2024 visar överlag positiva resultat, trots låg svarsfrekvens. Kommunen ligger högt i länet avseende bemötande, tillgänglighet och tydlig information, och särskilt tillgänglighet sticker ut med mycket höga värden enligt jämförelser med Sveriges Kommuner och Regioner. Arbetet med resultaten har pågått under året och har handlat om att säkerställa fortsatt goda resultat.

Framåt bedöms utvecklingen av kommunala arbetsmarknadsanställningar kunna stärka resultaten ytterligare, särskilt vad gäller återaktualiseringar.

Område Funktionsstöd, hemtjänst och hälso- och sjukvård

Nationella brukarundersökningar har genomförts inom funktionsstöd och hemtjänsten.

Hemtjänsten visar mycket hög brukarnöjdhet (cirka 90 %), över både läns- och riksgenomsnitt. Analysen pekar på att införandet av digitala genomförandeplaner och fast omsorgskontakt bidragit till förbättrad kontinuitet och trygghet. Personalkontinuiteten har också ökat tydligt, vilket är en viktig kvalitetsindikator.

Funktionsstöd saknar aktuell nationell mätning men tidigare resultat ligger lägre än länssnittet, vilket delvis kopplas till strukturella förutsättningar i verksamheten. Arbetet framåt fokuserar på ökad delaktighet för brukare och kompetensutveckling, bland annat genom implementering av Yrkesresan.

Planerade åtgärder omfattar fortsatt utveckling av genomförandeplaner, tydligare information till brukare, ökad kontinuitet samt eventuella patientundersökningar inom hälso- och sjukvårdsdelen. Korttidsverksamheten följer upp kvaliteten genom egna brukarundersökningar inspirerade av material från Socialstyrelsen.

Område Vård och omsorgsboende

Inom området har den nationella brukarundersökningen *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?* genomförts.

Resultaten inom vård- och omsorgsboende visar en positiv trend med hög och ökande brukarnöjdhet gällande helhetssynen på 91 %, enligt data från Kolada.

Förbättringar syns särskilt i upplevd trygghet, sociala aktiviteter, möjlighet att påverka insatser samt minskad upplevelse av ensamhet. Arbetet med genomförandeplaner, personcentrerat arbetssätt (bland annat genom BPSD-registrering och utbildningsinsatser inom Stjärnmärkt) samt satsningar på individuella aktiviteter i det som kallas *Kvalitetstid* har haft tydlig effekt.

Åtgärder och aktiviteter har haft god effekt men ett fortsatt arbete behöver göras bl.a. med implementering av samtalet och mötet som sker när genomförandeplanen upprättas. Fortsatt utvecklingsarbete planeras kring sociala aktiviteter, måltidsmiljö, digitala stöd samt förstärkt fast omsorgskontakt för att ytterligare stärka delaktighet och livskvalitet.

Risikanalyser process

Risikanalyser är en central del av det förebyggande arbetet och används för att identifiera och hantera potentiella risker innan de leder till brister i verksamheten. En identifierad risk innebär inte nödvändigtvis att en negativ händelse redan har inträffat, utan snarare att det finns en risk för att en sådan händelse kan inträffa om inget åtgärdas. Risker finns i samtliga processer och det är av vikt att identifiera och regelbundet riskbedöma dem för att säkerställa att de inte medför negativa konsekvenser för våra klienter och brukare.

Under året har arbetet med att kartlägga sina processer fortsatt i alla verksamhetsområden och i samband med det har även risker i processerna identifierats. Man har kommit olika långt i att arbeta med risker kopplat till kartlagda processer. Flera av verksamheterna genomför en del av sina riskanalyser även muntligen, både inom enheten och i samverkan med andra verksamheter, som sedan har legat till grund för konkreta åtgärder. Under 2026 behöver arbete med att säkerställa att dessa analyser av risker också dokumenteras skriftligen för att skapa bättre förutsättningar för uppföljning, lärande och långsiktig kvalitetssäkring.

Inom område IFO/Bistånd har man identifierat risker kopplat till avvikelseprocessen och bristande möjligheter att genomföra uppföljningar av myndighetsbeslut för äldre- och funktionsstöd i tillräcklig omfattning. Man har också identifierat risker kopplat till utföraruppdraget inom öppenvården gällande uppföljning samt genomförandeplaner som genererar svårigheter att nå mål och avsluta ärenden. Under kommande år kommer arbetet med att upprätta och implementera processer och identifierade risker fortsätta.

Inom hälso- och sjukvårdsenheten har riskanalyser ännu inte genomförts i önskad omfattning och tydliga rutiner saknas även om en ökning skett jämfört med föregående år, vilket kopplas till reursbrist.

Korttidsenheten visar en ökning av antalet genomförandeplaner, men risknivån bedöms fortsatt som påtaglig. Arbetet med att säkerställa aktuella genomförandeplaner, särskilt för larmbrukare, fortsätter under kommande år. Via arbetsplatsträffar och verksamhetsmöten kommer fokus att vara på brukarnära risker, med återkommande uppföljning av individuella riskanalyser enligt gällande rutiner.

När det gäller vård- och omsorgsboendena har risker identifierades kopplat till att genomförandeplaner inte upprättas inom 14 dagar och att brukaren inte tillräckligt bjuds in och är delaktig i upprättande av sin plan. Under kommande år kommer man att arbeta fram en instruktion för hur genomförandeplanen ska upprättas där samtalet och hur detta görs i samverkan med brukaren är en central del för delaktighet. Utbildning i dokumentation och genomförandeplaner planeras. En förenkling av mall för genomförandeplan har utarbetats med pilot på en av enheterna för att pröva mall och utbildningsinsats.

Sammanfattning

För samtliga verksamheter är den gemensamma riskbilden kopplad till systematik, resurser, uppföljning och brukardelaktighet och åtgärderna är inriktade på struktur, dokumentation och förebyggande insatser. Det systematiska kvalitetsarbetet har under året bidragit till ökad kunskap om risker och flera påbörjade förbättringsinsatser. Samtidigt kvarstår behov av färdigställda processkartläggningar, stärkt dokumentation av riskanalyser samt tillräckliga resurser för uppföljning. Dessa områden bedöms centrala för fortsatt kvalitetsutveckling och för att säkerställa att brukare och klienter får rätt stöd i rätt tid.

Risikanalyser brukare/klient

	Summa/avvikelse 2023	Summa/avvikelse 2024	Antal riskanalyser individnivå under året
Risikanalyser - brukare/klient	206 st	215 st	275 st

Med "riskanalyser individnivå" avses de riskanalyser som genomförs i samband med att en verksamhet tar emot en ny brukare/klient. Syftet med denna typ av riskanalyser är att säkerställa att situationer som kan påverka den enskilde negativt hanteras innan de faktiskt inträffar. Riskanalyser är därmed en del av det viktiga förebyggande arbetet i det systematiska kvalitetsarbetet.

Jämfört med 2024 har det totala antalet riskanalyser under året ökat med 22 %. Arbetet med reviderad rutin och mall för riskanalyser som innebär att analys ska göras på samtliga brukare/klienter verkar ha haft effekt även om variation mellan enheter finns. Inom vissa enheter har antalet riskanalyser sjunkit med det i andra ökat.

Följsamheten varierar, har blivit något bättre men under kommande år behöver fortsatt arbete med implementering och systematik genomföras.

Förbättringsförslag från medarbetare

En viktig del för att kunna skapa och säkra kvalitet för de vi är till för är medarbetarnas delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet. Att lyfta fram förbättringsförslag från medarbetare är ett sätt för förvaltningen att visa hur medarbetarna görs delaktiga i arbetet och avser både större och mindre förändringar som kan leda till att säkerställa eller förbättra kvaliteten i verksamheten.

Förbättringsförslagen från medarbetare under året visar på ett starkt engagemang och en hög utvecklingsvilja i verksamheten. Ett stort antal förbättringsförslag har lämnats in, framför allt kring tydligare rutiner, gemensamma arbetssätt, bättre systemstöd, dokumentation och ökad samverkan över enhetsgränser. Förslagen har fångats upp i vardagen genom dialoger, arbetsplatsträffar, kvalitetsråd, planeringsdagar och tankesmedjor, även om systematisk registrering fortfarande är ett utvecklingsområde.

Många förslag har lett till konkreta åtgärder och verksamhetsutveckling, exempelvis: organisatoriska förändringar i mottagning och team, framtagande av lokala modeller för anpassade stödinsatser, utveckling av hemmaplanslösningar och sociala aktiviteter, samt förbättrad dokumentation, checklistor och processkartor.

Exempel på förbättringsförslag som inkommit är Korttidsenheten plan att införa QR-kod som stöd för att underlätta för medarbetare att lämna förbättringsförslag. Öppenvårdsenheten inom IFO kommer att ta fram en lokal modell för arbete med föräldrar med IF/NPF-diagnos, som syftar till mer anpassade insatser och bättre stöd till familjer med komplex problematik. Vård- och omsorgsboendet Kvarnängen har införskaffat en whiteboardtavla för ökad kommunikation och säkerställande av omvårdnad implementerades 2023. Denna har utvecklats och förändrats efter behov och önskemål från personal under 2025.

Sammantaget är effekterna för brukare och klienter ökat stöd, mer individanpassade och samordnade insatser, större delaktighet och trygghet samt högre kvalitet i sociala- och omvårdnadsinsatser.

Ett fortsatt utvecklingsområde är att systematiskt dokumentera och följa upp förbättringsförslag, för att ytterligare synliggöra kvalitetsarbetet och stärka lärande och uppföljning över tid.

Klagomål och synpunkter

	Antal klagomål/synpunkter 2023	Antal klagomål/synpunkter 2024	Antal klagomål/synpunkter 2025
Klagomål och Synpunkter från enskild	46 st	39 st	68 st
Klagomål och synpunkter från annan myndighet	0 st	0 st	0 st

Hantering av klagomål och synpunkter är en central del av det systematiska kvalitetsarbetet. Den ger medborgarna möjlighet att påverka verksamheternas kvalitet och utveckling samt bidrar till ökad transparens och lärande i organisationen.

Under 2025 registrerades 68 klagomål och synpunkter, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år då 39 ärenden inkom.

Resultat per verksamhetsområde

Område IFO/Bistånd

Inom IFO vuxna/försörjningsstöd ses en ökning av inkomna och registrerade synpunkter och klagomål. Enheten beskriver att de arbetar aktivt utifrån synsättet att varje klagomål och synpunkt är en möjlighet att pröva, utveckla och stärka verksamhetens kvalitet. De inkomna ärendena har rört varierande områden utan någon tydlig övergripande trend. En större andel av synpunkterna har dock avsett den digitaliserade e-tjänsten för försörjningsstöd, där omfattande tekniska problem har förekommit under året. Dessa ärenden har hanterats samlat och åtgärdsarbete pågår.

Inom övriga enheter inom IFO/Bistånd är antalet registrerade synpunkter lågt. En bidragande orsak kan vara en väl fungerande dialog mellan klient och handläggare, vilket kan minska behovet av formella klagomål. Samtidigt finns en misstanke om att underrapportering kan förekomma i flera enheter, vilket understryker vikten av fortsatt arbete med att säkerställa systematisk dokumentation och registrering av synpunkter som inkommer.

Område Funktionsstöd, hemtjänst och hälso- och sjukvård

Ett begränsat antal skriftliga klagomål har inkommit inom området, vilket är färre än under de två föregående åren. Samtidigt kan konstateras att ett flertal muntliga synpunkter har framförts direkt till medarbetare eller enhetschef. De registrerade klagomålen har huvudsakligen avsett bemötande eller utförandet av beslutad insats.

Inom hälso- och sjukvårdsenheten har två klagomål registrerats. Det ena avsåg brister i samverkan mellan region och kommun och det andra bemötande.

Område Vård- och omsorgsboende

Den största ökningen av synpunkter återfinns inom bemanningsenheten, där ärendena främst har avsett hantering av resurstid och vakanstillsättning. Som åtgärd har processer och rutiner har reviderats. Enheten har också varit ut på APT och informerat kring resurstider och gällande rutiner.

Inom vård- och omsorgsboenden har inkomna synpunkter bland annat rört brister i städning av lägenheter, måltidssituation, tillgång till information och bemötande. De inkomna ärendena har hanterats genom vidtagna åtgärder i berörda verksamheter. För att ytterligare stärka möjligheten att fånga upp synpunkter har kompletterande insatser genomförts. Bland annat har några enheter infört så kallade ris- och roslådor (synpunktslådor) för att att underlätta för boende och anhöriga att framföra synpunkter och förbättringsförslag.

Sammanfattning och analys

Under föregående år planerades flera åtgärder i syfte att öka antalet inrapporterade synpunkter och klagomål. Arbetet har innefattat fortsatt analys och utveckling av kvalitetsarbetet i olika forum som teammöten, enhetsmöten och kvalitetsråd, ökad kunskap om vikten av skriftlig rapportering och framtagande av en stöd-mall för att förenkla ärendehantering. Arbetet med att stärka tillgänglighet och trygghet har också betonats för att uppmuntra brukare och medborgare att framföra synpunkter.

Det finns en upplevelse av att många brukare och klienter är nöjda och att dialogen mellan medarbetare och brukare fungerar väl i flera enheter, vilket kan bidra till att synpunkter hanteras informellt eller inte uppstår.

En förmodad underrapportering kvarstår dock i flera enheter. Det kan främst förklaras av att medarbetare i det dagliga arbetet hanterar och åtgärdar synpunkter direkt, utan att de registreras i ledningssystemet. Det kan också finnas behov av att ytterligare stärka förutsättningarna för brukare, klienter och patienter att

framföra synpunkter i större utsträckning.

Sammantaget finns ett fortsatt behov av att implementera och befästa rutiner och öka medvetenheten kring dokumentation och registrering som en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet med att skapa ett öppet klimat och tydliga, tillgängliga vägar för att framföra synpunkter behöver också fortsätta och ytterligare förstärkas.

Avvikelser - SoL/LSS

SoL/LSS avvikelser	Antal 2025
Information eller rapportering	101 st
Avvikelse från genomförandeplan	284 st
Bemötande	69 st
Dokumentation	61 st
Handläggning	48 st
Hot och våld mellan brukare	59 st
Suicid	4 st

I rapporten redovisas de avvikelser som registrerats av chefer i ledningssystemet under 2025. Jämförelsedata från tidigare år saknas, eftersom kategoriseringen i avvikelse rapporterna har förändrats till följd av uppdaterade mallar. De nya rubrikerna överensstämmer inte med tidigare års indelning, vilket försvårar direkta jämförelser på aggregerad nivå.

Det förekommer även en skillnad i antalet registrerade avvikelser mellan systemen, eftersom samtliga avvikelser inte har förts över. Verksamheterna har dock haft tillgång till tidigare års siffror och har därigenom kunnat göra relevanta jämförelser i sina analyser.

Under 2025 registrerades 640 avvikelser i verksamhetssystemet enligt SoL och LSS, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år då 384 avvikelser registrerades. Från och med 2025 har även en ny kategori införts för så kallade organisatoriska avvikelser, det vill säga händelser som inte kan kopplas till en enskild brukare. Inom denna kategori har 320 avvikelser registrerats.

Ökningen bedöms vara ett resultat av det utvecklingsarbete som genomförts för att förenkla systemet för avvikelse registrering och den omfattande utbildningsinsats som genomfördes under hösten 2024 och våren 2025. Utbildningen fokuserade på vad som utgör en avvikelse, varför registrering är viktig och hur den ska genomföras. Samtliga chefer utbildades under hösten 2024 och samtliga medarbetare under hösten 2024 och våren 2025.

Utbildningsinsatser med fokus på personcentrerad vård tros också ha bidragit till en ökad förståelse för hur avvikelser kan användas som ett verktyg för förbättring, både på individ- och organisationsnivå. Genom att koppla avvikelshanteringen närmare det individnära arbetet har syftet med registreringen blivit tydligare och mindre upplevts som enbart en administrativ uppgift.

Flera enheter har också aktivt analyserat inkomna avvikelser och planerat åtgärder i olika forum vilket sannolikt stärkt medarbetarnas upplevelse av att rapporteringen har betydelse och leder till konkreta förbättringar för brukare och klienter.

Resultat per verksamhetsområde

Område FO/Bistånd

Inom myndighet avser rapporterade avvikelser i huvudsak dokumentation, handläggning samt frånsteg från interna rutiner.

Inom IFO Vuxna/Försörjningsstöd har avvikelser främst rört hantering i verksamhetssystemet Viva, exempelvis ej verkställda moment i systemet eller brister i social dokumentation.

Inom IFO Barn och Unga har en större andel av inkomna avvikelser varit kopplade till en enskild organisatorisk händelse där dokumentation saknats. Brister i genomförandeplaner har också identifierats och åtgärdats.

Inom Myndighetsutövning äldreomsorg/funktionsstöd avser de flesta avvikelse utblivna uppföljningar av beslut, kopplat till hög arbetsbelastning. Besluten har varit giltiga och insatser har verkställts, men uppföljning har inte genomförts enligt plan.

Område Funktionsstöd, hemtjänst och hälso- och sjukvård och Område Vård och omsorgsboende

Inom utförarverksamheterna ses den största ökningen av avvikelser inom kategorin "Avvikelse från genomförandeplan". I avvikelseutredningarna anges den direkta orsaken i de flesta fall vara "brister i utförande", tätt följt av "brister i rutiner/instruktioner". Detta kan indikera att avvikelserna ofta beror på att genomförandeplanen inte följs i praktiken eller att den inte är tillräckligt tydligt och korrekt upprättad.

I flera verksamheter pågår ett utvecklingsarbete för att göra genomförandeplanerna mer tillgängliga och användarvänliga, exempelvis genom mobil tillgång eller genom översyn av struktur och utformning för att underlätta följsamhet i det dagliga arbetet. Dessa åtgärder bedöms delvis kunna förklara det ökade antalet rapporterade avvikelser, då personalens uppmärksamhet på brister i genomförandeplanerna sannolikt har ökat. På sikt förväntas arbetet bidra till minskat antal avvikelser när genomförandeplanerna blir mer tillgängliga och används som ett levande verktyg i det dagliga arbetet.

Även antalet avvikelser inom kategorin bemötande har ökat. En fördjupad genomgång visar att en del av dessa är felregistrerade och i stället avser andra typer av händelser, främst arbetsmiljörelaterade situationer där personal upplevt sig dåligt bemötta av brukare. Samtidigt är över hälften av avvikelserna korrekt registrerade. De korrekt registrerade avvikelserna ger verksamheten värdefull kunskap om situationer där bemötandet brister och skapar underlag för åtgärder, både i enskilda ärenden och på en mer övergripande nivå. Att fler bemötande avvikelser uppmärksammas ger bra förutsättningar för att stärka det systematiska förbättringsarbetet med fokus på kvalitet, professionalitet och ett gott bemötande.

Sammanfattning och analys

Den tydliga ökningen av registrerade avvikelser under 2025 bedöms i första hand vara en effekt av ett stärkt systematiskt kvalitetsarbete snarare än en faktisk ökning av brister i verksamheten. Förenklade rutiner, riktade utbildningsinsatser och en ökad förståelse för avvikelserns funktion har bidragit till en mer aktiv rapporteringskultur.

Samtidigt visar genomgången att vissa återkommande mönster kan identifieras, särskilt kopplat till genomförandeplaner, dokumentation och uppföljning av beslut. Dessa områden är viktiga för rättssäkerhet och kvalitet och behöver fortsatt följas upp. Det är även viktigt att säkerställa korrekt registrering för att förbättra träffsäkerheten i analys och åtgärdsarbete.

Sammantaget indikerar resultatet att organisationen är i en utvecklingsfas där rapporteringsbenägenheten ökar och avvikelsehanteringen i större utsträckning används som ett verktyg för lärande och förbättring. Det fortsatta arbetet bör fokusera på att fördjupa analysen av bakomliggande orsaker, fortsätta stärka följsamheten till rutiner samt säkerställa att identifierade förbättringsområden omsätts i konkreta och hållbara åtgärder.

Lex Sarah

	Antal 2023	Antal 2024	Antal 2025
Lex Sarah	2 st	3 st	2 st

Under perioden har två Lex Sarah-ärenden rapporterats och utretts. Båda händelserna har anmälts till Inspektionen för vård och omsorg och avser händelser inom hemtjänsten. Åtgärdsplaner har tagits fram och följs upp i vård- och omsorgsnämnd enligt förvaltningsgemensam rutin.

I det ena ärendet identifierades den direkta orsaken som bristande följsamhet till gällande rutin. Den bakomliggande orsaken bedöms kunna vara att rutiner visserligen tas upp i samband med introduktion och vid revidering, men att de inte följs upp och repeteras systematiskt däremellan. Som en åtgärd har det därför beslutats att i enheternas årshjul införa en årlig genomgång av särskilt prioriterade rutiner tillsammans med medarbetarna, i syfte att stärka följsamheten och förebygga liknande händelser.

I det andra ärendet var det svårare att fastställa tydliga bakomliggande orsaker. En möjlig bidragande faktor bedöms vara bristande kunskap och samsyn kring bemötande. Utöver vidtagna akuta åtgärder pågår flera långsiktiga kvalitetsinsatser, däribland förstärkt introduktion med fokus på bemötande, införande av digitala genomförandeplaner, utvecklad riskhantering samt omfattande utbildningsinsatser inom bemötande, integritet, förflyttningsteknik och lågaffektivt bemötande.

För att förebygga allvarliga missförhållanden arbetare samtliga verksamheter med förebyggande arbete och riskanalyser. Verksamheterna arbetar också för att rutiner och processer ska vara tydliga och väl kända. Att arbeta med avvikelser av mindre karaktär och åtgärda brister i ett tidigt stadium är också ett sätt att förebygga att allvarligare brister uppstår.

Egenkontroll - Checklista

Samtliga enheter genomför regelbundet loggkontroller i verksamhetssystemet VIVA. Under året har den planerade loggkontrollen under hösten skjutits fram till följd av en uppdatering av systemets funktioner. De loggkontroller som har genomförts har inte visat några avvikelser eller anmärkningar.

Under året har även en förvaltningsövergripande egenkontroll av avvikelshanteringen genomförts i samtliga enheter. Egenkontrollen genomfördes i form av en enkät till samtliga medarbetare med frågor om kännedom om samt följsamhet till gällande rutiner för avvikelshantering.

I vissa enheter har svarsfrekvensen varit låg, vilket påverkar resultatets tillförlitlighet. De svar som inkommit visar dock generellt på god kännedom om rutinerna och en hög upplevd följsamhet. Detta är en bild som även delas av enhetscheferna och som kan stärkas av den ökade andelen rapporterade avvikelser under året.

Det positiva resultatet bedöms bland annat kunna kopplas till genomförda utbildningsinsatser inom avvikelshantering samt till att chefer regelbundet lyfter, analyserar och återkopplar avvikelser i olika forum. Denna återkoppling tydliggör hur rapporterade avvikelser tas om hand och omsätts i förbättringsåtgärder, vilket stärker det systematiska kvalitetsarbetet.

Inom IFO Vuxen/försörjningsstöd och bistånd har egenkontroller av ärenden och dokumentation genomförts inom enheterna.

Egenkontrollerna visar sammantaget att verksamheterna i huvudsak arbetar strukturerat och rättssäkert. Identifierade brister har främst rört dokumentationens tydlighet, uppföljning i tid och systemhantering, vilket i huvudsak bedöms bero på arbetsbelastning, systemomställningar och behov av rutinförtydliganden, snarare än bristande kunskap.

Under året har flera förbättringsåtgärder genomförts, bland annat reviderade rutiner, utbildningsinsatser inom individbaserad systematisk uppföljning, förstärkt arbete med mål- och insatsplanering inom öppenvården, systematiska ärendegenomgångar samt utvecklingsdialoger kopplade till särskilda insatser. Egenkontrollerna har i flera delar lett till konkreta förbättringar, såsom förbättrad dokumentationskvalitet, tydligare planering mot självförsörjning, stärkt samverkan i samsjuklighetsprocessen samt bättre struktur för vård- och insatsplaner.

Inom försörjningsstöd har även egenkontroller av ekonomiska utbetalningar och attestlistor genomförts utan avvikelser.

Årlig uppföljning processer

Nästan samtliga kärnprocesser är nu kartlagda. Flera enheter arbetar aktivt med att utveckla processerna inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Vid en utvärdering med de verksamheter som tidigt kartlade sina kärnprocesser framkom att processerna i hög grad används som stöd vid planering, verksamhetsutveckling och kvalitetssäkring. Exempelvis har steg lagts till och rutiner samt dokument kopplats till processerna när utvecklingsbehov identifierats.

Samtidigt lyfter verksamheterna utmaningar i att fullt ut implementera processerna som ett aktivt arbetsverktyg för alla medarbetare. En försvårande faktor är att styrande dokument och rutiner inte alltid är direkt kopplade till processerna, utan återfinns på andra platser på intranätet.

Ett utvecklingsarbete har därför påbörjats för att förenkla tillgängligheten, samla relevant information och tydligare koppla dokumentation till varje process. Arbetet drivs av utvecklingsenheten och fortsätter under 2026.

Flera verksamheter har även kartlagt stöd- och samverkansprocesser. Dessa används aktivt i det dagliga arbetet, exempelvis vid planeringsdagar, ärendehandledning och enhetsmöten, vilket bidrar till tydligare ansvarsfördelning, klarare uppdrag och stärkt samverkan.

Processarbetet har tydliggjort ansvarsfördelning samtidigt som risker uppmärksammas och behov av nya rutiner identifierats. Det finns ett behov av att under år 2026 fortsätta följa upp genomförda kartläggningar med särskilt fokus på att upptäcka risker i processerna.

Sammanfattning av årets kvalitetsarbete

Årets kvalitetsarbete har inneburit fortsatta insatser för att stärka struktur, systematik och sambandet mellan analys, åtgärd och uppföljning. Arbetet med avvikelshantering, processkartläggningar och riskanalyser har successivt vidareutvecklats inom flera verksamhetsområden. Den ökade andelen registrerade avvikelser bedöms i huvudsak vara en följd av förenklade rutiner, genomförda utbildningsinsatser och en gradvis stärkt rapporteringskultur, även om behov av fördjupad analys kvarstår.

Genom att systematiskt ta tillvara resultat från kvalitetsuppföljningar och omsätta dessa i konkreta åtgärder har förutsättningarna för rättssäker handläggning, förbättrad dokumentationskvalitet och en mer strukturerad uppföljning av insatser stärkts. Samverkan, såväl internt som externt, har vidareutvecklats genom tydligare forum och en ökad samsyn kring personcentrerade och samordnade arbetssätt. Resultaten från brukarundersökningar är överlag positiva, särskilt inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, även om vissa områden fortsatt identifieras som utvecklingsområden.

Det finns dock kvarstående utmaningar. Hög arbetsbelastning, periodvis sårbar bemanning och ökande komplexitet i ärenden påverkar möjligheten att arbeta fullt ut förebyggande och långsiktigt. Fortsatt arbete behövs för att stärka följsamhet till rutiner, säkerställa systematisk registrering av synpunkter och avvikelser samt fördjupa analysen av bakomliggande orsaker.

Sammantaget har året inneburit steg i riktning mot en mer kunskapsbaserad och personcentrerad verksamhet, men utvecklingsarbetet behöver fortsätta med uthållighet och tydlig prioritering för att ge långsiktigt hållbara effekter.

Planerat kvalitetsarbete under kommande år

Under 2026 fortsätter arbetet med att säkerställa tillgång till tillförlitliga underlag för att kunna följa upp och analysera kvaliteten i verksamheten. Inom avvikelshantering innebär detta att hålla i och vidareutveckla den förbättrade rapporteringskultur som etablerats. Regelbundna utbildningsinsatser i avvikelshantering kommer att erbjudas och forum för analys, åtgärd och uppföljning på såväl individ- som organisationsnivå vidareutvecklas. En viktig del i detta är att synliggöra hur rapporterade avvikelser leder till konkreta förbättringar, för att stärka motivation och delaktighet hos medarbetarna.

Även arbetet med synpunkter och klagomål, förbättringsförslag från medarbetare samt egenkontroller behöver förstärkas. Inledningsvis ligger fokus på att öka inflödet och säkerställa att relevanta underlag samlas in systematiskt.

Nästa steg i utvecklingen är att fördjupa analysarbetet och säkerställa att insamlade data omsätts i träffsäkra och ändamålsenliga åtgärder. Detta arbete har påbörjats men behöver ytterligare prioriteras för att fullt ut bidra till verksamhetsutveckling.

Processkartläggningar och riskanalyser utgör ytterligare ett prioriterat område. De enheter som ännu inte har kartlagda processer ska genomföra detta arbete, medan de som redan har kartläggningar behöver ta nästa steg genom att systematiskt genomföra riskanalyser och vidareutveckla sina processer. Parallellt planeras ett omfattande arbete med att koppla relevanta styrdokument till respektive process, i syfte att skapa en samlad och lättillgänglig struktur för samtliga medarbetare.

Kvalitet i dokumentation och uppföljning är prioriterade utvecklingsområden inom verksamheterna under kommande år. Flera kompetenshöjande insatser planeras för att stärka såväl rättssäkerhet som kvalitet i genomförandet. Bland annat fortsätter arbetet med Stjärnmärkt, liksom utbildningsinsatser inom Beteendemässiga och psykiska symtom vid demens(BPSD) samt Yrkesresan.

Utöver detta inrättas riktade arbetsgrupper med uppdrag att se över, kvalitetssäkra och vidareutveckla dokumentationen.

En god arbetsmiljö och ändamålsenliga digitala lösningar är grundläggande förutsättningar för att kunna bedriva ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete. Dessa områden kommer att prioriteras inom flera enheter under kommande år, för att skapa hållbara arbetsförhållanden, stärka effektiviteten och ge bättre stöd i uppföljning och utveckling av verksamheten.

Von § 35

Dnr VON/2026:8

041

Årsredovisning 2025

Vård- och omsorgsnämndens beslut

- Årsredovisningen 2025 för vård- och omsorgsnämnden godkänns.
- Redovisningen överlämnas till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen ska kommuner årligen upprätta en årsredovisning vilket innebär att en årsredovisning ska lämnas för perioden januari – december. I rapporten ska nämnderna beskriva avvikelser, både positiva och negativa, jämfört med budget och uppsatta mål. Åtgärder som sätts in för att möta eventuella negativa avvikelser ska redovisas.

Grunden för årsredovisningen har lagts i och den löpande rapportering som är gjord under året. Delårsrapporten har en särställning då den är det fördjupade uppföljningstillfället under året.

Årsredovisningen utgör ett underlag för kommande års budget- och planeringsprocess och den uppföljning som genomförs.

Vård- och omsorgsnämnden redovisar totalt för år 2025 en negativ budgetavvikelse på -0,3 mkr. Störst negativ budgetavvikelse ligger under verksamhetsområde individ- och familjeomsorg (IFO) som redovisar -7,5 mkr jämfört med budget. Störst positiv budgetavvikelse ligger under verksamhetsområde vård- och omsorgsboende som redovisar +3,2 mkr jämfört med budget.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2025, vård- och omsorgsnämnden.

Delges

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Kommunfullmäktiges revisorer

Heby kommun – en växande landsbygdskommun
med närhet, trygghet och livskvalitet

Årsredovisning Helår 2025

Vård- och omsorgsnämnden

2026-02-26

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse.....4

Vård- och omsorgsnämnden.....4

Sammanfattning av periodens viktigaste händelser	4
Privata utförare av kärnverksamhet	6
Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde	7
Kommentar till periodens resultat	8
Investeringar	9
Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten	10
Nämndens prioriterade inriktningsmål	14
Sammanfattande kommentar	18
Uppföljning av nämndens kontrollplan	19
Framtidsbedömning	20
Övrigt	21

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse

Vård- och omsorgsnämnden

Sammanfattning av periodens viktigaste händelser

För att möta de utmaningar och förändringar som vård och omsorgsförvaltningen står inför har förvaltningen tagit fram en tydlig strategi som pekar ut riktning och ger goda förutsättningar för att klara uppdraget att ge Heby kommuns invånare en god, rättssäker och kvalitativ vård och omsorg. Vård och omsorgsförvaltningen behöver möta utmaningarna på nya och förändrade sätt.

Strategin är framtagen i ledningsgruppen för vård och omsorgsförvaltningen och baserar sig på forskning, erfarenhet, brukar- och intresseorganisationers framförda behov, medarbetares framförda behov, befintliga eller kommande lagar, resultat från det systematiska kvalitetsarbetet samt olika prognoser.

Vård och omsorgsförvaltningens strategi sträcker sig till och med 2030 och innehåller fem strategiska områden som förvaltningen behöver prioritera för en god måluppfyllelse samt kapacitet att möta de utmaningar som nämnts och utgår från tre olika perspektiv; verksamhetens, medarbetarens och brukarens/klientens.

De strategiska områdena med tillhörande prioriteringar kommer sedan att brytas ner i handlingsplaner både på kort och lång sikt varför vissa åtgärder pågår nu och andra ska pågå i flera år framåt.

- individ och personcentrerad vård och omsorg
- Hälsöfrämjande och förebyggande
- kompetensförsörjning
- digitalt först
- ledning och styrning

De två stora omställningsarbetena som pågår inom vård och omsorgsförvaltningen har varit tydliga fokusområden. Omställningen till God och Nära vård ställer nya krav och förväntningar på den kommunala hälso- och sjukvården. Utvecklingen av den kommunala primärvården går i snabb takt och allt mer uppgifter läggs över från regionen till kommunen. Fler personer med omfattande vårdbehov skrivs ut från sjukhusen till hemmet och ofta till korttidsenheten. I Heby kommun har alla utskrivningsklara tagits över inom de två dygn som överenskommelse med regionen anger under hela 2025.

Lövsta har varit i drift i tre år och inrymmer 50 vård- omsorgsplatser. Behovet av platser ökar och det finns en plan för att öppna den sista hemvisten F (10 platser) under tidig höst 2026.

Juni 2025 togs beslut i kommunfullmäktige om igångsättningstillstånd för ett nytt vård- och omsorgsboende i Östervåla. En upphandling av byggentreprenad skedde under hösten. Byggherre som tilldelats är HMB Construction AB.

Individ och familjeomsorgen

En central utmaning under året har varit höga volymer inom både barn- och vuxenområdet, med en ökande andel ärenden kopplade till samsjuklighet, skadligt bruk och beroende, våld i nära relationer och bostadsproblematik. Detta har ställt höga krav på samverkan och prioriteringar i verksamheten.

Ekonomiskt har året dominerats av ett målmedvetet åtgärdsarbete för att nå budget i balans. Analyser av kostnad per brukare visar att höga kostnader i huvudsak beror på många ärenden snarare än höga kostnader per individ. Inriktningen mot tidiga insatser, hemmaplanslösningar och förebyggande arbete har därför varit central och har bidragit till något minskade placeringskostnader.

En viktig händelse under året har varit att processkartläggningen för biståndshandläggning färdigställts, tillsammans med utveckling av rutiner och checklistor, vilket stärker likvärdighet och rättssäkerhet. Ensolutions KPB-analys inom socialpsykiatri visar att höga kostnader främst förklaras av höga ärendevolymer, vilket ger ett viktigt underlag för fortsatt utvecklingsarbete.

Samverkan har varit en central framgångsfaktor, både internt inom IFO/Bistånd och externt med utförare och hälso- och sjukvård. Mötesplatserna och anhörigstödet har haft stor betydelse i det förebyggande arbetet för äldre.

Införandet av ny socialtjänstlag har genomförts utan större hinder, medan den mer långsiktiga omställningen mot förebyggande och icke behovsprövade insatser påbörjats. Sammantaget har 2025 stärkt

förutsättningarna för struktur, samverkan och långsiktig kvalitet.

Året har för IFO Öppenvård präglats av omställning till nya arbetssätt, ett utökat uppdrag enligt ny socialtjänstlag samt fortsatta satsningar på hemmaplanslösningar och metodutveckling.

En central förändring har varit att öppenvården i ökad utsträckning tar emot individer utan föregående utredning och biståndsbeslut, vilket stärkt tillgängligheten men också krävt utveckling av egna mottagnings- och kartläggningsrutiner. Omställningen har skett i nära samverkan med myndighetsverksamheterna och är strategiskt viktig för framtida arbetssätt.

Funktionsstöd, hemtjänst och hälso- och sjukvård

Hemtjänsten och korttidsenheten har fortsatt utveckla kvalitetsarbetet enligt Stjärnmärkt, med fokus på personcentrerad vård, och har bibehållit sin stjärnmärkning.

Yrkesresan har haft ett fortsatt fokus på att stärka kompetensen inom Funktionsstöd samt skapa förutsättningar för medarbetare att dela kunskap mellan daglig verksamhet och boende. Samtidigt har ett behov identifierats av att analysera implementeringen samt följa kunskapsutvecklingen hos medarbetarna för att säkerställa långsiktig effekt och fortsatt verksamhetsutveckling.

Hemtjänsten i norr och korttidsenheten har deltagit i pilotprojekt med ständig helgtjänstgöring för att stärka bemanningsstabiliteten. Utvärderingar visar positiva arbetsmiljöeffekter samtidigt som utmaningar kvarstår att säkerställa rätt kompetens vid ökade behov inom korttidsenheten.

Hälso- och sjukvårdsenheten har utökats till två enhetschefer vilket bidragit till bättre förutsättningar för ett systematiskt kvalitetsarbete. Detta har samtidigt skapat gynnsammare förutsättningar för enhetschefernas arbetsmiljö, stärkt verksamhetens strategiska kapacitet samt möjliggjort ett närmare och mer operativt ledarskap i det dagliga arbetet. Under andra kvartalet tillsattes dessutom en resurschef i syfte att skapa stabilitet vid frånvaro och arbetstoppar samt bidra i områdets utvecklingsarbete.

Det nya samverkansavtalet i Region Uppsala har förkortat tiden från utskrivningsklar till hemgång och innebär att kommunerna blir betalningsansvariga efter två dagar. För enheter inom kommunen har det medfört behov av snabbare planering, tätare samordning och ökad press på att ställa om bemanningen för att snabbt kunna verkställa insatser, särskilt vid helger.

Arbetet med digitalisering fortsätter med behovs- och nyttoanalyser vilket bland annat möjliggjort utvecklingen av ett digitalt planeringssystem och digital daglig verksamhet inom funktionsstöd. Två projekt som påbörjas och följs upp under 2026.

Enheten för korttidsvistelse enligt LSS (Myran) flyttade under andra kvartalet till nya lokaler, vilket bidragit till en mer kognitivt och fysiskt tillgänglig miljö för de barn och ungdomar som vistas där.

Hemtjänsten och hemsjukvården i norr har med anledning av projektering av nytt vård- och omsorgsboende flyttat till nya lokaler i Östervåla. Den nya lokalen har skapat bättre förutsättningar för en god arbetsmiljö samt förbättrade möjligheter att vidareutveckla verksamheten och stärka samverkan med hälso- och sjukvårdsorganisationen.

Vård och omsorgsboende

Äldres möjlighet till ett värdig liv; För att öka brukarnas delaktighet/öka inflytandet i sin egen vård och omvårdnad har nya instruktioner för arbetet med genomförandeplaner implementerats. Andra aktiviteter för delaktighet är regelbundna brukarråd, anhörigträffar och matråd där synpunkter tas för behandling för en ökad brukarnöjdhet. I det samlade resultatet i Kolada kan ses en ökad nöjdhet totalt till 91 % för helhetssyn. Aktiviteter har haft god effekt men ett fortsatt arbete behöver göras vad gäller implementering av samtalet och mötet som sker när genomförandeplanen upprättas. Bidragande orsak till det goda resultatet är också ett fortsatt arbete med att öka BPSD-registrering och utbildningen i Stjärnmärkt för ett personcentrerat arbetssätt.

För en ökad brukarnöjdhet med sociala aktiviteter har Kvalitetstid införts. Brukaren ges då möjlighet att med stöd av kontaktperson utföra en enskild, önskad aktivitet förutom sociala aktiviteter som sker i grupp. Resultatet i Kolad visar att insatserna har haft positiv betydelse för känsla av ensamhet. En del av det god resultatet kan vara att aktiviteter synliggörs via sociala medier.

Attraktiv arbetsgivare; Alla enheter arbetar med friskfaktor delaktighet och inflytande genom bl.a. Sunt arbetslivs metoder. Arbetsgruppen för kompetensförsörjning med representanter från chefsgrupp, HR och kvalitet- och utvecklingsstab arbetar vidare med aktiviteter som behöver lyftas centralt och handlingsplaner finns framtagna.

Kvarnängen, hemtjänst norr, korttidsenheten och bemanningspoolen ingår i projektet "Ständig helg-tjänstgöring" som startades upp i januari och pågår tom mars 2026. Utvärdering visar en positiv respons från medarbetare och positiv förändring gällande stabilare helgbemanning, minskad övertid, minskad sjukfrånvaro.

En sommarbonus till vikarier som tecknat sig för båda semesterperioderna har gett effekt genom att fler vikarier än förra året har valt att gå på schemarad istället för ströpass. Fortsatt goda erfarenheter med ungdomar 16-17 år som feriearbetat. Ungdomarna skapar sociala och individuella aktiviteter och som sekundär effekt kan ses att fler ungdomar blir intresserade att pröva ett arbete inom äldreomsorgen.

Med statsbidraget Äldreomsorgslyftet kunde en ny utbildningsinsats med undersköterskeutbildning startas i september. Nytt för i år är att SFI-lärare finns som extra stöd i utbildningen. Vid årets slut 2025 har äldreomsorgen totalt 71% andel undersköterskor, en försiktigt ökande trend. Kolada visar på goda resultat, att personalen upplevs ha goda kunskaper och kompetens. Årets medarbetarundersökning har redovisats på förvaltningsnivå med ett HME på 81 vilket är strax under föregående års resultat.

Enhetschef pool-/interimtjänst tillsatt i juni ersätter vid vakans, ger stöd vid arbetstoppar och finns som resurs i utvecklingsarbete.

Det systematiska kvalitetsarbetet har fortsatt att utvecklas under året. Enheten har fortsatt drivit arbetet med att säkra upp och förtydliga hanteringen av avvikelser både genom utbildningssatsningar, arbetsstugor och justeringar i verksamhetssystemet Viva för att få till en bättre och mer effektiv avvikelshantering. I detta arbete har även begränsningar i Viva blivit tydligare, vilket utgör en viktig utgångspunkt för fortsatt utveckling och prioritering framåt.

Inom den kommunala primärvården har MAS och MAR/HAL, i nära samverkan med hälso- och sjukvårdsenheten, fortsatt det systematiska arbetet med att kvalitetssäkra både medicinska och rehabiliterande insatser. Arbetet bidrar till ökad struktur, tydligare ansvarsfördelning och stärkt patientsäkerhet.

I arbetet med att skapa en tydligare struktur kring statsbidrag har enheten även tagit över ansvaret kring processen för hantering av föreningsstöd och ansökan om bidrag från länsstyrelsen gällande personligt ombud.

Sammantaget har året inneburit en fortsatt förflyttning mot mer strukturerade, samordnade och långsiktigt hållbara arbetssätt.

Kris och beredskap; Alla enheter har uppdaterat kris- och evakueringsplaner, driftstopprutiner och införskaffat startkit för längre driftstopp av vatten och el.

Privata utförare av kärnverksamhet

	År 2025	År 2024	Förändring
<u>Område äldre</u>			
Färdtjänst	5,7	5,8	-0,1
Hälso- och sjukvård	7,9	7,2	0,7
Summa Äldre	13,6	13,0	0,6
<u>Område funktionsstöd</u>			
Socialpsykiatri	8,4	7,3	1,1
Boende LSS	3,5	3,6	-0,1
Elevhemsboende	8,4	5,3	3,1
Personlig assistans LSS	5,0	4,4	0,7
Daglig verksamhet	0,3	0,3	0,0
Övrig verksamhet	1,5	1,5	0,0
Summa Funktionsstöd	27,2	22,4	4,8
<u>Område Individ- och familjeomsorg</u>			
IFO myndighet	1,2	5,9	-4,8
IFO HVB/Konsulentstöd famhem/stödboende	25,8	25,9	-0,1
IFO öppenvård	1,1	1,4	-0,3
IFO övriga verksamhet	0,6	0,4	0,2
Summa Individ och familjeomsorgen	28,7	33,6	-5,0
SUMMA	69,5	69,0	0,5

Vård- och omsorgsnämnden köper tjänster av privata utförare inom område äldre, funktionsstöd och individ- och familjeomsorg.

För en liten kommun innebär begränsade volymer, svårigheter att rekrytera specialistkompetens och hög ekonomisk sårbarhet att egen drift av alla verksamhetsformer ofta blir ineffektiv. Privata utförare möjliggör tillgång till specialiserade insatser och flexibilitet vid förändrade behov.

Kostnaderna för privata utförare inom Heby kommuns kärnverksamheter uppgår år 2025 till 69,5 miljoner kronor jämfört med 69,0 miljoner kronor år 2024, vilket innebär en marginell ökning mellan åren. Omfördelning har skett mellan verksamhetsområdena.

Inom område äldre visar färdtjänsten en minskning, medan kostnaderna inom hälso- och sjukvård ökat. Det finns idag en privat utförare som bedriver verksamhet inom färdtjänst. Bemanningsföretag för sjuksköterskor och arbetsterapeuter har använts då det varit svårt att rekrytera legitimerad personal. Andelen inhyrd personal har varit 25% av den totala bemanningen och antal timmar samt timpris har ökat jämfört med 2024. 15 olika företag har varit aktuella. Behov av inhyrd personal är nödvändig för att säkerställa kontinuitet och patientsäkerhet.

Det största kostnadsökningen återfinns inom funktionsstöd. Framför allt gäller detta boende socialpsykiatri samt elevhemsboende. Behov av specialiserade boendeformer kan sällan tillgodoses i egen verksamhet på grund av höga kompetenskrav och brist på egna boenden där volymen inte är tillräckligt stor för att kunna driva verksamhet i egen regi. Det fria skolvalet innebär att elever har rätt att välja skola, när det gäller LSS ärenden är det också ibland nödvändigt att ordna boende.

Enskilda individärenden med omfattande behov kan snabbt påverka kostnadsnivån i en liten kommun. Även

personlig assistans enligt LSS ökar, vilket är kopplat till fler beviljade timmar. Den assistansberättigade har rätten att välja sina egna assistansanordnare, vilket innebär att kommunen inte kan vara med och påverka någon upphandling. Kostnaderna för boende LSS och övrig verksamhet är i stort sett oförändrade. Inom hela område funktionsstöd har 24 privata utförare anlitats till 31 brukare.

Inom individ- och familjeomsorgen minskar kostnaderna till privata utförare jämfört med 2024. Den största minskningen avser myndighetsutövningen vilket härleds till en mer stabil egen bemanning och minskat behov av konsulter.

Kostnaderna för placeringar ligger kvar på en hög nivå och utgör fortsatt den största enskilda kostnadsposten inom området. En ökad komplexitet i ärenden, både på barn och familj och på vuxnenheten har inneburit köp av extern vård. När vård enligt LVU, LVM eller SoL inte kan bedrivas på hemmaplan då det varken är ekonomiskt eller verksamhetsmässigt möjligt för en liten kommun, är det nödvändigt att köpa platser på HVB-hem och skyddade boenden. Värt att nämna är att IFO också haft kostnader för institutionsvård köpt från staten. Kostnaderna syns inte i ovan tabell men har under 2025 uppgått till 5,8 miljoner kronor jämfört med 2,8 miljoner år 2024.

Minskade kostnader inom öppenvård tyder på ökad intern kapacitet och förändrat arbetssätt. Totalt har 56 privata utförare anlitats under 2025.

Privata utförare används som ett nödvändigt komplement till egen verksamhet och är en förutsättning för att nämnden ska kunna uppfylla lagkrav, säkerställa kvalitet och möta invånarnas behov på ett ekonomiskt hållbart sätt. Upphandlade ramavtal finns på de flesta områden men ibland måste vissa avsteg tillämpas, dels för att befintliga ramavtal inte har kunnat leverera den vård och behandling som behövs för vissa klienter/brukare men också för att det har saknats matchning utifrån behov.

Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde

	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Bokslut 2024
Politisk verksamhet	-1,0	-1,2	0,2	-1,0
Gemensam verksamhet	-35,2	-36,4	1,2	-33,3
Äldreomsorg	-222,0	-225,2	3,2	-226,1
Funktionsstöd	-87,6	-86,6	-1,0	-84,0
Individ- och familjeomsorg	-105,2	-97,7	-7,5	-101,0
Statsbidrag	3,7	0,0	3,7	7,0
Summa netto	-447,4	-447,1	-0,3	-438,6

Kommentar till periodens resultat

Periodens resultat

Kommentar till årets resultat: (sammanfattning)

Resultatet för helåret jämfört med budget visar ett underskott på -0,3 miljoner kronor.

I resultatet ingår statsbidrag om 3,7 miljoner kronor kopplat till prestationer genomförda under 2022 och 2023.

Den största negativa budgetavvikelsen återfinns inom individ- och familjeomsorgen, som redovisar ett underskott på -7,5 miljoner kronor, främst till följd av höga kostnader för placeringar inom barn och familj. Även ekonomiskt bistånd redovisar ett underskott på -1,7 miljoner kronor.

Område äldre redovisar ett överskott på 3,2 miljoner kronor där merparten av överskottet beror på vakanser inom vård- och omsorgsboende samt lägre kostnader för hemtjänst till följd av lägre volymer än budgeterat. Ytterligare bidragande faktor är att sista avdelningen på Lövssta inte öppnade som planerat under hösten. Resultatet på området försämrats av en avvikelse jämfört med budget inom hälso- och sjukvårdsverksamheten på -3,7 miljoner kronor.

Område funktionsstöd redovisar en negativ avvikelse på -1,0 miljoner kronor, där kostnadsökningar inom boende socialpsykiatri, personlig assistans och boendestöd står för merparten av underskottet. Övriga verksamheter inom området visar mindre överskott.

Gemensam verksamhet redovisar ett överskott på 1,2 miljoner kronor, huvudsakligen till följd av vakanser inom stöd- och ledningsfunktionen. Politisk verksamhet uppvisar ett överskott på 0,2 miljoner kronor på grund av lägre kostnader för arvoden och ersättningar än budgeterat.

Kommentarer till årets resultat (detalj)

Politisk verksamhet

Utfall: 0,2 miljoner kronor

Överskottet beror på lägre kostnader för sammanträdesarvoden och ersättningar för förlorad arbetsförtjänst än budgeterat.

Gemensam verksamhet

Utfall: 1,2 miljoner kronor

Överskottet förklaras främst av vakanser inom stöd- och ledningsfunktioner under delar av året.

Äldreomsorg

Utfall: 3,2 miljoner kronor

Verksamheterna inom äldreomsorgen prognostiserar ett överskott på 3,2 miljoner kronor. Hemtjänsten har ett samlat överskott på 1,2 miljoner kronor. Myndighetssidan står för 3,8 miljoner kronor på grund av antal utförda timmar understeg budget med 5 600 timmar. Utförardelen inom LOV redovisar ett underskott på -2,4 miljoner kronor.

Nyttjandegraden för 2025 uppgick till 60 %, vilket är en minskning med 1 procentenhet jämfört med föregående år.

Kommunens vård- och omsorgsboenden har ett överskott på 4,9 miljoner kronor till följd av lägre personalkostnader än budgeterat. Detta kan kopplas till att planerade verksamhetsförbättringar ännu inte fått full ekonomisk effekt samt att öppningen av den sista hemvisten på Lövsta försenats, vilket haft en positiv ekonomisk effekt om cirka 2,0 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvårdsverksamheten redovisar i bokslutet ett underskott på -3,7 miljoner kronor.

Största delen av underskottet återfinns i sjuksköterskeenheten, enheten har ett fortsatt behov att ta in bemanningssjuksköterskor, särskilt kvällstid och under sommarperioder. Antal konsulttimmar har ökat med 12 % jämfört med föregående år.

Hjälpmedelsverksamheten redovisar också en större avvikelse, delvis till följd av övergång till nytt verksamhetssystem i regionen vilket påverkat förutsägbarheten i kostnaderna.

Korttidsenheten redovisar ett underskott om -0,2 miljoner kronor i förhållande till budget. Utfallet har påverkats av hög beläggning, vilket har medfört ökade bemannings- och personalkostnader. Brist på vård- och omsorgsplatser har lett till längre vistelsetider och ett ökat resursbehov.

Tidiga planeringsinsatser och god intern samverkan har samtidigt bidragit till att minska vårdtider och undvika så kallade *betaldygn* kopplade till avtalet om ersättning för utskrivningsklara patienter inom slutenvården.

Funktionsstöd

Utfall: -1,0 miljoner kronor

Kostnader för boende inom socialpsykiatri har negativ budgetavvikelse på -0,9 miljoner kronor, året inleddes med ett högt antal ärenden men avtog sista halvåret och avslutade årets sista månader med ett lägre antal dygn än budgeterat.

Boendeformer kopplat till LSS redovisar sammantaget en budget i balans, en mindre avvikelse återfinns bland elevhem då ett ärende tillkom under året men vägs upp av ett överskott inom kommunens egna boenden.

Personlig assistans har ett mindre underskott på grund av ett ökat antal beviljade timmar.

Boendestöd socialpsykiatri har en negativ avvikelse på -0,3 miljoner kronor, antalet ärenden har gradvis ökat från 2022 till 2025 med cirka 18%.

Resterande verksamheter inom området har mindre avvikelser.

Individ- och familjeomsorg

Utfall: -7,5 miljoner kronor

Av underskottet på -7,5 miljoner kronor består -4,1 miljoner kronor av placeringskostnader.

Inom placeringskostnaderna har vuxenenheten ett överskott på 1,5 miljoner kronor främst på grund av lägre antal dygn inom skyddat boende än budgeterat.

Barn och familjs placeringskostnader har en avvikelse mot budget på -5,6 miljoner kronor och en kostnadsökning jämfört med föregående år på 5,2 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning på 17%.

Året inleddes med högt antal dygn inom konsulentstödda familjehem som minskat kontinuerligt under året, enheten har också haft höga kostnader för SIS-placeringar under året som totalt uppstiger till 4,5 miljoner

kronor.

Inom ekonomiskt bistånd redovisas en avvikelse på -1,7 miljoner kronor vilket motsvarar en budgetavvikelse på 7%. Ett stort inflöde har skett under årets sista kvartal, kostnaderna är omvärldskänsliga och hög arbetslöshet, inflation samt uteblivna ersättningar från Migrationsverket har påverkat utfallet.

Kostnader för personal inom myndighetsutövningen och inom öppenvården redovisar en mindre avvikelse på -0,4 miljoner kronor balans vilket innebär en kostnadsminskning på 2,5 miljoner kronor jämfört med bokslutet för 2024.

Övriga insatser inom individ- och familjeomsorgen, kontaktpersoner, kontaktfamiljer, arbetsrehabiliterande insatser och ensamkommande barn redovisar ett samlat underskott på -1,3 miljoner kronor.

Statsbidrag

Utfall: 3,7 miljoner kronor

Vård- och omsorgsnämnden har erhållit medel för prestationer utförda under 2022 och 2023 från statsbidragen minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre samt utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden.

Investeringar

Avslutade investeringar

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar		
	Ack utfall	Besluta d totalut gift	Avvikel se	Bokslu t 2025	Budget 2025	Avvikel se 2025
Avslutade projekt						
Elrullstolar	-0,2	-0,5	0,3	-0,2	-0,5	0,3
Digitalisering	-0,5	-1,0	0,5	-0,5	-1,0	0,5
Summa avslutade projekt	-0,7	-1,5	0,8	-0,7	-1,5	0,8
- Varav finansiell leasing						
- Varav gåvor						

Pågående investeringar

Pågående projekt	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar			
	Beräkn ad totalut gift	Total budget	Avvikel se	Bokslu t 2025	Budge t 2025	Avvikel se 2025	Överfö re s till 2026
Summa pågående investeringsprojekt							
-Varav finansiell leasing							
- Varav gåvor							
Summa investeringar:	-0,7	-1,5	0,8	-0,7	-1,5	0,8	0,0

Kommentarer till investeringar

För år 2025 har nämnden haft budgeterade investeringsmedel för elrullstolar samt digitalisering. Kostnaderna för elrullstolar har uppgått till 0,2 miljoner kronor vilket ger ett överskott mot budget med 0,3 miljoner kronor. Digitalisering avser kostnader för trygghetslarm på vård- och omsorgsboenden med 0,5 miljoner kronor vilket ger ett överskott på 0,5 miljoner kronor. Sammantaget är avvikelserna för helåret plus 0,8 miljoner kronor. Projekten är avslutade och inga medel förs över till år 2026.

Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten

Effektiviseringskravet för nämnden motsvarade 2025 6,9 miljoner kronor (1,5%).

Kravet fördelas inte med en generell procentsats över alla verksamheter. I stället genomförs en genomgripande analys av volymförändringar, kostnadsutveckling, index och löneuppräknings för att bedöma var effektiviseringar kan genomföras utan att påverka kvaliteten negativt. Utifrån denna analys fördelas kravet selektivt, så att effektiviseringar görs där de är mest realistiska och verksamhetsmässigt rimliga.

Åtgärdsarbete för att uppnå effektiviseringskrav:

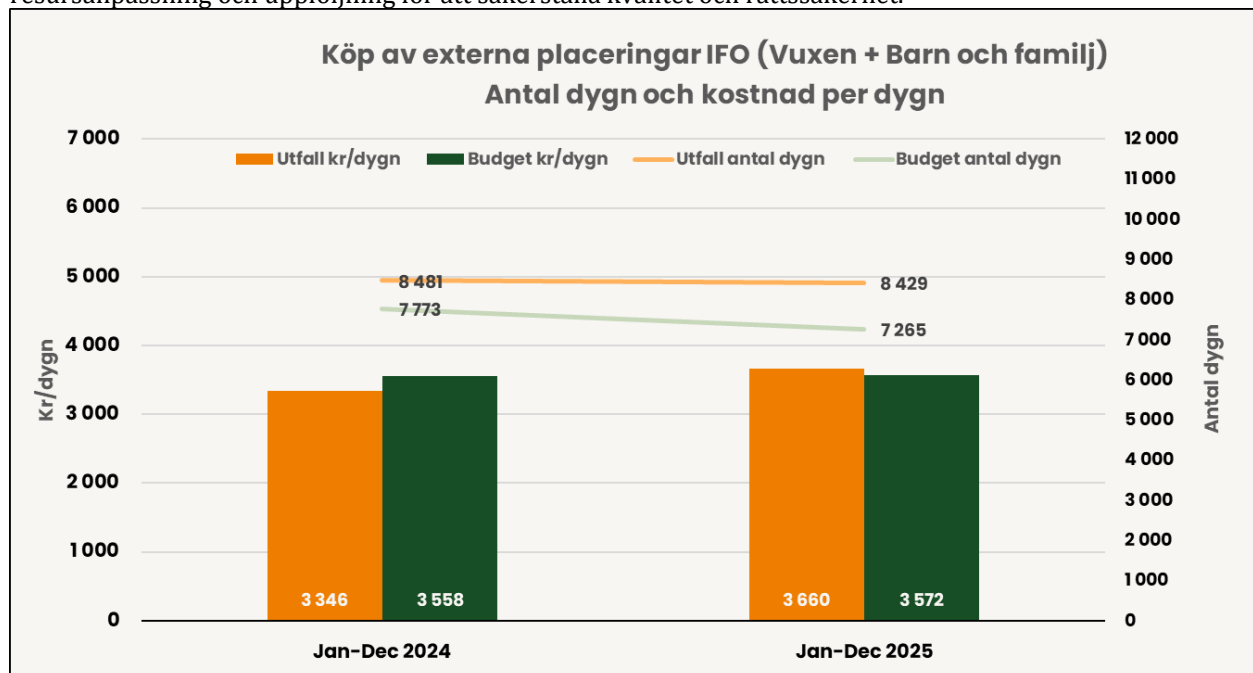
Individ- och familjeomsorgen

Minskat behov av externa placeringar

Att minska antalet externa placeringar är en central del av arbetet med att uppnå ekonomisk balans. Under året har ett strukturerat arbete bedrivits för att förkorta placeringstider, utveckla hemmaplanslösningar och stärka samverkan mellan myndighet och öppenvård. Ökad kostnadsmedvetenhet vid val av placeringsform samt omställning från HVB till familjehem där det är lämpligt har bidragit till minskade dygnskostnader. Rekrytering och utveckling av familjehem i egen regi prioriteras för att minska beroendet av konsulentstödda placeringar.

Ekonomisk effekt: Åtgärderna har gett effekt genom lägre genomsnittliga placeringskostnader inom HVB och familjehemsvård. I diagrammet syns dock en ökad kostnad, vilket beror på ett högre antal SIS-dygn än föregående år. En genomsnittligt SIS-dygn kostade under 2025 9 629 kronor.

Konsekvensbedömning: Målsättningen är att åtgärderna ska stärka kvaliteten genom att fler barn och vuxna får stöd i sin hemmiljö. Risk finns att belastningen på öppenvården ökar, vilket kräver fortsatt resursanpassning och uppföljning för att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet.

Diagrammet visar att volymerna (antal dygn) för placeringar har minskat marginellt jämfört med föregående år, från 8 481 dygn till 8 429 dygn. Budgeten har överskridits med cirka 3 årsplaceringar. Kostnaden per dygn har ökat från 3 346 kr till 3 660 kr och ligger över budgeterad kostnad per dygn. En stor bidragande orsak till kostnadsökningen är antalet SIS-placeringar.

Placeringar Barn/Familj 2025		
HVB/SIS/ Konsulentstödta familjehem		
	Antal placeringar	Mkr
Ingångsvärde 1 januari 2025	20	24,7
Nya placeringar under året	2	4,9
Totalt antal placeringar	22	29,6
Budget 2025 BoF	13	17,6
Resultat utan åtgärd/avslut	-9	-12,0
Avslutade placeringar	5	4,6
Utfall jan-dec 2025	-4	-7,4

Antal dygn har räknats om till årsplaceringar. Vid ingången av 2025 pågick 20 placeringar. Under året har två placeringar tillkommit. Budgeten för externa placeringar barn och familj 2025 uppgår till 13 årsplaceringar vilken då överskridits med nio placeringar. Under året har fem placeringar avslutats vilket innebär att volymbudgeten överskridits med fyra placeringar. Årets utfall är -7,4 miljoner kronor. De avslutade placeringarna under året motsvarar 4,6 miljoner kronor.

Placeringar vuxna 2025		
	Antal placeringar	Mkr
Ingångsvärde 1 januari 2025	8	7,4
Nya placeringar under året	9	8,7
Totalt antal placeringar	17	16,1
Budget 2025 vuxna	7	8,3
Resultat utan åtgärd/avslut	-10	-7,7
Avslutade placeringar	11	9,4
Utfall jan-dec 2025	1	1,7

Antal dygn har räknats om till årsplaceringar. Vid ingången av 2025 pågick 8 placeringar. Under året har nio placeringar tillkommit. Budgeten för externa placeringar inom vuxen 2025 uppgår till 7 årsplaceringar vilken då överskridits med 10 placeringar. Under året har 11 placeringar avslutats vilket innebär att volymbudgeten blev plus en årsplacering. Årets utfall är 1,7 miljoner kronor. De avslutade placeringarna under året motsvarar 9,4 miljoner kronor.

Minskade kostnader för ekonomiskt bistånd

Arbetet med att minska långvarigt bidragsberoende har fortsatt genom förstärkt samverkan med arbetsmarknadsenheten, vuxenutbildningen och Arbetsförmedlingen. Utveckling av strukturer för aktivitetskrav och tydligare planering mot självförsörjning har prioriterats. Systematiska målgruppsanalyser har påbörjats för att bättre anpassa insatser efter behov.

Ekonomisk effekt: Effekten är delvis långsiktig och påverkas av arbetsmarknadsläget. På kort sikt är effekten svår att fullt ut kvantifiera, men bedömningen är att insatserna är avgörande för att bromsa framtida kostnadsökningar.

Konsekvensbedömning: Ett mer strukturerat arbete mot självförsörjning stärker individens egenmakt och kvaliteten i stödet. Samtidigt innebär omställningen ökad arbetsbelastning initialt, vilket kräver nära ledning och stöd för att upprätthålla arbetsmiljö och rättssäker handläggning.

Förebyggande insatser och förstärkt samverkan

Utvecklingen av öppna och förebyggande insatser i linje med nya socialtjänstlagen är en prioriterad del av effektiviseringsarbetet. Genom stöd utan biståndsbeslut och lågtröskelinsatser ges möjlighet att möta behov i ett tidigt skede. Intern samverkan inom ramen för "En socialtjänst" har stärkts och bidrar till samordnade insatser runt individen.

Ekonomisk effekt: Effekten är i huvudsak förebyggande och långsiktig. Minskade framtida kostnader för placeringar och mer omfattande insatser förväntas, även om effekten inte fullt ut kan kvantifieras på kort sikt.

Konsekvensbedömning: Åtgärderna bedöms öka tillgängligheten och förbättra kvaliteten genom tidigare stöd. Behov finns av att gränsdragning mellan öppna insatser och myndighetsutövning behöver tydliggöras för att säkerställa rättssäkerhet.

Effektivare processer och digital utveckling

Omfattande processkartläggning har genomförts inom samtliga verksamhetsområden. Processkartor, checklistor och rutiner har publicerats och implementeras successivt. Digitalisering och utveckling av e-tjänster bidrar till effektivare handläggning och minskad administration.

Ekonomisk effekt: Den direkta ekonomiska effekten är svår att kvantifiera men bedöms ge effektivare resursanvändning, minskad sårbarhet och färre felaktigheter, vilket på sikt minskar kostnader.

Konsekvensbedömning: Åtgärderna stärker rättssäkerhet och likvärdig handläggning. Ökad digitalisering förbättrar tillgänglighet för medborgare men kräver stöd för att motverka digitalt utanförskap.

Kompetensutveckling och metodutveckling

Satsningar på kompetensutveckling, metodstöd och interna stödresurser har genomförts för att höja kvaliteten i insatser och beslut. Implementering av evidensbaserade metoder och strukturerad uppföljning bidrar till mer träffsäkra och effektiva insatser.

Ekonomisk effekt: Genom ökad kvalitet och minskad risk för omtag och felaktiga beslut skapas indirekta ekonomiska besparingar. Helårseffekten är svår att förutsäga men bedöms vara positiv över tid.

Konsekvensbedömning: Åtgärderna stärker kvalitet och professionalitet samt bidrar till en attraktiv arbetsmiljö. En risk är att tidsutrymme för kompetensutveckling minskar vid hög belastning.

Uppföljning och riskhantering

Åtgärderna följs upp genom löpande ekonomiska analyser, delårsrapporter och särskild uppföljning av kostnadsdrivande områden såsom placeringar och ekonomiskt bistånd. Riskanalyser kopplas till processarbetet för att identifiera sårbarheter och förebygga ekonomiska obalanser.

Den samlade bedömningen är att genomförda och planerade åtgärder stärker förutsättningarna att möta effektiviseringskravet utan att sänka kvaliteten. Samtidigt kvarstår risker kopplade till volymökningar, lagförändringar och kompetensförsörjning, vilket kräver fortsatt aktiv styrning och systematisk uppföljning under kommande år.

Område Äldreomsorg och Funktionsstöd

Arbetet med att effektivisera verksamheten och minska kostnadsutvecklingen pågår kontinuerligt inom samtliga enheter.

Funktionsstöd:

Vid låg beläggning erbjuds korttidsvistelseplatser (Myran) till närliggande kommuner enligt framtagna dygnsnivåer, ett arbetssätt som redan visat goda resultat inom daglig verksamhet genom nytt avtal och justerad prissättning. Daglig verksamhet fortsätter erbjuda externa platser till andra kommuner efter behov. Planerar även för deltagande i projektet ständig helg.

Korttidsenheten:

Korttidsenheten fortsätter med ständig helgtjänstgöring för att möta ekonomiska utmaningarna med utskrivningsklara patienter. Åtgärden stärker tillgängligheten, minskar kostnader för betaldygn och bidrar till effektiv resursanvändning. Korttidsenheten stärker fortsättningsvis upp med administrativ stödfunktion för ökad flexibilitet och förmåga att ta emot patienter från slutenvården inom två dygn.

Hemtjänsten

Genomlysning av övriga kostnader i syfte att identifiera besparingsmöjligheter. Kartläggning av fordonskostnader pågår. Samverkan kring bilåkning, både inom enheten och kommunövergripande utvecklas för att minska de totala bilkostnaderna.

En genomlysning av hemtjänstens organisation och ersättningsmodell pågår i syfte att säkerställa kvalitet och långsiktig ekonomisk hållbarhet.

Hälso- och sjukvårdsenheten

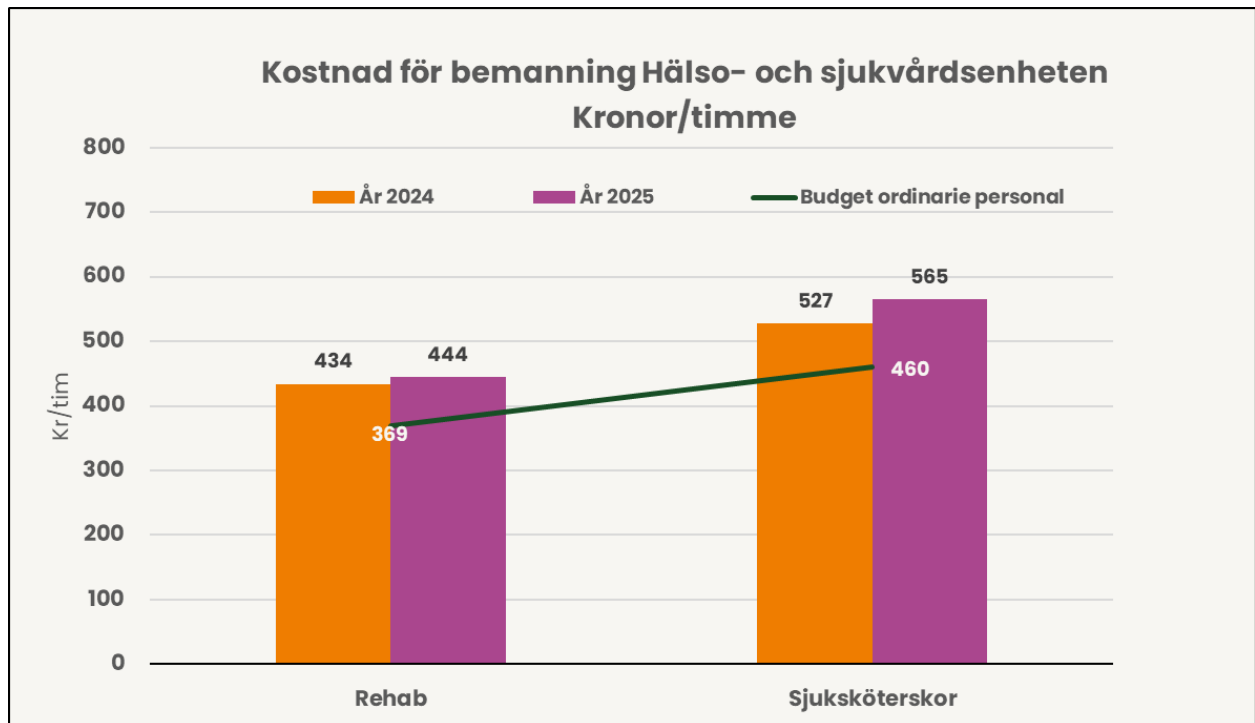
Personalkostnaderna är en återkommande orsak till underskott.

Analys planeras för att bedöma om budgeterade medel för hyrkonserter i större utsträckning kan användas

till att stärka den ordinarie bemanningen och därigenom minska beroendet av externa resurser. Arbete med långsiktigt hållbara scheman i syfte att sänka stärka arbetsmiljön och samtidigt minska övertidskostnader.

En nulägesanalys planeras för att kartlägga och fastställa behovet av legitimerad personal kopplat till patientsäkerhet och befolkningsutveckling, som underlag för framtida bemanningsplanering och resursfördelning.

Under 2026 planerar hälso- och sjukvårdsenheten även att stärka bemanningen med ytterligare en undersköterska i syfte att avlasta sjuksköterskor i relevanta arbetsuppgifter och därigenom bidra till ett mer effektivt resursutnyttjande.

Diagrammet visar att kostnaden per timme för rehabpersonal har ökat marginellt från 434 kr/tim till 444 kr/tim jämfört med föregående år. Ökningen är dock lägre än den årliga löneuppräknings. Andelen inhyrd rehabpersonal har ökat från 9% till 15%.

Kostnaden per timme för sjuksköterskor har ökat från 527 kr/tim till 565 kr/tim vilket är en större ökning än löneuppräknings. Andelen inhyrd personal har gått från 21% föregående år till 23%.

Vård och omsorgsboende

Höga kostnader för sjukfrånvaro är en orsak till underskott på en del boenden. Enheterna ska i större utsträckning ta ökat stöd av företagshälsovård och eller HR i rehabilitering, främst ur ett proaktivt syfte att arbetat med korttidssjukskrivningar.

En annan åtgärd är att utveckla uppföljningen av resurstid, dels synliggöra så kallad "bomtid" för att använda resurstiden så effektivt som möjligt samt ta ökat stöd från bemanningsenheten.

Nämndens prioriterade inriktningsmål

Prioriterade inriktningsmål

Heby kommun ska växa hållbart tillsammans med näringsliv och civilsamhälle.

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
 Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av biståndsmottagare 	43,30 %	43,10 %	Resultatet är ett preliminärt sådant, då officiellt resultat publiceras först v.24 2026
 Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd 	86,90 %	88,10 %	Målvärdet är öka från föregående år.

Under året har följande arbete med **planerade aktiviteter** genomförts för att **"Heby kommun ska växa hållbart tillsammans med näringsliv och civilsamhälle"**:

- Bland annat har arbetet med verksamhetsgemensamma planer fortsatt enligt plan. Arbetet följs genom systematisk ärendegenomgång och utveckling av rutinen har skett för att stärka arbetet ytterligare samt inkludera kunskaper för Individbaserad Systematisk Uppföljning. Särskilt fokus under perioden har varit på utveckling av intern samverkan för personer med skadligt bruk och beroende och samtidigt behov av försörjningsstöd.
- Samverkansmodell mellan barnföljare inom IFO barn- och familj, vuxen och försörjningsstöd är skapad och implementeringsarbete pågår enligt plan med syfte att förebygga behov av försörjningsstöd eller andra vuxeninsatser vid avslut av ungdomsplaceringar.
- Under året har även nya insatsen LOKUS - Plattform för individstöd i samverkan - startat upp. Det är både en förlängning och förnyelse av tidigare insats och är planerad till åren 2025-2028. Insatsen omfattar både arbete på strategisk och operativ nivå och innefattar både samverkansplattform och individstöd för individer med behov av samordnat stöd för att nå rätt försörjning. Insatsen finansieras genom Samordningsförbundet.
- Förberedelsearbete har också pågått aktivt under perioden genom både interna och externa samverkansdialoger samt kompetensutveckling via SKR och Socialstyrelsen om aktivitetskravsreformen, som förväntas träda i kraft vid halvårsskiftet 2026. En kommungemensam arbetsgrupp arbetar nu med underlag för förslag till beslut som ska redovisas under första kvartalet 2026

Kommentar till måtten: Långvarigt bistånd avser personer som har fått ekonomiskt bistånd beviljat i minst 10-12 månader under året. Helårsresultatet publiceras v.24 2026 och siffran som presenteras här kan ha en viss osäkerhet i sig då den inte ännu är inte kvalitetssäkrad.

Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd är alltså andel (%) vuxna personer som inte återkommit till försörjningsstöd inom ett år efter avslutat försörjningsstöd.

Måluppfyllelse: Vi ser effekter av alla de olika åtgärder och aktiviteter som pågått i de mått vi följer och resultaten tangerar uppsatta målvärden, även om de inte fullt ut nås. Exempelvis så låg resultaten för måttet om "ej återaktualiserade" för två år sedan på 79 % vilket visar på en markant förbättring på relativt kort tid. Enheten ligger bland de bästa i länet och i förhållande med jämförbara kommuner avseende individer som inte återvänder inom ett år till ekonomiskt bistånd.

Heby kommun ska stärka barns och ungdomars möjlighet till målpuppfyllelse i skolan.

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
 Antal familjer som erhåller stöd utan biståndsbeslut 	80,00	44,00	Målvärdet är öka från föregående år.
 Medarbetare som i sin profession arbetar med barn och unga ska erbjudas utbildning i barnkonventionen 	 Ja		

Under året har följande arbete med **planerade aktiviteter** genomförts för att "**stärka barn och ungdomars möjlighet till målpuppfyllelse i skolan**":

- Återkommande dialoger mellan socialtjänst, rektorer och elevhälsa om samverkan. Framförallt vad gäller placerade barn och deras skolgång.
- Deltagande i samverkansformen SSPF (Socialtjänst, skola, polis, fritid). SSPF är en etablerad samverkansform för att motverka missförhållanden för barn och ungdomar i samhället. Samordnare för SSPF-arbetet är ungdomscoacherna. Under 2025 har de fokuserat på arbetet på ett strukturellt plan med fokus på förebyggande verksamhet. Ett exempel på en lyckad satsning var när samtliga aktörer var ute och vandrade och arbetade tillsammans under Heby-karnevalen. Dessa arbetsformer önskar man fortsätta med och ev utöka till andra tillfällen under 2026. Man kommer också att påbörja arbetet med att arbeta med specifika individer utifrån SSPF individ.
- Deltar i planering och uppstart av barn- och ungdomshälsoteam som sker i styrgruppen för social hållbarhet. Frågan om ungdomshälsoteam och modeller, möjligheter och hinder för sådan verksamhet har diskuterats där. Det finns i dagsläget inte någon färdig plan för att starta ungdomshälsoteam, men ett barnhälsoteam finns nu och fungerar.

Stärkt föräldraskapsstöd är också ett verktyg för att nå det här inriktningsmålet och förvaltningen har ansökt om och tagit del av statsbidrag från Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd som bland annat använts för att bekosta utbildningar inom ABC (Alla barn i centrum) och Signs of Safety samt genomförandet av COPE (Community parent education). Här sker god samverkan med central förvaltning och barn- och utbildningsförvaltningen.

Kommentar till måtten:

I och med den nya Socialtjänstlagen är nu möjligheten att hänvisa hjälpsökande medborgare till öppenvårdens insatser utan utredning och biståndsbeslut i kraft. I Heby beslutade man tidigt att genomföra den förändringen och mottagningsarbetet har utvecklats tillsammans med öppenvården utifrån den inriktningen.

Vi ser redan att antalet personer som söker hjälp och stöd i vår öppenvård utan biståndsbeslut har ökat markant. Att dra gränsen för vilka personer som kan erbjudas stöd utan biståndsbeslut och vilka som behöver utredas är ett område som barn- och familj behöver följa tätt tillsammans med öppenvårdens personal.

Utbildning i barnkonventionen erbjuds nyanställda samt med regelbundenhet till professioner inom Vård- och omsorgsförvaltningen.

Målpuppfyllelse: Målet är uppnått.

Heby kommun ska ge äldre möjligheter till ett värdigt liv

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
● Leva och bo självständigt med hemtjänst. 📌	93,00 %	88,00 %	Resultaten publiceras början på oktober.
● Leva och bo självständigt i särskilt boende 📌	91,00 %	82,00 %	
● Aktiv och meningsfull tillvaro i särskilt boende 📌	65,00 %	59,00 %	
● Möjlighet att påverka det stöd man får/delaktighet i särskilt boende 📌	60,00	45,00	
● Påverka det stöd man får/delaktighet i ordinärt boende med hemtjänst 📌	68,00 %	62,00 %	

Under året har följande arbete med **planerade aktiviteter** genomförts för att ge "**äldre möjligheter till ett värdigt liv**":

- Att ge ökad trygghet och kvalitet för brukaren - med stöd av digitala verktyg.
- Fokus på äldres och anhörigas/ närståendes delaktighet.
- Fortsatt arbete med meningsfull dag/ aktiv tillvaro
- Skapa förutsättningar för och fortsatt implementering av rollen som fast omsorgskontakt.
- Uppföljning av genomförandeplaner samt levnadsberättelser.

Inom VÅBO har nya instruktioner för arbetet med genomförandeplaner implementerats, för att öka brukarnas delaktighet/öka inflytandet i sin egen vård och omvårdnad. Andra aktiviteter för delaktighet är regelbundna brukarråd, anhörigträffar och matråd där synpunkter tas för behandling för en ökad brukarnöjdhet. Ett fortsatt arbete med att öka BPSD-registrering och utbildningen i Stjärnmärkt för ett personcentrerat arbetssätt antas också ligga bakom de fina resultat som enheterna får i socialstyrelsens brukarundersökning.

Nytt för året var införandet av kvalitetstid på VÅBO där brukaren tillsammans med kontaktperson tillförsäkras egen tid för önskad aktivitet samt att aktivitetsombuden regelbundet möts i nätverk för inspiration, tips och råd kring lyckade aktiviteter.

De så uppskattade besöken av förskolebarn har också utvecklats under året och nu har alla boenden regelbundna besök och god samverkan med förskolepedagogerna.

I projektform har det också utvärderats hur en besökshund kan påverka brukarnas känsla av trivsel och motverka ensamhet på två vård- och omsorgsboenden.

I korttidsverksamheten har en egen brukarenkät tagits fram, som utgår från socialstyrelsens årliga undersökning.

Inom verksamhetsområdet Hemtjänst, Funktionsstöd och Hälso- och sjukvårdsenheten fortsätter arbetet med att följa upp, analysera och diskutera utvecklingen av kvalitetsarbetet. Det handlar bland annat om grupp- och verksamhetsmöten, kvalitetsråd samt regelbundna team-träffar tillsammans med legitimerad

personal inom hälso- och sjukvårdsenheten. Det har identifierats att rutinen för team-träffar i nuläget fungerar med varierande kvalitet vilket påverkar helhetssyn, planering och samordning kring den enskilde patienten.

Under året har samverkan med biståndsenheten genomgående ökat vilket bidragit till bättre analyser och uppföljning av insatser samt omställning till ny socialtjänstlag

Kommentar till måtten: Resultatet från Socialstyrelsens brukarundersökning publiceras under hösten. Beslutade målvärden baserar sig på de senaste 10 årens medelvärde i riket och länet och anger ett rimligt målvärde för förvaltningens verksamheter.

Måluppfyllelse: Målet är uppnått.

Heby kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare där verksamheten har rätt kompetens.

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
 Andel heltidsanställda (% av total) 	76,80 %	82,71 %	Målet är satt utifrån kommunens totala målvärde som är öka. Utfallet är förvaltningens resultat.
 Hållbart medarbetarengagemang, medelvärde 	81,00	80,00	Målet är kommunens totala målvärde om 80 %, utfallet är förvaltningens resultat.
 Sjukfrånvaro, total % 	9,50 %	8,00 %	Målet är kommunens totala målvärde om 8 %, utfallet är förvaltningens resultat.
 Personalomsättning tillsvidareanställda 	13,21 %	15,00 %	Målet är kommunens totala målvärde som är max 15 %. Utfallet är förvaltningens resultat.
 Antal chefer med mer än 30 medarbetare 	6,00	4,00	Kommunens målvärde är att minska. Därav bör VOF:s utfall vara mindre än 5.
 Jag kan rekommendera andra att söka jobb inom Heby kommun 	3,94	4,00	Målet är kommunens totala målvärde om 4, utfallet är förvaltningens resultat.
 Hållbart medarbetarengagemang, chefer 	87,00	84,00	Sista svarsdag 30/9 för höstens enkät, svar publiceras därefter.

I det här inriktningsmålet har alla nämnderna gemensamma mått och målvärden att följa, medans utfallet är vård- och omsorgsnämndens resultat.

Under året har följande arbete med **planerade aktiviteter** genomförts för att säkerställa att vi är **"attraktiva arbetsgivare"**:

- Enheter som arbetar vidare med friskfaktorer från Sunt Arbetsliv.
- Strukturerat arbete med den Organisatoriska och Sociala Arbetsmiljön, det så kallade OSA-arbetet.
- Implementering av digital verksamhetsplanering för funktionshinderområdet.
- Temperaturmätningar på hemtjänstens APT

- Arbeten med och uppföljning av handlingsplaner för hållbar och långsiktig kompetensförsörjning.

Förutom nämnda aktiviteter, arbetar verksamheterna på med **ytterligare fokusområden**: förstärkning i verksamheterna, sommarbonus till vikarier, arbetet med ferieungdomar, möjlighet för personal att påverka sin tjänstgöringsgrad, vidareutveckling av resurstider samt utforskande av alternativa arbetstidsmodeller i form av projektet "Ständig helgtjänstgöring".

Ett annat viktigt område är också **kompetensutveckling** av befintlig personal och metodförbättring för att säkerställa att personalen har de verktyg och kunskaper som krävs för att hantera såväl komplexa ärenden som säkerställa god kvalitet i utförandet. Exempel på utbildningsinsatser som pågått under året är Stjärnmärkt demens- och personcentrerad vård, Språkbudsutbildning, Psykisk ohälsa, Yrkesresan, Individbaserad systematisk uppföljning, MI (motiverande samtal), Våld i nära relationer, Signs of safety samt vidareutbildning av vårdbiträden och undersköterskor.

Inom äldreomsorgen har man i år provat ett nytt sätt att ge stöd till medarbetare att tillgodogöra sig sina utbildningar, en SFI-lärare finns att tillgå som extra stöd utifrån individens behov och hen anordnar även språkstudios för gemensamt lärande och stöd.

Statsbidrag har varit en möjliggörande faktor för flera av de olika kompetenssatsningarna för personal som pågår och har så varit under flera år, men behöver framledes komma in i rambudget.

Kommentar till måtten:

Vad gäller andel heltidsanställda på förvaltningen så går det försiktigt uppåt från föregående år, men resultatet hamnar under kommunens önskade målvärde.

Medarbetarundersökningen som ligger till grund för Hållbart medarbetarengagemang (HME) genomfördes under hösten och förvaltningen har fortsatt fina siffror här.

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron har gett effekt och vi ser en försiktig minskning på förvaltningen, i år igen. I jämförelse med kommunens mål om 8 % får vi ett sämre värde, men i jämförelse med föregående års resultat på förvaltningsnivå ligger vi alltså bättre till.

Måttet på personalomsättning är intressant att följa, då en viss intern rörlighet är att betrakta som positivt. Det tyder på utvecklingsmöjligheter för befintlig personal och kan vara ett verktyg för att vara en attraktiv arbetsgivare. Den externa rörligheten är också till viss del nyttig, då det tillförs kompetens utifrån. Den får dock inte bli för hög, då det också är resurskrävande att rekrytera och introducera nya medarbetare samt att det föreligger risk att gå miste om erfarenhet i organisationen.

6 chefer på VoF har fler medarbetare än 30, tyvärr en ökning från föregående år. Det är ett angeläget mått att följa, för att kunna ge medarbetare och chefer liknande förutsättningar att utföra sina uppdrag. Förvaltningen ser därför ett **stort behov av att erforderliga beslut fattas om ett normspann** för våra chefer. För att ha en chans att arbeta aktivt och förebyggande i sina arbetsgrupper med ett systematiskt arbetsmiljöarbete, ha möjlighet att utöva ett närvarande och utvecklande ledarskap samt kunna arbeta med ständiga förbättringar och kvalitetsarbete på sina enheter.

Måluppfyllelse: Tre uppfyllda delmål, 3 delvis och 1 ej uppfyllt mål.

Det är angeläget för Vård- och omsorgsförvaltningen att fortsatt se över och analysera andelen heltidsanställda och åtgärder som kan ha effekt här. Likaså fortsatt arbete med sjukfrånvaron, där förvaltningen har ett högre utfall än andra förvaltningar i kommunen.

Sammanfattande kommentar

Resonemang kring framgångsfaktorer, utmaningar och förutsättningar utifrån respektive inriktningsmål och dess måluppfyllelse.

Uppnådda inriktningsmål:

Heby kommun ska stärka barn och ungas möjlighet till måluppfyllelse i skolan:

Inflödet till barn- och familj har varit något lägre i år än föregående år. Å andra sidan stack föregående år ut med ett ovanligt högt inflöde. Skillnaden mellan åren vad gäller anmälningar om oro för unika personer är inte lika stor. Det är fortfarande närmare 800 barn och ungdomar i Heby kommun som aktualiseras utifrån

att någon är orolig för dem.

En tydlig framgångsfaktor här är den upparbetade samverkan som sker på olika sätt och nivåer. Såväl internt som mellan förvaltningar och externa parter. Samverkan som leder till en gemensam helhetsbild av individen och dess behov och ett gemensamt ansvar i frågan. I samverkan följer också utmaningar med att till fullo förstå såväl varandras olika perspektiv som kompetenser och mandat.

Omställningen till ny socialtjänstlag möjliggör också att ärenden kan hänvisas direkt till öppenvården utan ett biståndsbeslut, vilket bland annat leder till snabbare och mindre resurskrävande hjälp.

Heby kommun ska ge äldre möjligheter till ett värdigt liv:

I socialstyrelsens brukarundersökning ligger äldreomsorgen i Heby kommun mycket bra till i jämförelse med riket, vad gäller Brukarens helhetssyn på det stöd man erhåller. En viktig framgångsfaktor är att fortsätta stärka trivseln och gemenskapen på arbetsplatserna. Detta i kombination med värdegrundsarbete och kompetenspåfyllnad ger ringar på vattnet vad gäller yrkesstolthet- och utövande som i förlängningen också främjar det goda bemötandet till omsorgstagarna.

Ett aktivt arbete med att prova och utvärdera förändrade arbetstidsmodeller med påverkan på arbetsmiljön och kvaliteten i omsorgsarbetet, är spännande och nödvändiga möjligheter för att framgent fortsätta ha framgång i det här målet.

De kända utmaningarna som följer med demografins utveckling, behov av mer komplexa insatser samt omställningar till olika lagkrav kommer inte vara möjliga att möta med dagens resurser.

Inriktningsmål som delvis har uppnåtts:

Heby kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare där verksamheten har rätt kompetens:

Det goda och strukturerade arbetsmiljöarbete som pågår med goda resultat i medarbetarenkät, personalomsättning och till viss del sjukfrånvaron är framgångsfaktorer som nämnden planerar att fortsätta med.

Utmaningarna framåt är att ha tillräckliga resurser för att kunna kompetensutveckla befintlig personal i ett led att matcha framtidens utmaningar. Exempelvis Stjärnmärkt, Yrkesresan, Signs of Safety för att nämna några.

Och för att lyckas med ett lägre antal medarbetare per chef behöver beslut fattas och resurser tillsättas.

Framtida innovation vad gäller alternativa arbetssätt och bemanningslösningar kommer att behövas, där vi i alla led vågar prova, utforska, införa men även i vissa fall, avsluta.

Heby kommun ska växa hållbart tillsammans med näringsliv och samhälle:

En volymökning inom försörjningsstöd har skett i förhållande till föregående år. Detta bedöms främst vara kopplat till tillfälliga uppehållstillstånd utifrån massflyktindirektiv, ärenden vid misstanke om människohandel som fått tillfälliga uppehållstillstånd samt ändringar i andra statliga ersättningsformer. Ingen volymökning i inflöde avseende unga.

Det är ett flertal omvärldsfaktorer som påverkar måluppfyllelsen negativt, ex. kö till anställning hos Samhall, tillfälliga uppehållstillstånd m.m.

Men det finns även en framtida möjlighet att få ner volymerna utifrån det förslag på en aktivitetskravs-reform som nu utreds nationellt och eventuellt träder i kraft under 2026. Under året har ett aktivt arbete med förberedelse skett inom enheten och i samverkan med vuxenutbildning, arbetsmarknadsenhet, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Uppsala och kommuner i länet. Även dialog med olika sociala företag har skett.

En positiv utmaning är att vara trygga med och orka hålla i de utvecklingsarbeten som pågår och som på sikt bör ha god effekt på det här inriktningsmålet. Exempelvis samverkansmodellen mellan IFO barn- och familj, vuxen och försörjningsstöd som syftar till att förebygga behov av försörjningsstöd vid avslut av placeringar samt den interna samverkan för personer med skadligt bruk och beroende och samtidigt behov av försörjningsstöd som pågår.

Enheten ligger bland de bästa i länet och i förhållande med jämförbara kommuner avseende individer som inte återvänder inom ett år till ekonomiskt bistånd. Även inom tillgänglighetsperspektivet håller Heby kommun korta väntetider som näst bäst i länet. Ett aktivt arbete med stöd till självförsörjning genom rätt stöd i rätt tid av rätt aktör fortgår.

Med avsaknad av en arbetsförmedling i kommunen är det önskvärt att den lokala arbetsmarknadsenheten i kommunen har ett vidare uppdrag än vad de har idag för att kunna hjälpa individerna som står långt ifrån arbetsmarknaden på fler sätt än vad som är möjligt idag.

Uppföljning av nämndens kontrollplan

Internkontroll 2025

Syftet med internkontrollen är att uppnå en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, en tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten och efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer mm.

I enlighet med 2025-års internkontrollplan har tre kontrollområden granskats;
 kontrollområde 1: läkemedelsdelegering för omsorgspersonal
 kontrollområde 2: kännedom och implementering av ViS-dokument
 kontrollområde 3: kännedom och följsamhet till kommunens riktlinjer.

Resultat och åtgärder för **kontrollområde 1** har redovisats i delårsrapport 2025.

Inom området regelverk har fokus legat på Vård i samverkan- dokumenten (ViS), **kontrollområde 2**, som är de styrande dokumenten för samverkan mellan Region Uppsala och länets kommuner inom hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO). Kontrollen har gjorts genom en enkät riktad till samtliga chefer och medarbetare och rörde frågor om kännedom och implementering av ViS-dokument. Av de svarande uppgav majoriteten att de känner till ViS-dokumentet, främst via interna informationskanaler, mötesforum, introduktion vid nyanställning och intranät. Endast ett fåtal rapporterade situationer där dokumentet inte följts, vilka främst förklarades av praktiska hinder, bristande kännedom eller komplexiteten i verksamhetens vardag. Sammanlagt visar resultaten att följsamheten till ViS-dokumentet är god, samtidigt som fortsatt fokus på tydlig och prioriterad kommunikation kan bidra till ökad förankring.

Inom området styrdokument har fokus legat på nämndens riktlinjer, **kontrollområde 3**, genomfördes även den här kontrollen i enkätform riktad till förvaltningens chefer. Samtliga svarande chefer känner till och använder de fastställda riktlinjerna, vilka styr verksamheternas arbete och säkerställer rättssäkerhet och likvärdighet. Analysen visar att chefer med längre erfarenhet oftare använder riktlinjerna aktivt, medan nyare chefer främst har kännedom om deras existens. Hög arbetsbelastning och ett stort antal styrdokument kan påverka implementering och tillgång till information.

Sammanfattningsvis visar internkontrollen att chefers och medarbetarnas kännedom om styrande dokument är hög och att följsamheten är god, samtidigt som kontinuerlig information, introduktion och uppföljning är viktiga för att säkerställa en långsiktig och hållbar efterlevnad.

Inga akuta åtgärder har behövt vidtas under perioden, då resultaten i internkontrollen överlag är positiva och följsamheten hög. För att ytterligare stärka kännedom och implementering föreslås följande åtgärder:

Kontrollområde 2 - ViS-dokument

Länka samverkanswebben på intranätet

Införa information om dokumentens placering i introduktionspaket

Avisera nya eller reviderade dokument vid chefsmöten

Kontrollområde 3 - Riktlinjer

Publicera riktlinjer på intranätet

Införa information om dokumentens placering i introduktionspaket

Avisera nya eller reviderade dokument vid chefsmöten

Framtidsbedömning

Vård och omsorgsförvaltningen står inför stora utmaningar utifrån förändringar i omvärlden. Inom vård och omsorgssektorn i Sverige 2025 och framåt står vi inför flera tydliga demografiska utmaningar, särskilt kopplade till en snabbt växande äldre befolkning. Samtidigt föds allt färre barn vilket gör att människor i arbetsför ålder kommer minska kraftigt under de kommande åren. Antalet personer som är 80 år eller äldre förväntas öka med 32 % fram till 2034 nationellt. I Heby förväntas ökningen bli 28 % vilket innebär ca 300 personer. Detta innebär ett kraftigt ökat behov av hemtjänst och platser i särskilda boenden. I Heby kommun finns god tillgänglighet fortsatt till vård och omsorgsboendena. Kön börjar öka i slutet av året och ett övervägande behöver göras om det är aktuellt att börja anställa personal och öppna den sista hemvisten F på Lövsta vård och omsorgsboende under andra halvåret 2026.

Fler äldre har komplexa vårdbehov, vilket ställer högre krav på kompetens och samordning. Med anledning av detta har det sedan några år tillbaka pågått en nationell omställning till "Effektiv och nära vård". Målet med omställningen av hälso- och sjukvården är att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan. Målet är också att patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferenser och att en effektivare användning av hälso- och sjukvårdens resurser ska uppnås. I Heby kommer det fortsättningsvis kräva stora resurser, där hälso- och sjukvårdsenheten får fler patienter inom hemsjukvården vilka också kräver en specialiserad sjukvård samtidigt som fler kommuninvånare vårdas palliativt hemma. Det ställer krav på större samverkan, kontroll på material, utbildning, delegering och uppföljningar. Detta gäller även för rehabilitering då fler hjälpmedel förskrivs, ska följas upp och lämnas tillbaka och fler patienter behöver fysioterapi.

Sammanfattningsvis syftar "Effektiv och nära vård" till att skapa en mer integrerad och personcentrerad vård som är anpassad efter patienternas behov och livssituation, vilket är avgörande för att förbättra hälsan och livskvaliteten för befolkningen.

Omställningen av socialtjänstlagen i Sverige 2025 innebär en omfattande reform med målet att skapa en mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst. Förebyggande arbete står i fokus. Socialtjänsten ska nå människor innan problem uppstår eller förvärras, vilket innebär att till exempel tidiga insatser kan ges utan behovsprövning. Stöd ska kunna ges snabbt och enkelt. Socialtjänsten ska vara lätt att nå och finnas där människor befinner sig – både fysiskt och digitalt. Socialtjänsten skall vara en kunskapsbaserad verksamhet och in- satser ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. Denna omställning innebär att det kommer finnas ett ökat krav på systematisk uppföljning inom alla verksamhetsområden. Sam- verkan med forsknings- och utvecklingsenheter och flexibla arbetssätt. Kommunerna kom- mer få större frihet att anpassa insatser efter lokala behov och förutsättningar, inom ramen för en målinriktad ramlag. Omställningen är i sig en kulturförändring för socialtjänstens sätt att arbeta samtidigt som det kommer fler nya lagar som utmanar intentionerna i omställningen, tex föreslås en ny tvångslagstiftning och nya krav på de som söker försörjningsstöd. Nya lagförslag kommer också i allt snabbare takt vilket gör att förutsättningarna för att ställa om verksamheten till de nya lagarna kommer att bli utmanande. En annan stor reform som förväntas komma 2027 är förändringar inom beroendevården. Ansvaret för all behandling för personer med skadligt bruk eller beroende kommer bli regionens ansvar. Det kommer ske en perspektiv förskjutning av kommunens ansvar. Kommunen ska ansvara för boende, sysselsättning och stöd till anhöriga. Denna reform kommer ha stor påverkan på individ och familjeomsorgen.

Vi lever också i en tid av oro i världen och nya hot som påverkar oss. Den globala tillväxten är svag, krig och handelsspänningar bidrar till geopolitisk oro och finansiell osäkerhet. Den desinformationskampanj som bedrivs mot socialtjänsten innebär en rad problem på flera olika nivåer. Den leder till en hotad demokrati, arbetsmiljöproblem som hot, hat och våld i vardagen samt problem med rekrytering.

Årsredovisning 2025

IT-nämnden

Tierps kommun | 815 80 TIERP | Telefon: 0293-21 80 00 | www.tierp.se

Innehåll

Nyckeltal Agenda 2030.....	3
Verksamheternas rapporter	4
Verksamhetens resultatrapport	4
Verksamheternas investeringsrapport.....	5

Nyckeltal Agenda 2030

Nationella nyckeltal och verksamhetens nyckeltal

Mål 9 – Hållbar infrastruktur och innovation

Under 2025 har tillgängligheten i kritiska IT-system varit hög och verksamheterna har inte drabbats av större oplanerade driftavbrott med långvarig påverkan. Planerade driftstopp har genomförts kontrollerat och kommunicerats i förväg. Detta bidrar till stabilitet i kommunernas digitala samhällsservice och minskar sårbarhet i vardagsdriften.

Arbetet med driftsäkerhet och kontinuitet sker löpande genom standardisering, konsolidering och förbättrad teknisk övervakning. Kontinuitetsarbetet bedrivs i samverkan med verksamheterna där IT-centrum säkrar den tekniska driftsäkerheten och verksamheterna utvecklar verksamhetsspecifika kontinuitetsplaner.

Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion

IT-centrum har en etablerad process för återtag av utrustning. Utrustning som tas ur drift hanteras systematiskt via partner (Inrego) för återbruk i första hand och återvinning i andra hand. Under året har principen teknisk livslängd tillämpats för klientutrustning, vilket innebär att utrustning används så länge det är tekniskt möjligt och säkerhetsmässigt lämpligt. Det bidrar till minskad resursförbrukning och bättre ekonomisk hushållning.

Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna

Genom samsourcing och konsolidering av servermiljöer har antalet fysiska servrar och mängden hårdvara minskat. Drift i modern serverhall har förbättrat energieffektiviteten och bidragit till lägre energiförbrukning samt mer effektivt resursutnyttjande.

Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen

Ingen IT-säkerhetsincident med allvarlig påverkan har rapporterats under 2025.

IT-centrum har under året fortsatt att stärka det systematiska arbetet inom riskhantering, incidenthantering, tekniska skyddsåtgärder och leverantörssäkerhet. Arbetet bedrivs kontinuerligt och riskbaserat för att minska sårbarhet och säkerställa robusta digitala samhällstjänster.

Detta bidrar till ökad motståndskraft och stärker tilliten till kommunernas digitala infrastruktur och service.

Verksamhetens egna nyckeltal – kvalitativ bedömning

IT-nämnden har under 2025 haft fokus på stabil leverans, säker drift och effektiv resursanvändning.

Systemtillgängligheten har varit hög och inga större oplanerade avbrott med långvarig påverkan har inträffat. Incidenthanteringen har fungerat stabilt och förbättringsarbete pågår kontinuerligt avseende prioritering, dokumentation och uppföljning.

Arbetet med informations- och cybersäkerhet har stärkts genom systematiskt riskarbete, tekniska skyddsåtgärder och förbättrad leverantörsuppföljning. Detta är en del av anpassningen till ökade nationella krav inom cybersäkerhetsområdet.

Standardisering, konsolidering och gemensamma lösningar har bidragit till ökad robusthet och bättre kostnadskontroll. Under kommande år avser nämnden att utveckla ett begränsat antal uppföljningsbara indikatorer för att ytterligare stärka styrning och transparens.

Verksamheternas rapporter

Verksamhetens resultatrapport

(tkr)	Årsutfall 2025	Årsbudget 2025	Årsavvikelse 2025	Årsprognos 2025	Prognosavvikelse	Årsutfall 2024
Taxor & avgifter						
Övriga intäkter	102 570	101 816	754	102 949	-379	91 176
Summa intäkter	102 570	101 816	754	102 949	-379	91 176
Personalkostnader	-41 832	-44 093	2 261	-42 094	262	-35 093
Material	-509	-714	205	-727	218	-699
Tjänster	-55 865	-51 432	-4 433	-55 804	-61	-51 494
Övriga kostnader	-229	-143	-86	-155	-74	-160
Avskrivningar och kapitalkostnader	-4 094	-5 359	1 265	-4 093	-1	-3 670
Summa kostnader	-102 529	-101 741	-788	-102 873	344	-91 116
Verksamhetens nettokostnader	41	75	-34	76	-35	60
Finansiella intäkter						
Finansiella kostnader	-41	-75	34	-76	35	-60
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0	0
Extraordinära poster						
Årets resultat	0	0	0	0	0	0

IT-nämnden redovisar ett resultat på 0 tkr för 2025. Det innebär att verksamheten har genomförts i enlighet med fastställd budget och med bibehållen ekonomisk balans under ett år präglad av strukturförändringar och ökade krav inom säkerhetsområdet.

Under året har arbetet med samsourcing och konsolidering av IT-miljöer fortsatt. Samtidigt har fokus legat på att stärka informations- och cybersäkerheten samt att skapa ökad standardisering och effektivitet i leveransen. Trots förändringstryck och ökade externa krav har leveransen till medlemskommunerna varit stabil.

Den samlade bedömningen är att IT-nämnden under 2025 har bedrivit verksamheten med god ekonomisk kontroll och samtidigt genomfört nödvändiga åtgärder för att stärka robusthet, säkerhet och långsiktig hållbarhet i kommunernas digitala infrastruktur.

Verksamheternas investeringsrapport

Enhet	Årsutfall 2025	Årsbudget 2025	Årsavvikelse 2025	Årsprognos 2025	Prognosavvikelse	Årsutfall 2024
IT-centrum	0	-6 000	6 000	0	0	-5 607
Summa verksamheten	0	-6 000	6 000	0	0	-5 607

Under året har planerade investeringar omprioriterats och i vissa delar senarelagts. Detta har inneburit att investeringsutfallet blivit lägre än budget.

Omplaneringen har skett med hänsyn till genomförda strukturförändringar och behovet av att säkerställa rätt prioritering och genomförandekapacitet. Bedömningen är att detta inte har påverkat den operativa leveransförmågan under året.

Investeringsplaneringen kommer att följas upp i kommande budgetarbete för att säkerställa långsiktig teknisk hållbarhet och kapacitet.

Analys och kommentar till utfall januari-december 2025

Verksamhet och ekonomi – sammanfattning

Årets intäkter och kostnader har utvecklats i balans inom fastställd budgetram.. Personalkostnaderna har varit lägre än budgeterat, medan kostnader för köpta tjänster varit högre. Avvikelsen inom tjänster är främst kopplad till externa insatser i samband med genomförda förändringar och infrastrukturella åtgärder.

Avskrivningar och kapitalkostnader har varit lägre än budget, vilket hänger samman med att vissa investeringar har omplanerats eller senarelagts.

Sammantaget har avvikelser inom olika kostnadsslag hanterats inom nämndens totala ekonomiska ram. Året visar att verksamheten haft förmåga att anpassa resursanvändningen utifrån förändrade behov utan att överskrida budget.

Jämfört med föregående år har både intäkter och kostnader ökat, vilket speglar ett högre aktivitets- och förändringstryck under 2025.

Utfall hela 2025 jämfört med prognosen i delårsrapporten

Årsutfallet för 2025 ligger i allt väsentligt i linje med den prognos som lämnades i delårsrapporten. Mindre avvikelser mellan prognos och utfall förekommer inom enskilda kostnadsslag, men dessa har sammantaget inte påverkat det totala resultatet.

Intäkterna har utvecklats något annorlunda än prognostiserat, samtidigt som vissa kostnader blivit lägre än beräknat och andra något högre. Avvikelserna är dock begränsade i förhållande

till verksamhetens totala omsättning och bedöms vara normala variationer i en verksamhet med löpande drift och förändringsarbete.

Utfallet ligger i linje med den prognos som lämnades i delårsrapporten, vilket visar att nämnden haft god ekonomisk uppföljning och kontroll under året, trots pågående strukturförändringar och ett föränderligt omvärldsläge.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Året har präglats av:

Konsolidering och modernisering av infrastruktur

Förstärkt arbete med informations- och cybersäkerhet

Ökat behov av standardisering och gemensamma lösningar

Kostnadsstrukturen visar en ökad andel köpta tjänster i samband med förändringsarbete, samtidigt som personalkostnader varit lägre än planerat. Detta speglar ett medvetet resursutnyttjande under ett år med genomförandefokus.

Den ekonomiska ställningen bedöms som stabil. Nämnden har bedrivit verksamheten inom tilldelade ramar och har inte uppvisat underskott.

Förväntad utveckling

IT-verksamheten påverkas fortsatt av ökade krav inom cybersäkerhet, robusthet och regelefterlevnad. Samtidigt kvarstår behovet av effektivisering och standardisering för att möta kommunsektorns ekonomiska förutsättningar.

En extern faktor som förväntas påverka kommande år är prisutvecklingen på hårdvara. Den globala efterfrågan på avancerade komponenter har ökat kraftigt, bland annat till följd av den snabba utvecklingen inom artificiell intelligens. Detta har tagit en större andel av den globala produktionskapaciteten i anspråk och bidragit till högre komponentpriser och längre leveranstider för vissa typer av IT-utrustning.

För IT-nämnden innebär detta ett behov av fortsatt aktiv livscykelhantering, teknisk standardisering och noggrann investeringsplanering för att hantera kostnadsutvecklingen på ett ansvarsfullt sätt.

Kommande år kommer fokus att ligga på:

Vidareutveckling av det systematiska säkerhetsarbetet

Förbättrad uppföljning och mätbarhet av leverans och kvalitet

Fortsatt konsolidering och modernisering av teknisk infrastruktur

Långsiktig kompetensförsörjning

Anpassad investerings- och upphandlingsstrategi med hänsyn till den globala komponentmarknaden

Målet är att säkerställa en robust, säker och kostnadseffektiv IT-leverans som stödjer medlemskommunernas kärnverksamheter även i ett mer osäkert omvärldsläge.

§ 7

Diarienummer: ITN/2025:3

Årsredovisning IT-nämnden 2025**Beslut**

IT-nämnden beslutar

att godkänna årsredovisningen för IT-nämnden år 2025, samt
att överlämna den till respektive samverkande kommun.

Sammanfattning av ärendet

IT-nämnden redovisar ett resultat för 2025 om 0 tkr.

Beslutsmotivering

IT-nämnden har bedrivit verksamheten inom beslutad budgetram 2025.

Barnrättskonsekvenser

Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter fastslår att barnkonventionen gäller som svensk lag. Enligt artikel 3.1 ska barnets bästa beaktas i alla åtgärder inom offentlig verksamhet som rör barn.

Utifrån ovanstående har en bedömning gjorts om beslutet påverkar barn och unga. Ärendet avser IT-nämndens årsredovisning för år 2025 och beslutet medför inte några barnrättskonsekvenser.

Mål och uppdrag

Tierps kommun har i nu gällande budget beslutat om ett antal mål, delmål och särskilda uppdrag. Detta beslut bidrar till arbetet med följande delmål och särskilda uppdrag:

- 16.2 Kommunens verksamheter ska vara effektiva, transparanta och rättssäkra

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Årsredovisning IT-nämnden 2025

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen Tierps kommun
- Östhammars kommun
- Älvkarleby kommun
- Heby kommun
- Knivsta kommun

Kfn § 81

Dnr KFN/2026:8

041

Årsredovisning 2025

Kultur- och fritidsnämndens beslut

- Kultur- och fritidsnämndens årsredovisning 2025 godkänns.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden redovisar totalt en negativ avvikelse mot budget på 1,0 mnkr för helåret 2025. Högre kostnader kopplat till ändringar i ledningsorganisationen samt för personal inom kulturskola och bibliotek utgör merparten av underskottet 2025. Fritidsverksamheten och föreningsverksamheten redovisar överskott för året.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2 mars 2026
Årsredovisning 2025, kultur- och fritidsnämnden

Delges

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktiges revisorer
Ekonomichef
Kultur och fritidschef
Förvaltningschef SBF

Heby kommun – en växande landsbygdskommun med
närhet, trygghet och livskvalitet

Årsredovisning Helår 2025

Kultur- och fritidsnämnden

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse.....4

Kultur- och fritidsnämnden4

Sammanfattning av periodens viktigaste händelser4

Privata utförare av kärnverksamhet5

Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde6

Kommentar till periodens resultat6

Investeringar7

Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten8

Nämndens prioriterade inriktningsmål8

Sammanfattande kommentar10

Uppföljning av nämndens kontrollplan11

Framtidsbedömning12

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse

Kultur- och fritidsnämnden

Sammanfattning av periodens viktigaste händelser

Under 2025 tillträdde både en ny kultur- och fritidschef och en ny biträdande kultur- och fritidschef.

Verksamhetsförändringar genomfördes för ett nå en effektivare organisation där bland annat ett ökat samarbete mellan Heby arena och Östervåla sporthall implementerades. Beslut om att finansiering av ungdomscoachverksamheten ska ligga under kultur- och fritidsnämnden fattades under året.

Fritidsverksamhet

Fritidsgårdar

Under 2025 figurerade en del droger och alkohol men också psykisk ohälsa samt försök till gängbildning bland de unga i kommunen. Fritidsgårdsverksamheten samverkar med andra aktörer för att motverka detta och kunna erbjuda unga alternativ. Överlag blev läget lugnare under andra hälften av året. Antalet besökare på fritidsgårdarna under helgerna ökade jämfört med 2024.

Verksamheten ser ett behov av bredare aktiviteter och var med och anordnade en gratis filmvisning som riktade sig främst mot de mindre barnen och deras vårdnadshavare/familj under våren. Man anordnade generationsöverskridande aktiviteter på en fritidsgård där ordinarie besökare och pensionärer träffas. Under sommaren kunde barn och unga anmäla sig till keramikläger och "sommarlovskul" och under karnevalhelgen hade verksamheten ett väldigt bra samarbete med socialtjänst, nattvandrare och ungdomscoacher. Fritidsgårdarna har verkat för att få in yngre i verksamheten under året.

Arbetet med att starta en ny fritidsgårdsverksamhet i Östervåla påbörjades.

Sporthallar och anläggningar (exklusive Heby arena)

Mycket arbete lades på systemet Rbok för att bland annat administrera kommunens nattvandringar och möjliggöra digitala biljettköp till kulturskolans föreställningar. Systemet är under ständig utveckling och systemansvarig höll ihop arbetet för att exempelvis förenkla hallbokningar och föreningsstödsansökningsprocessen.

Tillsammans med flera andra verksamheter i kommunen anordnades föräldracaféer under vårterminen och vaktmästarna gjorde iordning ett rekvisitaförråd till Kulturskolan. En ny toalett installerades vid sjön Myran och omklädningsrummet vid Färnösandsbadet målades om. Grillplatsen vid Heby arenas rink rustades upp med ny grill och sittbänkar. Tegellvallens omklädningsrum slutbesiktades under våren och har kunnat användas av föreningar under större delen av 2025. Förarbete inför uppstart av ungdomsgården på Östervåla sporthall påbörjades under hösten. Samarbete mellan landsbygdstrateg, kommunekolog och sporthallarna utvecklades under andra hälften av 2025 rörande skötseln av Östa och Upplandsleden

Heby arena

Simskolan startade senare på våren än normalt då man inte haft full bemanning. Undervisningen hamnade då mer under lågsäsongen när personalen har mer tid på grund av färre hallbokningar och färre besökare. Då detta fungerade väldigt bra kommer verksamheten fortsatt att utvärdera när man kan senarelägga vissa aktiviteter för att fördela resurser och energi på ett mer effektivt sätt. Under sommaren anordnades simskola och under tiden Heby arena var stängt genomfördes sommarstädning där exempelvis den stora bassängen tömdes för underhåll och kalkbekämpning genomförs på alla ytor i simhallen.

Under hösten utökades öppetiderna på gymmet för personer med egen tagg. Detta har fungerat bra och varit mycket uppskattat av besökarna. Vid höstlovet förvandlades sporthallen till "spökhallen". Arrangemanget var välbesökt och både besökare och personal hade mycket roligt. Heby arena bjöd in till adventsmys och senior power firade tioårsjubileum under året. Verksamheten arbetade med hot och våld och brandutbildning påbörjades.

Kulturverksamhet

Biblioteket

En nyhet för året var överraskningspåsar med böcker som kommunens barn kunde beställa över sommarlovet vilket blev en stor succé. Hos barnen var även bokklubbarna i Heby och Östervåla populära och aktiviteter för barn anordnades på alla lov och alla bibliotek. Under sommarlovet genomfördes även ett rollspelsläger för ungdomar på Östervåla bibliotek. Andra aktiviteter för ungdomar testades också under året. För vuxna anordnades sex föreläsningar i samarbete med folkuniversitetet och fyra författarbesök i samarbete med regionen. Flera mindre aktiviteter som IT-handledning och bokcirkel anordnades också.

Biblioteksverksamheten gick över till en ny app för e-böcker/e-ljudböcker och lösningen för utlåning av publika datorer byttes ut till ett system som är både billigare och mer användarvänligt.

Verksamhetsledaren gick en utbildning i hur man skriver beredskapsplaner för bibliotek och arbetet med detta påbörjades, men är beroende av beslut och planering i kommunen i övrigt för att kunna gå vidare.

Kulturskolan

Kulturskolan har bjudit in till flera olika typer av föreställningar under perioden. Konserter har hållits både i egen regi och i samverkan med ett par kyrkor. En konsert hölls till förmån för Musikhjälpen med temat "Alla barn har rätt att gå i skolan". Kulturskoleelever framträdde under Ingbofestivalen samt på vård- och omsorgsboendet Kvarnängen. Skolklasser bjöds in till konserter vid ett flertal tillfällen. Tre musikaler sattes upp under året, en musikaltappning av *En Midsommarnatts dröm*, *Rosaline* och en nyskriven musikal som var skapad tillsammans med eleverna i Ung Teater Östervåla och framfördes av dem tillsammans med en dansgrupp, musikalkören och musikalgruppen i Östervåla. Musik i Uppland anordnade en så kallad Open stage i Heby under våren. Där bjöds, förutom flera olika band, elever från kulturskolan, in för att både få uppträda och se andra spela.

Efter samråd med rektor har kulturskolan börjat ha undervisning under skoltid (raster) i Tärnsjö. Detta görs för att kunna erbjuda så många som möjligt speltid. För att göra reklam för verksamheten besökte kulturskolepedagoger årskurs 2-6 i hela kommunen och i början på höstterminen besöktes även högstadielklasserna i Östervåla. Kulturskolan närvarade vid en familjedag i Östervåla samt vid Tärnsjödagen för att informera om sin verksamhet. Flera pedagoger deltog vid utbildningar, bland annat med fokus på undervisning för elever med intellektuell funktionsnedsättning och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Föreningsverksamhet

Föreningsliv

En översyn av riktlinjerna för föreningsstöd pågick under 2025 och arbetet kommer att fortgå även under 2026. Datum för ansökan om föreningsstöd har förlängts och en avgift har implementerats för sent inkomna ansökningar. Föreningsregistret uppdaterades i början på året och föreningsinformationen på kommunen hemsida justerades utifrån detta. E-tjänsten för ansökan om föreningsstöd uppdaterades inför ansökningsperioden för 2026 och överlag upplever man att föreningarna hanterar systemet bra. En föreningsträff hölls under hösten och en enkät för att bland annat undersöka vilket stöd föreningarna vill se från kommunen skickades ut. Ett föreningsbesök gjordes tillsammans med kommundirektör och kommunstyrelsens ordförande.

Privata utförare av kärnverksamhet

Kultur- och fritidsnämnden köper inte in privat utförare av kärnverksamhet för belopp som kräver separat redovisning.

Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde

Verksamheter	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Bokslut 2024
Politisk verksamhet	-0,3	-0,3	0,0	-0,3
Fritidsverksamhet	-17,2	-18,2	0,9	-17,2
Kulturverksamhet	-16,3	-14,2	-2,1	-14,7
Föreningsverksamhet	-3,7	-3,8	0,1	-3,7
Summa netto	-37,5	-36,5	-1,0	-35,9

Kommentar till periodens resultat

Kultur- och fritidsnämnden redovisar totalt en negativ avvikelse mot budget på 1,0 mnkr för helåret 2025.

Politisk verksamhet följer budget för 2025.

Fritidsverksamheten redovisar ett överskott mot budget på 0,9 mnkr för året. Överskottet kommer av försäkringspengar för byggnation av omklädningsrum på Tegelvallen där en större del av byggkostnaden kunnat tas som investering än man initialt uppskattat. Delar av överskottet kommer av ej nyttjade medel för el då Heby kommun prognostiserat för högre elkostnader än utfallit 2025. Därtill överskred intäkter för hallhyror budget 2025. Fritidsverksamheten redovisar även överskott för personalkostnader där både anläggningar och sporthallar samt fritidsgårdsverksamheten inte nyttjade hela budgeten för året. Fritidsgårdsverksamheten avvaktade medvetet med rekryteringen av en tjänst i väntan på öppnandet av den nya fritidsgården i Östervåla.

Samtidigt redovisas underskott för köp av huvudverksamhet i form av reparationer och underhåll av lokaler/reningsverk. Då omklädningsrummet på Tegelvallen färdigställdes under våren 2025 och kostade mer än man prognostiserat, hade verksamheten även högre avskrivningskostnader än man budgeterat. Därtill redovisade fritidsverksamheten underskott mot budget för inköp av förbrukningsmaterial/inventarier, livsmedel samt för försäljning av kort med mera 2025.

Kulturverksamheten gör sammantaget ett underskott mot budget på 2,1 mnkr. Högre kostnader kopplat till ändringar i ledningsorganisationen samt för personal inom kulturskola och bibliotek utgör merparten av underskottet 2025. Underskottet under kulturskola och bibliotek kan delvis förklaras utifrån att en förväntad pensionsavgång flyttats fram samt att man tidigare har haft fler riktade statsbidrag som finansierat delar av verksamheten. Ansvariga för verksamheterna arbetade för en kostnadseffektiv schemaläggning för att minimera behovet av vikarier, efter en föräldraledighet och deltidspensionering, för att minska underskottet men kunde bara till viss del kompensera för avvikelsen.

Hyreskostnader för kulturskolan överskred budget med 0,2 mnkr för året då undervisningen behövts flyttas till nya lokaler i Tärnsjö och en del av verksamheten i Östervåla flyttade till Fokus vilket inte var planerat när budget lades. Hyreskostnader om 0,1 mnkr för kulturskolan 2024 bokfördes också på 2025 vilket bidrog till underskottet.

Föreningsverksamhet avslutade 2025 med ett överskott mot budget på 0,1 mnkr. Överskottet kommer av att man valt att inte fördela alla medel vid utbetalning av föreningsstödet för att ha möjlighet att vid behov kunna betala ut bidrag senare under året.

För 2025 matchades inte hyreshöjningen för kultur- och fritidsnämndens lokaler med motsvarande ökning av ramfördelning. Detta betyder att nämnden hade ett mindre budgetutrymme än föregående år för att bedriva ordinarie verksamhet och medförde att alla verksamheters budget var ansträngda.

Investeringar

Avslutade investeringar

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar		
	Ack utfall	Besluta d totalut gift	Avvikel se	Bokslu t 2025	Budget 2025	Avvikel se 2025
Avslutade projekt						
Omklädningsrum Tegelvallen	-1,8	-1,0	-0,8	-1,8	-1,0	-0,8
Summa avslutade projekt	-1,8	-1,0	-0,8	-1,8	-1,0	-0,8

Pågående investeringar

Pågående projekt	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar			
	Beräkn ad totalut gift	Total budget	Avvikel se	Bokslu t 2025	Budge t 2025	Avvikel se 2025	Överförs till 2026
Idrottsplatser	0,0	-0,3	0,3	0,0	-0,3	0,3	0,0
Upprustning idrottshallar	0,0	-0,1	0,1	0,0	-0,1	0,1	0,0
Teknisk utrustning	0,0	-0,4	0,4	0,0	-0,4	0,4	0,0
Bryggor badplatser	0,0	-0,2	0,2	0,0	-0,2	0,2	0,0
Summa pågående investeringsprojekt	0,0	-1,0	1,0	0,0	-1,0	1,0	0,0
Summa investeringar:	-1,8	-2,0	0,2	-1,8	-2,0	0,2	0,0

Kommentarer till investeringar

Kultur- och fritidsnämnden hade en investeringsbudget på 2 mnkr för 2025.

Återuppbyggnad av omklädningsrummet vid Tegelvallen färdigställdes under året. Beslutad investeringsbudget för omklädningsrummet var på 1,0 mnkr men kostnaderna landade på 1,8 mnkr när omklädningsrummet var färdigbyggt.

Omfördelning inom budget har gjorts då omklädningsrummen på Tegelvallen kostade mer än budgeterat. För att hålla investeringsbudget sköts andra planerade investeringar fram till kommande år.

Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten

Förvaltningen arbetar med att genomföra ökat samarbete inom kultur- och fritidsenhetens verksamhetsområden för långsiktig anpassning till kostnadseffektiva lösningar. Sammanslagningen av Heby arena och Östervåla sporthall kommer exempelvis att medföra minskad kostnad för jourberedskap. Översyn av scheman pågår ständigt för att hitta nya lösningar och arbetssätt och biblioteket har bland annat i samband med en föräldraledighet och en deltidspensionering kunnat minska tjänstgöringsgraden inom verksamheten. En översyn av ledningsorganisation pågår där man arbetar för tydligare styrning och förenklad uppföljning som ett led i att skapa en långsiktigt kostnadseffektiv verksamhet.

Möjlighet att söka fler statsmedel ses över och dialog med barn- och utbildningsförvaltningen rörande ersättning för utökning av skolbiblioteksverksamheten förs.

Nämndens prioriterade inriktningsmål

Prioriterade inriktningsmål

Aktivitet utan direkt koppling till Inriktningsmål

Heby kommun ska verka för en god folkhälsa

Kultur- och fritidsnämnden har från och med 2024 inga egna politiska mål i det övergripande mål- och budgetarbetet utan bidrar till kommunens gemensamma målarbete genom att prioritera bland Kommunfullmäktiges inriktningsmål och utifrån det ta fram aktiviteter. Nedan följer en schematisk uppställning av vad kultur- och fritidsenheten har arbetat med under 2025 för att bidra till kommunens arbete med inriktningsmålet Heby kommun ska verka för en god folkhälsa. Fokus ligger på nya aktiviteter vilket gör att exempelvis olika träningstillfällen för grupper eller annan verksamhet som rullar på inte lyfts särskilt. Nedan redovisas också utfall på mått, tillhörande målet, direkt kopplade till nämndens verksamhet. Andra verksamheter inom kommunen har arbetat med samma mål men från andra infallsvinklar. Målanalys och fördjupade måttkommentarer görs på kommunövergripande nivå.

Mått	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024	Målvärde 2025	Utfall 2025	Målvärde 2027
Besök vid kommunala bibliotek, antal/inv.	2,1	2,1	2,5	Öka	2,3	Öka
Aktivitetstillfällen barn och unga vid kommunala bibliotek, antal/1000 inv. 0-18 år	22,3	83,2	73,6	Öka	71,9	Öka
Belägningsgrad på uthyrningsbara anläggningar	IU	8,40 %	23,5 %	Öka	29,7 %	Öka
Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv.	0,6 h/inv.	0,6 h/inv (lägsta 25 %)	0,3	Öka	0,3 (2024)	Öka till 1 h/inv.
Elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, andel (%)	7,5 % (lägsta 25 %)	11 %	11,2 %	11 %	11 %	11 %

Ansvariga för kultur- och fritidsverksamheten i kommunen gjorde en översyn av hur man kan arbeta för att lyfta det nya fritidskortets möjligheter och detta kunde användas som betalning under höstterminen. Fritidskortet är regeringens stora reform för att främja barns och ungas aktiva deltagande i idrott, kultur,

friluftsliv och föreningsliv i gemenskap med andra. Verksamheterna under kultur- och fritidsnämnden förbereder sig också inför den nya socialtjänstlagen och hur man kan vara en del av en samverkansmodell tillsammans med skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF-metoden) där man tillsammans arbetar brottsförebyggande och för trygghet.

Mått: Besök vid kommunala bibliotek, antal/inv.

Biblioteken arbetar brett för att nå ut till så många kommunmedborgare som möjligt och anordnade bland annat författarbesök, föreläsning, utställningar och bokcirkel under 2025. Dessa aktiviteter är både ett tillfälle för socialisering och rekreation för besökarna. Vid en sammanställning av samtliga evenemang, där man inkluderar individuella bokcirkelträffar med mera, så har antalet ökat jämfört 2024. Totalt har 289 evenemang, utöver ordinarie verksamhet, anordnats. Merparten av dessa riktades mot barn och unga.

De publika datorerna möjliggör delaktighet i samhället för marginaliserade grupper utifrån både demokrati och informationshämtning men underlättar även för personer som till exempel behöver kunna ta ut kontoutdrag för att lämna in till vård- och omsorgsförvaltningen. Under 2025 erbjöds IT-handledning för vuxna också.

Under året gjordes 34 020 utlån av fysiska medier och 14 777 omlån. Detta var en ökning med ca 3% från året innan. Biblioteken hade 2395 aktiva låntagare under året och många besökare väljer också att inte låna böcker utan använder biblioteksbesöket till annat. Bibliotekens olika aktiviteter är ett sätt för verksamheten att skapa intresse hos människor som inte lånar någon form av media eller att få låntagare att vistas längre i lokalerna och då ges tillfälle till möten och samtal. Bilden av traditionell biblioteksverksamhet är bara en del av bibliotekens utbud idag och varför människor besöker våra bibliotek. Bibliotek gör kultur och information tillgänglig för alla och det kan bidra till både psykisk och fysisk hälsa. Biblioteken fyller även en viktig funktion som en trygg mötesplats där människor från olika bakgrunder kan träffas.

Totalt rapporterade kommunens folkbibliotek in 32 930 besökare 2025 vilket är en minskning med cirka nio procent från 2024. Antalet besökare 2025 var dock fortfarande högre än 2023 då antalet besökare ökade med nästan 20 % under 2024. Målvärde för året kunde inte nås då 2,3 besök vid kommunala bibliotek per invånare rapporterades 2025 jämfört med 2,5 2024.

Mått: Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år

Aktiviteter för barn har anordnats på alla tre biblioteken under samtliga lov och under sommarlovet kunde ungdomar delta i ett rollspelsläger på Östervåla bibliotek. Flera olika typer av aktiviteter för barn och unga testades dessutom under året. Antalet deltagare på en bokklubb för barn ökade och ibland har det varit 20 barn på plats, vilket är ovanligt till och med på stora bibliotek. På grund av det höga intresset utökades antalet tillfällen för bokklubben till hösten och en motsvarande bokklubb startades på ett annat av biblioteken i kommunen.

Under 2025 fanns det inte längre projektpengar från stärkta bibliotek för att skapa aktiviteter riktade till ungdomar. Man valde dock att låta en bibliotekarie arbeta mot ungdomar på 20 % men det var känt att antalet aktiviteter skulle sjunka då man tidigare haft en heltidsanställd som arbetat med detta. 217 aktivitetstillfällen riktade mot barn och unga anordnades under 2025. Detta är en minskning med sex aktiviteter jämfört med 2024. Antalet aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek per 1000 invånare (0-18 år) minskade därmed från 73.6 till 71.9 mellan 2024 och 2025 vilket medför att målvärdet för året inte nåtts.

Mått: Beläggningsgrad för uthyrningsbara lokaler

Sedan 2023 har kommunen använt sig av ett digitalt bokningssystem för hallbokningar. Systemet är under ständig utveckling för att förbättra användarvänligheten för de som ska boka hallarna. Systemet har överlag varit uppskattat och ansvariga har gjort bedömningen att de som bokar tider upplever att bokningsprocessen har förenklats.

Inför hösten 2025 genomfördes en organisationsförändring inom kultur- och fritid där systemansvarig gavs ett större administrativt uppdrag och kommer därmed bland annat att ha mer tid att lägga på systemförvaltningen. Den som har den tjänsten kommer även att arbeta med att stärka marknadsföringen av kommunens hallar för att synliggöra möjligheten för föreningar, företag och allmänhet att boka tider.

Beläggningsgraden för uthyrningsbara lokaler under kultur- och fritidsnämnden var 29,7 % för helåret 2025. Detta är en ökning med 8,39 procentenheter jämfört med 2024. Sommaren drar ner beläggningsgraden men att andelen bokade lokaler gick från 22 % per sista augusti till 29,7 % är glädjande och speglar också det arbete som gjorts inom området. Överlag är lokalerna mer uthyrda måndag-torsdag än fredag/helg.

Mått: Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv.

Inför 2025 beslutade kommunfullmäktige att återinföra bidrag till studieförbund verksamma i Heby kommun. I mars antog kultur- och fritidsnämnden en riktlinje för bidrag till studieförbunden. Riktlinjen följer statens syften med folkbildningen och är avstämd med Uppsala länsbildningsförbund. Bidrag till

studieförbunden har betalats ut i samband med föreningsstöd under året.

Då måttutfall för 2025 avser studietimmar 2024 kommer inte kommunens bidrag till studieförbunden ge effekt på deras arbete förrän vid uppföljningen 2026. Studieförbundens deltagartimmar per antal invånare minskade från 0,6 2023 till 0,3 2024. Kommunen har som läget är idag inget aktivt samarbete med studieförbunden och liten insyn i deras verksamhet men förhoppningsvis sker en positiv förflyttning till nästa års uppföljning. Då studieförbundens statsbidrag minskar och verksamheterna överlag får skära ner sin verksamhet är det dock generellt osäkert hur deltagartimmar kommer att påverkas och var studieförbunden kommer att lägga fokus framöver.

Mått: Elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, andel (%)

Kulturskolan arrangerat flera olika typer av föreställningar och konserter under perioden. Elever har framträtt vid musikgudstjänster, på ett vård- och omsorgsboende samt vid Ingbofestivalen. Skolklasser har också bjudits in på konserter vid flera tillfällen. Två musikaler har satts upp varav en var skapad tillsammans med eleverna i Ung teater i Östervåla och framfördes av dem tillsammans med dansgrupp, musikalkören och musikalgruppen.

Verksamheten har i samråd med en rektor kunnat erbjuda speltillfällen under skoltid på raster och därigenom kunnat erbjuda några fler elever speltid. Kulturskolan har även jobbat med att marknadsföra verksamheten både genom att besöka skolklasser och närvara vid en familjedag i Östervåla samt Tärnsjödagen. Att synliggöra vad kulturskolan erbjuder kan locka fler personer att ansöka om en plats.

I kulturskolan ges eleverna tillfälle att stå i centrum under konserter och får testa på andra former av inlärning än den i skolan. Kulturskolan är också en viktig mötesplats för barn och unga från olika delar av samhället, och den bidrar till att ge kommunens unga en meningsfull fritid.

Andelen elever i kulturskolan minskade marginellt mellan 2024 och 2025 och gick från 11,2 % till 11 %. Då kulturskolans platser var fulla både 2024 och 2025 samtidigt som bemanningen varit oförändrad förväntades ingen större förändring i utfallet och den lilla förändring som redovisas kommer av att gruppen 6-19-åringar var större 2025 än 2024. Kulturskolan hade köer under året och intresset för verksamheten var fortsatt högt.

Kulturskolan har börjat titta på hur man skulle kunna utveckla ensemblespelsverksamheten för att på så sätt kunna erbjuda fler platser utan att öka antalet pedagoger. En sådan omställning ställer nya krav på verksamheten och är något som behöver utredas innan det kan införas.

Arbete kopplat till målet som inte direkt knyter an mot tillhörande mått

Ett stort arbete pågår inom nämndens verksamhetsområden för att få in rutiner och arbetssätt efter den omstrukturerad verksamheten som gjordes 2024 där fem verksamhetsledare inrättades. Detta arbete lägger grunden för en mer effektiv och tydlig organisation där arbetet med prioriterade områden kan ges ett större utrymme.

Under 2025 kunde alla som har en egen tagg börja gymma utanför ordinarie öppettider på Heby arena. I och med detta har människor större möjligheter att anpassa sin träning efter det egna livspusslet. Lovaktiviteter anordnades och senior power firade 10-års jubileum.

En grillplats rustades upp, en badplats fick nya toalett och en fick omklädningsrummet ommålat. Samarbete rörande skötseln av Östa och Upplandsleden utvecklades under året.

Verksamheten förde dialoger med det lokala föreningslivet i syfte att identifiera samverkansmöjligheter och behov.

Fritidsgårdarna verkar för att ge unga i kommunen en trygg plats att vara på. Man observerade att förekommer droger, alkohol och psykisk ohälsa samt försök tillgängsbildning bland ungdomarna under första halvåret 2025 men det lugnade ner sig under hösten. Verksamhetens arbete syftar till att nå ut till de unga och erbjuda alternativ. Under 2025 närvarade fritidsgårdspersonal och ungdomscoacher också vid bland annat skolavslutningskvällen i Östervåla och Karnevalsdagen i Heby och flera olika sommarlovsaktiviteter erbjöds.

Ungdomscoacherna prioriterade samverkan med föreningar i norra kommundelen under året.

Sammanfattande kommentar

Tabellen nedan visar en övergripande bild av Heby kommuns måluppfyllelse 2025. Samtliga inriktningsmål radas upp och under kolumnen för måluppfyllelse framgår om målet uppfyllts, delvis uppfyllts eller inte uppfyllts 2025. Målanalys och fördjupade måttkommentarer görs på kommunövergripande nivå.

Inriktningsmål	Antal mätt	Ej uppfyllda målvärden	Delvis uppfyllda målvärden	Uppfyllda målvärden	Måluppfyllelse
VÄXA HÅLLBART TILLSAMMANS MED NÄRINGS- OCH CIVILSAMHÄLLE	12	3	3	6	Delvis
VÄRNA KLIMATET OCH VATTNET	8	2	1	5	Delvis
STÄRKA BARN OCH UNGDOMARS MÖJLIGHET TILL MÅLUPPFYLLELSE I SKOLAN	11	1	1	9	Ja
GE ÄLDRE MÖJLIGHETER TILL ETT VÄRDIGT LIV	5			5	Ja
VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE DÄR VERKSAMHETEN HAR RÄTT KOMPETENS	7	1	1	5	Ja
VARA EN TRYGG OCH SÄKER KOMMUN	9	1		8	Ja
VERKA FÖR EN GOD FOLKHÄLSA	10	6		4	Nej
SAMMANFATTNING	62	14	11	37	

Uppföljning av nämndens kontrollplan

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2024 att genomföra en kontroll av diarieföring och hantering av allmänna handlingar inklusive delegationsbeslut, inom nämndens ansvarsområde under 2025. Nämnden godkände den interna kontrollen i december 2025.

Internkontrollen byggde på svar på två enkäter, en riktad till samtliga medarbetare och en som bara personer med delegation från nämnd besvarat.

En klar majoritet av personalen uppgav att man regelbundet hanterar allmänna handlingar. Internkontrollen visar att många inte vet hur man diarieför handlingar eller var man kan vända sig för att få hjälp med detta. Det finns en hög medvetenhet om att digitala dokument och e-post kan vara allmänna handlingar och medarbetarna uppgav att man har bra koll på vad som omfattas av sekretess. Enkätutfallet markerar att många inte vet var man ska vända sig för stöd eller vägledning rörande hantering av allmänna handlingar vilket tyder på att organisationen behöver tydligare strukturer och kommunikation kring stödresurser. Även om de flesta uppgav att de följer reglerna helt eller delvis, är tryggheten i hanteringen av handlingarna begränsad. Detta visar på behov av utbildning och tydligare rutiner. Informationshanteringsplaner kan vara ett stöd för verksamheterna då det där bland annat framgår hur olika typer av allmänna handlingar ska hanteras. Det är viktigt att poängtera att alla anställda på kultur- och fritidsenheten har olika behov av kunskap inom området beroende på var man arbetar och vilket uppdrag man har.

Internkontrollen visar att kunskapen och tryggheten kring hantering av delegationsbeslut är begränsad, med osäkerhet kring både omfattning och ansvar. Det finns ett behov av tydligare rutiner och utbildningsinsatser. Det finns även ett behov av att bättre introducera de stödfunktioner som finns, både inom den egna förvaltningen och centralt i kommunen.

Förslag till förbättringsåtgärder togs fram som en del av den interna kontrollen och nämnden beslutade att uppdraga förvaltningen att genomföra nedanstående.

Hantering av allmänna handlingar

- Klargöra vilken kunskap om hantering av allmänna handlingar medarbetare, inom olika verksamheter och beroende på ansvarsområde, behöver ha.
- En planering för att genomföra riktade utbildningsinsatser om diarieföring och hantering av allmänna handlingar tas fram tillsammans med central förvaltning.
- En enkel rutin för hantering av allmänna handlingar inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde med hänvisning till material framtagna av central förvaltning tas fram.

- Informationshanteringsplan för kultur- och fritidsnämnden tas fram.

Hantering av delegationsbeslut

- En rutin för att kommunicera delegationsordningen och vilka ärenden som omfattas till berörda personer tas fram.
- En enkel rutin för hantering av delegationsbeslut med hänvisning till material framtaget av central förvaltning tas fram.

Framtidsbedömning

Kultur- och fritidsnämnden står inför både utmaningar och möjligheter som kräver strategisk planering och anpassning:

Demografisk utveckling och ökad efterfrågan

Befolkningstillväxt och förändrade demografiska behov innebär ökade krav på tillgång till fritidsaktiviteter och kulturutbud. Nämnden planerar för att möta dessa behov genom anpassad infrastruktur och nya verksamhetsformer.

Digitalisering och nya beteendemönster

Teknologisk utveckling förändrar hur invånare konsumerar kultur och deltar i fritidsaktiviteter. Nämnden satsar på digitala lösningar och flexibla verksamhetsformer för att möta framtidens behov.

Hållbarhet och klimatpåverkan

Nämnden arbetar för att minska klimatavtrycket genom energieffektivisering av anläggningar, hållbara evenemang och främjande av miljövänliga transportalternativ.

Ekonomiska förutsättningar och framtida investeringar

Kommunens ekonomiska situation påverkar möjligheten att investera i nya kultur- och fritidsprojekt. Nämnden arbetar strategiskt för att prioritera insatser som ger långsiktigt värde och för att söka externa finansieringsmöjligheter.

Genom att vara lyhörd för invånarnas behov, stärka samarbeten och arbeta hållbart säkerställer kultur- och fritidsnämnden att kommunens fritids- och kulturutbud fortsätter att utvecklas på ett hållbart och inkluderande sätt.

- ***Ett rikt kulturliv är viktigt för kommunen.*** Möjlighet till kulturupplevelser ger positiva effekter på många områden och är en fiskvårdsfaktor där nämndens arbete kan bidra till positiva förflyttningar inom andra förvaltningar.
- ***Möjlighet till en meningsfull fritid är en viktig skyddsfaktor för kommuninvånarna.*** Att barn, unga och äldre har en meningsfull fritid är en förutsättning för god folkhälsa och motverkar psykisk ohälsa, brottslighet och ensamhet.
- ***Ett rikt och aktivt föreningsliv och civilsamhälle bidrar till att hela kommunen mår bättre.*** Föreningslivet fyller en viktig funktion för Heby kommun eftersom det skapar gemenskap, ökar trivseln och erbjuder meningsfulla aktiviteter för människor i alla åldrar. Det stärker också lokalsamhället genom att fler engagerar sig, samarbetar och bidrar till att kommunen känns levande och attraktiv.
- ***Samarbete i olika former kommer att vara en förutsättning för att nämndens verksamheter ska kunna följa med i samhällsutvecklingen.*** Nya Socialtjänstlagen och nya Skolbibliotekslagen ställer krav på ökad samverkan mellan förvaltningarna men även med andra kommuner och Region Uppsala. Den offentliga konsten är viktig för medborgarna i kommunen och därför är det viktigt att vi samverkar för att kunna ta hand om och synliggöra den konst som finns. Konst och gestaltad livsmiljö behöver också få ta plats vid nybyggnationer.
- ***Ändamålsenliga lokaler krävs för att nämndens verksamheter ska kunna utvecklas.*** För att kultur- och fritidsenheten långsiktigt ska kunna nå sina mål och fullfölja sitt uppdrag krävs lokaler som stödjer verksamhetens behov. Rätt lokaler är en grundförutsättning för att kunna bedriva verksamheten och därmed uppfylla nämndens inriktningsmål.

Ks § 56

Dnr KS/2026:38

042

Årsrapport 2025 för kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens beslut

- Godkänner årsrapporten för kommunstyrelsen 2025.

Sammanfattning

De större avvikelserna återfinns inom central förvaltning och samhällsbyggnad.

Central förvaltnings underskott är i linje med prognos från delårsrapporten, med beaktandet av en engångskostnad som beslutades om i december. Anledningen till den negativa prognosen i delårsavstämningen var framförallt att konsultstöd behövdes under del av året.

Samhällsplanerings överskott härrör från försäljning av fastighet, vakanser samt högre intäkter för nybyggnadskartor.

Värt att notera är också att räddningstjänst gör en negativ avvikelse på 0,3 miljoner kronor, vilket ändå är bättre än prognosen på - 0,8 miljoner kronor.

Finansförvaltningen

Finansförvaltningen lämnade en prognos med en budgetavvikelse om minus 3,1 miljoner kronor i kvartalsrapporten. Förklaringen var främst högre pensionskostnader än budgeterat. Vid förnyad prognosbedömning i delårsrapporten bedömdes budgetavvikelsen komma att uppgå till minus 4,6 miljoner kronor för helår.

Vid årets slut redovisar finansverksamheten en positiv budgetavvikelse med 2,1 miljoner kronor. Förklaringen är en kombination av att pensionskostnaderna inte blev riktigt så höga som bedömdes i delårsrapporten. Samtidigt har kostnaden för arbetsgivaravgiften lämnat en större positiv budgetavvikelse än den prognostiserade.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens årsrapport 2025

Delges

Kommunfullmäktiges revisorer

Heby kommun – en växande landsbygdskommun
med närhet, trygghet och livskvalitet

Årsredovisning Helår 2025

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse.....4

Kommunstyrelsen4

Sammanfattning av periodens viktigaste händelser	4
Privata utförare av kärnverksamhet	5
Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde	5
Kommentar till periodens resultat	6
Investeringar	6
Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten	7
Nämndens prioriterade inriktningsmål	7
Sammanfattande kommentar	11
Uppföljning av nämndens kontrollplan	11
Framtidsbedömning	12
Övrigt	12

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse

Kommunstyrelsen

Sammanfattning av periodens viktigaste händelser

Beredskap

Dialog förs med aktör i Tärnsjö om drivmedelsförsörjning i stort läge. Kontinuitetsplanering är inledd med förvaltningarna, med målet att ta fram kontinuitetsplaner för samhällsviktig verksamhet. Mycket finns redan på plats, men behöver föras samman för respektive verksamhet i en ensad planering.

Övning Havsörn genomfördes på plats i Heby, under ledning av länsstyrelsen.

Kommunen anmälde sig till "Robust kommun" som fokuserar på reservkraft, och valdes till sist ut vilket innebär att kommunen erhåller ett investeringsstöd. Den frivilliga resursgruppen har setts över och samtliga deltagare har kontaktats för att säkerställa intresse och engagemang. Arbete pågår kring säkerhetskyddsavtal med flertalet aktörer, för att i höjd beredskap kunna dela information.

Central förvaltning

Den gemensamma verksamhetsplanen för central förvaltning utgör ett styrande och stödjande underlag för enheterna under kommunstyrelsen och beslutas av kommundirektören. Syftet är att skapa gemensamt fokus och effektiv resursanvändning samt stödja hela organisationen utifrån kommunstyrelsens uppdrag och ansvar.

Under 2025 har verksamheten i huvudsak genomförts enligt plan, med fokus på digitalisering, systemutveckling, förändringsprojekt, stärkt styrning och ökade krav inom säkerhet och regelefterlevnad. Samtidigt har kompetens- och bemanningsutmaningar påverkat vissa funktioner. Ekonomiskt redovisas ett underskott om -3,4 mnkr, men exklusive en engångskostnad ligger resultatet i linje med prognos. Förvaltningen bedöms ha upprätthållit sitt kärnuppdrag samtidigt som nödvändigt utvecklingsarbete har genomförts, även om organisatorisk sårbarhet kvarstår.

Flera viktiga insatser har genomförts, bland annat införande av nytt ekonomisystem i molnmiljö, ny kundreskontraportal, utveckling av beslutsstöd, implementering av M365 och AI-verktyg samt stärkt informationshantering och digital säkerhet. Inom personalområdet har riktlinjer för kompetensförsörjning tagits fram, chefssatsningar genomförts och en omfattande avtalsrörelse hanterats, samtidigt som bemanningsutmaningar kvarstår. Även arbete med lokalförsörjning, säkerhet och kontinuitetsplanering har genomförts.

Kommunikation och stödverksamheter har utvecklats genom nytt telefonisystem, digitalt utbildningssystem och stärkt arbetsgivarvarumärke.

Inom hållbarhetsområdet har arbetet fokuserat på att stärka hållbarhetsperspektivet i kommunens styrning, bland annat genom utveckling av hållbarhetsbedömningar vid större politiska beslut och genom deltagande i arbetet med kommunens nya översiktsplan. Organisationen har också stärkts genom nya funktioner inom vattenområdet.

Arbetet med social hållbarhet har fortsatt genom utveckling av tidiga samordnade insatser för barn och unga samt genom trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete, där bland annat trygghetsvandringar och utbildningsinsatser har genomförts. Samverkan med regionen inom HSVO och arbetet med omställningen till effektiv och nära vård har fortsatt, med särskilt fokus på barn och ungas välbefinnande samt utveckling av samordnade utbildningsinsatser.

Inom landsbygdsutveckling och näringsliv har arbetet inriktats på att stärka samverkan med företag, civilsamhälle och andra aktörer. Företagsdialoger, nätverksträffar och näringslivsfrukostar har genomförts, och arbetet med etableringsfrågor och företagsinformation har utvecklats. Utvecklingen av både landsbygds- och näringslivsarbetet är nära kopplad till kommunens kommande arbete med platsvarumärke under 2026.

Samhällsplanering

Detaljplan

Planavtal har tecknats och arbetet uppstartats med DP 418 Ösby bostäder i Morgongåva, 1:66 Gamla Vittinge skola samt DP 419 Stora Ramsjö 1:17 Verksamhetsområde.

DP 416 Horrsta 4:79 m.fl, verksamhetsområde i Heby, fick även under perioden utökat planuppdrag till att även omfatta fastigheten Horrsta 4:82.

Översiktsplan

Samråd samt efterföljande granskning av förslag till ny översiktsplan har avslutats under perioden. Som en del av detta har fyra samrådsträffar med allmänheten hållits.

Mark och exploatering

Markanvisningsavtalet med Solarit som skrevs sommaren -24 löpte ut. Fortsatt dialog med företaget om framförallt ett markområde i Morgongåva och med markanvändning datacenter (serverhall) fördes innan kommunen slutligen tackade nej till fortsatta diskussioner pga serverhallens stora effektbehov.

Försäljning av fastigheten Tallen 4 i Heby genomfördes i en annars lugn bostadsmarknad.

Ett par lantmåteriförrättningar har vunnit laga kraft där både privatpersoner samt Sala-Heby Energi köpt mark av kommunen. Avstyckning av tomter på Öjavägen i Harbo har vunnit laga kraft vilket innebär 8 st. tomter som kan säljas.

Kart/Mät

Samverkan pågår med Tierp angående bygg, miljö och IT-centrum.

Inventering av byggnader på kommunal mark har genomförts.

Arbetsmarknad

Under året har arbetet inom Portalen och Arbetsmarknadsenheten präglats av analys, utvecklad samverkan och förberedelser inför kommande lag- och reformförändringar.

En tjänsteskrivelse har tagits fram som redovisar effekterna av Portalens arbete och de sociala investeringar som finansierat delar av verksamheten. Skrivelsen belyser även utmaningar kopplade till arbetsmarknadsenhetens nuvarande finansiering i relation till kommuninvånarnas behov av stöd mot arbetsmarknaden.

Feriepraktik har erbjudits till ungdomar födda 2008. Brist på praktikplatser i ett tidigt skede ledde till förskjutningar i processen för annonsering och tillsättning av platser.

Arbetet med att analysera konsekvenserna av den nya socialtjänstlagen och aktivitetskravsreformen har prioriterats. En SWOT-analys har genomförts och en projektgrupp arbetar på uppdrag av kommundirektören med att ta fram rekommendationer för hur kommunen ska möta reformen.

Samverkan med Arbetsförmedlingen har utvecklats genom veckovisa möten kring gemensamma individärenden tillsammans med socialtjänstens ekonomiska bistånd.

Portalen har tillsammans med Region Uppsala beviljats ett nytt AMIF-projekt för perioden 2026–2029, med fokus på språkinläring, samhällsvägledning och etablering på arbetsmarknaden för tredjelandsmedborgare.

Genom externa projekt har Arbetsmarknadsenheten haft fyra extra arbetsmarknadskonsulenter. När projekten TIS och ISA avslutas under 2025–2026 minskar bemanningen motsvarande fyra heltidstjänster, vilket påverkar enhetens kapacitet att stödja kommuninvånare mot studier, arbete och självförsörjning.

Räddningstjänst

Verksamheten har fått ytterligare dispens från reglerna för dygnsvila som gäller från och med oktober 2025. Rekrytering av deltidsbrandpersonal pågår kontinuerligt. Antalet utryckningar har varit något högre än föregående år, 482 st jämfört med 463 st. Sommaren präglades av ett relativt lugnt läge avseende större skogs- och markbränder.

Privata utförare av kärnverksamhet

Kommunstyrelsen har inte haft privat utförare av kärnverksamhet över 1 miljon kronor under 2025.

Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde

Verksamheter	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Bokslut 2024
Kommunfullmäktige	-3,1	-2,9	-0,2	-2,5
Revision	-1,3	-1,2	-0,1	-1,1

Kommunstyrelsen				
Politisk verksamhet	-3,0	-2,9	-0,2	-2,9
Utvecklingsmedel	-2,5	-2,8	0,3	-2,4
Sociala investeringar	-3,9	-3,9	0,0	-3,8
Kommungemensamt	-3,6	-4,1	0,5	-3,6
Räddningstjänst	-18,2	-17,9	-0,3	-17,5
IT	-12,6	-12,4	-0,1	-11,9
Överförmyndarnämnden	-1,9	-2,0	0,1	-2,0
Arbetsmarknadsenheten	-1,6	-2,0	0,4	-1,0
Central förvaltning	-51,7	-48,3	-3,4	-43,9
Samhällsplanering	-2,7	-5,3	2,6	-4,3
Summa netto	-106,1	-105,7	-0,4	-96,9

Verksamheter	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Bokslut 2024
Pensioner	-57,6	-55,7	-1,9	-82,6
Lönesatsning	-1,0	-1,1	0,1	-1,7
Arbetsgivaravgift	-150,5	-156,0	5,5	-144,0
Intern intäkt arbetsgivaravgift	197,2	198,2	-1,0	194,6
Avtalsförsäkringar	-0,9	-0,9	0,0	-0,9
Internränta	4,0	4,3	-0,3	3,7
Citybanan	-0,3	-0,3	0,0	-0,3
Övriga kostnader	4,7	5,0	-0,3	3,9
Summa finansförvaltningen	-4,5	-6,6	2,1	-27,4

Kommentar till periodens resultat

Kommunstyrelsen

De större avvikelserna återfinns inom central förvaltning och samhällsbyggnad.

Central förvaltnings underskott är i linje med prognos från delårsrapporten, med beaktandet av en engångskostnad som beslutades om i december. Anledningen till den negativa prognosen i delårsavstämningen var framförallt att konsultstöd behövdes under del av året.

Samhällsplanerings överskott härrör från försäljning av fastighet, vakanser samt högre intäkter för nybyggnadskartor.

Värt att notera är också att räddningstjänst gör en negativ avvikelse på 0,3 miljoner kronor, vilket ändå är bättre än prognosen på - 0,8 miljoner kronor.

Finansförvaltningen

Finansförvaltningen lämnade en prognos med en budgetavvikelse om minus 3,1 miljoner kronor i kvartalsrapporten. Förklaringen var främst högre pensionskostnader än budgeterat. Vid förnyad prognosbedömning i delårsrapporten bedömdes budgetavvikelsen komma att uppgå till minus 4,6 miljoner kronor för helår.

Vid årets slut redovisar finansverksamheten en positiv budgetavvikelse med 2,1 miljoner kronor. Förklaringen är en kombination av att pensionskostnaderna inte blev riktigt så höga som bedömdes i delårsrapporten. Samtidigt har kostnaden för arbetsgivaravgiften lämnat en större positiv budgetavvikelse än den prognostiserade.

Investeringar

Avslutade investeringar

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar		
	Ack utfall	Besluta d totalutg ift	Avvikelse	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025
Avslutade projekt						
IT-investering	-0,4	-2,5	2,1	-0,4	-2,5	2,1
KS-Larmutrustning	-2,3	-1,6	-0,7	-2,3	-1,6	-0,7
Tillväxtfrämja	0	-1	1,0	0,0	-1,0	1,0
KS-Kapitalisering	0	-0,3	0,3	0,0	-0,3	0,3
Summa avslutade projekt	-2,7	-5,4	2,7	-2,7	-5,4	2,7

Pågående investeringar

	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar			
	Beräkn ad totalutg ift	Total budget	Avvikelse	Ack utfall	Ack budget	Avvikelse	Årsbudget t
Pågående projekt							
Summa pågående investeringsprojekt							
Summa investeringar:							

Kommentarer till investeringar

Kapitalisering i Kommuninvest behövde inte genomföras under 2025. Vad gäller tillväxtskapande investering samt it-investeringar är de mer behovsstyrda och blev inte så stora som planen angav.

Beslut om investering i larmutrustning föregicks av avvägning efter genomförd larmupphandling då det finns olika vägval i detta område. Investeringen är genomförd och avslutad.

Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten

Kommunstyrelsen antog en åtgärdsplan för ekonomi i balans vid sitt sammanträde i juni (ks § 100). Beslutet var ett resultat av ett prognostiserat underskott för kommunstyrelsens verksamheter i kvartalsrapporten per sista mars. Underskottet uppgick då till 0,8 miljoner kronor, om än med en viss osäkerhet. Åtgärdsplanen inkluderade ett antagande om att elkostnaderna inte kommer att öka kraftigt under resterande år samt återhållsamhet. Båda dessa åtgärder har fallit ut enligt plan.

Inriktningsmål

INRIKTNINGSMÅL	Bokslut 2025	Prognos delår 2025	Bokslut 2024
Växa hållbart tillsammans med näringsliv och civilsamhälle			
Värna klimatet och vattnet			
Stärka barns och ungdomars möjlighet till måluppfyllelse i skolan			
Ge äldre möjlighet till ett värdigt liv			
Vara en attraktiv arbetsgivare där verksamheten har rätt kompetens			
Vara en trygg och säker kommun			
Verka för god folkhälsa			
Antal uppfyllda målvärden	68%	54%	67%
Antal uppfyllda och delvis uppfyllda målvärden	77%	64%	76%

INRIKTNINGSMÅL	Antal mått	Uppfyllda målvärden	Delvis uppfyllda målvärden	Ej uppfyllda målvärden	Måluppfyllelse
Växa hållbart tillsammans med näringsliv och civilsamhälle	12	6	3	3	
Värna klimatet och vattnet	8	5	1	2	
Stärka barns och ungdomars möjlighet till måluppfyllelse i skolan	11	9	1	1	
Ge äldre möjlighet till ett värdigt liv	5	5			
Vara en attraktiv arbetsgivare där verksamheten har rätt kompetens	7	5	1	1	
Vara en trygg och säker kommun	9	8		1	
Verka för god folkhälsa	10	4		6	
Antal:	62	42	6	14	
Andel av total, procent:		67,7%	9,7%	22,6%	

För att ett mål ska uppnås behöver 80 - 100 procent av målvärdena uppfyllas, för att ett mål ska delvis anses uppfyllt gäller intervallet 60 - 80 procent uppfyllda målvärden.

För 2025 kan 4 mål anses vara uppnådda, 2 mål delvis uppnådda och 1 mål inte vara uppnått. I prognosen bedömdes det att fem mål delvis kunde uppnås, men att två inte skulle göra det. I jämförelse med resultatet 2024, där två uppfylldes, fyra mål delvis uppnåddes och ett mål inte uppnåddes så är den sammanvägda bilden för 2025 helt klart en positiv förbättring.

Framförallt är det målet Ge äldre möjligheter till ett värdigt liv som har ett riktigt toppresultat. Störst förflyttning ser vi för målet Stärka barns och ungdomars möjligheter till måluppfyllelse i skolan som gått från att inte vara uppfyllt till att vara det. Målet Vara en attraktiv arbetsgivare där verksamheten har rätt kompetens gör också en positiv förflyttning medan Växa hållbart tillsammans med näringsliv och civilsamhälle och Vara en trygg och säker kommun ligger kvar på samma nivå som föregående år.

Värna klimatet och vattnet och Verka för en god folkhälsa gör en negativ förflyttning.

Det är dock viktigt att poängtera att resultaten för målet Stärka barns och ungdomars möjligheter till måluppfyllelse i skolan bara är marginellt bättre än 2024 men långt ifrån en del toppresultat bland målets mått som uppnåddes under 2023. Ser vi till flera av de andra målen så är det fortsatt så att kommunens stora utmaning är målgruppen unga och unga vuxna och deras framtidsmöjligheter samt förmåga och vilja att vara en aktiv del i samhällsbygget. En stor andel unga vuxna är fortsatt utanför studier eller sysselsättning, och många unga har idag en dyster bild av sina framtidsutsikter och på samhället i stort.

Nämndens prioriterade inriktningsmål

Prioriterade inriktningsmål

Heby kommun ska växa hållbart tillsammans med näringsliv och civilsamhälle.

Mått	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024	Målvärde 2025	Resultat 2025	Målvärde 2027
NKI för näringsliv	83	73	73 (2023)	Öka	76 (2024)	80
Skolans kontakt med det lokala näringslivet	2,4	2,6	2,6 (2023)	3	2,9 (2024)	3,5
Antal praktikplatser hos företag och i kommunen	IU	34	46	Öka	93	
Antal invånare	14 421	14 343	14 345	Öka	14 275	
Finns det lediga tomter för bostäder i alla tätorter? (J/N)	IU	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Finns det ledig mark för verksamheter i alla tätorter? (J/N)	IU	Nej	Ja	Ja	Ja	
Antal bygglov (nya bostäder) under året	IU	11	13	11	15	Öka
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd	81 %	79 %	88 %	Öka	86,90 %	Öka
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av biståndsmottagare	44,9 %	40 %	43,2 %	Minska	43,3 %	
Andelen av samtliga inskrivna hos AF, 18 - 24 år minska	11,9 %	12,1 %	12,1 %	Minska	12,3 %	Minska
Andelen unga mellan 16-20 år som gjort progression mot studier, arbete och självförsörjning inom KAA, procent	IU	40 %	37 %	Öka	36 %	
Antalet föreningar som svarar "Alltid" eller "ofta" på frågan Får ni som förening hjälp och svar på era frågor när ni kontaktar kommunen?		51,3 %	51,6 %	Öka	70 %	Öka

Gråmarkerade mått ligger utanför kommunstyrelsens verksamhetsområde

Bedömningen är att kommunen delvis når målet för 2025, vilket är bättre än prognosen som gjordes vid delår. Det är en stor utmaning att växa sett ifrån världsläget och den omfattande arbetslösheten. Målet i sig är kanske det mest komplexa att utvärdera av fullmäktiges sju inriktningsmål då det omfattar både samhällsutveckling och fysisk planering, samverkan med näringsliv och civilsamhälle, samt den lokala arbetsmarknaden och ungas sysselsättning under ett och samma paraply. Målet ger samtidigt en bred bild av kommunens attraktivitet och förmåga att jobba med sina förutsättningar i en vid bemärkelse. Men omvärlden och trenderna i samhället är något som kommunen inte ensam har möjlighet att påverka och styra, vilket gör att en del utfall kanske inte speglar specifikt kvalitén på kommunens arbete, utan delvis utvecklingen som sker i hela landet.

Antalet invånare i kommunen sjunker. Vid årsskiftet 2025/2026 hade Heby kommun 14 276 invånare. Det är en minskning med 69 personer jämfört med årsskiftet 2024-12-31. Under året 2025 flyttade 804 personer till

Heby kommun och 844 personer flyttade härifrån, vilket ger ett flyttnetto om minus 40 personer för året. Resterande förändring kommer av antal födselar och avlidna.

Arbetet med Översiktsplan 2040 pågår. Översiktsplanen, ÖP, är vårt övergripande styrdokument som kan medverka till att skapa hållbar tillväxt genom markanvändningen. ÖP beskriver kommunens vision för hur mark- och vattenområden samt den bebyggda miljön ska utvecklas, användas och bevaras på lång sikt. Parallellt med detta finns det även i detta nu goda förutsättningar för tillväxt. Lediga villatomter och verksamhetsmark finns i alla orter. Tolv nya tomter har tillkommit på Rosengrens väg i Östervåla och i Harbo har åtta tomter på Öjavägen avstyckats under året. Två villatomter såldes 2025; en i Vittinge och en i Morgongåva. Under 2025 sålde Heby kommun även en redan bebyggd bostadsfastighet i Heby och en tomträtt i Östa.

Trots svagt konjunkturläge med mera beviljades femton bygglov för nybyggnation av bostäder i Heby kommun under 2025. Av dessa var elva småhus, tre fritidshus och ett flerbostadshus/specialbostad som avser bygglovet för ett nytt vård- och omsorgsboende i Östervåla. 2024 beviljades totalt tretton bygglov i kommunen vilket innebär att två fler bygglov utfärdades 2025 och att målvärdet för året uppnåddes.

För gruppen unga så ser vi att ungdomsarbetslösheten tyvärr fortsätter öka. Det är också många unga i målgruppen 16-20 år som befinner sig i kommunalt aktivitetsansvar, siffran har ökat från föregående år, och bland dessa så ligger andelen som upplever en progression på samma nivå som föregående år. Det här är en stor utmaning i Heby att hjälpa dessa unga att hitta sammanhang, möjligheter till utbildning och sysselsättning.

Det mest glädjande kopplat till det här målet är de mått som tar fasta på kommunens samverkan dels med näringslivet dels med föreningslivet. Här syns en tydlig progression för måtten nöjd kundindex, (NKI). Skolans kontakt med det lokala näringslivet och föreningarnas upplevelse av kommunens tillgänglighet. Utöver detta har också Heby kommun tagit ett jättekliv uppåt i Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet. År 2025 klättrar kommunen 109 placeringar vilket är den näst största ökningen i landet, från 2024 års plats på 258 till plats 149. Företagen uppger i enkäten att de märker skillnad i service och bemötande.

Heby kommun ska stärka barns och ungdomars möjlighet till måluppfyllelse i skolan.

Mått	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024	Målvärde 2025	Resultat 2025	Målvärde 2027
Andel elever med gymnasiebehörighet	66,1 %	88,9 %	72,3 %	Öka	74,6 %	Öka
Elever som finns inom ramen för kommunalt aktivitetsansvar (KAA)	108	145	102	Minska	124	Minska
Alla elevers meritvärdessnitt ska öka (samtidigt som skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat minskar)	188,4 (skillnad 48,1 poäng i snitt mer för flickor)	221 (skillnad 41 poäng i snitt mer för flickor)	197 (skillnad minskat)	Öka (skillnad minska)	202,2 % (skillnad ökat)	Öka
Andelen inskrivna barn på förskola, 3 -5 år	83,7 %	82,1 %	96,1 %	Minst 90%	96,4 %	Minst 90%
Andel gymnasieelever med examen inom 3 eller 4 år	63,4 resp. 69,7 %	71,4 resp. 70,1%	69,4 %	Öka	69,6 %	Öka
Antal familjer som erhåller stöd utan biståndsbeslut	IU	55	43	Öka	80	Öka
Medarbetare som i sin profession arbetar med barn och unga ska erbjudas utbildning i barnkonventionen	IU	IU	Ja	Ja	Ja	Ja

Elevers delaktighet och inflytande	IU	IU	4,3	Öka	4,4	4,5
Elevers trygghet och trivsel	4,38	4,35	4,35	4,35	4,35	4,5
Andel elever som uppnår C-A i slutbetyg	IU	46	41,7	Öka	44,5 %	Öka
Vårdnadshavares skattning av utbildning i förskolan	4,6	4,61	4,5	4,5	4,5	4,5

Gråmarkerade mått ligger utanför kommunstyrelsens verksamhetsområde

Heby kommun lyckas nå målet för 2025 utifrån etablerad bedömningsmall. Det är en förbättring mot delårsprognosen och resultatet 2024.

Samtliga mått som rör elevernas skolresultat (slutbetyg åk 9) har nått det uppsatta målvärdet. Det är dock viktigt att notera att målvärdet i dessa fall är formulerat som "öka", vilket innebär att årets resultat jämförs med föregående års. För mått kopplade till studieresultat är sådana jämförelser inte alltid helt rättvisande, eftersom det handlar om olika elevgrupper från år till år. Ett exempel är årets resultat för gymnasiebehörighet. Den genomsnittliga behörigheten har ökat med 2,3 procentenheter jämfört med 2024. Trots förbättringen saknar fortfarande 25,4 procent av eleverna behörighet till gymnasiet. Det finns dessutom skillnader mellan de två högstadieskolorna i kommunen. Heby skola har i år en gymnasiebehörighet på 70,5 procent, medan motsvarande andel i Östervåla skola är 79 procent. Antalet elever inom KAA har också ökat, som en direkt konsekvens av att en hög procent inte fick gymnasiebehörighet föregående år.

Samtidigt visar resultaten att elever från Heby skola har ett högre genomsnittligt meritvärde och en högre andel betyg i nivå C–A, jämfört med elever från Östervåla skola. Det betyder att de elever i Heby som fått betyg i ett ämne generellt har uppnått högre betygsnivåer. Å andra sidan är det en större andel av eleverna i Östervåla skola som har uppnått minst betyget E i de ämnen som krävs för gymnasiebehörighet. Därtill är det skillnader bland genusen där gruppen flickor från Heby skola har högst meritvärdessnitt men lägst behörighet till gymnasiet. Samtidigt har pojkar från Östervåla skola lägst meritvärdessnitt, men har högre behörighet än såväl flickor som pojkar från Heby skola. De skillnader som syns mellan skolorna i årets behörighetsresultat beror framför allt på variationer i andelen elever som uppnått minst E i ämnena matematik och svenska eller svenska som andraspråk. Det är dessa ämnen som främst har påverkat skillnaderna i behörighetsnivå mellan skolorna.

För att bättre förstå resultaten behöver verksamheterna genomföra datadrivna analyser kopplade till undervisningen som bedrivs. Under läsåret 2024/2025 har förvaltningen påbörjat ett förändringsarbete för att skapa tydligare och mer användbara analysunderlag inom det systematiska kvalitetsarbetet (SKA). Syftet har varit att ge skolledare bättre förutsättningar att analysera och följa upp kunskapsresultat, närvaro, nationella prov samt andra relevanta data som underlag för utvecklingsarbete.

Förvaltningens fokus framåt är att skapa likvärdighet i skolornas analysarbete, både i omfattning och kvalitet, ge skolledare förutsättningar och tid för arbete med orsaksanalys, med fokus på faktorer som går att påverka inom den egna verksamheten, se över stödsystem, så att de i högre grad stödjer arbetet med datadriven analys med undervisningen i fokus, möjliggöra kollegiala forum där erfarenheter av analysarbete kan delas mellan skolledare. Säkerställa att alla verksamheter arbetar systematiskt med analys kopplat till den undervisning som bedrivs genom kollegialt arbete och gemensamma strukturer.

Uppföljning av nämndens kontrollplan

Kommunens samlade intern kontroll är en viktig del av det samlade styrsystemet. Varje nämnd ansvarar för att genomföra årliga riskanalyser och prioritera väsentliga kontrollpunkter till årligt beslutad intern kontrollplan. Nedan följer en rapport över de kontrollpunkter som fastställts för år 2025 i en bedömning av läget och om kontrollinsats planeras senare under året.

Intern kontroll är i sammanhanget mer än beslutade internplaner vilket omfattar regelverk, organisation, system, rutiner och arbetssätt i kommunens verksamheter. Dessa delar av den interna kontrollen förväntas såväl övergripande som lokalt hanteras i det löpande där eventuella avvikelser skall eskaleras i linjen. Väsentliga avvikelser i den samlade interna kontrollen kommer på så sätt att slutligen nå politisk nivå vid kritiska och väsentliga avvikelser.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens internkontrollplan omfattar följande granskningspunkter,

- Kommunens systemförvaltning
- Drivmedelsförsörjning vid samhällsstörning
- Efterlevnad av attestreglementet

Kontroll av kommunens systemförvaltning återrappporterades 11 november, § 180:

Systemförvaltning är den systematiska förvaltningen av kommunens verksamhetssystem, vilket innehåller behovsanalyser, upphandling, förvaltning och underhåll, utveckling och avveckling. Rutiner ska säkerställa en säker hantering av de personuppgifter och den information vi ansvarar för, dvs informationssäkerhet och dataskydd. Det ställs krav på korrekta, ständigt uppdaterade gallringsplaner samt risk och sårbarhetsanalyser på all den information vi hanterar. Kommunen har drygt 100 verksamhetssystem, ca 50 systemförvaltare och knappt 20 systemägare.

Återrappporteringen visar att kommunen har tagit viktiga steg mot en mer strukturerad och enhetlig systemförvaltning genom införandet av en gemensam systemförvaltningsmodell, tydligare roller och återkommande utbildningsinsatser. Samverkan mellan systemägare och systemförvaltare har stärkts, vilket skapar bättre förutsättningar för kunskapsutbyte och gemensam problemlösning. Arbetet med klassificering av verksamhetssystem utifrån allvarlighetsgrad samt framtagna rutiner för risk- och sårbarhetsanalyser bidrar till ökad informationssäkerhet och bättre beredskap vid driftstörningar. Samtidigt kvarstår flera väsentliga utmaningar. Uppdateringen av informationshanteringsplaner är inte genomförd i alla nämnder, och den obligatoriska säkerhetsklassificeringen av information i verksamhetssystemen är ännu endast påbörjad inom en förvaltning. Sammantaget pekar rapporten på att systemförvaltningen är en nödvändig grund för fortsatt digitalisering, men att kommunens låga digitala mognad samt brist på administrativa resurser och kompetens i nuläget begränsar utvecklingstakten.

Drivmedelsförsörjning vid samhällsstörning återrappporterades den 24 februari 2026:

Återrapporten visar att arbetet lett till att avtalsförslag finns, men att avtal inte är ingångna ännu. Båda parterna är positiva till att göra så, efter genomgång av det.

Efterlevnad av attestreglementet återrappporterades 3 december, § 191:

Förvaltningen genomförde under hösten 2024 en intern kontroll av följsamheten till kommunens attestreglemente. Den genomförda kontrollen visade på brister i efterlevnad av reglementet. Genomförd enkät till samtliga attestanter visade samtidigt på ett behov av att stärka främst mottagningsattestanter som ibland upplever sin roll som oklar. Nu genomförd uppföljning visar att huvuddelen av de brister som noterades under förra hösten har åtgärdats, vilket är positivt. Förvaltningen har tydliggjort vad det innebär att vara mottagningsattestant via Insidan, stöd i jobbet. När den digitala utbildningsplattformen kommer på plats ska en digital utbildning gällande attestfunktioner läggas ut. De kvarvarande bristerna bedöms enkelt kunna åtgärdas i avstämning med berörda förvaltningschefer. Förslag på återstående aktiviteter är att säkra att nämnderna årligen hanterar ett beslut av attestanter i enlighet med beslutat attestreglemente. På sikt och inom ramen för en utvecklad struktur för digitala utbildningar, behöver insatserna stärkas i syfte att bidra till en ökad kompetens och medvetenhet om betydelsen av fungerande attestfunktioner.

Framtidsbedömning

Kommunstyrelsens verksamhetsområden står inför en period med ökade krav, förändrade arbetssätt och begränsade ekonomiska förutsättningar. Uppdragets omfattning och komplexitet ökar till följd av ny lagstiftning, högre krav på säkerhet, tillgänglighet och regelefterlevnad samt ökade förväntningar från övrig verksamhet, invånare och externa aktörer. Samtidigt bedöms det ekonomiska utrymmet för förstärkningar inom administrativa och stödjande funktioner vara begränsat under överskådlig tid.

Kompetensförsörjning utgör en central och långsiktig utmaning. Organisationens storlek medför en inneboende sårbarhet, där begränsad bemanning och beroende av nyckelkompetenser påverkar både kontinuitet och utvecklingsförmåga. Det finns ett behov av att säkerställa rätt kompetens, stärka förmågan till analys och uppföljning samt skapa förutsättningar för kontinuerlig kompetensutveckling. Detta är avgörande både för att möta nya krav och för att behålla och attrahera medarbetare.

Digitalisering och utveckling av systemstöd är en förutsättning för att effektivisera arbetssätt, minska beroendet av manuella processer och säkerställa kvalitet i styrning, uppföljning och service. Införande och vidareutveckling av digitala plattformar, analysverktyg, e-arkiv och andra verksamhetsstöd innebär nödvändiga investeringar och ökade kostnader på kort och medellång sikt, men är avgörande för att långsiktigt skapa en hållbar och effektiv förvaltning.

Nya och förändrade lagkrav inom bland annat socialtjänst, arbetsgivarområdet, digital tillgänglighet, civil

beredskap och informationshantering medför ett utökat ansvar och ökade krav på struktur, arbetssätt och kommunikation. Detta kräver anpassning av både organisation, kompetens och tekniska lösningar för att säkerställa rättssäkerhet, effektivitet och regelefterlevnad.

Ärendemängd och förväntningar på tillgänglighet och service ökar inom flera områden, vilket i kombination med begränsade resurser ställer ökade krav på prioritering, effektivisering och utveckling av arbetssätt. Förmågan att möta dessa krav är beroende av fortsatt utveckling av digitala lösningar, tydliga processer och ändamålsenlig resursanvändning.

Samverkan, både inom organisationen och med externa aktörer, är en avgörande förutsättning för att minska sårbarhet, stärka kompetensförsörjningen och säkerställa långsiktig hållbarhet. Detta är särskilt viktigt inom områden där den egna organisationens storlek begränsar möjligheten att upprätthålla full specialistkompetens.

Sammanfattningsvis krävs ett fortsatt strategiskt fokus på digital utveckling, kompetensförsörjning, anpassning till förändrade lagkrav samt utveckling av effektiva och hållbara arbetssätt. Detta är avgörande för att central förvaltning även framöver ska kunna upprätthålla ett rättssäkert, effektivt och ändamålsenligt stöd till kommunens verksamheter inom givna ekonomiska ramar.

Övrigt

Sbn § 25

Dnr SBN/2026:8

041

Årsredovisning 2025

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

- Samhällsbyggnadsnämndens årsredovisning 2025 godkänns.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar (exklusive VA och avfall) en positiv avvikelse mot budget med 6,7 Mnkr per sista december 2025. Markexploatering har också en positiv avvikelse mot budget med 0,7 Mnkr. Samtliga verksamheter har en positiv avvikelse mot budget, störst inom teknisk verksamhet som framförallt beror på lägre kostnader för vinterväghållning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2 mars 2026
Årsredovisning 2025, samhällsbyggnadsnämnden
Bilaga investeringar bokslut 2025 SBN
VA särredovisning 2025

Delges

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktiges revisorer
Ekonomichef
Förvaltningschef

Heby kommun – en växande landsbygdskommun med
närhet, trygghet och livskvalitet

Årsredovisning Helår 2025

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse.....	4
---	---

Samhällsbyggnadsnämnden	4
-------------------------------	---

Sammanfattning av periodens viktigaste händelser	4
Privata utförare av kärnverksamhet	6
Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde	6
Kommentar till periodens resultat	7
Investeringar	8
Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten	10
Nämndens prioriterade inriktningsmål	10
Sammanfattande kommentar	16
Uppföljning av nämndens kontrollplan	17
Framtidsbedömning	17

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga investeringar bokslut 2025 SBN

Bilaga 2: VA särredovisning 2025

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning av periodens viktigaste händelser

Sammanfattning

Under året har arbetet med att tillgängliggöra kommunal mark för bostadsbyggande fortsatt. Tolv nya villatomter i Östervåla har färdigställts och lagts ut till försäljning, och i Harbo har åtta tomter vunnit laga kraft. Därutöver har en bostadsfastighet, en villatomt och en tomträtt sålts i olika delar av kommunen. Nämnden fattade beslut om att inte sälja mark för ett planerat datacenter i Morgongåva då nätkapaciteten bedömdes vara otillräcklig. Arbetet med att möjliggöra sanering av Gammelbo-deponin har tagit viktiga steg genom att åtgärdsansökan skickats till Länsstyrelsen.

Inom teknisk verksamhet har flera investeringar och underhållsåtgärder genomförts, bland annat färdigställandet av gångbron på Storgatan i Heby och renovering av dammvallen vid Ingbo källor. Arbetet med att radera uttjanta belysningsstolpar är i det närmaste slutfört. Den milda vintern i början och slutet av året har inneburit ett betydligt mindre behov av vinterväghållning än normalt. Insatser genomförts i parker och grönområden för att öka trivselen och gynna biologisk mångfald.

Vatten- och avloppsverksamheten har präglats av både långsiktiga investeringar och hantering av driftstörningar. Byte av överföringsledning mellan Heby och Morgongåva har påbörjats. Flera upprustningar har genomförts vid reningsverken i Heby, Tärnsjö och Morgongåva, och nya föreskrifter för vattenskyddsområden är under framtagande. Den nya entreprenören för slamtömning har genomfört sitt första år med gott resultat.

Kostverksamheten har från 2025 en egen budgetram och arbetar för att nå ekonomisk balans genom minskade livsmedelskostnader, optimerad bemanning och stärkt uppföljning. Användningen av kost- och näringsdatasystemet har utvecklats och svinmätning genomförs i alla kök. En ny livsmedelsupphandling pågår tillsammans med andra kommuner. Arbetet med krisberedskap har stärkts och planering pågår för nya och ombyggda kök i Östervåla och Harbo.

Inom hållbarhetsområdet har arbetet med klimatanpassning, vattenåtgärder och minskad fossilbränsleanvändning intensifierats. Tre nya LOVA-projekt har startats, arbetet med skyfallsplanering har fortsatt och kommunen har beslutat att använda BioDriv Östs Drivmodell för att minska klimatpåverkan från transporter. Naturvårdsåtgärder har genomförts för att stärka tillgänglighet och biologisk mångfald i flera områden.

Mark och planering

Under året har arbetet med att tillgängliggöra mark för bostadsbyggande fortsatt. I Östervåla har exploateringen av tolv nya villatomter på Rosengrens väg färdigställts och tomterna ligger nu ute till försäljning. I Harbo har avstyckningen av tomter på Öjavägen vunnit laga kraft och åtta tomter finns till salu. Under perioden har även en bostadsfastighet i Heby, en villatomt i Vittinge och en tomträtt i Östa sålts. Nämnden beslutade att inte sälja mark för ett planerat datacenter i Morgongåva, då nätkapaciteten bedömdes vara otillräcklig.

Arbetet med saneringen av Gammelbo-deponin har tagit viktiga steg framåt. Åtgärdsansökan har undertecknats av både fastighetsägaren och kommunen och skickats in till Länsstyrelsen. Efter godkännande går ansökan vidare till Naturvårdsverket, som beslutar om utbetalning av statsstöd för saneringen.

Teknisk verksamhet – park och gata

Gångbron på Storgatan i Heby har färdigställts och dammvallen vid Ingbo källor har renoverats. Arbetet med att radera uttjanta belysningsstolpar längs statliga och kommunala vägar är nu till 95 procent slutfört. Den milda vintern i början och slutet av året har inneburit betydligt mindre vinterväghållning än normalt.

Flera förbättringar har genomförts på kommunens gröna mötesplatser. I Gåvaparken i Morgongåva har taket vid grillplatsen, som förstördes i en brand, tagits bort och fyra nya avlastningsbord har byggts. I Sägparken i Tärnsjö har grillplats och bänkbord placerats ut, och åtgärder för att gynna pollinerande insekter har genomförts, bland annat i form av en sandhög och ett insektshotell. Inventeringar inom LONA-projekten för naturliga lekmiljöer samt träd och alléer har fortsatt, och klottersanering har utförts vid flera lekplatser.

Vatten, avlopp och avfall

Arbetet med att byta överföringsledningen för dricksvatten mellan Heby och Morgongåva påbörjades under

hösten och kommer att pågå till och med 2027. Ett större haveri på en omrörare vid Tärnsjö avloppsreningsverk (ARV) medförde att flödet från Tärnsjö Garveri tillfälligt fick ledas om, men processen är nu stabil. Biospridaren vid Morgongåva ARV har genomgått en omfattande renovering och är åter i drift. Slutsedimenteringen vid Heby ARV har försetts med nya rör och avrinningsrännor, och motsvarande arbete har utförts i Tärnsjö. Samtliga åtgärder har genomförts av kommunens egen personal.

Det nya personalutrymmet vid Heby ARV har färdigställts och tagits i bruk. Arbetet med att ta fram nya vattenskyddsföreskrifter och skyddsområden fortsätter, med särskilt fokus på Tärnsjö och Runhällen. Utbyte av äldre vattenledningar har genomförts enligt plan i Heby och Östervåla. Huvudpumpstationen i Östervåla har säkrats mot höga flöden genom installation av bräddpump.

Den nya leverantören för slamtömning har nu genomfört sitt första år i kommunen och samarbetet har fungerat väl. En ny rutin för avisering inför slamtömning har införts, vilket underlättar för kunderna att säkerställa fri väg till slambrunnen.

Kostverksamhet

Från 2025 har kostenheten en egen budgetram och arbetet med att nå ekonomisk balans fortsätter. Fokus ligger på att minska livsmedelskostnader och optimera bemanningen. Samarbetet med vård- och omsorgsboenden har utvecklats för att stärka kontrollen över livsmedelsbudgeten. Användningen av kommunens kost- och näringsdatasystem har kommit igång väl, vilket underlättar arbetet med svinnmätning och menyplanering. Svinnmätning genomförs i alla kök. Som en del i detta arbete har komposthinkar placerats i högstadiets matsalar, där eleverna kan ange varför de slänger mat, vilket ger värdefull återkoppling till köken. Nya riktlinjer för pedagogiska måltider tas fram, med målet att minska antalet barn per pedagog i matsalarna.

En ny livsmedelsupphandling har påbörjats tillsammans med flera kommuner och avtalet planeras träda i kraft hösten 2026. Kostenheten deltar i planeringen av köket i det nya vård- och omsorgsboendet i Östervåla samt i dialogen med Heby Fastigheter kring det nya köket i Harbo förskola/skola, som beräknas stå klart 2026.

Arbetet med krisberedskap pågår kontinuerligt. Menyerna har utvecklats och extra utrustning har köpts in för att stärka kökens förmåga att hantera kriser. Internutbildningar och praktikplatser har införts för att sprida goda rutiner och utveckla medarbetarna. Interncateringen har ökat jämfört med 2024, vilket ger både intäkter och utvecklingsmöjligheter.

Hållbarhet, miljö, vatten och naturvård

Arbetet med att kommunicera kommunens plan för hantering av skyfall och höga flöden har fortsatt. Fokus har legat på att identifiera åtgärder för att minska översvämningsrisker och att planera för multifunktionella ytor i översiktsplanen.

Nya hållbarhetslöften för vatten har tagits fram och antagits av kommunstyrelsen. Ett pilotprojekt har genomförts för att återaktivera dikesföretaget vid HOV-Mårtsbo i Östervåla. Delägare har kallats till möte och en styrelse har tillsatts med uppdrag att se över lämpliga rensningsåtgärder samt teckna avtal med kommunen avseende dagvattenbelastning.

Kommunen har beviljats medel för tre nya LOVA-projekt som påbörjats under året och fortsätter 2026–2027: utredning av våtmark vid Hallsjön, vattenkvalitetsmätning vid Vansjön samt anställning av en åtgärdssamordnare på heltid till november 2027.

Kommunfullmäktige har beslutat att kommunen ska använda BioDriv Östs Drivmodellen för att minska användningen av fossila bränslen. Enhetschefer och fordonssamordnare har utbildats. Kommunen kommer framöver att hållbarhets bedöma större politiska beslut och ställa högre hållbarhetskrav i utvalda upphandlingar. Energi- och klimatplanen beräknas tas upp för politiskt beslut nästa år.

Inom naturvården har trädsäkring och nedtagning av riskträd genomförts vid Ingbo källor och i tätortsnära skog. Spången vid Ingbo källor har förlängts och grillplats samt bänkbord har placerats ut. Arbetet med en tillgänglighetsanpassad spång till fågeltornet i Östa har påbörjats. Ängarna i Östa har slagits, slyröjning har utförts runt Axsjön och dialog har inletts för att förbättra vattenkvaliteten i sjön.

Privata utförare av kärnverksamhet

	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Förändring
<u>Teknisk verksamhet</u>			
Grönyteskötsel	-1,1	-1,1	0,0
Vinterväghållning	-2,8	-5,5	-2,6
Asfaltering	-1,5	-1,1	0,4
VA	-1,6	-1,7	-0,1
Slamhantering	-2,7	-2,1	0,7
Summa privata utförare	-9,7	-11,5	-1,8

Kommunen anlitar externa entreprenörer för tjänster som kräver speciell maskinell utrustning som kommunen inte har inom egen verksamhet. Detta omfattar:

Grönyteskötsel: underhåll av kommunens utemiljöer.

Vinterväghållning: innefattar snöröjning, halkbekämpning och sandupptag.

Asfaltering: underhåll av vägar inom kommunens befintliga vägnät.

VA: hämtning av avloppsslam från avloppsreningsverk.

Slamhantering: tömning av enskilda slamavskiljare/slutna tankar hos privatpersoner samt tömning av slambrunnar åt Heby kommun.

Samtliga tjänster är upphandlade enligt gällande direktiv (LOU).

Den totala summan för inköp av kärnverksamhet har minskat något under 2025. Kostnaden för vinterväghållning har minskat jämfört med 2024 då det inte snöade så mycket under året. Däremot så har kostnader ökat kring asfaltering och slamhantering.

Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde

Verksamheter	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Bokslut 2024
Politisk verksamhet	-0,5	-0,6	0,1	-0,4
Förvaltningschef	-1,8	-2,0	0,1	-3,0
Naturvård	-0,1	-0,7	0,6	-0,6
Mark- och planering	-1,9	-2,7	0,8	-2,1
Teknisk verksamhet	-16,9	-20,1	3,2	-18,6
Kostverksamhet	-41,4	-42,4	1,0	0,4
Hållbarhet Miljö	-2,8	-3,6	0,8	-0,8
Summa netto	-65,3	-72,0	6,7	-25,2

Verksamheter	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Bokslut 2024
Summa netto	0,7	0,0	0,7	1,1

Verksamheter	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Bokslut 2024
Resultat före ombokning VA	3,4	0,0	3,4	1,3
Ombokning mot resultatutjämningsfond	-3,4	0,0	-3,4	-1,3

Resultat VA	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före ombokning Avfall	0,6	0,0	0,6	-0,6
Ombokning mot resultatutjämningsfond	-0,6	0,0	-0,6	0,6
Resultat Avfall	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa netto	0,0	0,0	0,0	0,0

Kommentar till periodens resultat

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar (exklusive VA och avfall) en positiv avvikelse mot budget med 6,7 Mnkr per sista december 2025. Markexploatering har också en positiv avvikelse mot budget med 0,7 Mnkr. Samtliga verksamheter har en positiv avvikelse mot budget, störst inom teknisk verksamhet som framförallt beror på lägre kostnader för vinterväghållning.

Politiskt verksamhet

Positiv avvikelse mot budget med 0,1 mnkr.

Förvaltningschef

Positiv avvikelse mot budget med 0,1 mnkr beror på något lägre kostnader för en tillfällig satsning för utbyte av äldre datorer.

Naturvård

Positiv avvikelse mot budget med 0,6 mnkr beror framför allt på intäkter för skog som inkommit under början av året.

Mark och planering

Positiv avvikelse mot budget med 0,8 mnkr beror på lägre personalkostnader på grund av vakant tjänst och lägre kostnader för konsulter.

Teknisk verksamhet (exkl VA)

Positiv avvikelse mot budget med 3,2 mnkr beror framför allt på lägre kostnader för vinterväghållning (3 mnkr) i början och slutet på året samt lägre kostnader för drift av dammar då de flesta är i nyskick.

Kostverksamhet

Positiv avvikelse mot budget med 1,0 mnkr beror framför allt på lägre personalkostnader än budgeterat. Det intensiva arbetet med en effektiv personalplanering och större samarbete mellan de olika köken fortsätter att ge resultat. Samtidigt är kostnaderna högre för livsmedel trots intensivt arbete med strategisk menyplanering, svinn och återanvändning av mat.

Hållbarhet Miljö och vatten

Positiv avvikelse mot budget med 0,8 mnkr beror till stor del på att kostnader för arbete med översvämningar (0,6 mnkr) ännu inte fallit ut då man avvaktar åtgärdssimuleringar från konsult samt lägre kostnader för klimat och energi (0,2mnkr).

Markexploatering

Intäkter för markförsäljning är 0,7 mnkr netto. Dessa avser en villatomt i Vittinge, en villatomt i Morgongåva och handpenning för verksamhetsmark i Heby. Intäkten för husförsäljning Tallen 4 är bokförd på kommunstyrelsen.

Vatten och avlopp/avfall

VA har ett positivt resultat med 3,4 mnkr vilket är 2,2 mnkr högre än budgeterat. Enligt budget ska verksamheten redovisat ett tillskott till resultatutjämningsfonden med 1,2 mnkr. För mer detaljerad information se särredovisning VA.

Avfall har ett positivt resultat med 0,6 mnkr vilket är 0,2 mnkr högre än budgeterat. Enligt budget ska verksamheten redovisat ett tillskott till resultatutjämningsfonden med 0,4 mnkr. Den positiva avvikelsen beror framför allt på lägre kostnader för köpt tjänst.

Investeringar

Avslutade investeringar

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar		
	Ack utfall	Besluta d totalut gift	Avvikel se	Bokslu t 2025	Budget 2025	Avvikel se 2025
<i>Storgatan, bro och asfalt</i>	-1,5	-2,3	0,8	-1,5	-2,3	0,8
<i>Industrivägen, bro och asfalt</i>	-1,3	-1,7	0,4	-1,3	-1,7	0,4
<i>Backbo asfalt på väg och GC-väg</i>	-1,1	-1,5	0,4	-1,1	-1,5	0,4
<i>Allévägen, asfalt</i>	-0,2	-0,2	0,0	-0,2	-0,2	0,0
<i>Belysning Industrivägen</i>	-0,1	-1,5	1,4	-0,1	-1,5	1,4
<i>Tvärvägen asfalt</i>	-0,5	0,0	-0,5	-0,5	0,0	-0,5
<i>Skyttevägen asfalt</i>	-0,6	0,0	-0,6	-0,6	0,0	-0,6
<i>Grenadjärgatan asfalt</i>	-0,2	0,0	-0,2	-0,2	0,0	-0,2
<i>GC-väg asfalt vid Hembygdsgård och Dillners väg</i>	-0,3	0,0	-0,3	-0,3	0,0	-0,3
<i>VA- Rosengrensvägen</i>	-2,0	-2,6	0,6	-2,0	-2,6	0,6
<i>VA- Digitala vattenmätare Heby</i>	-3,0	-3,0	0,0	-1,6	-1,5	-0,1
<i>VA- Larm</i>	-0,4	-0,4	0,0	-0,4	-0,4	0,0
<i>VA- Renovering pumpstationer</i>	-1,0	-0,5	-0,5	-1,0	-0,5	-0,5
<i>VA- Ventilation Heby ARV</i>	-0,3	-0,5	0,2	-0,3	-0,5	0,2
<i>VA- Ledningsbyte</i>	-1,7	-1,8	0,1	-1,7	-1,8	0,1
Summa avslutade projekt	-14,4	-16,0	1,6	-12,9	-14,5	1,6

Pågående investeringar

Pågående projekt	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar			
	Beräkn ad totalut gift	Total budget	Avvikel se	Bokslu t 2025	Budg t 2025	Avvikel se 2025	Överfö r s till 2026
<i>Gata och infrastruktur</i>	-2,9	-1,5	-1,4	-0,5	-1,5	1,0	0,0
<i>Park och allmänna platser</i>	-2,0	-4,7	2,7	-0,3	-4,7	4,4	-3,4
<i>Dammanläggningar</i>	-5,0	-6,0	1,0	-3,1	-4,4	1,2	-1,2
<i>Naturvård</i>	-0,3	-0,3	0,0	-0,2	-0,3	0,1	0,0
<i>Mark- och plan</i>	-0,9	-0,9	0,0	0,0	-0,8	0,8	-0,8
<i>Kostverksamhet</i>	-0,4	-0,4	0,0	-0,1	-0,4	0,3	-0,3
<i>Markexploatering</i>	-7,5	-14,0	6,5	-1,7	-11,0	9,3	0,0

VA verksamhet	-10,0	-12,4	2,4	-7,2	-11,9	4,8	-0,3
varav VA exploatering	-0,1	-4,0	3,9	0,0	-4,0	4,0	0,0
Översvämningsåtgärder	0,0	-2,5	2,5	0,0	-2,5	2,5	0,0
Summa pågående investeringsprojekt	-29,0	-42,7	13,7	-13,2	-37,5	24,3	-6,1
Summa investeringar:	-43,4	-58,7	15,3	-26,1	-52,0	26,0	-6,1

Kommentarer till investeringar

Samhällsbyggnadsnämnden har under 2025 investerat för 26,1 mnkr. Total investeringsbudget för året var 52,0 mnkr.

Några av de investeringar som var tänkt att genomföras under 2025 har flyttats fram till kommande år då förutsättningarna för de investeringarna förändrades.

Gata och infrastruktur

Av en investeringsbudget på 8,7 mnkr har 6,4 mnkr använts. Flera vägar har fått ny asfalt och flera broar har renoverats.

Park och allmänna platser

Projektering av Lövestaparken påbörjades under slutet av 2025 i form av en projekttävling medans anläggningsarbetet med parken är planerat att genomföras 2026. I och med att stora delar av Lövestaparkens investering sker kommande år flyttas 2,7 mnkr av 2025 års budget med till 2026.

Investering kring dagvattenåtgärder är påbörjat vilket består av röjning och rensning vid vattendrag. Investeringen är pågående och fortsätter 2026 vilket gör att delar av 2025 års budget motsvarande 0,4 mnkr flyttas med till 2026.

Dammanläggningar

Årets investeringsbudget är använd till upprustning av Sör Starfors dammen. Ingbodammen är färdigställd under första kvartalet 2025 med medel som flyttades med från 2024 års investeringsbudget för den dammanläggningen.

Total budget för dammanläggningar 2025 var på 4,4 mnkr och utav dem flyttas kvarvarande belopp på 1,2 mnkr med till 2026 för fortsatt arbete med upprustning av kommunens dammanläggningar.

Naturvård

Av en budget på 0,3 mnkr är 0,2 mnkr använt till byggnation av tillgänglighetsspång till fågeltornet i Östa.

Mark- och plan

Verksamheten påbörjade uppgradering av kartsystem under 2024 och det är en pågående investering. Då arbetet med systemet blivit framskjutet på grund av omtag i upphandling så kommer kvarvarande del av budget på 0,8 mnkr flyttas med till 2026 för fortsatt arbete.

Kostverksamhet

Kostenheten har en investeringsbudget på 0,4 mnkr för 2025. Under året köptes ett odlingshus för kryddor in

till köket på Östervåla skola. Arbete med installering av växthus är inte helt klart och investeringen kommer färdigställas under 2026. 0,3 mnkr av budgeten flyttas med till 2026 för att kunna slutföra installation.

Markexploatering

2025 års budget för exploatering var 11,0 mnkr varav 1,7 mnkr användes till byggande av Rosengrensvägen. Den exploateringen har pågått sedan 2023 och har fortsatt under året. Vägen är färdigbyggd medans asfalt och belysning återstår att göras.

Lågkonjunkturen har påverkat exploateringsverksamheten vilket har gjort att flera av årets planerade exploateringar har flyttats fram till kommande år, då förutsättningarna kring markförsäljning har förändrats.

VA verksamhet

Total investeringsbudget för VA under 2025 var 19,2 mnkr och verksamheten har investerat för 14,2 mnkr. Ledningsbyte har utförts enligt plan samt renovering av pumpstationer och avloppsreningsverk. Nytt larmsystem till de olika anläggningarna har installerats. Byte av digitala vattenmätare påbörjades 2024 och har fortsatt under året. Verksamheten har behövt göra vissa omprioriteringar då akuta situationer dykt upp som inte ingick i grundplanering, som till exempel akut åtgärd kopplat till arbetsmiljösäkerhet på Morgongåva ARV. All omprioritering har skett inom ramen för befintlig investeringsbudget.

Arbete med brutet vatten är påbörjat och kommer fortsätta under 2026. Budget för den investeringen var på 0,4 mnkr och 0,1 mnkr är använt. Kvarvarande belopp på 0,3 mnkr flyttas med till kommande år.

Investering överföringsledning Heby-Morgongåva är påbörjad då projekteringen är klar. Upphandling är även den klar och anläggandet av ny dricksvattenledning har påbörjats under hösten 2025 enligt plan.

Kvarvarande del av budget 2025 flyttas med till 2026 då jobbet löper över flera år. Belopp att flytta med är 0,1 mnkr för att stärka kommande års beslutade budget för fortsatt arbete.

Exploatering VA

Utförd exploatering är ledningar till 12 stycken tomter vid Rosengrensvägen i Östervåla. Övrigt planerad exploatering har flyttats fram till kommande år då förutsättningarna kring exploatering har förändrats.

Översvämningsåtgärder

Den investeringsbudget på 2,5 mnkr som avsatts för översvämningsåtgärder under 2025 är inte använd då arbete med karteringen inte är klar. Förberedande arbete, såsom kartering och planering, är ett pågående arbete som faller utanför investeringsbudgeten. Bedömningen var att det inte fanns möjlighet att påbörja någon investering under året.

Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten

Ingen verksamhet under nämnden redovisade ett underskott mot budget 2025 och därför har ingen åtgärdsplan tagits fram.

Nämndens prioriterade inriktningsmål

Samhällsbyggnadsnämnden har från och med 2024 inga egna politiska mål i det övergripande mål- och budgetarbetet utan bidrar till kommunens gemensamma målarbete genom att prioritera bland Kommunfullmäktiges inriktningsmål och utifrån det ta fram aktiviteter. Nedan följer en förenklad sammanställning av vad samhällsbyggnadsnämnden har arbetat med hittills under 2025 för att bidra till kommunens arbete med inriktningsmålen Heby kommun ska växa hållbart tillsammans med näringsliv och civilsamhälle, Heby kommun ska värna klimatet och vattnet och Heby kommun ska vara en trygg och säker kommun.. Fokus ligger på nya aktiviteter vilket gör att verksamhet som rullar på inte lyfts särskilt. Nedan redovisas också utfall på mått, tillhörande målen, kopplade till nämndens verksamhet. Andra verksamheter inom kommunen har arbetat med samma mål men från andra infallsvinklar. Målanalys och fördjupade måttkommentarer görs på kommunövergripande nivå.

Prioriterade inriktningsmål

Heby kommun ska växa hållbart tillsammans med näringsliv och civilsamhälle.

Mått	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024	Målvärde 2025	Resultat 2025	Målvärde 2027
Antal invånare	14 421	14 343	14 345	Öka	14 276	
Finns det lediga tomter för bostäder i alla tätorter? (J/N)	IU	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Finns det ledig mark för verksamheter i alla tätorter? (J/N)	IU	Nej	Ja	Ja	Ja	
Antal bygglov (nya bostäder) under året	IU	11	13	11	15	Öka

Mått: Antal invånare

Arbetet med Översiktsplan 2040 pågår. Översiktsplanen är vårt övergripande styrdokument som kan medverka till att skapa hållbar tillväxt genom markanvändningen. ÖP beskriver kommunens vision för hur mark- och vattenområden samt den bebyggda miljön ska utvecklas, användas och bevaras på lång sikt. Många verksamheter under samhällsbyggnadsnämnden är involverade i detta arbete. Nämnden arbetar för skapa attraktiva hållbara samhällen med välfungerande infrastruktur där människor trivs.

Vid årsskiftet 2025/2026 hade Heby kommun 14 276 invånare. Det är en minskning med 69 personer jämfört med årsskiftet 2024-12-31. Under året 2025 flyttade 804 personer till Heby kommun och 844 personer flyttade härifrån, vilket ger ett flyttnetto om minus 40 personer för året. Resterande förändring kommer av antal födselar och avlidna. Eftersom antalet invånare minskade 2025 har inte målvärdet för året nåtts.

Mått: Finns det lediga tomter för bostäder på alla orter? och Finns det ledig mark för verksamheter i alla tätorter?

Lediga villatomter och verksamhetsmark finns i alla orter. Tolv nya tomter har tillkommit på Rosengrens väg i Östervåla och i Harbo har åtta tomter på Öjavägen avstyckats under året. Två villatomter såldes 2025; en i Vittinge och en i Morgongåva.

Under 2025 sålde Heby kommun även en redan bebyggd bostadsfastighet i Heby och en tomträtt i Östa.

Ett utkast på riktlinje för villatomtsförsäljning har påbörjats och planeras lämnas till nämnd under 2026. Avtal och riktlinje behöver synka bättre än de gör idag och man kommer bland annat att se över hur lång tid köparen har på sig innan byggnation måste påbörjats.

Mått: Antal bygglov (nybyggnation av bostäder) under året.

Konjunkturläget och världssituationen gör att bostadsmarknaden är sval och intresset för att bygga i kommunen just nu är lågt. Som läget är bedöms detta inte förändras i närtid även om den svenska byggsektorn i stort förväntas återhämta sig något under 2026 efter flera svaga år.

Trots svagt konjunkturläge med mera beviljades femton bygglov för nybyggnation av bostäder i Heby kommun under 2025. Av dessa var elva småhus, tre fritidshus och ett flerbostadshus/specialbostad som avser bygglovet för ett nytt vård- och omsorgsboende i Östervåla. 2024 beviljades totalt tretton bygglov i kommunen vilket innebär att två fler bygglov utfärdades 2025 och att målvärdet för året uppnåddes.

Arbete kopplat till målet som inte direkt knyter an mot tillhörande mått

Under året har kommunen gett tre företag i uppdrag att skissa på en utveckling av Lövstaparken. Det vinnande förslaget utsågs av en jury och genom en digital invånaromröstning. Arbete för att ta fram projektering pågår. Detta blir ett stort projekt och handlar om hur vi ska ta hand och utveckla våra offentliga miljöer.

På sikt ska kommunen ta fram en Handlingsplan för skötsel av lekplatser. Under 2025 var tanken att fokus skulle ligga på praktiskt arbete där man bland annat skulle konvertera några mindre lekplatser till lekmiljöer där barnen mer får använda sin egen fantasi men detta fick skjutas fram till 2026 på grund av att det regnade för mycket under hösten. En lekplats har fräschats upp med ny lekutrustning och en inventering av naturliga lekmiljöer i tätort gjordes med stöd av LONA-bidrag.

Under 2025 utförde kommunen även en del underhållsarbete kopplat till naturvård. Dessutom påbörjades en

tillgänglighetsanpassad spång till fågeltornet i Östa och grillplatser samt bänkbord ställdes upp vid Ingbo och Sågparken.

Heby kommun ska värna klimatet och vattnet.

Mått	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024	Målvärde 2025	Resultat 2025	Målvärde 2027
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	49 %	67,6 %	74,5 %	Öka	74,5 % (2024)	Öka
Andel svenskproducerade livsmedel	63 %	63 %	69 %	Öka	65,3 %	Öka
Andel ekologiska livsmedel	29 %	30 %	23 %	>23%	25,3 %	Minst 20 %
Matsvinn i grundskolan		28,5 g/elev	25 g/elev	25 g/elev	20,57 g/elev	20 g/elev
Reningsverkens utsläpp ligger under beslutade gränsvärden	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Öka
Andel slam som återinförs	IU	95 %	100 %	100 %	55 %	100 %
Antal åtgärder med syfte att förbättra vattenkvaliteten (inkluderar utredning, underlag för åtgärd, samt genomförd åtgärd för bättre vattenkvalitet).	IU	IU	3	Minst 2 per år	3	Minst 2 per år
Antal lokala åtgärdsprogram för de sjöar/vattenförekomster som inte har god ekologisk status	IU	IU	2	2	1	Bibehållas

Mått: Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)

I februari antog kommunfullmäktige den modell som BioDriv Öst tagit fram i syfte att minska användningen av fossilt bränsle. Modellen heter Drivmodellen och i korthet så ställer den krav på viken typ av bränsle som ska användas när kommunen upphandlar transporttjänster samt köper in egna bilar. Under sommaren fick enhetschefer samt fordonssamordnare utbildning i hur modellen är tänkt att användas.

Tekniska enheten bytte ut ett av verksamhetens fordon under 2025 till ett som kan köras på HVO. Bilen står i södra kommundelen där man enkelt kan tanka HVO-bränsle.

Mått: Årlig energianvändning (kWh/m²) för kn org.

Miljöstrateg har varit med och kartlagt Liljebackens energianvändning och analyserat resultatet. Under 2026 kommer Heby kommun tillsammans med representant för Energikontoret att se över vilka åtgärder man kan genomföra för att minska energianvändningen utifrån personals beteenden.

Arbetet som påbörjades i Östervåla- och Heby skolors kök 2024 har fortsatt och under 2025 har även de mindre köken ändrat sina rutiner för att minimera elförbrukningen. Man har bland annat börja använda ugnarnas ångfunktion istället för att koka ex. grönsaker vilket kräver mindre energi. Man ändrade också rutinerna så att köken väntar med att sätta igång diskmaskiner, värmeskåp och vattenbad tills de faktiskt ska användas istället för att rutinmässigt slå på dem i början på dagen.

Mått: Matsvinn i grundskolan (g/person)

Som ett sätt att förebygga matsvinn infördes tre komposthinkar i högstadiematsalarna under våren där eleverna kan välja om man slänger mat på grund av att man inte hann äta upp, att maten inte föll eleven i smaken eller om man tog för mycket. Detta är ett sätt att få återkoppling från matgästerna.

Arbetet för att minska matsvinn förfinas konstant. Köken kokar bland annat fonder och bakar bröd på livsmedel som inte gått åt i serveringen. Ibland görs också bedömningen att det är bättre att köpa in frysta livsmedel istället för färska för att kunna använda hela produkten. Inom skola arbetar man fortsatt med storlek på kantiner och uppläggningsfat för att få matgästerna att inte ta mer än de vill äta samt minimera det som behöver slängas då man inte kan återanvända mat som varit ute i serveringen. Rutiner för mätning av matsvinn (kökssvinn) på vård- och omsorgsboendena utvecklades.

Inom skola och förskola förs en dialog med barn- och utbildningsförvaltningen för att utveckla svinnarbetet där man bland annat lyft behovet av att se närvarostatistik i början av dagen för att kunna anpassa mängden mat som serveras. För att kunna arbeta effektivt krävs att de som äter pedagogisk måltid hålls informerade om svinnarbetet och känner sig delaktiga. Kostenheten har också lyft möjligheten att få vara delaktiga vid hemkunskapsundervisning för att informera om matsvinn, både i skolan och hemmet.

Matsvinnssstatistik följs upp löpande och vid avvikelser kontaktas aktuell verksamhet för att försöka säkerställa att inrapportering görs korrekt.

Kostenheten har lyft behovet av att få vara med i samband med schemaläggning i skolorna för att säkerställa att det finns tillräcklig tid för eleverna att stå i matkö och äta i lugn och ro. Detta är ett utvecklingsområde för verksamheten framöver.

För 2025 var målet att minska matsvinnet (tallrikssvinn) i skolorna vilket också gjordes. I snitt slängdes 20,57 gram per ätande vilket var 4,43 gram mindre än 2024. Detta är en stor minskning och mycket glädjande för verksamheten. Överlag slängs mest mat av matgästerna på högstadieskolorna.

Mått: Andel svenskproducerade livsmedel och Andel ekologiska livsmedel

Kostchefer deltar vid DIS-möten för att träffa eventuella nya lokala livsmedelsleverantörer. Vid recept- och inköpsplanering är fokus att merparten av det som serveras ska tillagas av livsmedel som kan produceras i Sverige. Under året har man bland annat arbetat med alternativ till ris som exempelvis matvete och tanken är att man ska servera klassiska smaker och rätter men med en modern twist.

Ansvariga för kostverksamheten i kommunen har löpande kontakt med våra lokala potatis- och köttleverantörer. Arbete pågår för att få till en bra rutin för inrapportering av inköpsstatistik för färskt kött. Man har även anmält intresse av att få göra studiebesök hos leverantörerna.

Ekologiska livsmedel köps in när de ekologiska varorna inte fördyrar verksamheten och ryms inom budget.

Andelen ekologiska varor har ökat sedan 2024 och utgjorde 2025 25,3 % av inköpta varor och målvärdet för året uppnåddes. 65,3 % av inköpta livsmedel var svenskproducerat under året. Detta är en liten försämring mot 2024 då 69 % av livsmedlet var svenskproducerat. Målvärdet för andel svenskproducerad mat kunde dock delvis uppnås.

Mått: Antal åtgärder med syfte att förbättra vattenkvalitén

En utredning för att anlägga en våtmark vid Hallsjön har påbörjats under våren 2025 och löpte på enligt plan under 2025.

I september påbörjades LOVA projekt med vattenkvalitetsmätning för att se var näringsbelastningen till Vansjön kommer ifrån. Projektet kommer att fortgå i två år.

Kommunen beviljades LOVA medel för att anställa en åtgärdssamordnare som ska arbeta med åtgärder för att minska övergödningen i kommunens vattenförekomster.

Måttutfall inkluderar utredningar, underlag för åtgärd, samt genomförd åtgärd. Målvärdet för 2025 var två men i och med det arbete som kunnat göras överskred måttutfall för året detta och landade på tre åtgärder.

Mått: Antal lokala åtgärdsprogram för de sjöar/vattenförekomster som inte har god ekologisk status

LOVA projekt för att ta fram en LÅP för Tärnsjön fortskrider. Projektet ska slutrapporteras i december 2026. En övergripande kartering av lågpunkter där man kan ställa vatten gneomöfrdes för området vilket används för att föra dialog med större skogägare.

Då åtgärdssamordnaren inte påbörjade sin tjänst förrän i november hann kommunen inte genomföra fler åtgärder under året.

Målvärdet för 2025 var att två lokala åtgärdsprogram skulle genomföras men i och med att åtgärdssamordnaren började senare än planerat kunde verksamheten bara gå in i ett lokalt åtgärdsprogram under året.

Mått: Reningsverkens utsläpp ligger under beslutade gränsvärden

Överlag ligger utsläppen av fosfor och BOD7 under beslutade gränsvärden och på liknande nivåer för fem av sex avloppsreningsverk 2025. På grund av att slamskrapan i botten på en av bassängerna i Tärnsjö reningsverk havererade i början på året var dock utsläppen av BOD7 där förhöjda under flera månader. Bassängen tömdes och vattnet leddes tillfälligt till en annan bassäng under åtgärdsarbetet. Slamskrapan var åter i bruk i slutet av januari och vattnet kunde då ledas tillbaka till rätt bassäng. Detta haveri medförde en störning i den biologiska reningen med följd att utgående BOD7-halt översteg gränsvärdet under januari och februari och var högre än normalt även under mars-maj. Då tillståndsbeslutet angående gränsvärden för Tärnsjö avloppsreningsverk avser årsmedelvärde så uppnåddes det på årsbasis tack vare att åtgärdsarbetet kunde genomföras snabbt. Verksamheten hade kontinuerlig kontakt med miljöenheten under tiden som

värdena var förhöjda.

Under 2025 byttes även avdragsrännorna i slutsedimenteringsbassängerna i Heby reningsverk.

Andel slam som återinförs

2025 kunde 55 % av slammet användas för att sprida på åkermark. Resterande 45 % användes till jordblandning och lades i en jordvall.

Heby kommun har under flera år kunnat sprida 100 % av slammet direkt på åkermark men detta kunde tyvärr inte göras 2025. Kommunen tar fyra stycken samlingsprov per år på vart och ett av de fyra stora verken (Heby, Tärnsjö, Östervåla och Morgongåva). Provet som togs på Heby avloppsreningsverk under juli visade på en kadmiumhalt som låg lite över gränsvärdet för att få spridas på åkermark. Gränsvärdet är 2 mg/kg TS och provet visade 2,2 mg/kg. Värdet på kadmium ligger vanligtvis på mellan 0,3-0,6 mg/kg för samtliga verk.

Verksamheten tog ett extraprov på slam från Heby under september och då var värdet tillbaka på normala nivåer. Detta innebär att slam från Heby avloppsreningsverk under två månader inte var godkänt för spridning till åkermark. Det företag Heby kommun säljer slammet till placerade tyvärr slammet från alla fyra verk i samma hög. Detta medförde att slammet från samtliga reningsverk blev underkänt för delar av året och kunde därmed inte spridas på åkermark.

Det kan finnas en uppsjö av orsaker till varför värdena var förhöjda och eftersom extraprovet som togs inte visade förhöjda värden gjordes bedömningen att man inte skulle försöka bakspåra. Att lokalisera orsaken bakom förhöjda värden i efterhand är oerhört svårt. Då Heby avloppsreningsverk har extern slammottagning minskar möjligheten att hitta källan till de förhöjda värdena ytterligare.

Arbete kopplat till målet som inte direkt knyter an mot tillhörande mått

Fler vegetariska rätter förs in i rotation och köken använder en del vegetariskt protein i bland annat köttfärsås som ett sätt att minska köttmängden samtidigt som matgästerna får mat de känner igen och tycker om. Ett arbete med interncatering pågår inom kostverksamheten och man verkar medvetet för att inkludera vegetariska rätter som ordinarie alternativ. Istället för att exempelvis ha ett kycklingspett och några skivor skinka serverade man ett kycklingspett och ett vegetariskt spett vid sommarbuffén.

Under 2024 påbörjades montering av digitala vattenmätare. Tärnsjö var först ut och under 2025 har arbetet fortsatt i Heby samhälle. Digitala vattenmätare medför att man kan identifiera läckor i realtid både hos kunder och i ledningsnätet vilket gör att åtgärder kan vidtas på ett tidigt stadium. Arbetet har gått bra och man har redan sett positiva effekter.

Dammen vid Ingbo källor har renoverats under året. Renoveringen av Starfordsdammen blev klar under 2025. Dammarna renoveras för att vara säkra och kunna bibehållas då omkringliggande miljöer i annat fall skulle genomgå stora förändringar.

Riktlinjer för fettavskiljare håller på att tas fram. Planen är att förslag på riktlinje lämnas till nämnd under första kvartalet 2026. Verksamheter med livsmedelshantering kan orsaka att fett kommer ut i avloppsnätet och stelnar vilket kan leda till stopp i ledningsnätet. Riktlinjer för fettavskiljare tydliggör för allmänheten vad som gäller och underlättar hanteringen av denna fråga för VA.

Heby kommun har beslutat att förvaltningen ska ta fram ett förslag på hur större politiska beslut skulle kunna hållbarhetsbedömas utifrån social och ekologisk hållbarhet. Förslaget kommer att utgå ifrån den modell Tierps kommun tagit fram och använda som stöd i detta arbete.

Heby kommun kommer att ställa högre hållbarhetskrav vid utvalda upphandlingar i framtiden. Det kommer att röra både sociala och ekologiska/miljömässiga krav på upphandlade leverantörer.

Energi- och klimatplanen togs fram under 2024 och lämnades till samhällsbyggnadsnämnden i januari 2025.

En sandhög har lagts upp för pollinerande insekter i Sågparken i Tärnsjö och ett insektshotell samt informationsskylt kommer att sättas upp i anslutning till denna. Arbetet för sanering av Gammelbodeponin fortskrider. Ansökan lämnades in till Länsstyrelsen under 2025. Arbete med en Skogsbruksplan har inletts. Viktiga frågor i det arbetet är kolinlagring och biologisk mångfald. Uppstartsmöte om åtgärder för vattenkvaliteten i Axsjön har hållits. Arbete med att ta fram förslag till hållbarhetslöften för vatten pågår.

Heby kommun ska vara en trygg och säker kommun

Mått	Resultat 2022	Resultat 2023	Resultat 2024	Målvärde 2025	Utfall 2025	Målvärde 2027
Det finns en uppdaterad nödvattenplan, som är känd av de som behöver känna till den.	J	J	J	J	Ja	
Kommunens beredskap mot skyfall och höga flöden fortsätter utvecklas	N	N	Ja	Översvämningskartering på kommunens fem tätortsnära vattendrag	Ja	
Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%)	86,3 %				86,0 %	Bibehålla
Upplevelsen av Störande trafik med motorfordon (andel positiva svar)	71,0 %			öka	74,8 %	

Mått: Det finns en uppdaterad nödvattenplan, som är känd av de som behöver känna till den.

Heby kommun antog en ny nödvattenplan under våren 2024. I samband med framtagandet av denna hade ansvariga på kommunen kontakt med prioriterade kunder för att kartlägga behov med mera. Samtliga prioriterade kunder delgavs ett exemplar av nödvattenplanen. Planen är anpassad för dagens säkerhetsläge vilket innebär att exempelvis kartor inte finns i den offentliga versionen. Under hösten 2025 gjordes en översyn och uppdatering av planen.

En övning med nödvattenutrustning genomfördes under hösten. Drifttekniker och andra berörda inom tekniska enheten genomförde provkörning av mobilt reservelsaggregat vid ett av kommunens mindre vattenverk.

Mått: Kommunen har en plan för hantering av skyfall/höga flöden

Den 23 januari 2025 antog samhällsbyggnadsnämnden den framtagna planen för hantering av skyfall och höga flöden. Planen innehåller en riskanalys baserad på de översvämningskarteringar som genomfördes under 2024 och ger vägledning för kommunens fortsatta arbete med förebyggande och hanterande åtgärder.

Översvämningskarteringen av kommunens fem drabbade tätortsnära vattendrag har genomförts under 2025 och åtgärdssimuleringar påbörjats av konsult. Åtgärdssimuleringarna ska visa på lämpliga platser och åtgärder för att skydda tätorterna mot höga flöden.

En projektgrupp har arbetat för att aktivera de markavvattningsföretag där kommunen är stor markägare. En styrelse för markavvattningsföretaget Hov-Mårtsbo i Östervåla har bildats. Arbetet fortsätter med Ramsjöns sjösänkingsföretag.

Arbete med att ta fram förslag till åtgärder för att minska risken för översvämnning vid höga flöden pågår och skyfall- och översvämningskarteringen som gjordes under året har lagts ut på den externa kommunkartan.

Mått: Otrygghet vid utomhusvistelse sen kväll i det egna bostadsområdet/Upplevelse av störande trafik med motorfordon

En raseringsplan för nedtagning av gammal armatur togs fram under året. Släckta belysningspunkter längs med allmän och statlig väg togs bort bort. Arbetet har gått bra och är i princip slutfört. När väl beslut tagits att belysningspunkten skulle släckas innebär själva armaturen en risk förbipasserande om den inte underhålls och en släckt lyktstolpe kan medföra en upplevd större otrygghet än om stolpen är nedtagen.

Som en del i arbetet med att identifiera otrygga platser i kommunen har representant för mark- och planeringsenheten deltagit vid trygghetsvandringen i Tärnsjö. Hållbarhetsenheten ska analysera underlaget och ta fram en rapport som kommunen kan utgå ifrån i sin planering av arbete framöver.

Det finns bra upparbetade rutiner kring trafiksäkerhetsarbetet med hastighetsmätningar och kontinuerlig kontakt med polisen.

Målvärdena för 2025 för både otrygghet vid utomhusvistelse och upplevelse av störande trafik bedöms ha uppnåtts.

Arbete kopplat till målet som inte direkt knyter an mot tillhörande mått

Ett VA-planeringssystem håller på att byggas upp. Detta blir en form av digitalisering av allt som gäller VA-driften och när delar ska bytas ut för att säkerställa att ledningar med mera håller. Arbetet är pågående och man kommer att få uppdatera systemet under flera år för att få in all gammal information. Därefter ska systemet fyllas på löpande så att ansvariga kan planera för en hållbar och säker VA-drift i kommunen. Systemet är i full drift och fungerar bra.

Kostenheten arbetade för höjd krisberedskap under 2025. Under våren utvecklades bland annat krismenyn och en kartläggning av vilken extrautrustning som ska finnas i köken för att bättre kunna hantera en eventuell kris har gjorts och till stora delar köpts in. Detta är en vidareutveckling av det arbete som påbörjades 2024. Kostenheten deltog även i kommunövergripande planering rörande exempelvis beredskapsveckan under hösten. Riskbedömningar med mera genomfördes för att ha som underlag i arbetet med ta fram kontinuitetshanteringsplaner. Vid ordinarie genomplanering och inköp av livsmedel ligger fokus på att använda svenskproducerat livsmedel för att stödja den inhemska produktionen och medverka till att det finns mat att tillgå om transporter mellan länder skulle förhindras.

Sammanfattande kommentar

Tabellen nedan visar en övergripande bild av Heby kommuns måluppfyllelse 2025. Samtliga inriktningsmål radas upp och under kolumnen för måluppfyllelse framgår om målet uppfyllts, delvis uppfyllts eller inte uppfyllts 2025. Målanalys och fördjupade måttkommentarer görs på kommunövergripande nivå.

Inriktningsmål	Antal mått	Ej uppfyllda målvärden	Delvis uppfyllda målvärden	Uppfyllda målvärden	Måluppfyllelse
VÄXA HÅLLBART TILLSAMMANS MED NÄRINGSLIV OCH CIVILSAMHÄLLE	12	3	3	6	Delvis
VÄRNA KLIMATET OCH VATTNET	8	2	1	5	Delvis
STÄRKA BARN OCH UNGDOMARS MÖJLIGHET TILL MÅLUPPFYLLELSE I SKOLAN	11	1	1	9	Ja
GE ÄLDRE MÖJLIGHETER TILL ETT VÄRDIGT LIV	5			5	Ja
VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE DÄR VERKSAMHETEN HAR RÄTT KOMPETENS	7	1	1	5	Ja
VARA EN TRYGG OCH SÄKER KOMMUN	9	1		8	Ja
VERKA FÖR EN GOD FOLKHÄLSA	10	6		4	Nej
SAMMANFATTNING	62	14	11	37	

Uppföljning av nämndens kontrollplan

En kontroll av diarieföring och hantering av allmänna handlingar inklusive delegationsbeslut, inom nämndens ansvarsområde genomfördes 2025. Internkontrollen byggde på svar från två enkäter, en riktad till samtliga medarbetare och en som bara personer med delegation från nämnd besvarat. Samhällsbyggnadsnämnden godkände den interna kontrollen den nionde december 2025.

Internkontrollen visade att hantering av allmänna handlingar är en central del av verksamheten, då över 90 % uppgav att de hanterar sådana handlingar regelbundet. Kunskapen om diarieföring är relativt god, men bör variera beroende på arbetsuppgifter. Majoriteten vet hur man diarieför eller var man kan få hjälp med detta. Medvetenheten om att digitala dokument och e-post kan vara allmänna handlingar är mycket hög, vilket är positivt då dokumentationen i stor utsträckning är digital. Sekretesskunskapen är också väl förankrad, även om förbättringsmöjligheter finns. En majoritet vet var man kan få stöd vid hantering av allmänna handlingar men det finns också en viss osäkerhet här, vilket indikerar behov av tydligare strukturer och kommunikation kring stödresurser. Efterlevnaden av regler bedöms som god, men tryggheten i hanteringen är något begränsad. Sammantaget finns ändå ett behov av utbildning, tydligare rutiner och information.

Anställda som har delegation på att fatta beslut i vissa ärenden har överlag god kunskap om registrering av delegationsbeslut eller var de kan vända sig för att få hjälp. Majoriteten vet också helt eller delvis vilka ärenden man har delegation för men det finns ett behov tydligare information och bättre introduktion. Medvetenheten om att beslut ska anmälas till nämnd är hög, men kan stärkas ytterligare. De flesta uppger att de följer reglerna helt eller delvis men tryggheten i hanteringen kan förbättras. Sammantaget finns ett behov av bättre rutiner och synliggörande av stödresurser för att ytterligare öka tydlighet och säkerhet i hanteringen av delegationsbeslut.

Framtidsbedömning

Samhällsbyggnadsnämnden står inför en spännande framtid där befolkningstillväxt, klimatutmaningar och digitalisering ställer ökade krav på verksamheten. För att möta dessa utmaningar krävs en långsiktig och strategisk planering. Samtidigt en organisation som snabbt kan ställa om utifrån nya förutsättningar.

Omvärld och ekonomi

Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter påverkas av höjda kostnader för material, energi och livsmedel samt osäkra leveranser på grund av globala konflikter och handelshinder. Detta understryker vikten av beredskap och säkerhet, särskilt inom vatten- och livsmedelsförsörjning. Ökade hot från cyberattacker och andra säkerhetsrisker kräver stärkt skydd av samhällsviktiga funktioner.

Efterfrågan på mark för bostäder och verksamheter väntas öka, vilket kräver fortsatta investeringar i infrastruktur och utveckling av attraktiva samhällen. Samtidigt finns en växande efterfrågan på mark för grön energi och hållbara industrier, vilket ger kommunen nya möjligheter men också utmaningar i planering och tillståndsprocesser.

Vatten, klimat och energi

Kommunen behöver anpassa sig till klimatförändringar genom att hantera översvämningsrisker och skydda vattenresurser. Samarbeten med fastighetsägare och andra aktörer blir avgörande för att minska skador från extrema väderhändelser.

Ökad miljölagstiftning från nationell och EU-nivå innebär att kommunen måste prioritera åtgärder för vattenvård, klimatanpassning och biologisk mångfald. En energi- och klimatplan ska beslutas 2026, och EU:s nya krav på naturrestaurering innebär insatser på kommunens mark och i samarbete med andra markägare.

Teknisk verksamhet

Underhåll av vatteninfrastruktur, lekplatser, torg och allmänna platser är en prioritet för att förbättra säkerhet, trivsel och ekonomisk hållbarhet. För att säkra dricksvattenförsörjningen krävs investeringar i överföringsledningar och skydd av vattentäkter. Samtidigt behövs insatser mot ökad skadegörelse och klotter, som medfört växande kostnader.

Ubn § 78

Dnr UBN/2026:8

041

Årsredovisning 2025

Utbildningsnämndens beslut

- Utbildningsnämndens årsredovisning och måluppfyllelse år 2025 godkänns.

Sammanfattning

Förändringar i styrning av utbildningsväsendet under perioden

Under perioden har flertalet förändringar trätt i kraft inom Utbildningsnämndens områden.

Nedan redogörs i korthet för de mest framträdande av dessa förändringarna.

Sammanfattningarna för förändringar inom utbildningsområdet är hämtade från Skolverket och finns att tillgå i mer omfattande format på Skolverkets hemsida.

<https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/forandringar-inom-skolomradet/aktuella-regeländringar#heading-1>

- *Stärkt tillgång till skolbibliotek (1 juli 2025)*

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som syftar till att stärka elevers tillgång till ett ändamålsenligt skolbibliotek. Lagändringarna innebär att skolbibliotek definieras som en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Elever i förskoleklassen, grundskola, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska som huvudregel ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten om inte särskilda skäl föreligger.

Skolbibliotek ska verka för de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801), och främja elevers läsande och medie- och informationskunnighet.

Varje huvudman ska ha en biblioteksplan som bland annat ska precisera hur ändamålen med skolbiblioteket ska uppnås.

Lagändringarna innebär även att krav ska ställas på att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. Varje huvudman ska sträva efter att för skolbiblioteksverksamheten anställa personal som i första hand har en examen från en högskoleutbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap eller i andra hand en examen från en annan relevant högskoleutbildning.

- *Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte (1 juli 2025)*

Det nya regelverket gäller för hela skolväsendet, om inte något annat särskilt anges i respektive bestämmelse, och syftar till att barn, elever och personal ska ha en säker och trygg utbildnings- och arbetsmiljö.

Huvudmannen ska se till att det på varje förskole- och skolenhet finns en beredskapsplan och bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap för att kunna hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer.

Huvudmannen ska också, enligt de nya bestämmelserna i skollagen, se till att åtgärder vidtas för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till förskole- eller skolenhetens område under den tid som verksamheten pågår.

- *Ändringar i förskolans läroplan (1 juli 2025)*

Utbildningen ska stimulera barnens intresse för, och kunskaper om, natur, samhälle och teknik, men det tidigare kravet på att utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla digital kompetens har tagits bort. För barn i åldern under 2 år bör endast analoga lärmaterier användas. För barn i övriga åldrar bör eventuell användning av andra lärmaterier än analoga ske med stor restriktivitet.

Det har även förts in skrivningar i läroplanen som ännu mer än tidigare betonar vikten av att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

- *Tillägg i läroplanerna om respekt för att följa samhällets lagar och regler (1 augusti 2025)*

Gäller för följande skolformer: Förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och komvux

- *Nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (1 september 2025)*

Riksdagen har beslutat om nya bestämmelser i skollagen som innebär att det inom skolväsendet ska finnas ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. Syftet är att utveckla undervisningens kvalitet, stärka professionerna, öka yrkenas attraktionskraft och på detta sätt öka likvärdigheten i utbildningen för eleverna. Huvudmannens befintliga skyldighet att se till att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling preciseras också till viss del.

Det nationella professionsprogrammet ska bestå av två bärande delar:

- en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, och
- ett nationellt meriteringssystem med meriteringsnivåer för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare. En av meriteringsnivåerna ska förutsätta en examen på forskarnivå.

Den nationella strukturen för kompetensutveckling ska innehålla insatser som kan ligga till grund för meriteringsnivåer och även andra kompetensutvecklingsinsatser för lärare, förskollärare och rektorer. Insatser för rektorer inom ramen för den nationella strukturen för kompetensutveckling får även erbjudas till ställföreträdande rektorer och anställda eller uppdragstagare som av rektorn har fått i uppdrag att fullgöra enskilda ledningsuppgifter eller besluta i vissa frågor som rektorn annars beslutar om.

Skolverket ska efter ansökan besluta att en legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare har uppnått en viss meriteringsnivå, om läraren eller förskolläraren uppfyller villkoren för nivån. Ett beslut om meriteringsnivå får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Regeringen har beslutat om en ny förordning som närmare reglerar innehållet i professionsprogrammet.

Skolinspektionens tillsyn

Skolinspektionen har under perioden granskat huvudmannens arbete med analys av studieresultat och trygghet samt huvudmannens kompensatoriska arbete. Skolinspektionens bedömning är att huvudmannen i låg utsträckning gör relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden, men utvecklingsområden finns.

- Huvudmannen behöver regelbundet analysera studie- och trygghetsresultat på ett sådant sätt att huvudmannen finner relevanta förklaringar till variationer och skillnader i resultat mellan skolenheter, ämnen, elevgrupper och kön.

Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannen i låg utsträckning vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver genomföra analyser som kopplar samman studieresultat med olika elevgruppers förutsättningar och behov samt visa vilka behov elever med sämre förutsättningar har för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Ett utvecklingsarbete för att komma till rätta med de konstaterade bristerna har påbörjats och rapporteras löpande till Utbildningsnämnden. En återrapport över vidtagna åtgärder ska lämnas till Skolinspektionen senast den 1 augusti 2026.

Kommunövergripande särskild undervisningsgrupp (KSU)

I Heby kommun har Barn- och utbildningsförvaltning och rektorer under flera år sett ett ökande behov av lärmiljöer och undervisning för elever med sådana särskilt omfattande behov som inte kan mötas inom ramen för den ordinarie grundskolans undervisning. I vissa fall har eleverna tidigare kunnat placeras i verksamhet i annan kommun, men sedan några år har våra kringliggande kommuner i många fall informerat om att deras verksamheter inte längre har plats eller möjlighet att ta emot elever utifrån. Förvaltningen har under det senaste året arbetat mer intensivt med lösningar för dessa elever och före sommaren hölls en första samverkan med facken på OMSAM nivå. Utbildningsnämnden har informerats löpande om de behov som finns och i juni informerades Utbildningsnämnden muntligt om att arbetet intensifierats för att finna en

lösning med start läsåret 25/26. Utbildningsnämnden gav i augusti 2025 förvaltningen i uppdrag att omgående starta en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp. Arbetet följs upp och rapporteras löpande till Utbildningsnämnden.

Centrum för livslångt lärande (CLL)

Införandet av gymnasiereformen (GY25) har krävt omfattande kompetensutveckling och organisatorisk samordning för att säkerställa kvalitet och likvärdighet. Alla läromedel har också ersatts av nya då de gamla är inaktuella. Parallellt har arbetet med att stärka formativ bedömning och systematisk dokumentation fortsatt, vilket har ökat transparensen, rättssäkerheten och minskat personberoendet i verksamheten.

Målgruppen inom vuxenutbildningen har fortsatt att ha omfattande behov av stöd och anpassningar. Arbetet inom elevhälsa och kollegialt lärande har därför varit centralt för att möta en mer komplex studerandegrupp och stärka måluppfyllelsen. Flexibla studieformer har samtidigt bidragit till att öka tillgängligheten.

En extra satsning att nå målgruppen KAA och unga vuxna har genomförts under 2025 Detta för att uppmuntra och stötta till att läsa in grundläggande behörighet och i och med det vara behörig till en yrkesutbildning när individen är 20 år fyllda. Dispensstudier (dvs om den sökande är under 20 år och egentligen inte tillhör vuxenutbildningens målgrupp) beviljas alltid för att läsa upp grundläggande behörighet.

Förskolan

Inom förskolan har inga större övergripande projekt genomförts under 2025. Fokus för enheterna har legat på utvecklingsarbete, bemanning och organisation. I Harbo har förberedelser för flytt våren 2026 påbörjats och i Vittinge har åtgärder i utomhusmiljön genomförts för att säkerställa tryggheten.

Grundskola och fritidshem

Enheterna har på olika sätt bedrivit utvecklingsarbete med undervisningen i fokus samt arbetat med de utmaningar som finns gällande bemanning och organisation. Vid Heby skola har lokalförändringar genomförts för förbättrad ventilation och mer samlade verksamheter.

Erasmus

Arbetet med Erasmus har fortsatt även under 2025. Medel för fortsatt kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom Erasmus+ finns fram till och med 2027.

En projektperiod börjar alltid den 1 juni. För perioden 24/25 blev vi beviljade 124 488€ då 38 lärare och sammanlagt 30 elever (tre olika mobiliteter) med nio medföljande pedagoger kunde delta. Deltagarna kom från Harbo skola, CLL, Morgongåva förskola, hela Heby skola, Östervåla F-6, BUF samt Anpassad grundskola. Aktiviteterna ägde rum i Barcelona, Alicante, Teneriffa, Split, Aten, Paris och Reykjavik.

Deltagarnas utvärderingar visar på att kvaliteten på de genomförda aktiviteterna har varit i linje med EU:s kvalitetsstandarder och att medarbetare har varit mycket nöjda med sina mobiliteter. Vistelsen utomlands har gett utrymme för reflektioner tillsammans med kollegorna, utvecklat lärarprofessionen och gynnat de språkliga förmågorna, framför allt i engelska. Många beskriver en förstärkt självkänsla efter att ha samarbetat och kommunicerat på engelska med kollegor runt omkring i Europa. Deltagarna har arbetat mot våra mål på olika sätt och bidragit med nya kunskaper och erfarenheter till sina enheter. Eleverna har växt med Erasmus. De har utvecklat sina språkliga färdigheter, fått en ökad kulturell förståelse, förstärkt sina sociala färdigheter och sin självständighet samt fått ett minne för livet.

Gymnasiebehörighet

Den genomsnittliga behörigheten har ökat med 2,3 procentenheter jämfört med 2024. Trots förbättringen saknar fortfarande 25,4 procent av eleverna behörighet till gymnasiet. Det finns dessutom skillnader mellan de två högstadieskolorna i kommunen. Heby skola har i år en gymnasiebehörighet på 70,5 procent, medan motsvarande andel i Östervåla skola är 79 procent. De skillnader som syns mellan skolorna i årets behörighetsresultat beror framför allt på variationer i andelen elever som uppnått minst E i ämnena matematik och svenska eller svenska som andraspråk. Det är dessa ämnen som främst har påverkat skillnaderna i behörighetsnivå mellan skolorna.

För att bättre förstå resultaten behöver verksamheterna genomföra datadrivna analyser kopplade till undervisningen som bedrivs. Under läsåret 2024/2025 har förvaltningen påbörjat ett

förändringsarbete för att skapa tydligare och mer användbara analysunderlag inom det systematiska kvalitetsarbetet (SKA). Syftet har varit att ge skolledare bättre förutsättningar att analysera och följa upp kunskapsresultat, närvaro, nationella prov samt andra relevanta data som underlag för utvecklingsarbete.

Trots variationer mellan enheterna har förvaltningen erhållit ett mer omfattande underlag än tidigare år, vilket möjliggjort identifiering av gemensamma utvecklingsområden främst inom ämnena matematik (problemlösning) och svenska/svenska som andraspråk (läsförståelse och läsuthållighet).

Förvaltningens fokus framåt:

Skapa likvärdighet i skolornas analysarbete, både i omfattning och kvalitet.

Tillhandahålla analysunderlag i god tid, så att arbetet kan spridas ut över läsåret.

Tydliggöra syftet med analysfrågorna, så att de kopplas till den undervisning som bedrivs.

Ge skolledare förutsättningar och tid för arbete med orsaksanalys, med fokus på faktorer som går att påverka inom den egna verksamheten.

Se över stödsystem, så att de i högre grad stödjer arbetet med datadriven analys med undervisningen i fokus.

Möjliggöra kollegiala forum där erfarenheter av analysarbete kan delas mellan skolledare.

Säkerställa att alla verksamheter arbetar systematiskt med analys kopplat till den undervisning som bedrivs genom kollegialt arbete och gemensamma strukturer.

Ekonomi

Per sista december är Utbildningsnämndens budgetavvikelse +2,1 miljoner kronor. Detta är en förbättring mot den prognos som beräknades i augusti då denna visade ett underskott på 0,3 miljoner kronor. Även om Utbildningsnämnden totalt sett har en budget i balans så finns fortfarande några väsentliga budgetavvikelser (såväl negativa som positiva) vilka sammanfattas i tabellen nedan. Därtill finns fler budgetavvikelser men dessa bedöms ej väsentliga utifrån belopp och ingår därför inte i tabellen.

Som framgår av tabellen nedan utgör den **kommunala förskolan och grundskolan inklusive fritidshem** även i bokslutet ett betydande underskott men underskottet har minskat väsentligt jämfört med prognosen. Förbättringen beror främst på lägre personalkostnader under hösten samt högre intäkter i form av statsbidrag.

Sammanfattande avvikelser per sista december	Budgetavvikelse (miljoner kronor)
Negativ budgetavvikelse	
Tilläggsbelopp	-2,3
Köp av huvudverksamhet exklusive tilläggsbelopp	-1,2
Kommunal förskola, grundskola och anpassad grundsskola samt fritidshem	-1,1
Positiv budgetavvikelse	
Sparade medel	1,8
Volymer förskola och skola inklusive volymbuffert och intäkt andra kommuner	2,8
Centrum för Livslångt lärande (CLL)	0,7
Avgiftskontroll inom förskola och fritidshem	0,6

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 4 mars 2026
Årsredovisning 2025 (utbildningsnämnden)

Delges

Skolledare
Kommunfullmäktiges revisorer
Kommunstyrelsen
Ekonomichef
Förvaltningschef

Heby kommun – en växande landsbygdskommun med
närhet, trygghet och livskvalitet

Årsredovisning Helår 2025

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse	4
Utbildningsnämnden	4
Sammanfattning av periodens viktigaste händelser	4
Privata utförare av kärnverksamhet	7
Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde	9
Tilläggsbelopp	10
Kommentar till periodens resultat	11
Investeringar	13
Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten	13
Nämndens prioriterade inriktningsmål	15
Sammanfattande kommentar	35
Uppföljning av nämndens kontrollplan	37
Framtidsbedömning	38
Övrigt	41

Verksamhetsberättelse för nämnder och styrelse

Utbildningsnämnden

Sammanfattning av periodens viktigaste händelser

Förändringar i styrning av utbildningsväsendet under perioden

Under perioden har flertalet förändringar trätt i kraft inom Utbildningsnämndens områden. Nedan redogörs i korthet för de mest framträdande av dessa förändringarna.

Sammanfattningarna för förändringar inom utbildningsområdet är hämtade från Skolverket och finns att tillgå i mer omfattande format på Skolverkets hemsida. <https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/forandringar-inom-skolområdet/aktuella-regeländringar#heading-1>

- *Stärkt tillgång till skolbibliotek (1 juli 2025)*

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som syftar till att stärka elevers tillgång till ett ändamålsenligt skolbibliotek. Lagändringarna innebär att skolbibliotek definieras som en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Elever i förskoleklassen, grundskola, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska som huvudregel ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten om inte särskilda skäl föreligger.

Skolbibliotek ska verka för de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801), och främja elevers läsande och medie- och informationskunnighet.

Varje huvudman ska ha en biblioteksplan som bland annat ska precisera hur ändamålen med skolbiblioteket ska uppnås.

Lagändringarna innebär även att krav ska ställas på att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. Varje huvudman ska sträva efter att för skolbiblioteksverksamheten anställa personal som i första hand har en examen från en högskoleutbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap eller i andra hand en examen från en annan relevant högskoleutbildning.

- *Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte (1 juli 2025)*

Det nya regelverket gäller för hela skolväsendet, om inte något annat särskilt anges i respektive bestämmelse, och syftar till att barn, elever och personal ska ha en säker och trygg utbildnings- och arbetsmiljö.

Huvudmannen ska se till att det på varje förskole- och skolenhet finns en beredskapsplan och bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap för att kunna hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer.

Huvudmannen ska också, enligt de nya bestämmelserna i skollagen, se till att åtgärder vidtas för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till förskole- eller skolenhetens område under den tid som verksamheten pågår.

- *Ändringar i förskolans läroplan (1 juli 2025)*

Utbildningen ska stimulera barnens intresse för, och kunskaper om, natur, samhälle och teknik, men det tidigare kravet på att utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla digital kompetens har tagits bort. För barn i åldern under 2 år bör endast analoga lärverktyg användas. För barn i övriga åldrar bör eventuell användning av andra lärverktyg än analoga ske med stor restriktivitet.

Det har även förts in skrivningar i läroplanen som ännu mer än tidigare betonar vikten av att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

- *Tillägg i läroplanerna om respekt för att följa samhällets lagar och regler (1 augusti 2025)*

Gäller för följande skolformer: Förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och komvux

- *Nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (1 september 2025)*

Riksdagen har beslutat om nya bestämmelser i skollagen som innebär att det inom skolväsendet ska finnas ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. Syftet är att utveckla undervisningens kvalitet, stärka professionerna, öka yrkenas attraktionskraft och på detta sätt öka likvärdigheten i

utbildningen för eleverna. Huvudmannens befintliga skyldighet att se till att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling preciseras också till viss del.

Det nationella professionsprogrammet ska bestå av två bärande delar:

- en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, och
- ett nationellt meriteringssystem med meriteringsnivåer för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare. En av meriteringsnivåerna ska förutsätta en examen på forskarnivå.

Den nationella strukturen för kompetensutveckling ska innehålla insatser som kan ligga till grund för meriteringsnivåer och även andra kompetensutvecklingsinsatser för lärare, förskollärare och rektorer. Insatser för rektorer inom ramen för den nationella strukturen för kompetensutveckling får även erbjudas till ställföreträdande rektorer och anställda eller uppdragstagare som av rektorn har fått i uppdrag att fullgöra enskilda ledningsuppgifter eller besluta i vissa frågor som rektorn annars beslutar om.

Skolverket ska efter ansökan besluta att en legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare har uppnått en viss meriteringsnivå, om läraren eller förskolläraren uppfyller villkoren för nivån. Ett beslut om meriteringsnivå får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Regeringen har beslutat om en ny förordning som närmare reglerar innehållet i professionsprogrammet.

Skolinspektionens tillsyn

Skolinspektionen har under perioden granskat huvudmannens arbete med analys av studieresultat och trygghet samt huvudmannens kompensatoriska arbete. Skolinspektionens bedömning är att huvudmannen i låg utsträckning gör relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden, men utvecklingsområden finns.

- Huvudmannen behöver regelbundet analysera studie- och trygghetsresultat på ett sådant sätt att huvudmannen finner relevanta förklaringar till variationer och skillnader i resultat mellan skolenheter, ämnen, elevgrupper och kön.

Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannen i låg utsträckning vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver genomföra analyser som kopplar samman studieresultat med olika elevgruppers förutsättningar och behov samt visa vilka behov elever med sämre förutsättningar har för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Ett utvecklingsarbetet för att komma till rätta med de konstaterade bristerna har påbörjats och rapporteras löpande till Utbildningsnämnden. En återrappport över vidtagna åtgärder ska lämnas till Skolinspektionen senast den 1 augusti 2026.

Kommunövergripande särskild undervisningsgrupp (KSU)

I Heby kommun har Barn- och utbildningsförvaltning och rektorer under flera år sett ett ökande behov av lärmiljöer och undervisning för elever med sådana särskilt omfattande behov som inte kan mötas inom ramen för den ordinarie grundskolans undervisning. I vissa fall har eleverna tidigare kunnat placeras i verksamhet i annan kommun, men sedan några år har våra kringliggande kommuner i många fall informerat om att deras verksamheter inte längre har plats eller möjlighet att ta emot elever utifrån. Förvaltningen har under det senaste året arbetat mer intensivt med lösningar för dessa elever och före sommaren hölls en första samverkan med facken på OMSAM nivå. Utbildningsnämnden har informerats löpande om de behov som finns och i juni informerades Utbildningsnämnden muntligt om att arbetet intensifierats för att finna en lösning med start läsåret 25/26. Utbildningsnämnden gav i augusti 2025 förvaltningen i uppdrag att omgående starta en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp. Arbetet följs upp och rapporteras löpande till Utbildningsnämnden.

Centrum för livslångt lärande (CLL)

Införandet av gymnasiereformen (GY25) har krävt omfattande kompetensutveckling och organisatorisk samordning för att säkerställa kvalitet och likvärdighet. Alla läromedel har också ersatts av nya då de gamla är inaktuella. Parallellt har arbetet med att stärka formativ bedömning och systematisk dokumentation fortsatt, vilket har ökat transparensten, rättssäkerheten och minskat personberoendet i verksamheten.

Målgruppen inom vuxenutbildningen har fortsatt att ha omfattande behov av stöd och anpassningar. Arbetet inom elevhälsa och kollegialt lärande har därför varit centralt för att möta en mer komplex studerandegrupp och stärka måluppfyllelsen. Flexibla studieformer har samtidigt bidragit till att öka tillgängligheten.

En extra satsning att nå målgruppen KAA och unga vuxna har genomförts under 2025 Detta för att uppmuntra och stötta till att läsa in grundläggande behörighet och i och med det vara behörig till en yrkesutbildning när individen är 20 år fyllda. Dispensstudier (dvs om den sökande är under 20 år och egentligen inte tillhör vuxenutbildningens målgrupp) beviljas alltid för att läsa upp grundläggande behörighet.

Förskolan

Inom förskolan har inga större övergripande projekt genomförts under 2025. Fokus för enheterna har legat på utvecklingsarbete, bemanning och organisation. I Harbo har förberedelser för flytt våren 2026 påbörjats och i Vittinge har åtgärder i utomhusmiljön genomförts för att säkerställa tryggheten.

Grundskola och fritidshem

Enheterna har på olika sätt bedrivit utvecklingsarbete med undervisningen i fokus samt arbetat med de utmaningar som finns gällande bemanning och organisation. Vid Heby skola har lokalförändringar genomförts för förbättrad ventilation och mer samlade verksamheter.

Erasmus

Arbetet med Erasmus har fortsatt även under 2025. Medel för fortsatt kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom Erasmus+ finns fram till och med 2027.

En projektperiod börjar alltid den 1 juni. För perioden 24/25 blev vi beviljade 124 488€ då 38 lärare och sammanlagt 30 elever (tre olika mobiliteter) med nio medföljande pedagoger kunde delta. Deltagarna kom från Harbo skola, CLL, Morgongåva förskola, hela Heby skola, Östervåla F-6, BUF samt Anpassad grundskola. Aktiviteterna ägde rum i Barcelona, Alicante, Teneriffa, Split, Aten, Paris och Reykjavik.

Deltagarnas utvärderingar visar på att kvaliteten på de genomförda aktiviteterna har varit i linje med EU:s kvalitetsstandarder och att medarbetare har varit mycket nöjda med sina mobiliteter. Vistelsen utomlands har gett utrymme för reflektioner tillsammans med kollegorna, utvecklat lärarprofessionen och gynnat de språkliga förmågorna, framför allt i engelska. Många beskriver en förstärkt självkänsla efter att ha samarbetat och kommunicerat på engelska med kollegor runt omkring i Europa. Deltagarna har arbetat mot våra mål på olika sätt och bidragit med nya kunskaper och erfarenheter till sina enheter. Eleverna har växt med Erasmus. De har utvecklat sina språkliga färdigheter, fått en ökad kulturell förståelse, förstärkt sina sociala färdigheter och sin självständighet samt fått ett minne för livet.

Gymnasiebehörighet

Den genomsnittliga behörigheten har ökat med 2,3 procentenheter jämfört med 2024. Trots förbättringen saknar fortfarande 25,4 procent av eleverna behörighet till gymnasiet. Det finns dessutom skillnader mellan de två högstadieskolorna i kommunen. Heby skola har i år en gymnasiebehörighet på 70,5 procent, medan motsvarande andel i Östervåla skola är 79 procent.

De skillnader som syns mellan skolorna i årets behörighetsresultat beror framför allt på variationer i andelen elever som uppnått minst E i ämnena matematik och svenska eller svenska som andraspråk. Det är dessa ämnen som främst har påverkat skillnaderna i behörighetsnivå mellan skolorna.

För att bättre förstå resultaten behöver verksamheterna genomföra datadrivna analyser kopplade till undervisningen som bedrivs. Under läsåret 2024/2025 har förvaltningen påbörjat ett förändringsarbete för att skapa tydligare och mer användbara analysunderlag inom det systematiska kvalitetsarbetet (SKA). Syftet har varit att ge skolläda bättre förutsättningar att analysera och följa upp kunskapsresultat, närvaro, nationella prov samt andra relevanta data som underlag för utvecklingsarbete.

Trots variationer mellan enheterna har förvaltningen erhållit ett mer omfattande underlag än tidigare år, vilket möjliggjort identifiering av gemensamma utvecklingsområden främst inom ämnena matematik (problemlösning) och svenska/svenska som andraspråk (läsförståelse och läsuthållighet).

Förvaltningens fokus framåt:

Skapa likvärdighet i skolornas analysarbete, både i omfattning och kvalitet.

Tillhandahålla analysunderlag i god tid, så att arbetet kan spridas ut över läsåret.

Tydliggöra syftet med analysfrågorna, så att de kopplas till den undervisning som bedrivs.

Ge skolläda förutsättningar och tid för arbete med orsaksanalys, med fokus på faktorer som går att påverka inom den egna verksamheten.

Se över stödsystem, så att de i högre grad stödjer arbetet med datadriven analys med undervisningen i fokus.

Möjliggöra kollegiala forum där erfarenheter av analysarbete kan delas mellan skolledare.

Säkerställa att alla verksamheter arbetar systematiskt med analys kopplat till den undervisning som bedrivs genom kollegialt arbete och gemensamma strukturer.

Ekonomi

Per sista december är Utbildningsnämndens budgetavvikelse +2,1 miljoner kronor. Detta är en förbättring mot den prognos som beräknades i augusti då denna visade ett underskott på 0,3 miljoner kronor. Även om Utbildningsnämnden totalt sett har en budget i balans så finns fortfarande några väsentliga budgetavvikelser (såväl negativa som positiva) vilka sammanfattas i tabellen nedan. Därtill finns fler budgetavvikelser men dessa bedöms ej väsentliga utifrån belopp och ingår därför inte i tabellen.

Som framgår av tabellen nedan utgör den **kommunala förskolan och grundskolan inklusive fritidshem** även i bokslutet ett betydande underskott men underskottet har minskat väsentligt jämfört med prognosen. Förbättringen beror främst på lägre personalkostnader under hösten samt högre intäkter i form av statsbidrag.

Sammanfattande avvikelser per sista december	Budgetavvikelse (miljoner kronor)
Negativ budgetavvikelse	
Tilläggsbelopp	-2,3
Köp av huvudverksamhet exklusive tilläggsbelopp	-1,2
Kommunal förskola, grundskola och anpassad grundsskola samt fritidshem	-1,1
Positiv budgetavvikelse	
Sparade medel	1,8
Volym förskola och skola inklusive volymbuffert och intäkt andra kommuner	2,8
Centrum för Livslångt lärande (CLL)	0,7
Avgiftskontroll inom förskola och fritidshem	0,6

Privata utförare av kärnverksamhet

Sedan år 1992 har Sverige ett fritt skolval vilket innebär att en elev har möjlighet att själv välja vilken skola denne vill gå på. Det fria skolvalet infördes i samband med den dåvarande regeringens friskolereform, vilken innebär att andra aktörer än kommunen kan starta och driva så kallade friskolor. Med anledning av detta har även barn/elever folkbokförda i Heby kommun rätt att välja en verksamhet i en annan kommun eller i en fristående verksamhet. Det förekommer både kommunala och fristående alternativ med mer specifika inriktningar såsom pedagogiska eller religiösa. Pedagogisk omsorg erbjuds exempelvis inte i kommunal regi i Heby kommun utan dessa platser köps av andra huvudmän. Vad gäller anpassad grundskola är det ofta elevens specifika behov som påverkar om kommunens verksamhet kan tillgodose dessa eller om tjänsten köps av annan huvudman. Heby Kommun har inget eget gymnasium och därför köps samtliga platser avseende gymnasieskola och anpassad gymnasieskola av andra kommuner, främst Uppsala kommun och Sala kommun. Därtill finns även privata gymnasieskolor som alternativ för kommunens elever i gymnasieålder. Inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning köps platser i andra kommuner när det inte finns ekonomisk möjlighet att bedriva utbildningen i egen regi.

Förutom att kommunen betalar det så kallade grundbeloppet för elever i andra kommuner eller i fristående verksamheter kan det även tillkomma en kostnad för omfattande stödbehov. Det beloppet kallas för tilläggsbelopp och kan beviljas till såväl kommunala som fristående verksamheter. Mer om detta finns att läsa under avsnittet som heter "Tilläggsbelopp".

Kommunen har tillsynsansvar för förskola och fritidshem som inte har någon anknytning till en skola, samt för pedagogiska omsorg. Det finns en rutin för tillsyn hos de fristående verksamheterna och tillsynsbesök görs hos samtliga verksamheter med ett tidsintervall på två till fyra år. Viktiga områden i tillsynen är bland andra förskolans kvalitetsarbete och styrning, barn i behov av särskilt stöd (där det finns), barns och

föräldrars inflytande samt förskolans arbetsmiljö och säkerhet. Tillsynens omfattning kan variera efter behov och ska tjäna både som kontroll och återkoppling till verksamheten. Beslut efter genomförd tillsyn fattas av Utbildningsnämnden och delges sedan den beröra verksamheten. Uppföljning av eventuella brister sker sedan exempelvis genom dokumentgranskning eller genom tätare tillsynsbesök i verksamheten. Tillsyn kan också genomföras mer riktat om det kommer till kommunens kännedom att missförhållande kan föreligga.

I "Tabell 1. Köp av huvudverksamhet (exklusive tilläggsbelopp)." visas nettokostnaden för köp av kärnverksamhet (exklusive tilläggsbelopp) i miljoner kronor. Förvaltningen har valt att redovisa alla verksamhetsformer oavsett belopp då det ger en mer rättvisande bild av kommunens kostnader från år till år. I tabellen ingår kostnad för barn och elever som är folkbokförda i Heby kommun men går i *fristående verksamheter i Heby kommun eller i verksamheter i andra kommuner* (både kommunal och fristående verksamhet).

Nettokostnaden för fristående verksamheter har justerats med den momsintäkt som kommuner erhåller till följd av att fristående verksamheter erhåller ersättning per barn eller elev med ett momspåslag. Därtill har kostnaden för förskola och fritidshem justerats med den intäkt som kompenserar för om den högre skolpengen används, detta beror på vilken kommun som inhämtar barnomsorgsintäkten som tas ut från föräldrarna. Heby kommun har två belopp för skolpeng inom dessa verksamheter, om det högre beloppet används erhålls en intäkt från föräldrarna och nettokostnaden blir således densamma.

För vuxenutbildning ingår den intäkt som erhålls via ett statsbidrag som söks tillsammans med Uppsala kommun för att delvis kompensera för kostnader gällande köp av platser inom den gymnasiala vuxenutbildningen.

Verksamhet	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Förändring
Förskola	-25,7	-26,9	1,1
Pedagogisk omsorg	-0,5	-0,9	0,5
Fritidshem	-2,9	-3,0	0,1
Förskoleklass	-1,0	-1,3	0,3
Grundskola	-12,3	-11,1	-1,2
Anpassad grundskola	-0,4	-0,3	-0,2
Anpassad gymnasieskola	-3,5	-4,7	1,2
Gymnasieutbildning	-69,4	-63,1	-6,3
Grundläggande och gymnasial vuxenutbildning	-0,2	0,8	-1,1
Summa	-115,9	-110,3	-5,6

Tabell 1. Köp av huvudverksamhet (exklusive tilläggsbelopp).

Den största kostnaden för köp av huvudverksamhet återfinns inom verksamheterna gymnasieutbildning, förskola och grundskola. Störst förändring mot föregående år är kostnadsökningen för **gymnasieutbildning**. Kostnaden för köp av huvudverksamhet beror på kostnad per barn samt på antal barn/elever. Inom gymnasieutbildningen finns det stora skillnader i kostnad per gymnasieprogram, exempelvis är ofta de praktiska programmen dyrare än de teoretiska. År 2024 och år 2025 är dock snittkostnaden per elev väldigt lika så den stora kostnadsökningen mellan åren beror på fler elever och då framför allt på grund av större årskullar på gymnasiet från hösten 2025.

Förklaringen till att *vuxenutbildningen har en intäkt i bokslutet* är det i bokslutet för år 2023 bokfördes en kostnad för prognostiserat antal elever och pågående kurser som det vid bokslutet inte hade fakturerats för. I början av år 2024 uppdaterade Ekonomienheten tillsammans med Centrum för Livslångt Lärande (CLL) antal elever och pågående kurser vilket visade sig vara ett lägre antal jämfört med vad som bedömdes i bokslutet. Minskningen av avslutade kurser beror på att elever ej har påbörjat en kurs eller inte avslutat den. Eftersom en högre kostnad bokfördes i bokslutet jämfört med vad som fakturerades kommunen under år 2024 påverkas resultatet år 2024 positivt av detta. Därtill vidtogs försiktighetsprincipen avseende intäkter för vuxenutbildningen då beslut gällande detta statsbidrag delges först våren efter avslutat kalenderår. När beslutet kom under våren 2024 beviljades högre intäkter än bokfört i bokslutet vilket också påverkade det ekonomiska resultatet för år 2024 positivt.

Kostnadsökningen avseende köp av huvudverksamhet inom **grundskolan** motsvarar 1,2 miljoner kronor.

Kostnadsökningen inom grundskola beror både på en högre kostnad/elev (*högre skolpeng år 2025 jämfört med år 2024*). Totalt sett är det ungefär samma antal i fristående/andra kommuner för förskoleklass och grundskola vilket framgår av *Tabell 2. Antal barn/elever fristående verksamhet och interkommunalt*.

För **förskoleverksamheten** är det istället en kostnadsminskning motsvarande 1,1 miljoner kronor. Likt för grundskoleverksamheten är skolpengen för förskola högre år 2025 jämfört med år 2024 men totalt sett har Heby kommun färre barn i fristående förskolor och i andra kommuner år 2025 och därför blir kostnaden lägre år 2025.

Folkbokförda i Heby i andra kommuner/fristående verksamheter	2 025	2 024	Differens
Förskola 1-2 år	60	65	-5
Förskola 3-5 år	118	125	-7
Summa förskola	178	190	-12
Pedagogisk omsorg 1-2 år	1	4	-3
Pedagogisk omsorg 3-5 år	5	8	-3
Summa pedagogisk omsorg	6	12	-6
Förskoleklass	10	14	-4
Skola 1-3	35	34	1
Skola 4-6	40	35	5
Skola 7-9	32	32	0
Summa F-9	117	115	2
Fritidshem	89	93	-4

Tabell 2. Antal barn/elever fristående verksamhet och interkommunalt.

I nedanstående tabell redogörs för beviljade medel avseende tilläggsbelopp till fristående verksamheter och till andra kommuner. Den största kostnaden år 2025 är inom förskoleverksamheten (*1,5 miljoner kronor*) och det är också den största förändringen mot föregående år. Inför 2025 gjordes beloppsnivåerna för tilläggsbelopp om och höjdes vilket är den främsta förklaringen till kostnadsökningen mellan åren.

Tilläggsbelopp andra kommuner och fristående verksamheter	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Förändring
Förskola	-1,5	-0,7	-0,8
Fritidshem	0,0	0,0	0,0
Förskoleklass	-0,1	-0,2	0,1
Grundskola	-0,9	-1,0	0,0
Gymnasieutbildning	0,0	-0,1	0,0
Summa	-2,6	-2,0	-0,6

Tabell 3. Nettokostnad tilläggsbelopp fristående verksamheter och andra kommuner.

Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde

Verksamheter	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Bokslut 2024
Politisk verksamhet	-0,6	-0,8	0,2	-0,7
Bibliotek	-0,7	-0,7	0,0	-0,7
Gemensamt barn och utbildning	-25,8	-29,8	4,0	-37,6
Förskola	-91,1	-90,9	-0,1	-92,2
Pedagogisk omsorg	-0,5	-0,5	0,0	-0,9
Fritidshem	-15,8	-15,8	0,0	-18,1
Förskoleklass	-12,4	-14,9	2,5	-13,9
Grundskola	-172,5	-169,3	-3,2	-175,5
Anpassad grundskola	-14,9	-15,7	0,8	-13,2
Anpassad gymnasieskola	-5,8	-6,0	0,2	-6,9
Gymnasieutbildning	-76,7	-74,5	-2,3	-69,4
Grundläggande vuxenutbildning	-1,8	-1,7	-0,1	-1,9
Gymnasial vuxenutbildning	-3,0	-3,2	0,2	-1,4
Komvux som särskild utbildning	-0,8	-0,8	0,0	-0,8
Svenska för invandrare, SFI	-4,0	-3,6	-0,4	-2,6
Läringsutbildning	-0,3	-0,3	0,1	-0,2
LSS	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa netto	-426,6	-428,6	2,1	-436,3

Tabell 4. Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde.

Som framgår av tabellen ovan har Utbildningsnämnden en lägre nettokostnad år 2025 jämfört med år 2024. Viktigt att beakta är att år 2024 redovisades Kostenhetens kostnader för Utbildningsnämndens verksamhet under Utbildningsnämndens ansvar och denna kostnad uppgick till 28,0 miljoner kronor. Från och med år 2025 har Kostenheten en egen budgetram och kostnader för den kommunala förskolan och skolan redovisas inte längre under Utbildningsnämndens ansvar.

TilläggsbeloppElever och barns rättigheter utifrån olika behov

I all utbildning inom skolväsendet ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov, bland annat görs detta genom extra anpassningar och särskilt stöd. Finansiering för detta ska ske inom det grundbelopp som medföljer varje barn och elev. Huvudmannen kan inte nöja sig med att en elev når den lägsta godtagbara kunskapsnivån utan rätten att utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål gäller alla elever.

Till skillnad från stöd i form av extra anpassningar är insatser i form av särskilt stöd av mer ingripande karaktär. Särskilt stöd för en elev beslutas av rektorn i ett åtgärdsprogram. Särskilt stöd är insatser som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare och övrig skolpersonal inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Omfattande stödbehov

Omfattande stödåtgärder är insatser utöver det särskilda stödet. Det handlar om omfattande åtgärder som väsentligt avviker från det förskolan eller skolan ska göra inom grundbeloppet och för dessa insatser kan oftast enskilda huvudmän ansöka om ett tilläggsbelopp. Tilläggsbeloppet är således ett bidrag utöver grundbeloppet, som bara beviljas i undantagsfall.

Tilläggsbeloppet är ersättning för barn eller elev som

- har *omfattande* behov av särskilt stöd (för både förskola och skola)

När det gäller *omfattande* behov av särskilt stöd kan det handla om

- tekniska hjälpmedel
- särskilda läromedel
- assistenthjälp (i form av sådan omfattande stödåtgärd som tilläggsbelopp utgår ifrån då det ibland även kan ingå i särskilt stöd.)
- anpassning av förskolans eller skolans lokaler

Det kan också vara fråga om stödåtgärder till barn eller elever med stora inlärningssvårigheter som beror på språkliga eller sociala faktorer. Även barn eller elever med olika förståelsenivå och olika kunskapsprofiler kan räknas hit och det är då i första hand specialpedagogiska insatser som kan bli aktuella. Det rör sig således om insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra inom ramen för den ordinarie undervisningen. Även insatsernas omfattning och varaktighet, intensitet, variation och kombination av åtgärder måste beaktas.

I Heby kommun har både fristående och kommunala verksamheter möjlighet att ansöka om tilläggsbelopp. Det är elevhälsochef och skolpsykolog inom Centrala elevhälsan som bedömer ansökningarna och beviljar tilläggsbelopp. Vid behov kontaktas rektor eller specialpedagog på skolenheterna när det behövs ett förtydligande innan beslut. För elever som är inskrivna i grundskolan men integrerade inom anpassad grundskola erhålls skolpeng och tilläggsbelopp. Elever som är inskrivna i anpassad grundskola erhåller inget tilläggsbelopp utan stödbehov regleras direkt i skolpengen. Inför år 2025 höjdes belopp per stödnivå och inom förskola och fritidshem finns numera möjlighet att ansöka om medel utifrån barnets vistelsetid.

I nedanstående tabell redogörs för beviljade medel för tilläggsbelopp per verksamhet i bokslut 2025, budget 2025 och differensen där emellan. Bokslut år 2024 finns med som jämförelse.

Tilläggsbelopp totalt	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Bokslut 2024
Förskola	-4,7	-3,4	-1,3	-3,5
Fritidshem	-0,5	-0,3	-0,1	0,0
Förskoleklass	-1,0	-1,4	0,4	-1,3
Grundskola och Anpassad grundskola	-14,9	-13,4	-1,5	-11,1
Gymnasieutbildning	0,0	-0,2	0,1	-0,1
Summa	-21,2	-18,8	-2,3	-16,0

Tabell 5. Tilläggsbelopp totalt.

För den kommunala verksamheten i Heby kommun har beviljade medel för tilläggsbelopp inom grundskola/anpassad grundskola ökat mest jämfört med föregående år (3,8 miljoner kronor). Elever som är inskrivna i grundskolan men integrerade i anpassad grundskola kan beviljas tilläggsbelopp utifrån deras stödbehov.

Tilläggsbelopp kommunala enheter	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Förskola	-3,3	-2,8
Fritidshem	-0,5	0,0
Förskoleklass	-0,9	-1,1
Grundskola och Anpassad grundskola	-13,9	-10,2
Summa	-18,6	-14,0

Tabell 6. Tilläggsbelopp kommunala enheter.

Som framgår av "Tabell 7. Tilläggsbelopp fristående verksamhet och interkommunalt." har beviljade medel för tilläggsbelopp till fristående verksamheter eller andra kommuner inom förskoleverksamheten ökat mest mellan åren vilket beror på att även fristående verksamheter i kommunen bedöms utifrån de nya och högre beloppsnivåerna som trädde i kraft år 2025.

Tilläggsbelopp andra kommuner och fristående verksamheter	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Förskola	-1,5	-0,7
Fritidshem	0,0	0,0
Förskoleklass	-0,1	-0,2
Grundskola och Anpassad grundskola	-0,9	-1,0
Gymnasieutbildning	0,0	-0,1
Summa	-2,6	-2,0

Tabell 7. Tilläggsbelopp fristående verksamhet och interkommunalt.

Kommentar till periodens resultat

Per sista december är Utbildningsnämndens budgetavvikelse +2,1 miljoner kronor. Detta är en förbättring mot den prognos som beräknades i augusti då denna visade ett underskott på 0,3 miljoner kronor. Även om Utbildningsnämnden totalt sett har en budget i balans så finns fortfarande några väsentliga budgetavvikelser (såväl negativa som positiva) vilka sammanfattas i tabellen nedan. Därtill finns fler budgetavvikelser men dessa bedöms ej väsentliga utifrån belopp och ingår därför inte i tabellen.

Den största negativa kostnadsposten avser **tilläggsbelopp** och budgetavvikelsen beror på att högre medel har tilldelats den kommunala verksamheten jämfört med lagd budget. Tilläggsbelopp som har beviljats till externa utförare stämmer bättre med lagd budget. En annan väsentlig negativ budgetavvikelse avser **köp av huvudverksamhet** och då främst inom **gymnasieutbildningen**. Denna kostnad avviker negativt från såväl budget som senaste lagd prognos och beror på fler elever. Kostnaden per elev är relativt lik den som användes i budgetarbetet inför år 2025.

Som framgår av tabellen nedan utgör den **kommunala förskolan och grundskolan inklusive fritidshem** även i bokslutet ett betydande underskott men underskottet har minskat väsentligt jämfört med prognosen. Förbättringen beror främst på lägre personalkostnader under hösten samt högre intäkter i form av statsbidrag.

Sammanfattande avvikelser per sista december	Budgetavvikelse (miljoner kronor)
<u>Negativ budgetavvikelse</u>	
Tilläggsbelopp	-2,3
Köp av huvudverksamhet exklusive tilläggsbelopp	-1,2
Kommunal förskola, grundskola och anpassad grundsskola samt fritidshem	-1,1
<u>Positiv budgetavvikelse</u>	
Sparade medel	1,8
Volymer förskola och skola inklusive volymbuffert och intäkt andra kommuner	2,8
Centrum för Livslångt lärande (CLL)	0,7
Avgiftskontroll inom förskola och fritidshem	0,6

Tabell 8. Sammanfattning budgetavvikelser per sista augusti.

Sparade medel (+1,8 miljoner kronor) i budgeten har till syfte att kompensera för det prognostiserade kommunala underskottet som uppstår då åtgärder för budget i balans ej får helårseffekt år 2025 (se "Analys av Budget och plan för budget i balans år 2025, UBN/2024:6). Posten "**Volymer förskola och skola inklusive volymbuffert och intäkt andra kommuner**" tar hänsyn till (1) den interna avstämning som görs för den kommunala verksamheten avseende antal barn och elever samt (2) den intäkt som faktureras andra kommuner när barn och elever är inskrivna i Hebys kommunala verksamhet men de är folkbokförda i en

annan kommun. Som framkommer av Utbildningsnämndens verksamhetsplan med detaljbudget (se UBN/2024:6) finns också en volymbuffert på 1,3 miljoner kronor på helår. Bufferten fungerar för kommunal verksamhet inom Heby kommun men även för kostnaden för utbetalning till fristående verksamheter och till andra kommuner. Kommunala enheter erhåller dock samma peng oavsett var eleven är folkbokförd och eftersom rektorspengen är lägre än skolpengen bidrar dessa intäkter till en förbättring av det ekonomiska resultatet. Tillsammans förbättrar posten volymer det ekonomiska resultatet med 2,8 miljoner kronor. Därtill har **CLL** en positiv budgetavvikelse vilket främst beror på att intäkter som tillhörde 2024 men beviljades under år 2025 blev högre än beräknat. På grund av försiktighetsprincip avseende intäkter tenderar dessa intäkter att bli högre än bokfört och därför påverka efterföljande år positivt. Intäkten från **avgiftskontroll inom förskola och fritidshem** fanns ej i budget utan bidrar till en förbättring av det ekonomiska resultatet.

Jämförelse med föregående år

Som framgår av "Tabell 4. Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde." har Utbildningsnämnden en lägre nettokostnad år 2025 jämfört med år 2024. Viktigt att beakta är att år 2024 redovisades Kostenhetens kostnader för Utbildningsnämndens verksamheten under Utbildningsnämndens ansvar och denna kostnad uppgick till 28,0 miljoner kronor. Från och med år 2025 har Kostenheten en egen budgetram och kostnader för den kommunala förskolan och skolan redovisas inte längre under Utbildningsnämndens ansvar.

Övriga väsentliga kostnadsavvikelser mot föregående år avser bland annat kostnaden för **köp av huvudverksamhet**. Totalt sett har kostnaden för köp av huvudverksamhet exklusive tilläggsbelopp ökat med 5,6 miljoner kronor, 5 procent, (se Tabell 1. Köp av huvudverksamhet (exklusive tilläggsbelopp)). Kostnad för köp av huvudverksamhet avseende gymnasiet är den kostnad avseende köp av huvudverksamhet som ökat mest sedan år 2024. Som i en del av arbetet med budget i balans för den kommunala förskolan och skolan utredde förvaltningen tilläggsbelopp och bland annat de beloppsnivåer som användes. En revidering genomfördes och nya och mer kostnadsrättvisa beloppsnivåer trädde i kraft år 2025 vilket förklarar den ökning av tilläggsbelopp som skett mellan år 2024 och år 2025. Totalt sett har beviljade medel för tilläggsbelopp (oberoende av huvudman) ökat med 5,2 miljoner kronor.

Vid en jämförelse av den totala **personalkostnaden exklusive PO-pålägg** har denna ökat med 5,9 miljoner kronor jämfört med året innan. Detta motsvarar en kostnadsökning på 3,5 procent. Utbildningsnämndens verksamheters **lokalhyra** har ökat med 3,9 miljoner kronor (8 procent) jämfört med år 2024. Denna kostnadsökning beror dels på den årliga indexuppräknings; dels på att Vittinge skola var klar hösten 2024 så den nya hyran blev en helårskostnad först år 2025.

Gällande intäkter så förbättrades Utbildningsnämndens resultat år 2024 av **intäkter kopplade till elever från Ukraina** (1,5 miljoner kronor), år 2025 var denna intäkt endast 0,2 miljoner kronor. Däremot inleddes projektet ISA 2.0 sent hösten 2024 och denna intäkt är 1,3 miljoner kronor högre år 2025. Dessa projektmedel används till personalkostnader. Ett annat statsbidrag som är högre år 2025 är **stärkt kunskapsutveckling (tidigare Likvärdig skola)**, år 2025 är denna intäkt 2,1 miljoner kronor högre år 2025 jämfört med föregående år.

Investeringar

Avslutade investeringar

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar		
	Ack utfall	Besluta d totalut gift	Avvikelse	Bokslut t 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025
Avslutade projekt						
Möbler inklusive I-pads	-1,8	-1,5	-0,3	-1,8	-1,5	-0,3
Utom och inomhusmiljö	-1,6	-3,0	1,4	-1,6	-3,0	1,4
Summa avslutade projekt	-3,4	-4,5	1,1	-3,4	-4,5	1,1

Tabell 9. avslutade investeringar.

Pågående investeringar

Pågående projekt	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar			
	Beräknad totalut gift	Total budget	Avvikelse	Bokslut t 2025	Budget t 2025	Avvikelse 2025	Överförs till 2025
Summa pågående investeringsprojekt							
Summa investeringar:							

Kommentarer till investeringar

Likt tidigare år har det varit en del investeringar kopplade till möbler men de stora investeringarna avser solskydd utomhus på fler av kommunens skolor (med anledning av Miljöenhetens beslut efter den tillsyn som gjordes under år 2024, se UBN/2024:57) och volymmässigt stora utbyten av i-pads inom främst skolans verksamhet.

Åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten

Kommunalt underskott

På Utbildningsnämndens sammanträde i februari redogjorde förvaltningen för de åtgärder för budget i balans som var aktuella inom kommunal förskola och skola under år 2025 (se UBN/2024:6).

Inom grundskolan var det tydligt att en del organisatoriska förändringar krävs om alla skolor ska uppnå budget i balans. I budgetarbetet återkom rektorerna till de svårigheter som finns med att möta elever vars behov bäst möts i en särskild undervisningsgrupp/ett mindre sammanhang. Därtill lyfts svårigheten med att klara öppettider och stängning på fritidshemmen fram och att ytterligare personalminskningar skulle innebära mer ensamarbete. Inför år 2025, likt inför år 2024, rymdes inte stödet för att klara öppettider inom fritidshemmens och förskolans skolpeng inom Utbildningsnämndens budgetram (se UBN/2023:09). Viktigt att

notera är att åtgärderna som presenteras är i jämförelse med den plan som rektorerna hade inför år 2025. Det behöver inte innebära en ytterligare kostnadsminskning jämfört med de åtgärder som presenterades inför år 2024.

I tabellen presenteras antal årsarbetare som behöver minska inom förskoleverksamheten och inom grundskolans verksamhet (inklusive förskoleklass och fritidshem). Första kolumnen visar antal årsarbetare år 2025 och den andra kolumnen visar när åtgärden får ekonomisk helårseffekt år 2026. Baserat på de åtgärder som planeras att genomföras bedöms såväl förskola som grundskola (inklusive förskoleklass och fritidshem) ändå ha ett ekonomiskt underskott år 2025. Förvaltningen ansåg inte att det var rimligt att genomföra alla åtgärder som krävs för budget i balans redan år 2025. Dels spelar kommande års volymprognoser in; dels behöver fortfarande hänsyn tas till öppettider inom förskola och fritidshem.

	Antal årsarbetare 2025	Antal årsarbetare 2026
Antal årsarbetare F-9 inklusive fritidshem	3,89	7,25
Antal årsarbetare Förskola	1,00	2,00
Summa	4,89	9,25

Tabell 10. Åtgärdsplaner för budget i balans.

Under år 2025 har förvaltningschef, verksamhetschef, verksamhetscontroller och berörda rektorer, både inom förskoleverksamheten och inom grundskolan, följt upp de åtgärder som enligt plan ska genomföras.

Under året har förvaltningen noterat risk för att fler enheter inte skulle ha en budget i balans vid årets slut vilket också bekräftades i samband med prognosen som genomfördes i augusti/september. Det finns nämligen flera mindre enheter (både inom skola och förskola) där framför allt personalkostnaden överstiger lagd budget. I majoriteten av enheternas budget finns små marginal och det räcker därmed med att nya behov uppstår i verksamheten och där lösningen för att möta dessa behov är personalförstärkning. Eftersom det är så små marginaler redan i budgeten får även mindre justeringar av personal en påverkan på det ekonomiska resultatet.

Sparade medel som en buffert

Efter att skolpengen år 2025 var beräknad och föreslagen till Kommunfullmäktige för slutligt beslut justerades Utbildningsnämndens budgetram då ytterligare medel sköts till mot grundskolan. I den av Kommunfullmäktige budgetramen för Utbildningsnämnden år 2025 var den riktade satsningen 14,1 miljoner kronor i stället för tidigare 10,0 miljoner kronor. Eftersom dessa medel tillkom efter att skolpengen var antagen och beslut var framtagna för fristående verksamheter innebär det stor arbetsbelastning att justera skolpengen även om förvaltningen ser ett behov av detta. I stället används en del av den utökade satsningen till tilläggsbelopp vilket är en kostnadspost som medfört budgetunderskott tidigare år. Beloppsnivåerna för tilläggsbelopp har justerats inför år 2025 för att bättre spegla verksamhetens kostnader och det finns behov av ökade medel för att anta en rimlig budget för denna kostnadspost. Resterande belopp som kvarstod av de tillskjutna medlen motsvarar 2,0 miljoner kronor och i samband med "Utbildningsnämndens Verksamhetsplan 2025" (UBN/2024:6) föreslog förvaltningen att dessa medel skulle sparas i väntan på utredning kring hur dessa medel bäst kan komma verksamheten till gagn. På Utbildningsnämndens sammanträde i februari presenterade förvaltningen ett förslag på hur dessa sparade medel kan användas.

Förvaltningen föreslog att 0,2 miljoner kronor av dessa 2,0 miljoner används till en del av ny chefstjänst inom anpassad grundskola; i budgeten för 2025 fanns en chefstjänst på 75 procent men för att underlätta rekrytering behövde tjänsten utökas till en heltidstjänst. Baserat på de åtgärdsplaner som arbetats fram för budget i balans bedömde förvaltningen att en stor andel av de sparade 2,0 miljoner kronor bör användas som en buffert för att motverka de prognostiserade underskotten inom den kommunala verksamheten år 2025. Prognostiserade underskott avser främst åtgärder för budget i balans som ej får helårseffekt år 2025. Genom att ej fördela 1,8 miljoner kronor förbättras Utbildningsnämndens ekonomiska resultat år 2025 och därtill ges bättre ekonomisk möjlighet till en utökad skolpeng inom grundskolan år 2026. Utbildningsnämnden antog förvaltningens förslag om att använda sparade medel som en buffert för kommunalt underskott (se UBN/2024:6).

Som framgår av det ekonomiska resultatet för Utbildningsnämnden år 2025 bidrar dessa sparade medel till en bättre budgetföljsamhet år 2025 för Utbildningsnämnden (totalt +2,1 miljoner kronor). Som framgår av tabellen nedan finns fortfarande kommunalt underskott för den kommunala förskolan och skolan. Viktigt att notera är också att budgetavvikelsen för den kommunala verksamheten befarades bli än högre i den prognos som genomfördes i augusti. Tack vare lägre personalkostnader och högre intäkter förbättrades det ekonomiska resultatet.

Sammanfattning	Budgetavvikelse 2025	Budgetavvikelse 2024
Kommunal förskola	-0,6	-1,2
Kommunal F-6 skola inkl. fritids	-1,1	-4,0
Kommunal 7-9 skola	0,1	-2,2
Kommunal anpassad grundskola	0,3	0,0
Summa budgetavvikelse	-1,1	-7,3

Tabell 11. Budgetavvikelse 2025 kommunal förskola och skola.

Som framgår av tabellen ovan är budgetunderskottet för kommunal förskola och skola väsentligt mycket lägre år 2025 jämfört med år 2024. Såväl förskola som skola har totalt sett en bättre budgetföljsamhet år 2025 även om det fortfarande finns enheter med budgetunderskott. De enheter som har en budget i balans, och i vissa fall även ett budgetöverskott kompenserar dock för de enheter inom samma verksamhet som inte har budget i balans. För att främja likvärdigheten mellan enheterna är det dock även fortsättningsvis viktigt att alla enheter arbetar för en budget i balans. I en omställningsperiod där enheter står inför volymminskningar eller omorganiseringar är det dock viktigt med ett kommunövergripande och gemensamt ekonomiskt ansvar.

Nämndens prioriterade inriktningsmål

Prioriterade inriktningsmål

Heby kommun ska stärka barns och ungdomars möjlighet till måluppfyllelse i skolan.

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
Andel elever med gymnasiebehörighet	74,6 %	72,3 %	Årets gymnasiebehörighet är marginellt högre än behörigheten år 2024. Däremot är det större skillnader mellan kommunens respektive högstadier jämfört med tidigare år. Elever som gått ut årskurs 9 från Östervåla skola hade 79% behörighet medan elever från Heby skola hade 70,5% behörighet. Det förekommer även skillnader mellan genusen i respektive grundskola. Andelen flickor med behörighet från Östervåla skola var 80,4% medan andelen pojkar med behörighet var 77,1%. För Heby skola var andelen flickor med behörighet 66,7% medan pojkaras behörighet var 72,9%. Denna utveckling är en förändring jämfört med tidigare år då trenden varit omvänd, med andra ord att Heby skola haft högre gymnasiebehörighet än Östervåla skola.

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			Den främsta statistiska orsaken till årets behörighet är andelen elever som inte nått minst E i antingen matematik (MA) eller svenska och svenska som andraspråk (SV/SVA). Dessa två ämnen tillsammans med ämnet engelska (EN) kräver minst E i betyg för att ha grundläggande gymnasiebehörighet. För Heby skola är det främst andelen elever som nått minst E i MA som påverkat behörigheten, där även fler flickor än pojkar inte nått minst E. För Östervåla skola är det minimala skillnader mellan andelen som nått E i MA och SV/SVA vad gäller flickor och pojkar. Det är främst skillnaderna i ämnet EN där en högre andel flickor nått minst E jämfört med andelen pojkar. Utifrån grundskolornas analyser framgår det att ett skäl till resultaten i MA är elevernas svårigheter med problemlösning. För SV/SVA har läsförståelse och läsuthållighet identifierats som övergripande svårigheter. Detta berör inte enbart högstadieskolorna utan är återkommande i samtliga grundskolors analyser. Dessa två ämnen har även tidigare identifierats som de ämnen där elever har mest svårigheter i och det har gjorts centrala satsningar för att investera i kartläggningsverktyg och uppföljande analysmöten. Med hjälp av dessa kan specifika svårigheter inom respektive ämne identifieras på såväl individ- som gruppnivå för att sedan kunna förändra undervisningen utifrån elevernas kunskapsnivå och behov. Bägge verktyg

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			är förhållandevis nya vilket medfört att deras användning fortsatt kan skilja sig mellan grundskolorna. Verktøyen är till för att ge lärare en bild av individens och gruppens kunskaper och att efter undervisning se effekter. Grundskolorna har identifierat ett behov av att se över undervisningen i dessa ämnen där kartläggningsverktøyen utgör underlag för att identifiera utvecklingsområden att arbeta vidare med. Gemensamt för behörigheten i bäge skolor är att elever med behörighet för Yrkesprogram även har behörighet till Högskoleförberedandeprogram samt Samhällskunskapsprogram. Däremot sjunker behörigheten marginellt för Naturvetenskapliga program där elever behöver ha minst betyget E i fysik, kemi och biologi.
 Elever som finns inom ramen för kommunalt aktivitetsansvar (KAA) 	124	102	Antalet elever inom ramen för kommunalt aktivitetsansvar (KAA) har ökat jämfört med föregående år. Detta är en följd av de senaste årens gymnasiebehörighet. Av de elever som varit inom ramen för KAA under 2025 har 36% (45st) gjort en progression. Progressionsmätningen bygger på kriterier såsom deltagande i möten, har praktik eller är i arbete eller studier. Det är svårt att fastställa varför en progression har skett (eller inte skett). Utöver insatser på KAA finns det många andra faktorer som kan påverka såsom personlig mognad, medicinska behandlingar, familjeliv,

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			förbättrad psykisk hälsa, med mera. Kontaktvägar som KAA använder sig av är brev, vykort, telefon och SMS. Både ungdom och vårdnadshavare, beroende på tillgång till uppgifter i systemen. Det är också skapat en QR-kod som följer med utskicken där sysselsättning kan anges och om kontakt önskas vidare med KAA-konsulent. Under våren sker de riktade utskicken var tredje månad och under hösten sker ett kontaktförsök månatligen. Under året har KAA haft kontakt med ca 50% av de 124 ungdomar som omfattats av aktivitetsansvaret. Utöver det har det ibland varit möjligt att få uppgifter om ungdomens sysselsättning via föräldrar eller andra aktörer. Siffran visar att det är svårt att etablera kontakt. En del av dessa ungdomar kan vara hemmasittare men många kan också vara i jobb, studier eller i åtgärd via Arbetsförmedlingen utan KAA:s kännedom. Båda dessa scenarion kan var en förklaring till varför de inte svarar på kontaktförsök. Den stora majoriteten av de ungdomar där kontakt etablerats har haft någon typ av insats från KAA. En insats kan var allt ifrån att ungdomen får hjälp via sms med någon enstaka fråga till att ungdomen gör praktik via KAA eller att konsumenten samplanerar med socialtjänst, arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan i ungdomens ärende. Svårigheten att etablera kontakt med ungdomen innebär i många fall att det

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			inte finns tillräckligt information för att göra en progressionsmätning. Det kan alltså vara betydligt fler ungdomar som gör en progression via stöd från andra aktörer eller utan extern hjälp som ej räknas som de gjort progression i denna sammanställning då data inte finns att tillhandhålla. De som är i arbete och har varit det under hela året räknas inte som att de gjort progression.
● Alla elevers meritvärdessnitt ska öka (samtidigt som skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat minskar) 🔗 🔒	202,2	197,9	Heby kommuns meritvärdessnitt har stigit jämfört med snittet för 2024. I likhet med tidigare år återfinns skillnader mellan respektive högstadieskola där Heby skolas snitt är 213,4 poäng medan Östervåla skolas är 190,1 poäng. På kommunalnivå har flickor i snitt 16 meritpoäng mer än pojkars vilket är en skillnad mot förra året då pojkars snitt hade 6 poäng mer än flickor. Årets skillnad mellan flickors och pojkars snitt följer det generella mönster som kunna observeras tidigare år där flickor har något högre meritvärdessnitt än pojkars (2024 undantaget). Heby skolas meritvärdessnitt är 204,8 poäng där flickors snitt är 221 poäng och pojkars 203 poäng. Östervåla skolas snitt är 190,1 poäng där flickors snitt är 197 poäng och pojkars 182 poäng. Således är det mindre snittskillnader mellan genusen på Östervåla skola än på Heby skola. Meritvärden är generellt en indikation kring vilket betyg i snitt eleverna erhållit i 17 ämnen, men som årets gymnasiebehörighet

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			påvisat är det inte nödvändigtvis den grundskola med högst meritvärdessnitt som har högst gymnasiebehörighet. Detta bekräftas ytterligare genom att andelen flickor från Heby skola har lägst gymnasiebehörighet samtidigt som flickor från den skolan har högst meritvärdessnitt. Detta indikerar att de flickor som erhållit betyg generellt har högre betyg än pojkar, men att det är fler flickor som inte fått godkänt betyg i kärnämnen. Av skolornas analyser framgår det att Östervåla skola arbetat riktat mot att i första hand säkerställa att elever erhåller grundläggande gymnasiebehörighet genom erhållandet av minst E i betyg i kärnämnen. Detta har medfört att fler elever erbjudits extra undervisning i matematik och/eller i svenska/svenska som andraspråk vilket lett till högre behörighet jämfört med tidigare år. I Heby skolas analyser lyfts skillnader mellan flickors och pojkars studiemotivation som en möjlig orsak till skillnaderna mellan genus. Däremot framgår det inte av analyserna huruvida detta är specifikt för avgående årskurs 9 eller ett generellt mönster som de identifierat i högstadiet. Därtill framgår det inte hur enheten arbetat med att försöka öka pojkarnas studiemotivation eller vilka resultat de kunnat observera av detta arbete.

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
 Andelen inskrivna barn på förskola, 3 - 5 år 	96,1 %	96,1 %	I samband med delårsrapporten är 410 barn i åldrarna 3-5 år folkbokförda i Heby kommun. Av dessa är det 16 barn som inte är inskrivna i eller står i kö till förskola. Detta innebär att 96,1% av 3-5 åringar som är folkbokförda i Heby kommun är inskrivna på förskolan. Den uppsökande verksamheten måste genomföras aktiv av kommunen, vilket innebär att enbart utskick av informationsblad till vårdnadshavare inte är tillräckligt utan information bör lämnas via telefonsamtal, personliga möten eller hembesök. Barn- och utbildningsförvaltningen har påbörjat detta arbete, men för närvarande innefattar det enbart informationsutskick. Den främsta anledningen är att förvaltningen saknar personalresurser för att genomföra den uppsökande verksamheten i enlighet med rådande lagkrav.
 Andel gymnasieelever med examen inom 3 eller 4 år 	69,6 %	69,4 %	Snittet för andelen gymnasieelever med examen inom 3 eller 4 år har ett gemensamt snitt på 69,6% för 2025. Andelen elever med examen inom 3 år är 62% fördelat på 77% för yrkesprogram, 78% för högskoleförberedande program och 17,1% för introduktionsprogram (IMA). Andelen elever med examen inom 4 år är 77,3% fördelat på 70,8% för yrkesprogram och 83,8% för högskoleförberedande program. Det saknas statistik för IMA examen inom 4 år vilket med största sannolikhet beror

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			på att det är för få elever för att statistik ska kunna redovisas.
 Elevers delaktighet och inflytande, index 	4,4	4,3	För årskurser F-3 baseras snittet på påståendena "Vi har klassråd och elevråd" och "Lärarna lyssnar på vad jag säger". För årskurser 4-9 baseras snittet på påståendena "Jag får vara med och diskutera förslag på förbättringar av det vi gör på lektionerna med lärarna" och "Vi har klassråd och elevråd i skolan". Det förekommer mindre skillnader mellan snitten för olika stadier och årskurser, men dessa skillnader är förhållandevis små. Det är även förhållandevis små skillnader mellan genusen. Snitten för respektive påstående är relativt små, men det finns vissa skillnader mellan upplevelsen huruvida eleverna får vara med och diskutera förslag, i synnerhet på högstadiet där detta påstående har lägst snitt.
 Elevers trygghet och trivsel 	4,35	4,35	Detta mått utgörs av två påståenden; "jag känner mig trygg i skolan" och "jag trivs med min skola". Det är genomgående hög upplevelse av trygghet och trivsel bland grundskolans elever. I de lägre årskurserna skattar flickor generellt högre än pojkar, medan från årskurs 6-9 skattar pojkar påståendena högre. Det förekommer vissa skillnader mellan årskurser inom vissa grundskolor, men den generella trenden är att eleverna har en hög upplevelse av trygghet och trivsel.

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
 Andel elever som uppnår C - A i slutbetyg 	44,6 %	41,7 %	Årets kommunala andel på 44,6% för samtliga elever är högre än föregående år då motsvarande andel var 41,7%. Fördelningen mellan genusen är 50,3% för flickor (42,2% 2024) och 38,2% (41,3% 2024). Även kring detta mått förekommer det skillnader mellan kommunens två högstadieskolor. Heby skolas andel för 2025 blev 52% där flickor hade 57% C-A i slutbetyg och pojkar hade 44%. Östervåla skolas sammanlagda andel är 34% fördelat på 44% för flickor och 29% för pojkar. Det är relativt stora skillnader mellan enheterna och framförallt mellan pojkar i Heby skola och pojkar i Östervåla skola. Anmärkningsvärt är dock fördelningen av andelen F och Ej betyg mellan genusen. Andelen flickor med F eller Ej betyg är högre för såväl Heby som Östervåla skola jämfört med motsvarande andelar för pojkar. Om endast betyg F beaktas är det högre andelar pojkar än flickor som får detta betyg i Heby skola. I Östervåla skola är det dock högre andelar flickor än pojkar som fått betyget F. Detta tyder på en komplex resultatbild på kommunövergripande nivå där flickor samtidigt står för både en högre andel höga betyg (C-A) och en högre andel utan godkänt betyg (F/Ej). Skälet till detta kan vara att det funnits större skillnader gällande studiemotivation och frånvaro bland flickor jämfört med pojkar. Det finns inga konkreta analyser från grundskolorna kring detta område, men som tidigare

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			nämnts har skillnader i studiemotivation mellan flickor och pojkar lyfts som en orsak till skillnaden i resultat mellan genus. Däremot har inte skillnader gällande studiemotivation inom respektive genus beaktats mer djupgående. Detta bör inkluderas i framtida analyser.
 Vårdnadshavares skattning av utbildning i förskolan 	4,51	4,5	Vårdnadshavarnas skattning av utbildning i förskolan är fortsatt högt med ett sammanvägt snitt för kommunala förskolor på 4,51 av 5. Måttet utgörs av tre olika påståenden: - Personalen erbjuder goda möjligheter till mitt barns lärande. Snitt 2025: 4,5 av 5 - Personalen hjälper mitt barn att utveckla sitt språk. Snitt 2025: 4,52 av 5 - Personalen hjälper mitt barn att utveckla sin matematiska förmåga. Snitt 2025: 4,51 av 5. Utifrån snitten framgår det att det är hög nöjdhet bland vårdnadshavare gällande varje enskilt påstående. Svarsfrekvensen för kommunala förskolor 2025 var 63,7% vilket innebär att majoriteten av vårdnadshavarna besvarat enkäten. Trots det höga snittet och den relativt höga svarsfrekvensen på kommunövergripande nivå förekommer det fortsatt skillnader mellan respektive rektorsområde samt bland enheterna i dessa. Högst snitt har Morgongåva/Vittinge där det sammanlagda snittet är 4,65 av 5. Därtill har

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			detta rektorsområde även högst svarsfrekvens i enkäten (Morgongåva 89,3% och Vittinge 94,1%). Heby förskolors rektorsområde har "lägst" snitt med 4,21 av 5. Det är viktigt att beakta att snittet är högt, men utifrån utsatt målvärde på 4,5 medför detta att rektorsområdet inte når måluppfyllelse. Däremot är svarsfrekvensen för förskolorna Bullerbyn (47,4%) och Lönneberga (36,8%) låg. Detta är ett återkommande mönster för bägge förskolor och behöver beaktas. Rektorsområdet Tärnsjö och Leklandia förskolor har störst snittskillnad mellan enheterna. Tärnsjös snitt är 4,77 av 5 medan Leklandias snitt är 4,22 av 5. Därtill har bägge enheter en svarsfrekvens som understiger 50%. Rektorsområdet Harbo och Graniten har ett snitt på 4,63 av 5. Det är minimala skillnader mellan respektive enhets snitt och svarsfrekvensen är över 70% för bägge enheter. Enheterna har inte inkommit med analyser av såväl resultaten som arbetet med vårdnadshavarenkäten eller hur resultaten används inom verksamheten. Det positiva är att samtliga enheter har ett snitt över 4 av 5 vilket indikerar på hög nöjdhet bland vårdnadshavarna. Däremot finns det fortsatt stora skillnader mellan enheternas svarsfrekvenser. Två rektorsområden har hög

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			svarsfrekvens medan två har svarsfrekvenser som understiger 50%. De rektorsområden som fortsatt har lägre svarsfrekvens behöver analysera skälen till detta för att kunna identifiera utvecklingsområden som de kan arbeta med.

Aktiviteter	Status	Kommentar
Uppföljning och erbjudande av placering i förskola för barn 3-5 år		Uppföljning av barn 3-5 år som ännu inte har en placering på förskola sker två gånger per år, vanligen vid en termins början. Då skickas brev ut med information om rätten till allmän förskola för barn 3-5 år. Detta är egentligen inte tillräckligt för att uppfylla kraven om uppföljning, men förvaltningen ser idag ingen möjlighet att utöka uppföljningen utan att resurser skjuts till för uppdraget.
Skapandet av forum för systematiskt arbete med demokrati där elever är inkluderade.		Samtliga grundskolor har elevråd. Parallellt med skolornas arbete pågår ett förvaltningsövergripande projekt med skapandet av ett Ungdomsråd. Syftet med ungdomsrådet är att stärka ungdomars inflytande i kommunala frågor som berör dem. Ungdomar mellan 13 och 20 år har möjlighet att delta i rådet som kommer att bestå av 8 till 15 representanter. Ungdomsrådet har sitt första sammanträde i februari 2026.
Utveckling av elevrådets arbete (högstadiet)		Medel har avsatts inom ramen för statsbidraget ökad kunskapsutveckling för att kunna erbjuda högstadiets elevråd, tillsammans med de pedagoger som ansvarar för arbetet på skolorna, en utbildning för att utveckla elevrådsarbetet. Tidpunkt för utbildningen är ännu inte fastställd.
Formulering av en utvecklingsplan utifrån analys av årets andel C-A slutbetyg 		På grund av tidsbrist har förvaltningen inte kunnat genomföra denna aktivitet.
Handlingsplan för särskilt begåvade elever		Förvaltningen har skapat en handlingsplan för särskilt begåvade

Aktiviteter	Status	Kommentar
		elever som antogs av Utbildningsnämnden på sammanträdet den 24 februari 2025.
Uppföljning och analys av vårdnadshavarenkäten för ökad nöjdhet 		Fortsatt utvecklande arbete gällande enheternas analyser behövs. Därtill behöver ett arbete gällande svarsfrekvensen från vissa enheter genomföras för att varje enhet ska ha svarsfrekvenser över 50%.

Heby kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare där verksamheten har rätt kompetens.

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
 Andel heltidsanställda (% av total) 	89,3 %	88,4 %	89,3% av anställda inom Utbildningsnämndens ansvarsområde är heltidsanställda. Utifrån den höga andelen är det stor sannolikhet att resterande anställda inte önskar heltid för tillfället. I enstaka fall kan det även vara så att det inte finns ekonomiskt utrymme att anställa någon på heltid, även om arbetsmängden motsvarar heltidsarbete.
 Hållbart medarbetarengagemang, medelvärde 	86	80	Årets utfall är 3% högre jämfört med föregående år vilket indikerar ett ökat medarbetarengagemang.
 Sjukfrånvaro, total % 	6,6 %	6,4 %	För perioden januari till augusti 2025 var den ackumulerade sjukfrånvaron för Utbildningsnämndens ansvarsområde 5,8%. För helår 2025 är den ackumulerade sjukfrånvaron 6,6% vilket är 0,2% högre än utsatt målvärde, men det är en minimal skillnad.
 Personalomsättning tillsvidareanställda 	6,6 %	9,7 %	I samband med delårsrapporten är Utbildningsnämndens externa personalomsättning av tillsvidare anställda 6,6%. Motsvarande andel år 2025 för samma tidsperiod var 9,7%. Detta indikerar att färre personer avslutat sina

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			tjänster i Heby kommun under 2025.
 Antal chefer med mer än 30 medarbetare 	6	0	5 chefer inom Utbildningsnämndens ansvarsområde har mer än 30 medarbetare. Dessa chefer är: Rektor Heby F-6 Rektor Heby 7-9 Rektor Heby förskolor Rektor Östervåla F-6 Rektor Östervåla 7-9 Rektor Morgongåva förskola och Vittinge grundskola/förskola Gemensamt för samtliga dessa rektorer är att de är chefer i de enheter som har flest barn/elever och således även är de största enheterna.
 Jag kan rekommendera andra att söka jobb inom Heby kommun 	3,92	4	Utifrån årets snitt är det fler som anger att de rekommendera andra att söka jobb i Heby kommun jämfört med förra året då snittet var 3,76. Detta är en positiv utveckling då det kan vara en indikation att fler upplever Heby kommun som en arbetsgivare de kan rekommendera till andra och kan vara en effekt av kommunens övergripande arbete med att stärka sitt varumärke som arbetsgivare.
 Hållbart medarbetarengagemang, chefer 	85	85	Resultatet är oförändrat jämfört med förra året.

Aktiviteter	Status	Kommentar
Erasmus		Erasmus+ Ackreditering är en certifiering som ges till utbildningsinstitutioner inom EU och beviljar medel för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom Europa fram till och med december 2027. Denna ackreditering ger skolor en mer strukturerad och långsiktig möjlighet att delta i internationella samarbeten och utbyten. Detta, tillsammans med

Aktiviteter	Status	Kommentar
		andra statsbidrag, är en av möjligheterna som finns för kompetensutveckling för våra verksamheter då nuvarande ekonomiska förutsättningar inte ger tillräckligt utrymmen för kompetensutveckling på kommunala medel. I planen för utveckling ligger fokus på områdena ökat resultat i grundskolan, att fler ska läsa ett tredje språk, att stärka den digitala förmågan, utvecklad elevhälsa samt medvetandegöra eleverna om vikten av miljöarbete för en hållbar framtid. Såväl elever som medarbetare kan delta i insatser som finns inom ramen för Erasmus. Syftet med Erasmus + Ackreditering är att utveckla en hållbar och kvalitativ utbildningsmiljö som stöder internationell rörlighet och samarbete, vilket i sin tur gynnar både individer och samhällen. Deltagarnas utvärderingar visar på att kvaliteten på de genomförda aktiviteterna har varit i linje med EU:s kvalitetsstandarder och att medarbetare har varit mycket nöjda med sina mobiliteter. Vistelsen utomlands har gett utrymme för reflektioner tillsammans med kollegorna, utvecklat lärarprofessionen och gynnat de språkliga förmågorna, framför allt i engelska. Många beskriver en förstärkt självkänsla efter att ha samarbetat och kommunicerat på engelska med kollegor runt omkring i Europa. Deltagarna har arbetat mot våra mål på olika sätt och bidragit med nya kunskaper och erfarenheter till sina enheter. Eleverna har växt med Erasmus. De har utvecklat sina språkliga färdigheter, fått en ökad kulturell förståelse, förstärkt sina sociala färdigheter och sin självständighet samt fått ett minne för livet. Många av deltagarna hade aldrig rest tidigare. Dessa väl genomförda elevresor har gjort att intresset bland eleverna för att delta i Erasmus+ har ökat mycket. Intresset för att delta i Erasmus har ökat men det finns fortfarande enheter i kommunen som inte deltagit. Detta hör ihop med

Aktiviteter	Status	Kommentar
		ekonomiska och organisatoriska utmaningar kopplade bl.a. till vikarieanskaffning. Förvaltningen tillsammans med rektorerna arbetar vidare för att skapa likvärdiga möjligheter för alla.
NTA 		För årskurs 1-6 genomförs NTA-satsningen för att stärka undervisningen i NO och teknik. NTA-organisationen har ett årshjul och arbetet leds av samordnarna och utvecklingsgruppen. Under läsåret 24/25 har mer fokus kunnat läggas på utvärderingar och förändringar för att lyfta undervisningen. I ett samarbete med Ung företagsamhet genomförs Grundskoleutmaningen där eleverna får en utmaning från ett lokalt företag. Detta läsår genomfördes utmaningen tillsammans med Zetterbergs i Östervåla. I årshjulet, som rör både arbetet med NTA-teman, utbildningar samt grundskoleutmaningen, finns tidsperioder samt ansvar uttalat vilket gör att det kommuniceras till alla involverade. Enheterna beskriver att det skett en förändring i hur de planerar, genomför och utvärderar undervisningen inom området samt hur de ser på och diskuterar undervisningen i förhållande till elevresultaten. Måluppfyllelsen i NO och teknik är hög i årskurs 6 men inte tillfredsställande i årskurs 9. Långsiktiga mål för NTA i Heby: Elevernas måluppfyllelse inom naturvetenskapliga ämnena ökar. Intresset för att söka naturvetenskapliga gymnasieprogram ökar. Alla skolor i Heby kommun arbetar med NTA-skolutvecklingsprogrammet i årskurs 3-6 NTA-utvecklingsgruppen har deltagare från alla nivåer i skolan och representanter från näringslivet och driver arbetet med att utveckla undervisningen i naturvetenskapliga ämnen. Det finns en utmaning i att Heby inte har NTA-teman på högstadiet. I och med att effekterna av undervisningen mäts gentemot eleverna i årskurs 9 är korrelationen med NTA-

Aktiviteter	Status	Kommentar
		undervisningen svag, eftersom de inte möter NTA-temaundervisning efter årskurs 6. En strävan finns att det implementeras även på årskurs 7-9. Inför läsåret 25/26 ska tematräffar erbjudas alla undervisande NTA-pedagoger där exempelvis bedömning står på agendan.
FOSAM 		Heby kommun är tillsammans med alla kommuner i regionen medlem i FOSAM vilket leds av Uppsala universitet. Syftet med Fosam är att sprida och dela kunskap om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet mellan huvudmännen och universitetet. Heby har detta läsår deltagit i två av satsningarna: Skolledarakademien samt en föreläsningsserie för förstelärare och kvalitetsledare. Harbo skola har under detta läsår fortsatt att arbeta med IBIS. Två rektorer från grundskolan har deltagit i Skolledarakademin. Uppföljning av arbetet som görs i Skolledarakademin har inte skett inom rektorsgruppen, vilket var en strävan läsåret 24/25. Detta beror bland annat på hög arbetsbelastning. Strävan kvarstår att ha ett forum att dela erfarenheterna för spridning i skolledargruppen, vilket är ett av syftena till att delta. Föreläsningsserien som erbjudits rektorer, förstelärare samt kvalitetsledare har Heby haft hög närvaro. Deltagarna från Heby vittnar om att det har varit bra tillfällen för påfyllning. Förstelärargruppen har haft en uppföljning under 2025 vilket uppskattades, även om inte alla hade varit med på föreläsningen så kunde alla delta. En önskan om att träffas via Teams för uppföljning och diskussion kring de olika temana finns med i planeringen av läsåret 25/26. En utmaning i att pedagogerna ska ha tid för detta föreligger men försök ska göras under höstterminen att få till några tillfällen För att dessa satsningar ska ge

Aktiviteter	Status	Kommentar
		effekt behöver förvaltningen organisera för uppföljning av alla områdena med möjlighet till diskussioner samt spridning av erfarenheterna så att både skolläda­re och pedagoger får möjlighet att ta del av detta.

Aktivitet utan direkt koppling till Inriktningsmål

Heby kommun ska verka för en god folkhälsa

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
Psykiskt välbefinnande, "blomstrande psykisk hälsa" barn och ungdomar 	76,5 %	68,5 %	Årets erhållna andel har stigit markant jämfört med 2024. I jämförelse med tidigare års snitt framgår det att fler elever skattat påståendena högre än tidigare år. I likhet med tidigare år är det dock fortsatta skillnader mellan genusen. Generellt har majoriteten av påståendena ett snitt över 4 av 6. Pojkar skattar påståendena högre och har en andel på 96,7% jämfört med flickor som har en andel på 82,5%. Flickornas andel har stigit lite jämfört med förra året, men det är främst pojknas andel som ökat mer. Gemensamt för bägge genus är att påståendet med lägst snitt är "att samhället håller på att bli en bättre plats för alla människor". Gällande flickor har även påståendet "att du har något viktigt att bidra med till samhället" ett lägre snitt än 4 av 6. Förvaltningen har identifierat att de påstående som berör psykiskt välmående behöver omformuleras eller tas bort från enkäten. Anledningen till detta är dels att det inkommit information från lärare och rektorer att eleverna upplever påståendena som abstrakta och komplicerade, dels för att det framgår i statistiken att

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			många elever hoppar över dessa påståenden. Detta innebär att de snitt som erhålls är osäkra då alla elever inte besvarat påståendena och de som svarat kanske inte kunna skatta på rätt sätt då de inte förstått påståendet. Således blir den erhållna statistiken opålitlig. Förvaltningen tillsammans med kommunens centrala analysgrupp för målstyrningen kommer att arbeta med detta under året och presentera ett förslag senast i samband med verksamhetsplanen för 2027.
 Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år 	65,3	83,2	Den officiella befolkningsstatistiken släpps efter att årsbokslutet är slutfört, vilket innebär att den redovisade statistiken är samma som 2024 års statistik. Utifrån information från Kultur- och fritidsförvaltningen så har antalet deltagartillfällen minskat med 6 tillfällen jämfört med 2024, men då befolkningsstatistiken inte släppts än finns det ingen andel. Med största sannolikhet kan 2025 års utfall vara likt det för 2025 eller högre trots att antalet deltagartillfällen minskat. Detta då antalet personer i åldrarna 0-18 är färre än tidigare år.
 Deltagartillfällen i idrottsföreningar (7-20 år) 			Det saknas statistik för detta mått.
 Andelen elever som uppger att de sällan eller aldrig hoppar över lunchen i skolan 	40,5 %	48,4 %	I jämförelse med förra året är det fler elever som uppger att de hoppar över lunchen minst en gång i veckan eller fler gånger. Utifrån genus är det fler flickor än pojkar som uppger att de hoppar över

Mått	Utfall	Mål	Kommentar
			skollunchen oftare. I jämförelse med förra året har respektive genus andel sjunkit, men det är fortsatt fler flickor än pojkar som hoppar över skollunchen. Enkäten som mäter detta påstående innehåller även ett påstående huruvida eleverna anser att skolmaten smakar bra. Detta påståenden har ett snitt på 2,31 av 4 för 2025 vilket innebär att majoriteten av eleverna anser att skolmaten inte smakar så bra. Detta kan vara en bidragande faktor till att fler elever väljer att hoppa över skollunchen oftare. Det är endast elever i högstadiet (åk 7-9) som har möjlighet att besvara detta påståenden i enkäten och detta kan vara en orsak till den statistik som erhålls. Till skillnad från yngre årskurser har elever i högstadiet inte en lärare som följer med dem till skollunchen. Det finns lärare eller pedagogisk personal i matsalen, men inte i samma utsträckning som i yngre årskurser.

Aktiviteter	Status	Kommentar
Tidiga samordnade insatser. 		Heby kommun arbetar strategiskt med att utveckla en lokal modell för tidiga samordnade insatser. Målet är att erbjuda ett förebyggande och hälsofrämjande stöd till barn och unga. Ett gemensamt effektmål har antagits av tre nämnder samt närvårdssamverkan: att öka barn och ungas upplevelse av god psykisk hälsa och därmed deras skolframgång. Bland insatserna som ingår i arbetet med tidiga samordnade insatser finns bland annat föräldracaféer,

Aktiviteter	Status	Kommentar
		föräldrastödsutbildningar, barnhälsoteam, familjecentral och ungdomscoacher. De olika insatserna som ingår under tidiga samordnande insatser bidrar med att skapa mötesplatser för barn och unga, till att öka kunskapen om barn och ungas behov, ger stöd till vårdnadshavare och föräldrar så att de får en större förståelse för och verktyg i att hantera sina barn och unga, ökar trygghet och ger stöd till barn, unga och föräldrar.
Arbetet med problematisk skolfrånvaro 		Närvarofrämjande arbete har utvecklats exempelvis genom revidering av handlingsplaner, tydlig ansvarsfördelning och etablerade samverkansstrukturer mellan rektor, närvaroteam, elevhälsa och undervisande personal. Regelbundna uppföljningsmöten med fokus på frånvarostatistik och kartläggning finns på alla skolenheter. Verktöget DF Respons används för dokumentation och analys, men ytterligare kompetenshöjande insatser efterfrågas för att stärka användningen av systemet. Central elevhälsa har tillsammans med representanter från de olika skolenheterna och närvaroteamet reviderat "Planen för ökad skolnärvaro" vårterminen 25. Under höstterminen 25 planeras det för att arbeta med att implementera de förändringar som har genomförts och det planeras även för workshops i i systemet DF Respons som används i kartlägningsarbete när elever har hög frånvaro. Heby kommun har ett närvaroteam som består av en specialpedagog och en familjebehandlare. Teamet är en projektsatsning som pågår ut 2025. Kommunledningen har beslutat att projektet kommer att övergå i kommunens ordinarie verksamhet från nyår. Arbetet har präglats av bred samverkan, förebyggande insatser och individanpassat stöd för att öka skolnärvaro och psykisk hälsa. Exempel på insatser är användning av AV1-robotar för att motverka isolering, intensivt närvarostöd på en skola, och deltagande på föräldracaféer. Personalen har skattat sin upplevelse av kunskap om hur de

Aktiviteter	Status	Kommentar
		ska arbeta närvarofrämjande både innan och efter satsningen där det var en markant positiv förändring från start av insatsen till avslut. Samarbetet mellan skola, hem och elevhälsa har stärkts, vilket lett till ökad närvaro och förbättrat mående hos eleverna. Under ht 25 planerar teamet att göra samma satsning på en annan skolenhet i kommunen. I skolornas kvalitetsrapporter framkommer det att frånvaron följs upp regelbundet. Skolenheten som har haft en intensivinsats uppger att de fått ökat kunskap om förebyggande åtgärder i det närvarofrämjande arbetet. Flera skolor har nämnt att det finns ett stärkt samband mellan måluppfyllelse och skolnärvaro, att de elever som är med på lektionerna i skolan når målen. Flera har nämnt att det är viktigt att tidiga insatser när en elev börjar vara frånvarande.
I samverkan med skolköken skapa incitament för att fler elever ska äta skollunchen.		Målsättningen med denna aktivitet är bland annat att skapa ett samverkansforum mellan Barn- och utbildningsförvaltningen och kostenheten för att få fler elever att äta skollunchen. Specifikt berör detta arbete möjligheten till samverkan mellan högstadienheterna och deras skolkök då det är främst i årskurserna 7-9 som elever inte äter skollunchen. En av anledningarna till detta är att elever i lägre årskurser går med lärare till matsalen vilket medför att det är svårare för dem att hoppa över skollunchen. Ett arbete med riktlinjerna för pedagogiska måltider har genomförts under våren 2025, i samverkan mellan kostenheten, rektorer och förvaltning, och i detta arbete har även antalet pedagoger i högstadiet som äter pedagogiska måltider utökats för att försöka få fler elever att äta skollunch. Arbetet med samverkansforum har ännu inte påbörjats och den främsta orsaken till detta är hög arbetsbelastning inom Barn- och utbildningsförvaltningen.

Sammanfattande kommentar

Samtliga mått som rör elevernas skolresultat har nått det uppsatta målvärdet. Det är dock viktigt att notera att målvärdet i dessa fall är formulerat som "öka", vilket innebär att årets resultat jämförs med föregående års. För mått kopplade till studieresultat är sådana jämförelser inte alltid helt rättvisande, eftersom det handlar om olika elevgrupper från år till år.

Ett exempel är årets resultat för gymnasiebehörighet. Den genomsnittliga behörigheten har ökat med 2,3 procentenheter jämfört med 2024. Trots förbättringen saknar fortfarande 25,4 procent av eleverna behörighet till gymnasiet. Det finns dessutom skillnader mellan de två högstadieskolorna i kommunen. Heby skola har i år en gymnasiebehörighet på 70,5 procent, medan motsvarande andel i Östervåla skola är 79 procent.

Samtidigt visar resultaten att elever från Heby skola har ett högre genomsnittligt meritvärde och en högre andel betyg i nivå C–A, jämfört med elever från Östervåla skola. Det betyder att de elever i Heby som fått betyg i ett ämne generellt har uppnått högre betygsnivåer. Å andra sidan är det en större andel av eleverna i Östervåla skola som har uppnått minst betyget E i de ämnen som krävs för gymnasiebehörighet. Därtill är det skillnader bland genusen där gruppen flickor från Heby skola har högst meritvärdessnitt men lägst behörighet till gymnasiet. Samtidigt har pojkar från Östervåla skola lägst meritvärdessnitt, men har högre behörighet än såväl flickor som pojkar från Heby skola.

De skillnader som syns mellan skolorna i årets behörighetsresultat beror framför allt på variationer i andelen elever som uppnått minst E i ämnena matematik och svenska eller svenska som andraspråk. Det är dessa ämnen som främst har påverkat skillnaderna i behörighetsnivå mellan skolorna.

För att bättre förstå resultaten behöver verksamheterna genomföra datadrivna analyser kopplade till undervisningen som bedrivs. Under läsåret 2024/2025 har förvaltningen påbörjat ett förändringsarbete för att skapa tydligare och mer användbara analysunderlag inom det systematiska kvalitetsarbetet (SKA). Syftet har varit att ge skollädaare bättre förutsättningar att analysera och följa upp kunskapsresultat, närvaro, nationella prov samt andra relevanta data som underlag för utvecklingsarbete.

För att stötta skolorna har centralt framtagna analysunderlag framtagits. Dessa har innehållit:

Sammanställd statistik av betyg, frånvaro och nationella prov.

Stödjande analysfrågor kopplade till både resultat och insatser.

Frågor kopplade till samtliga läroplansområden enligt kapitel 2 i Lgr22.

Analysunderlagen skickades ut i två omgångar – först som ett förberedande material inför junidagarna, och därefter med uppdaterad statistik. Skolorna har därmed haft möjlighet att bekanta sig med analysfrågorna innan studiedagarna, och därefter arbeta vidare med färdig data.

Resultat

Effekterna av insatsen har varierat mellan skolorna:

Underlagen har använts i olika grad – vissa har använt dem fullt ut, andra endast delvis.

I flera fall har lärarnas analyser återfunnits i SKA-rapporterna, medan rektorernas övergripande analyser varit begränsade.

Analysarbetet har i vissa fall utmynnat i beskrivningar snarare än faktiska analyser kopplade till data och undervisning.

Flera rapporter saknar orsaksanalyser, vilket försvårar möjligheten att använda resultaten som grund för utvecklingsinsatser.

Trots variationer mellan enheterna har förvaltningen erhållit ett mer omfattande underlag än tidigare år, vilket möjliggjort identifiering av gemensamma utvecklingsområden främst inom ämnena matematik (problemlösning) och svenska/svenska som andraspråk (läsförståelse och läsuthållighet).

Arbetet har också tydliggjort flera utmaningar:

För kort tid för sammanställning av statistik, bland annat på grund av att betyg inte rapporterats in i tid.

Införandet av en ny lärplattform har krävt förändrade arbetssätt för att ta fram och hantera data.

Underlagen upplevs som omfattande och svåra att hinna arbeta med under enbart studiedagar i slutet av läsåret.

På grund av tidsbrist hos förvaltningen fick verksamheterna analysunderlagen för sent och kunde inte arbeta

med dem under hela läsåret.

Förvaltningens fokus framåt:

Skapa likvärdighet i skolornas analysarbete, både i omfattning och kvalitet.

Tillhandahålla analysunderlag i god tid, så att arbetet kan spridas ut över läsåret.

Tydliggöra syftet med analysfrågorna, så att de kopplas till den undervisning som bedrivs.

Ge skolledare förutsättningar och tid för arbete med orsaksanalys, med fokus på faktorer som går att påverka inom den egna verksamheten.

Se över stödssystem, så att de i högre grad stödjer arbetet med datadriven analys med undervisningen i fokus.

Möjliggöra kollegiala forum där erfarenheter av analysarbete kan delas mellan skolledare.

Säkerställa att alla verksamheter arbetar systematiskt med analys kopplat till den undervisning som bedrivs genom kollegialt arbete och gemensamma strukturer.

Gällande måttet kopplat till vårdnadshavares nöjdhet gällande utbildning i kommunala förskolor är det fortsatt hög nöjdhet. Det är även höga skattningar gällande elevernas upplevelse av trygghet och trivsel samt deras möjligheter till inflytande och delaktighet.

Uppföljning av nämndens kontrollplan

Beredskap

Utbildningsnämnden antog i december 2024 en intern kontrollplan för 2025 med inriktning på beredskap och kontinuitetshantering inom nämndens samtliga verksamheter.

Uppföljningen har utgått från lokala och nationella styrdokument. Dessutom har uppföljningen även utgått från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskaps (MSB) och Skolverkets metodstöd och handledningar gällande kontinuitetshantering. Vidare har en genomgång av verksamheternas konsekvensbedömningar genomförts för att säkerställa att intern kontrollens samtliga kriterier uppfyllts. Därtill har även verksamheternas återkoppling av vald arbetsmetod inkluderats i uppföljningen.

Under 2025 har samtliga verksamheter inom Utbildningsnämndens ansvarsområde genomfört konsekvensbedömningar för minst en kritisk process. Arbetet har bedrivits genom förvaltningsledda workshops med stöd av en kommungemensam mall baserad på MSB:s metodik.

Uppföljningen har inte kunnat identifiera några allvarliga brister. Däremot har tre mindre brister identifierats: svårigheter med den kommungemensamma mallen för kontinuitetshantering, begränsade möjligheter att prioritera arbetet på grund av hög administrativ belastning, samt behov av långsiktiga strukturer för uppföljning och kontinuitet i arbetet.

Förvaltningen har vidtagit åtgärder genom att erbjuda fortsatt stöd via workshops, möjliggöra användning av mer verksamhetsanpassade mallar samt inleda ett arbete med ett årshjul för beredskaps- och säkerhetsarbete.

Sammanfattningsvis har Utbildningsnämnden en stabil grund för ett fortsatt systematiskt arbete med kontinuitetshantering för att stärka verksamheternas förmåga att upprätthålla utbildning och service vid kriser eller krig.

Åtgärdsprogram

Utbildningsnämnden antog i december 2024 en intern kontrollplan för 2025 med inriktning på åtgärdsprogram inom nämndens grundskolor.

Den interna kontrollen avser att följa upp arbetet med utredning om särskilt stöd och åtgärdsprogram inom utbildningsnämndens grundskolor i samband med byte av verksamhetssystem inför läsåret 2024/2025. Granskningen har genomförts utifrån fastställd intern kontrollplan för 2025 samt gällande nationella och lokala styrdokument.

Den interna kontrollen visar att skolorna i dag har gemensamma rutiner, mallar och arbetssätt för utredning om särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram i det nya verksamhetssystemet. Dokumentationen bedöms vara likvärdig och rättssäker, och samtliga gällande åtgärdsprogram från och med höstterminen 2024 är upprättade i det nya systemet.

Samtidigt visar kontrollen att huvudmannens uppföljning av hur arbetet med extra anpassningar och särskilt

stöd fungerar på skolenheterna behöver utvecklas ytterligare. Uppföljningen sker i dag delvis, men saknar en sammanhållen och systematisk struktur på huvudmannanivå. För att möta detta har flera utvecklingsåtgärder identifierats och planeras att genomföras under 2026.

Utbildningsnämnden har under 2025 och 2026 påbörjat ett utvecklingsarbete för att arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram ska genomföras utifrån gällande styrdokument. Den samlade bedömningen är att skolornas arbete med utredning om särskilt stöd och åtgärdsprogram i det nya verksamhetssystemet i huvudsak fungerar väl och sker i enlighet med gällande styrdokument. För att fullt ut leva upp till huvudmannens ansvar enligt nationella styrdokument behöver dock den systematiska uppföljningen på huvudmannanivå utvecklas. För att stärka huvudmannens uppföljning av arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd planeras bland annat:

- Verksamhetsbesök under 2026 med dialog om rektors organisering av stödarbetet.
- Förtydligande av vilka underlag skolenheterna ska rapportera inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet samt hur ofta rapportering ska ske.
- Analys av åtgärdsprogrammets effekter som underlag för utveckling av arbetssätt och resursfördelning

Arkivmognad (informationshantering)

Utbildningsnämnden har beslutat om en kontrollplan för intern kontroll 2025 gällande arkivmognad. Genom att använda Riksarkivets mognadsmodell för arkivverksamhet besvaras följande frågeställning:

- Vilken nivå av arkivmognad, enligt Riksarkivets mognadsmodell, når utbildningsnämndens verksamheter.

Informationshantering inom offentlig sektor handlar om att upprätthålla relationen mellan myndigheter och medborgare genom att dokumentera sådant som överenskommelser, rättigheter, skyldigheter och genom att ge förutsättningar för demokratisk insyn och bevara vår gemensamma historia. När det gäller den information som hanteras inom en myndighet finns det krav på god ordning, bevisföring, spårbar dokumentation och långsiktigt bevarande.

Arkivmognad kan mätas på olika sätt, men för att använda en redan beprövad metod har Riksarkivets mognadsmodell valts för den interna kontrollen.

Modellen ger möjlighet att bedöma på vilket nivå arbetet inom olika områden finner sig.

I bedömning av mognadsnivå utgår riksarkivets modell från 9 principer:

1. Principen om regelefterlevnad
2. Principen om utvärdering
3. Principen om ansvar
4. Principen om integration
5. Principen om säker hantering av information
6. Principen om systematisk och heltäckande arkivbildning
7. Principen om bevarande
8. Principen om utredd och beslutad gallring
9. Principen om tillgänglighet

Med hjälp av riksarkivets modell för bedömning av arkivmognad kan förvaltningen konstatera allvarliga brister inom området informationshantering. Då området är omfattande och komplext föreslår förvaltningen att en handlingsplan tas fram för hur arbetet med att nå en tillräcklig mognadsnivå i informationshanteringen (och därmed leva upp till gällande lagkrav) ska genomföras.

Framtidsbedömning

Kraven på Utbildningsnämndens verksamheter ökar ständigt och reformtakten har under de senaste åren varit ovanligt hög vilket i de allra flesta fall även medfört ökade kostnader och påfrestningar på såväl förvaltning som i verksamheterna. Exempelvis har kraven på verksamheternas kompensatoriska uppdrag, på studiestöd i form av läxhjälp och lovskola samt undervisande personals behörighet ökat. Därtill finns utmaningar i att vara en liten kommun (som Heby kommun), i att medarbetare behöver vara experter på det mesta. En rektor i Heby kommun behöver exempelvis själv kunna allt från fastighetsfrågor till juridik i diverse områden, ekonomi, IT och samtidigt vara den pedagogiska ledaren för verksamheten, medan det i en större kommun ofta finns möjligheter att organisera för centrala stödfunktioner och specialistkompetens inom många av dessa områden. Utmaningarna blir än större på våra minsta enheter. Detsamma gäller såväl inom förvaltningen som för lärare och andra pedagoger. Med rådande ekonomiska förutsättningar, och den differens som finns mellan krav på organisation och resurstilldelning, är det nödvändigt att Heby kommun

och Utbildningsnämnden fortsätter att utreda vilka åtgärder som kan behöva genomföras kommande år och vilka konsekvenser dessa kan få. Uppdraget har lämnats till barn- och utbildningsförvaltningen. Därutöver krävs en flexibilitet i planering av organisation för att återkommande anpassa verksamheten utifrån tilldelade medel och elev/barnantal.

Utbildningsnämnden har redan i dagsläget svårt att klara den tilldelade budgetramen och leva upp till skollagens krav på verksamheterna, framför allt inom grundskolan. Utifrån ett likvärdighetsperspektiv bör det säkerställas att alla enheter har en organisation som täcker den grundnivå som regleras i skollagen. Förvaltningen konstaterar att belastningen på organisationen, som den ansträngda ekonomin innebär, i längden inte är hållbar. Fler rektorer lyfter problematiken med att nuvarande resursfördelning ej ger ekonomiska förutsättningar för särskilt stöd inom grundskolan och inom fritidshemmen. Därtill lyfter rektorerna svårigheter med att täcka personalkostnad för öppettider 6.00-18.00 med tilldelad budgetram.

Sjunkande födelsetal

Det finns en oro för den demografiska utvecklingen (det sjunkande antalet nyfödda barn) i Heby kommunen och riket. Detta skapar utmaningar i förskolan idag och inom några år påverkar detta också grundskolan. Utmaningarna syns bland annat genom att färre barn ska dela på fasta kostnader som exempelvis lokaler och den kompetens och de personella resurser som behövs för att möta lagkraven för att bedriva utbildningsverksamhet.

Att anpassa organisationen till de sjunkande födelsetalen kräver en översyn av såväl lokaler som organisation, vilket i sin tur för med sig ökad arbetsbelastning för medarbetarna samt ekonomiska utmaningar.

Hög reformtakt

I dagsläget är reformtacken ovanligt hög och exempelvis finns förslag, utredningar och/eller beslut om stärkt trygghet och studiero, resursfördelning, stärkt elevhälsa, om nya läroplaner, om minskad administrativ börda för lärare och reglering av lärares tid, tioårig grundskola samt ett nytt betygssystem. Den höga reformtacken kan leda till stora påfrestningar för såväl pedagoger och rektorer som övrig personal och förvaltning. Därtill befaras utökade kostnader då reformerna inte alltid för med sig utökade medel från staten i den omfattning som behövs.

Exempelvis - När beslutet om tioårig grundskola träder i kraft, hösten 2028, finns en risk för att den personal som idag arbetar i förskoleklass inte är behörig för att undervisa i grundskolan.

Dessa utmaningar behöver utredas och planeras åtgärder för redan nu för att säkerställa att Heby kommun är rustad att möta förändringen i lagstiftning.

Nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare

Det nationella professionsprogrammet ger nya möjligheter till strategisk kompetensanvändning för arbetsgivare, och professionell och utveckling för rektorer, lärare och förskollärare. Detta kan komma att bidra till ett kvalitetslyft med bättre förutsättningar för undervisningen samt ökad tillgång till likvärdig kompetensutveckling men kommer även att innebära ökade kostnader jämfört med idag, samt utmaningar när det gäller organisation och förutsättningar.

Elevhälsan

En förhållandevis stor del av elevhälsan finansieras idag av statsbidrag. En lägstanivå för den grundbemannning inom den centrala elevhälsan som ska finansieras av kommunala medel bör utarbetas för att säkerställa att kommunen uppfyller skollagens krav och kan möta varje elevs behov av stöd. Därtill är elevhälsa ett av de områden som vid jämförelse med liknande kommuner ligger på en låg kostnadsnivå. Rektorerna uttrycker en oro för att psykisk ohälsa ökar bland elever. Det är viktigt att arbetet med ökad skolnärvaro fortsätter samt att utöka medarbetarnas kompetens när det gäller att arbeta med att förebygga, utreda och även åtgärda elevfrånvaro.

Under 2025 har tjänsten för elevhälsochef utökats från 50 procent till 100 procent, delar av utökningen finansieras av externa medel. Detta kommer bland annat att möjliggöra att mer tid kan läggas på kvalitativ analys och utvärdering av hur de medel som fördelas för elever med omfattande stödbehov (tilläggsbelopp) används och i vilken omfattning insatserna möter elevernas behov.

Regeringen tillsatte våren 2024 en utredning med uppdraget att ta fram förslag som ska stärka elevhälsan och skolans stödinsatser. Utredningen lämnade sina förslag i SOU 2025:113 i november 2025.

Nedan redovisas kort de förslag som utredningen lämnar;

- Elevhälsans uppdrag breddas från ett tidigare ensidigt fokus på att eleverna ska nå utbildningens mål till att elevhälsan ska skapa förutsättningar för och stödja elevernas lärande, hälsa och utveckling. Ett bredare fokus för elevhälsan, som omfattar elevernas hälsa och utveckling, är viktigt för att fullt ut tillvarata elevhälsans kompetens och skapa förutsättningar för ett tvärprofessionellt arbetssätt. God hälsa och utveckling är också grundläggande förutsättningar för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i skolan.
- Antalet hälsobesök och hälsosamtal utökas och regleras så att innehållet i hälsobesöken och

hälsosamtalen blir mer likvärdigt. Genom mer regelbundna hälsobesök och hälsosamtal kan elevers fysiska, psykiska och sociala hälsa främjas och ohälsa förebyggas och identifieras. Tidig identifiering möjliggör också tidigare åtgärdande insatser.

- Flera förslag lämnas för att alla elever ska garanteras en likvärdig tillgång till elevhälsan. Förslagen innebär att elevhälsan vid varje skolenhet dimensioneras utifrån verksamhetens behov och att det med en viss regelbundenhet finns tillgång till elevhälsans samtliga professioner vid skolenheten. Dessutom innebär förslagen att eleverna har rätt att inom en viss tid få träffa personal i elevhälsan för att få en bedömning av lättare fysiska och psykiska vårdbehov.
- Samverkan mellan skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska förbättras. Utredningen lämnar därför förslag som medför en skyldighet för skolhuvudmän att ingå samverkansöverenskommelser med regionens hälso- och sjukvård. Dessutom införs en samordnande funktion inom elevhälsan som har i uppgift att samordna insatser för elever som är i behov av stöd från socialtjänsten eller hälso- och sjukvården. Den samordnande funktionen ska se till att elevens behov tillgodoses i skolan.

Förvaltningen konstaterar att utredningens slutsatser och vilka beslut som sedan fattas utifrån dessa behöver följas noggrant för att så tidigt som möjligt kunna planera för eventuella behov av organisatoriska förändringar samt eventuella utökad kostnader till följd av förändringar/förstärkning i uppdraget.

Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd (aktivitetskravsreformen)

Regeringen har i december 2025 lämnat ett lagförslag om ett aktivitetskrav som villkor för rätt till försörjningsstöd.

Regeringen föreslår bland annat:

- att socialnämnden ska vara skyldig att tillhandahålla aktiviteter och att aktivitetskravet ska gälla enskilda som har fått försörjningsstöd under minst tre sammanhängande månader. Aktiviteterna ska bidra till att öka den enskildes förmåga att ta ett arbete, öka den enskildes språkliga förutsättningar, bestå av jobbsökande aktiviteter eller arbetsplatsförlagda aktiviteter. Deltagandet ska anpassas efter den enskildes förmåga.
- informationsöverföring från socialnämnden till Arbetsförmedlingen avseende enskilda som deltar i aktiviteter. Inspektionen för vård och omsorg ska enligt förslaget besluta om sanktionsavgift för kommunen vid systematiska brister i tillämpningen av aktivitetskravet.
- att bestämmelserna om aktivitetskrav träder i kraft den 1 juli 2026. Bestämmelsen om att socialnämnden ska begära att den enskilde ska delta i aktiviteter ska dock tillämpas första gången på försörjningsstöd som avser oktober 2026. Lagändringarna som rör sanktionsavgift för kommunerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Rektors uppdrag

Rektor har, förutom sitt chefsuppdrag, också som uppgift att verka som pedagogisk ledare för sin/sina enheter. Rektorsuppdraget är omfattande och komplext och tillsammans med fortsatta ekonomiska utmaningar sätter detta press på såväl rektor som verksamhet. Att fortlöpande arbeta med ekonomiska och organisatoriska åtgärder tar därtill mycket tid från det pedagogiska uppdraget. Framgent behöver Heby kommun arbeta för att säkerställa en hållbar arbetsmiljö för rektorer så att vi får behålla kompetens och har goda möjligheter att rekrytera när det behövs.

Rekrytering, behörighet och kompetensutveckling

Rekrytering av behörig personal är en utmaning för Utbildningsnämndens verksamheter, liksom att hitta vikarier vid ordinarie personals frånvaro. Kostnaden för att kopplas till kommunens bemanningsenhet är dock inte möjlig för Utbildningsnämnden att bära i dagsläget. Förvaltningen har valt att fortsätta med att ordinarie personal i verksamheterna anskaffar vikarier själva, inom ramen för sitt uppdrag, trots att detta skapar en ytterligare belastning för de anställda.

När det gäller rekrytering pågår flera parallella projekt för att profilera Heby kommun som en attraktiv arbetsgivare och göra tjänster synliga via flera plattformar och forum. Förvaltningen ser att ökade krav på behörigheten i fritidshem, anpassad grundskola och förskoleklass skapar behov av att satsa på kompetensutveckling för de yrkesgrupper som är svåra att rekrytera. Detta gäller exempelvis lärare i fritidshem och speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning, men också behöriga lärare inom vissa ämnen såsom slöjd och musik. För att möta kraven behöver Utbildningsnämnden och Heby kommun i stort arbeta fram en plan för framtida kompetensförsörjning. Detta kommer att innebära utmaningar såväl ekonomiskt som organisatoriskt. Därtill har Heby kommun inte längre har ett samverkansavtal med Uppsala Universitet och således inget partneravtal för verksamhetsförlagd utbildning

(VFU). Detta då universitetet valt att säga nej till samarbete med mindre kommuner, kommuner utan gymnasium och kommuner med ett längre avstånd till Stockholm.

Erasmus+

Att Barn- och Utbildningsförvaltningen beviljats ackreditering inom Erasmus+ gör det möjligt att arbeta med kompetensutveckling och driva utvecklingsprojekt som den tilldelade budgetramen idag inte tillåter. Möjligheten till internationella samarbeten kan också skapa nyfikenhet och energi såväl hos elever som hos medarbetare. Det är förvaltningens förhoppning att detta ska bidra till att synen på Heby kommun som en attraktiv arbetsgivare och en huvudman som bedriver verksamhet med god kvalitet och framåtanda stärks. Det bör dock beaktas att det också bör finnas medel för kompetensutveckling inom ramen för den kommunala budgeten då det inte är långsiktigt hållbart att kompetensutveckling sker främst via extern finansiering. Därutöver innebär varje stort projekt med extern finansiering att belastningen på organisationen ökar i form av dokumentation, uppföljning och redovisning. En ytterligare utmaning som finns med den här typen av externt finansierade projekt är att förutsättningarna för att kunna delta varierar utifrån enhetens storlek och ekonomiska möjligheter. Medel för satsningar inom Erasmus+ finns fram till och med läsåret 26/27.

Kommunalt aktivitetsansvar och Introduktionsprogram

Heby kommun har en stor andel elever som inte blir behöriga till gymnasieskolan efter genomförd grundskoleutbildning. Detta medför ett stort tryck på verksamheten för Kommunalt aktivitetsansvar (KAA) och behovet av personal och kompetens för verksamheten kommer att öka. KAA:s verksamhet är lagstadgad men är till största delen projektfinansierad genom ISA. Utan de extra resurser Projekt ISA innebär så skulle det inte vara möjligt att bedriva verksamheten. Tjänsterna inom ISA är finansierade under år 2025 och börjar av år 2026. Detta innebär att under år 2026 kommer stödet kommunen kan erbjuda inom ramen för KAA i stor utsträckning förändras vilket innebär stora konsekvenser för verksamheten om inte annan finansiering blir tillgänglig.

Utöver KAA finns också ett stort behov av utbildningsplatser på Introduktionsprogram för att nå behörighet till gymnasieskolan (IMA) samtidigt som möjligheter ges att läsa en eller flera gymnasiekurser. Utmaningarna i form av pendling för kommunens gymnasieungdomar kvarstår dock och särskilt utmanade är det för ungdomarna från norra kommundelen som är inskrivna på IMA i Sala. Då kommunens avtal med Uppsala kommun ej omfattar IMA är Kungsängsgymnasiet i Sala ofta det enda alternativet för ungdomar som behöver läsa IMA. Då många av dem har haft svårigheter med sin skolgång redan under högstadiet blir pendlingen, tillsammans med andra utmaningar, ofta ett för stort hinder för att de ska lyckas fullfölja eller knappt påbörja studier.

Därtill finns det också en risk att köp av verksamhet i annan kommun inte alltid kommer att vara möjligt. Då kommunen är skyldig att erbjuda IMA utbildning kan detta komma att bli ett problem kommande år om Sala kommun helt eller delvis skulle behöva säga nej till att ta emot elever från oss. En utredning av IMA-verksamhet i egen regi genomfördes och presenterades för Utbildningsnämnden på sammanträdet i mars 2024. Även om Utbildningsnämnden är positiv till IMA i egen regi så saknas ekonomiska resurser för detta och Utbildningsnämnden beslutade att frågan om IMA i egen regi återupptas i kommande års budgetprocesser för att bedöma om utrymme finns inom tilldelad budgetram.

Digitalisering och informationshantering

Styrdokumentet ställer fortsatt krav på verksamheten när det gäller digitalisering, bland annat för att skolan ska förbereda eleverna på de krav ställs på digital kompetens på såväl arbetsmarknaden som i vardagen.

Barn- och Utbildningsförvaltningen behöver hitta vägar att utvecklas inom IT och digitalisering, trots begränsad ekonomi i dagsläget. Verksamheterna signalerar om ett stort utvecklingsbehov exempelvis gällande digitala system och plattformar samt tid och kompetens för att implementera dessa, hantera IT i vardagen samt möjligheter till utveckling inom IT och digitalisering.

Stora krav ställs också inom området informationshantering, ett område där Utbildningsnämnden idag inte uppfyller lagkraven fullt ut. Arbete behöver genomföras för att stärka kompetens, förutsättningar (exempelvis i form av resurser för lagring, såväl digitalt som fysiskt) och förvaltningsövergripande strukturer.

Beredskap och säkerhet

Utbildningsnämndens verksamheter behöver ha en beredskap för att bedriva verksamhet vid störningar (med störningar menas exempelvis strömavbrott, brand, extremväder, hot mot säkerheten och höjd beredskap). Därtill har lagkraven kopplade till säkerhetsarbetet skärpts ytterligare under 2025 vilket medfört att ytterligare arbete behövs för att uppfylla kraven. Arbete pågår kontinuerligt för detta, men flera av de åtgärder som identifieras som nödvändiga behöver också finansieras, vilket det inte finns utrymme för inom Utbildningsnämndens ram idag. Områden rörande säkerhetsfrågor som behöver utvecklas kan vara möjliga att delvis finansiera med hjälp av statsbidrag från och med 2025. Statsbidraget utgör endast en liten del av den finansiering som krävs och det behöver därför prioriteras medel inom den kommunala budgetramen för både beredskaps- och säkerhetsarbetet.

Samverkansavtal med andra kommuner för vuxenutbildningen

CLL arbetar för att möta de elever som faller inom ramen för KAA och för samverkansavtal med andra kommuner gällande studerandes rätt att söka yrkesutbildning fritt mellan samverkanskommuner. Den första januari år 2025 trädde samverkansavtalet inom vuxenutbildningen i kraft. Samverkansavtalet innebär ett frisök mellan kommunerna som deltar (Uppsala, Enköping, Östhammar, Tierp, Knivsta och Håbo är de kommuner som Heby samverkar med) för vuxenutbildningens yrkesutbildningar. Det innebär i korthet att alla kom-muninvånare ska kunna söka yrkesutbildningar i valfri kommun inom det primära samverkansavtalet och hanteras som en förstahandssökande oavsett hemvistkommun. En farhåga är att detta kan innebära ökade kostnader för köpt utbildning av andra kommuner och CLL behöver därför vara i framkant och erbjuda utbildning av god kvalité som står sig konkurrenskraftig i samverkanskommunerna. I nuläget har dock inte någon större skillnad i elevströmmar identifierats inom samverkansområdet.

Övrigt

Ekonomisk uppföljning per ansvar

I nedanstående tabell presenteras bokslutet per ansvar samt avvikelsen mot lagd budget år 2025.

Under rubriken "Övergripande och interna avstämningar" redovisas bland annat kostnad för skolskjuts, interkommunal ersättning, utbetalning av skolpeng till fristående verksamheter samt interna avstämningar avseende antar barn/elever och tilläggsbelopp.

Ansvar	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Utbildningsnämnden	-0,6	-0,8	0,2
Övergripande och interna avstämningar	-151,9	-152,9	1,0
Erasmusprojekt	0,0	0,0	0,0
Anpassad grundskola	-13,0	-13,4	0,3
Förvaltningschef BUF	-8,3	-9,3	1,1
Verksamhetschef BUF	-12,2	-12,3	0,1
Östervåla F-6	-31,0	-31,4	0,4
Östervåla 7-9	-24,1	-25,6	1,5
Leklandia förskola (Östervåla)	-7,5	-7,4	-0,1
Graniten förskola (Östervåla)	-4,8	-5,0	0,2
Tärnsjö F-6	-14,5	-13,6	-0,9
Tärnsjö förskola	-5,4	-4,1	-1,3
Harbo F-6	-13,2	-12,2	-1,0
Harbo förskola	-7,6	-7,8	0,2
Bullerbyn förskola (Heby)	-7,9	-8,8	0,8
Heby F-6	-29,9	-29,6	-0,4
Heby 7-9	-28,7	-27,4	-1,3
Lönneberga förskola (Heby)	-8,9	-8,7	-0,2
Morgongåva F-6	-15,1	-16,5	1,4
Morgongåva förskola	-7,5	-7,7	0,2
Vittinge F-3	-7,8	-7,2	-0,6
Vittinge förskola	-7,9	-7,5	-0,4
Elevhälsa	-1,4	-1,5	0,1
CLL	-17,3	-18,0	0,7
Summa	-426,6	-428,6	2,1

Tabell 12. Ekonomisk uppföljning per ansvar.

Antal barn och elever

Nedan redovisas tabeller över barn och elever i Heby kommun för år 2025 samt år 2024 och skillnaden mellan åren.

Den första tabellen visar alla barn och elever som är folkbokförda i Heby Kommun oavsett om de går i den kommunala verksamheten, i fristående verksamhet eller i andra kommuners verksamhet. I denna tabell ingår således inga barn eller elever som är folkbokförda i andra kommuner. Som framgår av "Tabell 13. Alla folkbokförda och placerade barn/elever i Heby kommun." är det främst färre barn inom förskolan (30 barn färre) medan det är 13 fler elever på fritidshemmen jämfört med år 2024. Från och med hösten 2024 finns endast en pedagogisk verksamhet i Heby kommun, tidigare (och därmed under våren 2024) fanns det två

stycken vilket påverkar förändringen mellan år 2024 och år 2025. För förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola är det relativt små volymförändringar, för anpassad grundskola får dock även små volymförändringar en stor procentuell förändring.

Folkbokförda och placerade barn/elever i Heby kommun	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Förändring i antal 2024-2025	Procentuell förändring 2024-2025
Förskola 1-2	211	222	-11	-5,0 %
Förskola 3-5	415	434	-19	-4,4 %
Summa förskola	626	656	-30	-4,6 %
Pedagogisk omsorg 1-2	1	4	-3	-75,0 %
Pedagogisk omsorg 3-5	5	8	-3	-37,5 %
Summa pedagogisk omsorg	6	12	-6	-50,0 %
Förskoleklass	161	165	-4	-2,4 %
Skola 1-3	494	506	-12	-2,4 %
Skola 4-6	515	505	10	2,0 %
Skola 7-9	504	503	1	0,2 %
Summa Förskoleklass-årskurs 9	1 674	1 679	-5	-0,3 %
Fritidshem	570	557	13	2,3 %
Anpassad grundskola	29	26	3	11,5 %

Tabell 13. Alla folkbokförda och placerade barn/elever i Heby kommun.

I "Tabell 14. Anden barn/elever i Hebys kommunala verksamhet." redovisas hur stor andel av totala antalet barn/elever som är folkbokförda i Heby kommun som är inskrivna i den egna kommunala verksamheten. Det är relativt små skillnader mellan åren men inom förskolan är det en något högre andel i den egna kommunala verksamheten år 2025 (72 procent istället för 71 procent). Totalt sett för förskoleklass till grundskola är det dock lika stor andel som går i den kommunala skolan år 2025 och år 2024 (93 procent). För fritidshemmen är det en något högre andel barn inskrivna i det egna kommunala fritidshemmet (85 procent istället för 83 procent).

Andel barn/elever i kommunal verksamhet	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Förskola 1-2	72 %	71 %
Förskola 3-5	72 %	71 %
Summa förskola	72 %	71 %
Förskoleklass	94 %	92 %
Skola 1-3	93 %	93 %
Skola 4-6	92 %	93 %
Skola 7-9	94 %	94 %
Summa Förskoleklass-årskurs 9	93 %	93 %
Fritidshem	85 %	83 %

Tabell 14. Anden barn/elever i Hebys kommunala verksamhet.

I nedanstående tabell redogörs för totala antal barn/elever i kommunal verksamhet i Heby kommun, här ingår även elever från andra kommuner. Störst minskning syns inom den kommunala förskolan medan det sett till antal har skett en likvärdig ökning av barn inom de kommunala fritidshemmen. Inom skolan är det totalt sett inte några väsentliga skillnader mellan åren.

Kommunala verksamheter inklusive barn/elever folkbokförda i andra kommuner	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Förändring i antal 2024-2025	Procentuell förändring 2024-2025
Förskola 1-2	155	159	-4	-2,5 %
Förskola 3-5	299	314	-15	-4,8 %
Summa förskola	454	473	-19	-4,0 %
Förskoleklass	152	153	-1	-0,7 %
Skola 1-3	464	474	-10	-2,1 %
Skola 4-6	477	473	4	0,8 %
Skola 7-9	489	487	2	0,4 %
Summa Förskoleklass-årskus 9	1 582	1 587	-5	-0,3 %
Fritidshem	486	468	18	3,8 %

Tabell 15. Totala antalet barn/elever i kommunal verksamhet i Heby kommun.

Ks § 46

Dnr KS/2025:157

530

Svar på Medborgarförslag Senare kvällståg från Uppsala

Kommunstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget Senare kvällståg från Uppsala anses besvarat. Kommunstyrelsen antar svar daterat 26 februari 2026 som eget och överlämnas till förslagsställaren.

Sammanfattning

Det har kommit in ett medborgarförslag som önskar att kommunen arbetar med att det ska avgå senare kvällståg från Uppsala till Heby. Förslagsställaren beskriver att det sista tåget på kvällen avgår kl 21:20 och att det hindrar kvällsaktiviteter som att gå på event i Uppsala. Det finns bussförbindelser som avgår senare men att det borde finnas tågförbindelser mellan tätorterna som avgår senare på kvällen, som till kl 23:00.

Utöver det beskriver förslagsställaren att tåg och bussförbindelserna behöver ses över för att skapa smidigare förbindelse mellan transporterna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 26 februari 2026

Medborgarförslag - Senare kvällståg från Uppsala

Delges

Förslagsställare

Ks § 31

Dnr KS/2024:142

312

Svar på medborgarförslag Gångtunnel under järnvägsspåret i Morgongåva samt stora vägen till skolan

Kommunstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget "Gångtunnel under järnvägsspåret i Morgongåva samt stora vägen till skolan" avslås och anses besvarat. Kommunstyrelsen antar svar daterat 15 januari 2026 som eget och överlämnas till förslagsställaren.

Sammanfattning

Det har inkommit ett medborgarförslag där frågeställaren önskar gångtunnel under järnvägsspåret i Morgongåva med motiveringen att det skulle förbättra säkerheten och skapa en smidigare transportväg.

Utredning

Eftersom Dalabanan är statlig infrastruktur är det Trafikverket som är den ansvariga och beslutande aktören avseende beslut om att bygga planskild passage. Det innebär att det är Trafikverket som är huvudman för åtgärden och där Heby kommun inte i egen regi kan genomföra en sådan åtgärd. Heby kommun har dock kontinuerlig dialog med Trafikverket för att diskutera kapacitet- och säkerhetshöjande åtgärder vid järnvägspassagerna i Morgongåva eftersom det finns identifierade brister vid dessa passager.

I Åtgärdsvalstudien Planskild korsning och genomfart Morgongåva i Uppsala län antagen år 2017 utfördes en kostnadsuppskattning som bedömde att en planskild passage i form av en tunnel kräver investeringsmedel på 30–60 miljoner. Det är en kostsam åtgärd som dessutom är i konkurrens med andra investeringar på järnvägen, både nyinvesteringar och den underhållsskuld som finns i det svenska järnvägssystemet. Med bakgrund av kostnadsuppskattningen och framför allt att kommunen inte har någon rådighet avseende en sådan investering så avslås förslaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 15 januari 2026.

Medborgarförslag; "Gångtunnel under järnvägsspåret i Morgongåva samt stora vägen till skolan".

Delges

Förslagsställaren
Kommunfullmäktige